

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

**Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των
Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας**

Απρίλιος 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
1. Επικαιροποίηση της καταγραφής της υφιστάμενης κατάστασης Ρομά σε Περιφερειακό Επίπεδο (Πληθυσμός, Οικισμοί)	9
1.1. Μεθοδολογική Προσέγγιση	9
1.2. Οι Ρομά ως Ομάδα-Στόχος στην Π.Π. 2014-2020	9
1.3. Η Ρομά στην Ελλάδα – Σύντομη Παρουσίαση	13
1.4. Αποτύπωση των Οικισμών Ρομά στην ΠΚΜ ως προς πληθυσμιακά και γεωγραφικά κριτήρια	17
1.5. Αποτίμηση της Γεωγραφικής Κατανομής των Ομάδων Στόχου που αφορούν στους Ρομά.	20
2. Προσδιορισμός των προβλημάτων/αναγκών των Οικισμών Ρομά, με τη μεγαλύτερη Πληθυσμιακή Συγκέντρωση στην ΠΚΜ.....	22
2.1. Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης σε Περιφερειακό επίπεδο	22
2.2. Μεθοδολογία προσδιορισμού των προβλημάτων/αναγκών των Οικισμών Ρομά	27
2.3. Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης σε επίπεδο Δήμου και οικισμού	34
2.3.1. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)	35
2.3.2. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΒΕΡΟΙΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT).....	41
2.3.3. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΝΑΟΥΣΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)	46
2.3.4. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ-ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)	51
2.3.5. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΒΟΛΒΗΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)	64
2.3.6. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΔΕΛΤΑ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT).....	68
2.3.7. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΘΕΡΜΑΪΚΟΥ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT).....	81
2.3.8. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)	86
2.3.9. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT).....	90
2.3.10. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ-ΕΥΟΣΜΟΥ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT).....	94
2.3.11. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT).....	101
2.3.12. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΠΑΙΟΝΙΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT).....	106
2.3.13. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΑΛΜΩΠΙΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT).....	111
2.3.14. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΕΔΕΣΣΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)	114
2.3.15. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΠΕΛΛΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)	117
2.3.16. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΣΚΥΔΡΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT).....	121
2.3.17. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT).....	125
2.3.18. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)	133
2.3.19. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT).....	137
2.3.20. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΣΕΡΡΩΝ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT).....	141

2.3.21.	Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)	146
2.4.	Αξιολόγηση Προβλημάτων «Μετακινούμενων» Ρομά (εκτός οικισμών).....	150
2.5.	Προσδιορισμός και Ιεράρχηση των κυριότερων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι «Εδραιωποιημένοι» Ρομά στους οικισμούς τους.....	150
3.	Σύνδεση των Αναγκών Παρέμβασης με την Εθνική Στρατηγική για τους Ρομά.....	154
3.1.	Περιεχόμενο και Άξονες της Εθνικής Στρατηγικής	154
3.2.	Κατηγοριοποίηση των Οικισμών και Ανάγκες Παρέμβασης που αντιστοιχούν στον ΑΠ 1: Στέγαση και βασικές υποδομές, ΑΠ 2: Απασχόληση, ΑΠ 3: Εκπαίδευση, ΑΠ 4: Υγεία και κοινωνική φροντίδα	156
4.	Ιεράρχηση Αναγκών – Διαμόρφωση «Πλαισίου Αρχών» της Περιφερειακής Στρατηγικής....	158
4.1.	Το Πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για τους Ρομά – Συνοπτική παρουσίαση	158
4.2.	Σύστημα Δεικτών Παρακολούθησης της Εθνικής Στρατηγικής	162
5.	Συνέργιες – Διαλειτουργικότητα Εφαρμογής της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά στην ΠΚΜ με λοιπές Αναπτυξιακές Πολιτικές της περιόδου 2014-2020. 164	164
5.1.	Το ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας 2014-2020 – Θεματικοί Στόχοι 9 και 10	164
5.2.	Το Ε.Π. Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευσης και Δια βίου Μάθησης	170
5.3.	Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης.....	177
5.4.	Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Απόρων (ΤΕΒΑ)	178
5.5.	Το Ελάχιστο Εγγυημένο (Κοινωνικό) Εισόδημα – Χωρική Κατανομή της «Ακραίας Φτώχειας» στην ΠΚΜ.....	179
5.6.	Λοιπές Δυνητικές Παρεμβάσεις.....	187
6.	Στρατηγική Υλοποίησης Παρεμβάσεων - Άξονες και Μέτρα του Σχεδίου Δράσης	188
6.1.	Η Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά	188
6.2.	Άξονες και Δέσμες Δράσεων του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά στην ΠΚΜ.....	189
6.3.	Συνέπεια της Περιφερειακής με την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά	192
7.	Ανάλυση Αξόνων Προτεραιότητας σε Δέσμες Δράσεων - Ενέργειες	195
7.1.	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: Διασφάλιση Στέγασης και Ανάπτυξη Δικτύου Κοινωνικών Υποδομών	195
7.2.	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: Προαγωγή της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Μάθησης 198	198
7.3.	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: Διευκόλυνση, Βελτίωση και Υποστήριξη των όρων πρόσβασης των Ρομά στην απασχόληση και στην επιχειρηματικότητα	203
7.4.	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: Ισότιμη Πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας	209
7.5.	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: Διασφάλιση Προϋποθέσεων Εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης - Ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων και Κοινωνικού Διαλόγου	213
8.	Προϋπολογισμός και Χρηματοδότηση του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά στην ΠΚΜ.....	218
9.	Σύστημα Δεικτών και Πλαίσιο Παρακολούθησης των Παρεμβάσεων του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά στην ΠΚΜ	223
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	234

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΥΝΗΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ, ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ .....

Κατάλογος πινάκων:

Πίνακας 1: Η Πολλαπλότητα των Χαρακτηριστικών των Ρομά.....	10
Πίνακας 2: Πληθυσμός Ρομά (επίσημος και ελάχιστος και μέγιστος εκτιμώμενος) ανα χώρα	13
Πίνακας 3: Κατανομή των Εδραιωποιημένων Ρομά ανά Οικισμό – Δήμο και Περιφερειακή Ενότητα στην ΠΚΜ	18
Πίνακας 4: Συγκεντρωτική συγκριτική Κατανομή του Πληθυσμού των Ρομά ανά Π.Ε. ως προς τον συνολικό Πληθυσμό της ΠΚΜ.....	20
Πίνακας 5: Κατανομή των Εδραιωποιημένων Ρομά ανά Δήμο στην Π.Ε. Θεσσαλονίκης	20
Πίνακας 6: Κατανομή των Εδραιωποιημένων Ρομά ανά Δήμο στην Π.Ε. Σερρών	21
Πίνακας 7: Συγκεντρωτικά στοιχεία πληθυσμού Ρομά ανά Π.Ε., φύλο και ποσοστιαία κατανομή Ρομά επί του πληθυσμού κάθε Π.Ε. και του συνόλου των Ρομά της Περιφέρειας	23
Πίνακας 8: Κλίμακες κατηγοριοποίησης οικισμών Ρομά.....	156
Πίνακας 9: Κατηγοριοποίηση των οικισμών ανάλογα με τις ανάγκες παρέμβασης που κρίνεται ότι απαιτούνται στους τέσσερις κύριους Άξονες Προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής.....	157
Πίνακας 10: Εξειδίκευση διάρθρωσης της Εθνικής Στρατηγικής Ρομά σε Γενικούς Στόχους και Άξονες Προτεραιότητας	159
Πίνακας 11: Μέτρα / Κατηγορίες Παρέμβασης της Εθνικής Στρατηγικής Ρομά ανά Άξονα Προτεραιότητας	159
Πίνακας 12: Σύστημα Δεικτών Εθνικής Στρατηγικής Ρομά	162
Πίνακας 13: Συνεισφορά του ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ στην Ικανοποίηση των Στόχων της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για το 2020.....	170
Πίνακας 14: Χωρική κατανομή νοικοκυριών (εν δυνάμει «ωφελούμενες μονάδες» του ΕΕΕ) που διαβιούν σε καθεστώς ακραίας στην ΠΚΜ στην Ζετία 2010-2012.....	180
Πίνακας 15: Ειδική Ανάλυση Κατανομής των Δηλωθέντων Εισοδημάτων της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας ανά Περιφερειακή Ενότητα σε Κλιμάκια Εισοδήματος 0-2000 € (Ακραία Φτώχεια) - 2010	181
Πίνακας 16: Ειδική Ανάλυση Κατανομής των Δηλωθέντων Εισοδημάτων της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας ανά Περιφερειακή Ενότητα σε Κλιμάκια Εισοδήματος 0-2000 € (Ακραία Φτώχεια) - 2011	183
Πίνακας 17: Ειδική Ανάλυση Κατανομής των Δηλωθέντων Εισοδημάτων της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας ανά Περιφερειακή Ενότητα σε Κλιμάκια Εισοδήματος 0-2000 € (Ακραία Φτώχεια) - 2012	185
Πίνακας 18: Εσωτερική Συνέπεια της Στρατηγικής του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά στην Κεντρική Μακεδονία	190
Πίνακας 19: Ειδικό Στόχοι / Δέσμες Δράσεων της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά Κεντρική; Μακεδονίας ανά Άξονα Προτεραιότητας.....	191
Πίνακας 20: Εξέταση της Συνέπειας της Εθνικής με την Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά σε επίπεδο Ειδικών Στόχων	193
Πίνακας 21: Εξέταση της Συνέπειας της Εθνικής με την Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά σε Επιχειρησιακό Επίπεδο (Άξονες Προτεραιότητας)	193
Πίνακας 22: Συσχέτιση των Ειδικών Στόχων και των Δεσμών Δράσεων της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά	194
Πίνακας 23: Τυποποίηση Παρεμβάσεων του Α.Π. 1	196
Πίνακας 24: Τυποποίηση Παρεμβάσεων του Α.Π. 2	201
Πίνακας 25: Τυποποίηση Παρεμβάσεων του Α.Π. 3	207
Πίνακας 26: Τυποποίηση Παρεμβάσεων του Α.Π. 4	211
Πίνακας 27: Τυποποίηση Παρεμβάσεων του Α.Π. 5	216
Πίνακας 28: Ενδεικτικό Σχέδιο Χρηματοδότησης του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά στην Κεντρική Μακεδονία (ποσά σε €).....	220
Πίνακας 29: Πηγές Χρηματοδότησης του Σχεδίου Δράσης - Συγκεντρωτική	222
Πίνακας 30: Σύστημα Δεικτών και Μονάδες Μέτρησης του Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά στην ΠΚΜ ανά Ειδικό Στόχο και Προτεινόμενες Παρεμβάσεις.....	225

Κατάλογος Διαγραμμάτων:

Διάγραμμα 1: Διαγραμματική απεικόνιση Σχεδίου Δράσης.....	7
Διάγραμμα 2: Κατανομή πληθυσμού Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας ανά Περιφερειακή Ενότητα	22
Διάγραμμα 3: Πληθυσμός Ρομά (απόλυτος αριθμός) και ποσοστό αυτών επί του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας	23
Διάγραμμα 4: Κατάταξη Π.Ε. ανάλογα με τον πληθυσμό Ρομά επί του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας.....	24
Διάγραμμα 5 Κατανομή Ρομά ανά Π.Ε. και Φύλο	25
Διάγραμμα 6: Κατανομή/συγκέντρωση του πληθυσμού Ρομά στην Περιφέρεια ανά Περιφερειακή Ενότητα.....	26
Διάγραμμα 7: Ποσοστιαία συγκέντρωση του πληθυσμού Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ανά Περιφερειακή Ενότητα.....	26
Διάγραμμα 8: προσδιορισμός και ιεράρχηση των κυριότερων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Ρομά	153
Διάγραμμα 9: Στόχος Εθνικής στρατηγικής.....	154
Διάγραμμα 10: Άξονες Προτεραιότητας Εθνικής Στρατηγικής	155
Διάγραμμα 11: Αποτύπωση της δομής του Α.Π.1.....	197
Διάγραμμα 12: Αποτύπωση της δομής του Α.Π.2.....	202
Διάγραμμα 13: Αποτύπωση της δομής του Α.Π.3.....	208
Διάγραμμα 14: Αποτύπωση της δομής του Α.Π.4.....	212
Διάγραμμα 15: Αποτύπωση της δομής του Α.Π.5.....	217
Διάγραμμα 16: Ποσοστιαία κατανομή Πηγών Χρηματοδότησης Σχεδίου Δράσης	222

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας διαρθρώνεται στα παρακάτω κεφάλαια:

Στο **1^ο Κεφάλαιο** του Σχεδίου Δράσης γίνεται καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του πληθυσμού Ρομά σε Περιφερειακό Επίπεδο (Πληθυσμός, Οικισμοί), όπου γίνεται μια Σύνοψη Παρουσίαση των Ρομά στην Ελλάδα, αποτίμηση της Γεωγραφικής Κατανομής των Ομάδων Στόχου που αφορούν στους Ρομά και τέλος αποτύπωση των Οικισμών Ρομά με βάση πληθυσμιακά και γεωγραφικά κριτήρια.

Στο **2^ο Κεφάλαιο** του Σχεδίου Δράσης γίνεται προσδιορισμός των προβλημάτων/αναγκών των Οικισμών Ρομά, με τη μεγαλύτερη Πληθυσμιακή Συγκέντρωση στην ΠΚΜ και ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης σε Περιφερειακό επίπεδο και σε επίπεδο Δήμου και οικισμού.

Στο **3^ο Κεφάλαιο** του Σχεδίου Δράσης γίνεται σύνδεση των Αναγκών Παρέμβασης με την Εθνική Στρατηγική για τους Ρομά, κατηγοριοποίηση των οικισμών και παρουσιάζονται οι Ανάγκες Παρέμβασης ανά Άξονα Προτεραιότητας (Α.Π.) της Εθνικής Στρατηγικής για τους Ρομά και, ειδικότερα, για τους Α.Π. 1, Α.Π. 2, Α.Π. 3 και Α.Π. 4.

Στο **4^ο Κεφάλαιο** πραγματοποιείται ιεράρχηση των αναγκών που προκύπτουν από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, ενώ τεκμηριώνεται κατάλληλα το πλαίσιο της Περιφερειακής Στρατηγικής για την κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά.

Στο **5^ο Κεφάλαιο** διαμορφώνεται το πλαίσιο «ρεαλισμού» και πρακτικής εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης, υπό την έννοια της διασφάλισης της επιλεξιμότητας και συμπληρωματικότητας με τις ποικίλες παρεμβάσεις της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 (η διάρκεια της οποίας ταυτίζεται με τη διάρκεια του Σχεδίου Δράσης) και της αξιοποίησης των πόρων που δυνητικά προέρχονται από διαφορετικά επενδυτικά και διαρθρωτικά ευρωπαϊκά Ταμεία (ΕΔΕΤ).

Ειδικότερα, η διασφάλιση των συνεργιών και της «διαλειτουργικότητας» της εφαρμογής της περιφερειακής στρατηγικής κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά με τις λοιπές αναπτυξιακές και διαρθρωτικές πολιτικές, θα στηριχθεί στις ακόλουθες παρεμβάσεις και χρηματοδοτικές πηγές:

- στο ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας 2014-2020, Θεματικοί Στόχοι 9 και 10, ΕΤΠΑ και ΕΚΤ,
- στο Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» (ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ) Θεματικοί Στόχοι 8 και 10 και λιγότερο ο 9, ΕΚΤ),
- Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (Π.Α.Α.), Θεματικός Στόχος 9, ΕΓΤΑΑ,
- Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής (ΕΠ ΕΒΥΣ), με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ),
- Το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (ΕΕΕ), με χρηματοδότηση από εθνικούς πόρους.
- Αξιοποίηση λοιπών δράσεων και πόρων για την κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά μέσω παρεμβάσεων που προέρχονται από το υπό ανασυγκρότηση Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Προστασίας,

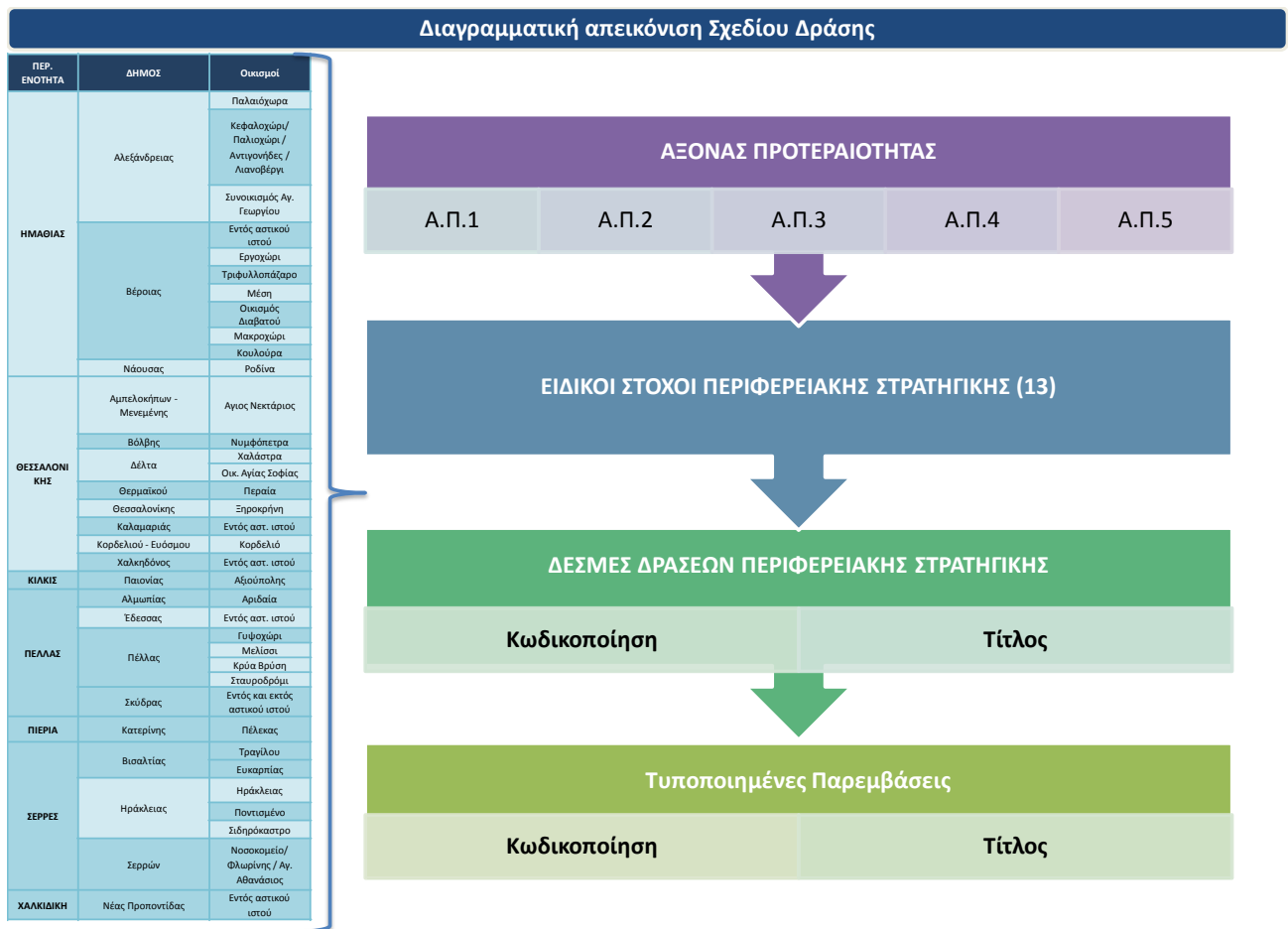
Στο **6^ο Κεφάλαιο**, διαμορφώνεται η Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά, αρχικά μέσω της διατύπωσης **Ειδικών Στόχων** και, στη συνέχεια, μέσω εξειδίκευσης σε **Άξονες Προτεραιότητας** και σε **Δέσμες Δράσεων**. Προβλέπονται 13 Ειδικοί Στόχοι, οι οποίοι

αντιστοιχούν σε **25 Δέσμες Δράσεων** πάνω στις οποίες διαμορφώνεται, αναλύεται, και κοστολογείται το Σχέδιο Δράσης.

Συνακόλουθα, το Σχέδιο Δράσης για την κοινωνική ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας διαρθρώνεται σε πέντε Άξονες Προτεραιότητας, ως εξής:

1. **ΑΠ-1:** Διασφάλιση Στέγασης και Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών
2. **ΑΠ-2:** Προαγωγή της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Μάθησης
3. **ΑΠ-3:** Διευκόλυνση, Βελτίωση και Υποστήριξη των όρων πρόσβασης των Ρομά στην απασχόληση και στην επιχειρηματικότητα
4. **ΑΠ-4:** Ισότιμη Πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας
5. **ΑΠ-5:** Διασφάλιση Προϋποθέσεων Εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης - Ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων και Κοινωνικού Διαλόγου

Οι πρώτοι τέσσερις Άξονες Προτεραιότητας έχουν χωρική διάσταση και εφαρμόζονται σε επίπεδο Οικισμού. Οι συγκεκριμένοι Άξονες Προτεραιότητας είναι εκείνοι που συνδέονται άμεσα με τους αντίστοιχους Άξονες της Εθνικής Στρατηγικής. Ο Άξονας Προτεραιότητας 5 περιέχει οριζόντιες δράσεις και εφαρμόζεται σε επίπεδο Π.Ε. ή συνολικά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Σε αυτόν περιλαμβάνεται και η πρόβλεψη μηχανισμού συντονισμού και παρακολούθησης της εφαρμογής του υπό συζήτηση Σχεδίου Δράσης. Συνοπτική διαγραμματική αποτύπωση της δομής του Σχεδίου Δράσης παρουσιάζεται στο επόμενο διάγραμμα (αναλυτική αποτύπωση κάθε Άξονα Προτεραιότητας παρουσιάζεται στις ενότητες 7.1 έως 7.5)

Διάγραμμα 1: Διαγραμματική απεικόνιση Σχεδίου Δράσης

Στο **7^ο Κεφάλαιο**, πραγματοποιείται αναλυτική παρουσίαση των δράσεων που εντάσσονται σε κάθε Άξονα Προτεραιότητας. Για λόγους κωδικοποίησης, στο τέλος κάθε Α.Π. περιλαμβάνεται πίνακας «κωδικοποίησης» των επιλέξιμων Κατηγοριών Παρέμβασης. Η παρουσίαση των δράσεων ανά Άξονα Προτεραιότητας, Δήμο και Οικισμό γίνεται στο Παράρτημα Α.

Στο **8^ο Κεφάλαιο** παρουσιάζεται συγκεντρωτικά ο προϋπολογισμός (ενδεικτικός) του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά στην Κεντρική Μακεδονία.

Στο **9^ο Κεφάλαιο** με βάση τις ανάγκες παρακολούθησης των δράσεων του Σχεδίου Δράσης για την κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά στην ΠΚΜ παρουσιάζεται σύστημα δεικτών παρακολούθησης (εκροών), το οποίο στοχεύει στην ομοιογένεια και συμπληρωματικότητα των δεικτών με εκείνους που προβλέπονται στα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 από τα οποία στοχεύεται να αντληθεί το μεγαλύτερο μέρος των πόρων.

Τέλος, στο:

- **Παράρτημα Α** γίνεται αναλυτική παρουσίαση των Δράσεων / Παρεμβάσεων του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, Δήμου και Οικισμού και στο
- **Παράρτημα Β** περιλαμβάνεται φωτογραφικό υλικό για τους σημαντικότερους (πολυπληθέστερους) οικισμούς Ρομά της Περιφέρειας

1. Επικαιροποίηση της καταγραφής της υφιστάμενης κατάστασης Ρομά σε Περιφερειακό Επίπεδο (Πληθυσμός, Οικισμοί)

1.1. Μεθοδολογική Προσέγγιση

Η επικαιροποίηση της καταγραφής της υφιστάμενης κατάστασης των Ρομά στην Κεντρική Μακεδονία αφορά κυρίως στον προσδιορισμό του «ορατού» πληθυσμού των Ρομά και της κατάστασης των οικισμών, στους οποίους αυτοί διαμένουν.

Ως «ορατός» πληθυσμός των Ρομά ορίζεται εκείνος που αυτοπροσδιορίζεται ως Ρομά, που είναι άμεσα προσδιοριστέος και αναγνωρίσιμος σε συγκεκριμένους οικισμούς ή/και καταυλισμούς. Οι οικογένειες Ρομά που έχουν ενσωματωθεί είτε δεν είναι ορατοί, είτε δεν θέλουν να αναγνωρίζονται ως Ρομά.

Σκοπό της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης αποτελεί η αποτύπωση του γενικότερου πλαισίου διαβίωσης των Ρομά στην Κεντρική Μακεδονία, η αξιολόγηση της οποίας με τη μορφή αναγκών και δυνατοτήτων θα αποτελέσει εισροή για τη διαμόρφωση του Επιχειρησιακού Σχεδίου Δράσης. Στο Επιχειρησιακό Σχέδιο, η αξιολόγηση των αναγκών των οικισμών των Ρομά που εμφανίζουν φαινόμενα φτώχειας, κοινωνικού αποκλεισμού, υποβάθμιση κοινωνικών λειτουργιών και αστικών υποδομών θα οδηγήσει στη διατύπωση ιεραρχημένων παρεμβάσεων.

Με αυτή τη λογική, ο πληθυσμός των Ρομά διακρίνεται σε «εδραιωποιημένους» και σε «μη-εδραιωποιημένους» (περιοδικά / εποχιακά μετακινούμενους ή ημιεγκατεστημένους). Η κινητικότητα των Ρομά αφορά συνήθως στην εποχική απασχόληση σε αγροτικές περιοχές, αλλά και την αναζήτηση αντίστοιχης απασχόλησης ή ασχολίας στα αστικά κέντρα, με έντονη όμως την τάση επιστροφής στον τόπο καταγωγής, ή στον τόπο εγκατάστασης συγγενών και φίλων.

Συμπερασματικά, ως βάση για την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης των Ρομά, υιοθετείται ο χώρος διαμονής τους. Βάση εκκίνησης της καταγραφής αποτέλεσε το «Ερωτηματολόγιο» της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας, το οποίο διακινήθηκε στο πλαίσιο σχεδιασμού και εξειδίκευσης του Θεματικού Στόχου 9 του νέου ΠΕΠ για την Π.Π. 2014-2020.

1.2. Οι Ρομά ως Ομάδα-Στόχος στην Π.Π. 2014-2020

Οι «Ομάδες Στόχου» των παρεμβάσεων του ΕΚΤ κατά την Π.Π. 2014-2020 του Θ.Σ. 9, που συνολικά, αναφέρονται ως «**ευπαθείς ομάδες**» ή/και ως «**μειονεκτούσες ομάδες**» ή «**μειονεκτούντα άτομα**», έχουν κωδικοποιηθεί με βάση αφενός τον Κανονισμό του ΕΚΤ (1304/17-12-2013) και, αφετέρου, με το Ν. 4019/2011 «Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 216/30-9-2011), αλλά και άλλους νόμους και ρυθμίσεις, σε τρεις (3) κύριες Κατηγορίες και σε επιμέρους Κατηγορίες, ως εξής:

- Τις **Ευάλωτες Ομάδες**, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται κυρίως άτομα με αναπηρίες, εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα, οροθετικοί κ.λπ.
- Τις **Ειδικές Ομάδες**, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται κυρίως μακροχρόνια άνεργοι, οικονομικά μη-ενεργά άτομα, μέλη πολύτεκνων οικογενειών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, γυναίκες/μητέρες θύματα κακοποίησης, μονογονεϊκές οικογένειες κ.λπ.
- Τις **Λοιπές Ομάδες**, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται κυρίως νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο, άτομα προερχόμενα από περιθωριοποιημένες κοινότητες (μεταξύ των οποίων, οι Ρομά), φτωχοί εργαζόμενοι ή/και συνταξιούχοι με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, ανασφάλιστοι κ.λπ.

Οι Ρομά κατατάσσονται στις «Λοιπές Ομάδες», ενώ ως προς λοιπά χαρακτηριστικά τους μπορεί να κατατάσσονται επιπρόσθετα στις «Ευάλωτες Ομάδες» (ΑΜΕΑ, οροθετικοί, αποφυλακισμένοι

κ.λπ.) ή/και στις «Ειδικές» Ομάδες (Μακροχρόνια Άνεργοι, Μέλη πολύτεκνων οικογενειών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, γυναίκες ή παιδιά θύματα κακοποίησης κ.λπ.).

Οι Ρομά μπορούν να εμφανίζουν πολλαπλά χαρακτηριστικά εντός των Λοιπών Ομάδων, δηλαδή ταυτόχρονα να διαβιούν σε νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο (με παιδιά ή όχι), να είναι άστεγοι ή να έχουν αποκλειστεί από την στέγαση, φτωχοί εργαζόμενοι ή συνταξιούχοι με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, ηλικιωμένοι χωρίς ασφάλιση υγείας κ.λπ.

Η κωδικοποίηση αυτή είναι χρήσιμη για την ταυτοποίηση των ωφελουμένων Ρομά ως προς τις ανάγκες και τις αντίστοιχες δράσεις υποστήριξης, την ποσοτικοποίηση των δράσεων, την ιχνηλασιμότητά τους σε σχέση με τη διαδικασία, την πραγματική στήριξη που έλαβε εντέλει ο ωφελούμενος Ρομά, την αξιολόγηση των επιπτώσεων από τις εφαρμοζόμενες δράσεις, αλλά και την παρακολούθηση των δράσεων στο πλαίσιο συγκεκριμένου και συνεκτικού πλαισίου.

Επισημαίνεται ότι η κωδικοποίηση αυτή καλύπτει τόσο τις Δράσεις των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ), όσο και του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (ΤΕΒΑ/FEAD), αλλά και δράσεις που χρηματοδοτούνται από Εθνικούς Πόρους (Ελάχιστο Κοινωνικό Εισόδημα, Άστεγοι, Ένδεια κ.λπ.).

Πέραν αυτών, η κωδικοποίηση των χαρακτηριστικών των Ομάδων-Στόχου συνδέεται με τη χρήση των κοινών δεικτών του ΕΚΤ (διασφάλιση της ποιότητας των δεδομένων, quality of data)¹, αλλά σε αρκετούς από αυτούς απαιτείται εξειδίκευση στη βάση της εθνικής νομοθεσίας (όπως για παράδειγμα οι υποομάδες-στόχοι).

Στο σημείο αυτό, εστιάζεται η διασφάλιση της συμπληρωματικότητας ανάμεσα στα Συστήματα Δεικτών του ΕΚΤ στο ΕΣΠΑ και του ΤΕΒΑ, δεδομένου ότι, κυρίως όσον αφορά στις δράσεις αντιμετώπισης της φτώχειας, κοινωνικού διαχωρισμού και πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας απευθύνονται κατά κύριο λόγο στις ίδιες ομάδες ωφελουμένων, ενώ σε άλλες δράσεις (κοινωνική φροντίδα), απευθύνονται σε κοινές και περισσότερο στοχευμένες ομάδες.

Πίνακας 1: Η Πολλαπλότητα των Χαρακτηριστικών των Ρομά

ΚΩΔ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ 9 ΕΣΠΑ 2014-2020	ΚΥΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΡΟΜΑ	ΛΟΙΠΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΡΟΜΑ
A	ΕΥΑΛΩΤΕΣ Ομάδες		
A.1	Άτομα με αναπηρίες (σωματικές ή ψυχικές ή νοητικές ή αισθητηριακές)	Ναι, Άνδρες, Γυναίκες, Παιδιά (με ιδιαίτερη μέτρηση ηλικίας 0-6)	Εδραιωποιημένοι, Μη-εδραιωποιημένοι, Διαβίωση σε νοικοκυριά Πολύτεκνα, με χαμηλό εισόδημα, χωρίς κανέναν εργαζόμενο
A.2	Εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα		
A.3	Οροθετικοί		
A.4	Φυλακισμένοι/αποφυλακισμένοι		
A.5	Ανήλικοι παραβάτες		
B	ΕΙΔΙΚΕΣ Ομάδες		
B.1	Άνεργοι		
B.1-1	<i>Και εξ αυτών Μακροχρόνια Άνεργοι εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ (με κάρτα ανεργίας άνω των 12 μηνών)</i>	Ναι, Άνδρες, Γυναίκες	Εδραιωποιημένοι, με επιμέρους χαρακτηριστικά ευάλωτων ομάδων
B.2	Άνεργοι χωρίς κάρτα ανεργίας ΟΑΕΔ		
B.2-1	<i>Και εξ αυτών Μακροχρόνια Άνεργοι χωρίς</i>	Ναι, Άνδρες,	Εδραιωποιημένοι,

¹ Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy -ESF, draft guidance, March 2014, Παραρτήματα C και D

ΚΩΔ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ 9 ΕΣΠΑ 2014-2020	ΚΥΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΡΟΜΑ	ΛΟΙΠΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΡΟΜΑ
	<i>κάρτα ανεργίας ΟΑΕΔ/οικονομικά ανενεργοί/κοινωνικά αποκλεισμένοι</i>	Γυναίκες	Μη-εδραιωμένοι, με επιμέρους χαρακτηριστικά ευάλωτων ομάδων
B.3	Άνεργοι άνω των 54 μέχρι και 65 ετών		
B.3-1	<i>Και εξ αυτών Άνεργοι άνω των 54 μέχρι και 65 ετών εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ (με κάρτα ανεργίας)</i>	Ναι, Άνδρες, Γυναίκες	Εδραιωμένοι, με επιμέρους χαρακτηριστικά ευάλωτων ομάδων
B.3-2	<i>Και εξ αυτών Άνεργοι άνω των 54 μέχρι και 65 ετών χωρίς κάρτα ανεργίας ΟΑΕΔ</i>	Ναι, Άνδρες, Γυναίκες	Εδραιωμένοι, Μη-εδραιωμένοι, Διαβίωση σε νοικοκυριά Πολύτεκνα, με χαμηλό εισόδημα, χωρίς κανέναν εργαζόμενο
B.3-3	<i>Και εξ αυτών Μακροχρόνια άνεργοι με χαμηλά προσόντα (Απόφοιτοι Δημοτικού- Γυμνασίου)</i>		
B.4	Μέλη πολύτεκνων οικογενειών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα		
B.4-1	<i>Και εξ αυτών με ατομικό/οικογενειακό εισόδημα μέχρι 5.900 €</i>	Ναι, Άνδρες, Γυναίκες, Παιδιά (με ιδιαίτερη μέτρηση ηλικίας 0- 6)	Εδραιωμένοι, Μη-εδραιωμένοι, Διαβίωση σε νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο και γονείς με χαμηλά τυπικά προσόντα
B.4-2	<i>Και εξ αυτών με οικογενειακό εισόδημα από 5.901 € μέχρι 12.000 €</i>		
B.5	Αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών	Ναι, Άνδρες, Γυναίκες, Παιδιά (με ιδιαίτερη μέτρηση ηλικίας 0- 6)	Εδραιωμένοι, Μη-εδραιωμένοι, με επιμέρους χαρακτηριστικά ευάλωτων ομάδων
B.6	Γυναίκες, θύματα κακοποίησης		
B.7	Παιδιά, θύματα κακοποίησης		
B.8	Μετανάστες	-	
B.8-1	<i>Και εξ αυτών Νόμιμοι (υποσύνολο του B.8)</i>	-	
B.8-2	<i>Και εξ αυτών Παράνομοι (υποσύνολο του B.8)</i>	-	
B.9	Πρόσφυγες και Αιτούντες άσυλο	-	
B.10	Παλινοστούντες	-	
Γ	ΛΟΙΠΕΣ Ομάδες		
Γ.1	Νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο		
Γ.1-1	<i>Και εξ αυτών Νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο με παιδιά (υποσύνολο του Γ.1)</i>	Ναι, Άνδρες, Γυναίκες, Παιδιά (με ιδιαίτερη μέτρηση ηλικίας 0- 6)	Εδραιωμένοι, Μη-εδραιωμένοι, Διαβίωση σε νοικοκυριά Πολύτεκνα, με χαμηλό εισόδημα και γονείς με χαμηλά τυπικά προσόντα
Γ.2	Περιθωριοποιημένες Κοινότητες		
Γ.2-1	<i>Και εξ αυτών ΡΟΜΑ</i>	Ναι, Άνδρες, Γυναίκες, Παιδιά (με ιδιαίτερη μέτρηση ηλικίας 0- 6)	Εδραιωμένοι, Μη-εδραιωμένοι

ΚΩΔ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ 9 ΕΣΠΑ 2014-2020	ΚΥΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΡΟΜΑ	ΛΟΙΠΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΡΟΜΑ
Γ.3	Άστεγοι ή άτομα που έχουν αποκλειστεί από την στέγαση	Ναι, Άνδρες, Γυναίκες, Παιδιά (με ιδιαίτερη μέτρηση ηλικίας 0- 6)	Εδραιωποιημένοι, Μη-εδραιωποιημένοι, με επιμέρους χαρακτηριστικά ευάλωτων και ειδικών ομάδων
Γ.4	Φτωχοί Εργαζόμενοι με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα		
Γ.4-1	Και εξ αυτών με χαμηλό ατομικό/οικογενειακό εισόδημα μέχρι 5.900 €	Ναι, Άνδρες, Γυναίκες, Παιδιά (με ιδιαίτερη μέτρηση ηλικίας 0- 6)	Εδραιωποιημένοι, με επιμέρους χαρακτηριστικά ευάλωτων και ειδικών ομάδων
Γ.4-2	Και εξ αυτών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα μέχρι 12.000 €		
Γ.5	Φτωχοί Συνταξιούχοι με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα		
Γ.5-1	Και εξ αυτών με χαμηλό ατομικό/οικογενειακό εισόδημα μέχρι 5.900 €	Ναι, Άνδρες, Γυναίκες, Παιδιά (με ιδιαίτερη μέτρηση ηλικίας 0- 6)	Εδραιωποιημένοι, με επιμέρους χαρακτηριστικά ευάλωτων και ειδικών ομάδων
Γ.5-2	Και εξ αυτών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα μέχρι 12.000 €		
Γ.6	Ηλικιωμένοι (άνω των 65 ετών) χωρίς Ασφάλιση Υγείας	Ναι, Άνδρες, Γυναίκες	Εδραιωποιημένοι, Μη-εδραιωποιημένοι, με επιμέρους χαρακτηριστικά ευάλωτων και ειδικών ομάδων

1.3. Οι Ρομά στην Ελλάδα – Σύνομη Παρουσίαση

Οι Ρομά είναι λαός, βασικά νομαδικός, που ζει κυρίως στην Ευρώπη. Οι Τσιγγάνοι ή Ρομά, μέλη της πολυπληθέστερης² και της πιο αδικημένης ίσως διακρατικής μειονότητας στην Ευρώπη, είναι πληθυσμοί παραδοσιακά νομαδικοί που βρίσκονται πια κατά ένα μεγάλο ποσοστό στα «όρια» της ένταξης στις κοινωνίες όπου ζουν.

Αν και η εγκατάστασή τους στην Ευρώπη ανάγεται σε χρόνους πριν τον 14ο αιώνα, μόλις στα τέλη του 18ου αιώνα (και με μεγάλη ασφάλεια στον 20ο), έγινε δυνατό να καθοριστεί η καταγωγή τους από τη ΒΔ Ινδία. Υπάρχουν περισσότεροι από 12.000.000 Ρομά που βρίσκονται σε πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο. Δεν υπάρχει κανένας τρόπος να βρεθεί ο ακριβής αριθμός, επειδή οι Ρομά δεν καταγράφονται στις περισσότερες επίσημες αναφορές. Ο αριθμός των Ρομά που ζουν στην Ευρώπη υπολογίζεται, περίπου, σε 6.000.000 άτομα, από τους οποίους οι περισσότεροι είναι εγκατεστημένοι στα Βαλκάνια, ενώ σχετικά πολυάριθμοι είναι και στη Ρωσία, την Ισπανία και τη Γαλλία. Σχετικά λιγότεροι βρίσκονται στα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη, στη Μ. Ανατολή, στη Β. Αφρική και σε περιοχές της Αυστραλίας. Αντίθετα, στις ΗΠΑ και τον Καναδά, όπου ακολούθησαν το γενικό μεταναστευτικό ρεύμα των αρχών του 20ου αιώνα, ο πληθυσμός τους υπολογίζεται περίπου σε 1.000.000, αν και δεν υπάρχουν ακριβείς πληροφορίες.

Πίνακας 2: Πληθυσμός Ρομά (επίσημος και ελάχιστος και μέγιστος εκτιμώμενος) ανα χώρα

ΧΩΡΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΡΟΜΑ	ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΟΣ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΡΟΜΑ	ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΡΟΜΑ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
Ρουμανία	21.442.012	619.007	2011	1.200.000	2.500.000	1.850.000	8,63%
Βουλγαρία	7.543.325	325.343	2011	700.000	800.000	750.000	9,94%
Ουγγαρία	10.008.703	190.046	2001	500.000	1.000.000	750.000	7,49%
Ισπανία	46.081.574	χωρίς δεδομένα		500.000	1.000.000	750.000	1,63%
Σλοβακία	5.433.456	89.920	2001	380.000	600.000	490.000	9,02%
Γαλλία	64.876.618	χωρίς δεδομένα		300.000	500.000	400.000	0,62%
Ηνωμένο Βασίλειο	62.218.761	χωρίς δεδομένα		150.000	300.000	225.000	0,36%
Τσεχία	10.525.090	11.718	2001	150.000	250.000	200.000	1,90%
Ελλάδα	11.319.048	χωρίς δεδομένα		50.000	300.000	175.000	1,55%
Ιταλία	60.483.521	χωρίς δεδομένα		120.000	180.000	150.000	0,25%
Γερμανία	81.702.329	χωρίς δεδομένα		70.000	140.000	105.000	0,13%
Πορτογαλία	10.642.841	χωρίς δεδομένα		34.000	70.000	52.000	0,49%
Σουηδία	9.379.116	χωρίς δεδομένα		35.000	65.000	50.000	0,53%
Ολλανδία	16.612.213	χωρίς δεδομένα		32.000	48.000	40.000	0,24%
Ιρλανδία	4.481.430	22.435	2006	32.000	43.000	37.500	0,84%
Αυστρία	8.384.745	6.273	2001	20.000	50.000	35.000	0,42%
Πολωνία	38.187.488	12.731	2002	15.000	50.000	32.500	0,09%

² Κατά μία εκτίμηση του Διεθνούς Κογκρέσου των Τσιγγάνων είναι 7-8.000.000 εκατομμύρια άτομα στην Ευρώπη συνολικά και μέχρι 15.000.000 σε όλο τον κόσμο. Ακριβή στοιχεία δεν παρέχει καμία πηγή.

ΧΩΡΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΡΟΜΑ	ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΟΣ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΡΟΜΑ	ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΡΟΜΑ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
Βέλγιο	10.879.159	χωρίς δεδομένα		20.000	40.000	30.000	0,28%
Λετονία	2.242.916	8.517	2011	9.000	16.000	12.500	0,56%
Φινλανδία	5.363.624	χωρίς δεδομένα		10.000	12.000	11.000	0,21%
Σλοβενία	2.052.821	3.246	2002	7.000	10.000	8.500	0,41%
Λιθουανία	3.320.656	2.571	2001	2.000	4.000	3.000	0,09%
Δανία	5.544.139	χωρίς δεδομένα		1.000	4.000	2.500	0,05%
Κύπρος	1.103.647	502	1960	1.000	1.500	1.250	0,11%
Εσθονία	1.339.646	584	2009	600	1.500	1.050	0,08%
Λουξεμβούργο	505.831	χωρίς δεδομένα		100	500	300	0,06%
Μάλτα	412.961	χωρίς δεδομένα		0	0	0	0,00%
ΕΕ (27)	502.087.670	1.383.397		4.338.700	7.985.500	6.162.100	1,23%

Πηγή: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-607_en.htm

Η ιστορία των Ρομά συνδέεται με σημαντικές μεταναστεύσεις (διασπορές):

- Η πρώτη ήταν η αρχική διασπορά από την Ινδία, περίπου πριν από 1.000 χρόνια. Μερικοί μελετητές προτείνουν ότι μάλλον έχουν υπάρξει αρκετές μεταναστεύσεις από την Ινδία.
- Η δεύτερη μεγάλη μετανάστευση, που ήταν γνωστή ως Agesajire, ξεκίνησε από τη ΝΔ Ασία προς την Ευρώπη, το 14ο αιώνα μ.Χ.
- Η τρίτη μετανάστευση έγινε από την Ευρώπη προς την Αμερική, τον 19ο και τον 20ο αιώνα, μετά από την κατάργηση της σκλαβιάς των Romani στην Ευρώπη, το 1856-1864.
- Μερικοί μελετητές υποστηρίζουν ότι υπάρχει μια μεγάλη μετανάστευση και σήμερα σε εξέλιξη, μετά από την πτώση της πρώην Σοβιετικής Ένωσης.

Ο αριθμός των Ρομά που ζει σήμερα στην Ελλάδα δεν μπορεί να υπολογιστεί με ακρίβεια, γιατί στις εθνικές απογραφές καταγράφονται ως Έλληνες πολίτες χωρίς καμιά άλλη διάκριση. Στην Ελλάδα ζουν περί τα 250.000³ άτομα τσιγγάνικης καταγωγής. Οι περιοχές στις οποίες είναι μόνιμα εγκαταστημένοι ή εγκαθίστανται περιοδικά είναι πολλές.

Με βάση την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά και, μέσω έρευνας η οποία πραγματοποιήθηκε το 2008 για την καταγραφή χώρων διαμονής των ΡΟΜΑ, ο συνολικός πληθυσμός στους διακριτούς και αναγνωρίσιμους χώρους διαμονής είχε εκτιμηθεί περίπου σε 12.000 εδραιωμένες οικογένειες ή 50.000 άτομα, εμφανίζοντας μια αύξηση της τάξης του 8%-10% από μια αντίστοιχη έρευνα του 1998.

³ Κατά την εκτίμηση του δικτύου ROM.Ο αριθμός αυτός αμφισβητείται από άλλες πλευρές δεδομένου ότι δεν υπάρχει σχετική επίσημη απογραφή ούτε σε εθνική ούτε σε τοπική κλίμακα αλλά και λόγω αστικοδημοτικών εκκρεμοτήτων των Ρομά. Το Ελληνικό παρατηρητήριο Ελσίνκι λ.χ. αναφέρεται σε 300-350.000 ενώ η κυβέρνηση πιστεύει ότι είναι γύρω στους 200.000 ή λιγότεροι.

Οι μεγαλύτερες πληθυσμιακές συγκεντρώσεις (πάνω από 1.000 οικογένειες) εμφανίζονται σε τέσσερις (4) περιφέρειες (Ανατολική Μακεδονία - Θράκη, Θεσσαλία, Δυτική Ελλάδα και Κεντρική Μακεδονία).

Μερικές περιοχές στις οποίες υπάρχει συγκέντρωση μεγάλου πληθυσμού είναι οι παρακάτω: Αθήνα (Αγ.Βαρβάρα, Λιόσια, Ζεφύρι, Ασπρόπυργος κ.α.), Θεσσαλονίκη (Δενδροπόταμος, Ελευθέριο-Κορδελιό, Εύοσμος, Μενεμένη, Νυμφόπετρα κ.α.), Αγρίνιο, Αλεξάνδρεια Ημαθίας, Αλεξανδρούπολη, Αμαλιάδα, Άμφισσα, Γαστούνη, Διδυμότειχο, Εξαμίλι Κορινθίας, Θήβα, Κάτω Αχαΐα, Κομοτηνή (Ηφαιστος), Μεσολόγγι, Νέα Αλικαρνασός Ηρακλείου, Νέα Ιωνία Μαγνησίας, Ξάνθη (Πούρναλικ, Γενισέα, Γκαζχανέ, Δροσερό κ.α.), Ορχομενός, Σάπτες, Σέρρες (Ν. Ηράκλεια, Φλάμπουρο κ.α.), Σοφάδες, Φάρσαλα, Φλώρινα, Χίος. Το σύνολο των Ρομ της Ελλάδας δεν αποτελεί μια ενιαία εθνοπολιτισμική και γλωσσική οντότητα. Οι μεταξύ τους διαφοροποιήσεις είναι πολλές και αφορούν τις χώρες προέλευσης (Ρουμανία, Αλβανία, Τουρκία κ.ά.), το βαθμό αφομοίωσής τους από την ελληνική κοινωνία, τη θρησκεία (Χριστιανοί, Μουσουλμάνοι), τη μορφή της γλώσσας που μιλούν, το βαθμό εγκατάστασης (εγκαταστημένοι ή μετακινούμενοι) κ.ά.

Οι Ρομά κατά την ιστορική εξέλιξη των κοινοτήτων τους έχουν υιοθετήσει τρόπους ζωής και παραδόσεις που διαφέρουν από τα ήθη της πλειοψηφίας, θεωρούνται όμως από τους ίδιους θεμελιώδη στοιχεία της συλλογικής τους ταυτότητας και πηγή υπερηφάνειας του λαού τους. Ένα τέτοιο στοιχείο είναι ο νομαδικός τρόπος ζωής –μολονότι αυτός εκπίπτει σταδιακά. Οι Ρομά ως εκ τούτου ζουν μαζί μας εδώ και 600 περίπου χρόνια αλλά ακόμα και σήμερα οι πρωταρχικές και θεμελιώδεις ανάγκες τους δεν καλύπτονται αφού παραμένουν επισήμως αόρατοι παρά τις υποδείξεις των διεθνών οργάνων –όπως η διακήρυξη που υιοθέτησε το Συμβούλιο Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Οκτώβριο 2000 περί της αναγκαιότητας ανάπτυξης πολιτικών που θα επιτρέψουν στους Τσιγγάνους να ζήσουν σε συνθήκες ισότητας δικαιωμάτων και ευκαιριών και να μπουν στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Οι Τσιγγάνοι ανήκουν σε διάφορες (συχνά και αντιμαχόμενες) «φυλές», δεν αποτελούν δηλαδή μια απόλυτα ομοιογενή ομάδα -όλοι όμως ανεξαιρέτως αντιμετωπίζουν τεράστια προβλήματα. Η πλειονότητα των Ελλήνων Ρομά είναι Χριστιανοί Ορθόδοξοι που μιλούν τη γλώσσα «βλάχουρα Ρομά». Σε αυτούς δεν περιλαμβάνονται αυτοί που εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα μετά τη Μικρασιατική καταστροφή, ούτε εκείνοι που έφτασαν από τη Ρουμανία και άλλες Βαλκανικές χώρες, ούτε τέλος όλοι εκείνοι που κατοικούσαν για αιώνες στην Ελλάδα και που ζουν ως νομάδες ή ημινομάδες σε διάφορες περιοχές της χώρας μας. Οι τελευταίοι, σύμφωνα με μέτριους υπολογισμούς, ανέρχονται σε 50-70.000, που κατοικούν στην κεντρική, ανατολική και δυτική Μακεδονία, δηλαδή γύρω από τη Θεσσαλονίκη, Βέροια, Κοζάνη, Σέρβια, Κατερίνη, Φλώρινα, Δράμα, Ξάνθη, Κομοτηνή κλπ. Στη Θράκη επίσης κατοικούν πολυάριθμοι Ρομ, όπως και στην Ήπειρο, στα λεγόμενα Γυφτοζάγορα, στα Ιωάννινα, Κόνιτσα, Μέτσοβο και γύρω από την Πρέβεζα. Επίσης, σε ολόκληρη τη Θεσσαλία υπάρχουν Ρομ, δηλαδή στα περίχωρα του Βόλου και της Λάρισας, στην Καρδίτσα, Τρίκαλα και Καλαμπάκα. Ομάδες Ρομ συναντάμε και στην Εύβοια, πιο πολλοί Ρομ βρίσκονται στη Στερεά Ελλάδα, στον Ορχομενό της Βοιωτίας, στη Λαμία, στα χωριά του Σπερχειού, καθώς και στο Καρπενήσι και στην Αιτωλοακαρνανία (Ποδολοβίτσα κλπ.). Τέλος Ρομ υπάρχουν και σε μερικά νησιά του Αιγαίου, καθώς και στην Πελοπόννησο, μερικοί στην πεδινή Κορινθία, στην Ηλία, Πύλο και στις περιοχές Πατρών και Αιγίου.

Με βάση το κριτήριο του βαθμού εγκατάστασης στη Ελλάδα, υφίστανται τρεις κατηγορίες Ρομά:

- όσοι είναι εγκαταστημένοι σε κάποιο τόπο και έχουν μόνιμη κατοικία. Οι Ρομά αυτής της κατηγορίας έχουν δεχθεί ένα μικρό ή και μεγάλο βαθμό αφομοίωσης και ακολουθούν συνθήκες και συμπεριφορές της ελληνικής κοινωνίας,
- όσοι είναι ημιεγκαταστημένοι. Οι Ρομά αυτής της κατηγορίας έχουν μόνιμη κατοικία, αλλά πολύ συχνά και για μεγάλα διαστήματα, κυρίως για επαγγελματικούς λόγους (καρποσυλλέκτες, μουσικοί κ.ά.) μετακομίζουν σε άλλους τόπους και
- οι μετακινούμενοι (μη-εδραιωμένοι), οι οποίοι ζουν νομαδική ζωή και κατοικία τους είναι η σκηνή.

Οι εγκατεστημένοι ή ημιεγκαταστημένοι Ρομά έχουν ελληνική υπηκοότητα, εγγράφονται στα δημοτολόγια του Δήμου στον οποίο έχουν την κατοικία τους και απολαμβάνουν τα δικαιώματα και έχουν τις υποχρεώσεις που έχουν όλοι οι Έλληνες πολίτες. Η δυνατότητα αυτή γενικεύτηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1970, ενώ παλιότερα και μέχρι το 1955 δε θεωρούνταν Έλληνες πολίτες, αλλά αλλοδαποί και έβγαζα ειδικό δελτίο ταυτότητας από το Τμήμα Αλλοδαπών.

Η θέση όλων των Ρομά είναι σε γενικές γραμμές δυσμενέστατη εφόσον παραμένουν η πιο αδικημένη και περιθωριοποιημένη κοινωνική ομάδα στην Ελλάδα. Υπάρχει ωστόσο πολύ μεγάλη διαφορά οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης μεταξύ των διαφόρων τσιγγάνικων ομάδων: Στην Αγία Βαρβάρα λ.χ. οι Τσιγγάνοι που ζουν εκεί δημιούργησαν αρκετά ικανοποιητικές συνθήκες ζωής και εργασίας, ζώντας σε κανονικές κατοικίες όπως οι υπόλοιποι δημότες. Στα Άνω Λιόσια αντίθετα οι Τσιγγάνοι ζουν σε έναν άθλιο καταυλισμό-σκουπιδότοπο. Αυτά είναι δύο χαρακτηριστικά άκρα.

Το οικιστικό πρόβλημα αναγνωρίζεται από όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές ως το πιο κομβικό για τους Ρομά. Είναι γεγονός ότι η διαμονή σε μόνιμη γνωστή κατοικία συνδέεται με τη δυνατότητα ενός πολίτη να απολαμβάνει ορισμένα δικαιώματα αλλά και με τη δυνατότητα του δημοσίου ή ιδιωτών να συναλλάσσεται νομίμως με το πρόσωπο αυτό. Η νομαδική ζωή των Ρομά και η διαβίωσή τους σε παράνομους καταυλισμούς στα όρια δήμων (χωρίς αναγκαστικά να υπάρχει οικογενειακή τους μερίδα εκεί) λειτουργεί ως τροχοπέδη για την κοινωνική ένταξή τους⁴.

---

⁴ Πηγές: <http://history-pages.blogspot.gr/2012/08/roma.html>, http://rom-klimaka.blogspot.gr/2010/01/blog-post_7167.html, «Η κατάσταση των Τσιγγάνων στην Ελλάδα», ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

1.4. Αποτύπωση των Οικισμών Ρομά στην ΠΚΜ ως προς πληθυσμιακά και γεωγραφικά κριτήρια

Ως βάση για την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης των Ρομά, υιοθετείται ο χώρος διαμονής τους και ως βάση εκκίνησης της καταγραφής αποτέλεσε το «Ερωτηματολόγιο» της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας, το οποίο διακινήθηκε στο πλαίσιο σχεδιασμού και εξειδίκευσης του Θεματικού Στόχου 9 του νέου ΠΕΠ για την Π.Π. 2014-2020. Συγκεκριμένα, για τη συλλογή των δεδομένων που αφορούν τον πληθυσμό των Ρομά στην Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας εστάλη σε όλους τους Δήμους πρότυπο ερωτηματολόγιο για συμπλήρωση. Από τους 38 δήμους που αποτελούν την περιφέρεια ανταποκρίθηκαν οι 34, ενώ 4 δήμοι δεν απέστειλαν ερωτηματολόγιο⁵. Μηδενικά στοιχεία σχετικά με την ύπαρξη Ρομά στον Δήμο δεδομένα, έδωσαν οι παρακάτω 17 Δήμοι⁶.

1. Θέρμης	2. Νέας Ζίχνης	3. Κιλκίς
4. Λαγκαδά	5. Σερρών	6. Δίου - Ολύμπου
7. Νεάπολης - Συκεών	8. Σιντικής	9. Πύδνας - Κολινδρού
10. Παύλου Μελά	11. Κασσάνδρας	12. Βισαλτίας ⁷
13. Πυλαίας - Χορτιάτη	14. Πολυγύρου	15. Ηρακλείας ⁸
16. Ωραιόκαστρου	17. Σιθωνίας	

Οι 34 Δήμοι καλύπτουν μεν το 75% του συνολικού Πληθυσμού της Περιφέρειας, αλλά δεν παρέχουν επαρκώς τις απαραίτητες πληροφορίες. Πραγματοποιήθηκε επίσης επεξεργασία στοιχείων Κοινωνικών Φορέων, στους οποίους η Περιφέρεια απέστειλε αντίστοιχο ερωτηματολόγιο. Στη συνέχεια, συμπληρωματικά στοιχεία αναζητήθηκαν μέσω έρευνας πεδίου και κατ' αρχήν επικοινωνία με τους αντίστοιχους Δήμους.

Εκτός των δεδομένων από τα ερωτηματολόγια και των στοιχείων που προέκυψαν από την επικοινωνία με τους Δήμους, συγκεντρώθηκαν στοιχεία σχετικά με τους Ρομά της Περιφέρειας από την Συνομοσπονδία Ρομά Ελλάδος, σύμφωνα με την οποία πληθυσμοί Ρομά (ενσωματωμένοι και μή) διαμένουν και σε άλλες περιοχές της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας οι οποίες δεν είχαν καταγραφεί στα ερωτηματολόγια των Δήμων. Για την επιβεβαίωση των ανωτέρω στοιχείων/πληροφοριών αλλά και την συγκέντρωση επιπλέον στοιχείων πραγματοποιήθηκε σειρά επισκέψεων κατά τη διάρκεια των οποίων έγινε επιτόπια επαλήθευση των στοιχείων που είχαν δοθεί και συμπληρώθηκαν ερωτηματολόγια για την καλύτερη αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι οικισμοί Ρομά (και ο πληθυσμός καθενός εξ αυτών) ανά Περιφερειακή Ενότητα και ανά Δήμο (όπως προκύπτει μετά από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων, των συνεντεύξεων και της επιτόπιας έρευνας).

⁵ Κατά την επικοινωνία με τους δήμους αυτούς για διερεύνηση της ύπαρξης ή μη Ρομά, σε ένα δήμο (Νάουσας βρέθηκε αρμόδιος και έδωσε σχετικά στοιχεία για τους Ρομά της περιοχής, ενώ για τους άλλους 3 Δήμους δεν βρέθηκε αρμόδιο τμήμα/ υπάλληλος για να δώσει σχετικές πληροφορίες (από έρευνα αλλά και από τα διαθέσιμα στοιχεία της καταγραφής Ρομά του 2008 εξάγεται το συμπέρασμα ότι στις περιοχές αυτές δεν διαμένουν Ρομά).

⁶ Στους Δήμους Βισαλτίας και Ηρακλείας, παρότι στα ερωτηματολόγια που απεστάλησαν τα στοιχεία για τους Ρομά είναι μηδενικά, κατά την έρευνα για επιβεβαίωση των στοιχείων αυτών (επικοινωνία με Δήμο, κλπ), προέκυψε ότι υπάρχουν Ρομά στην περιοχή

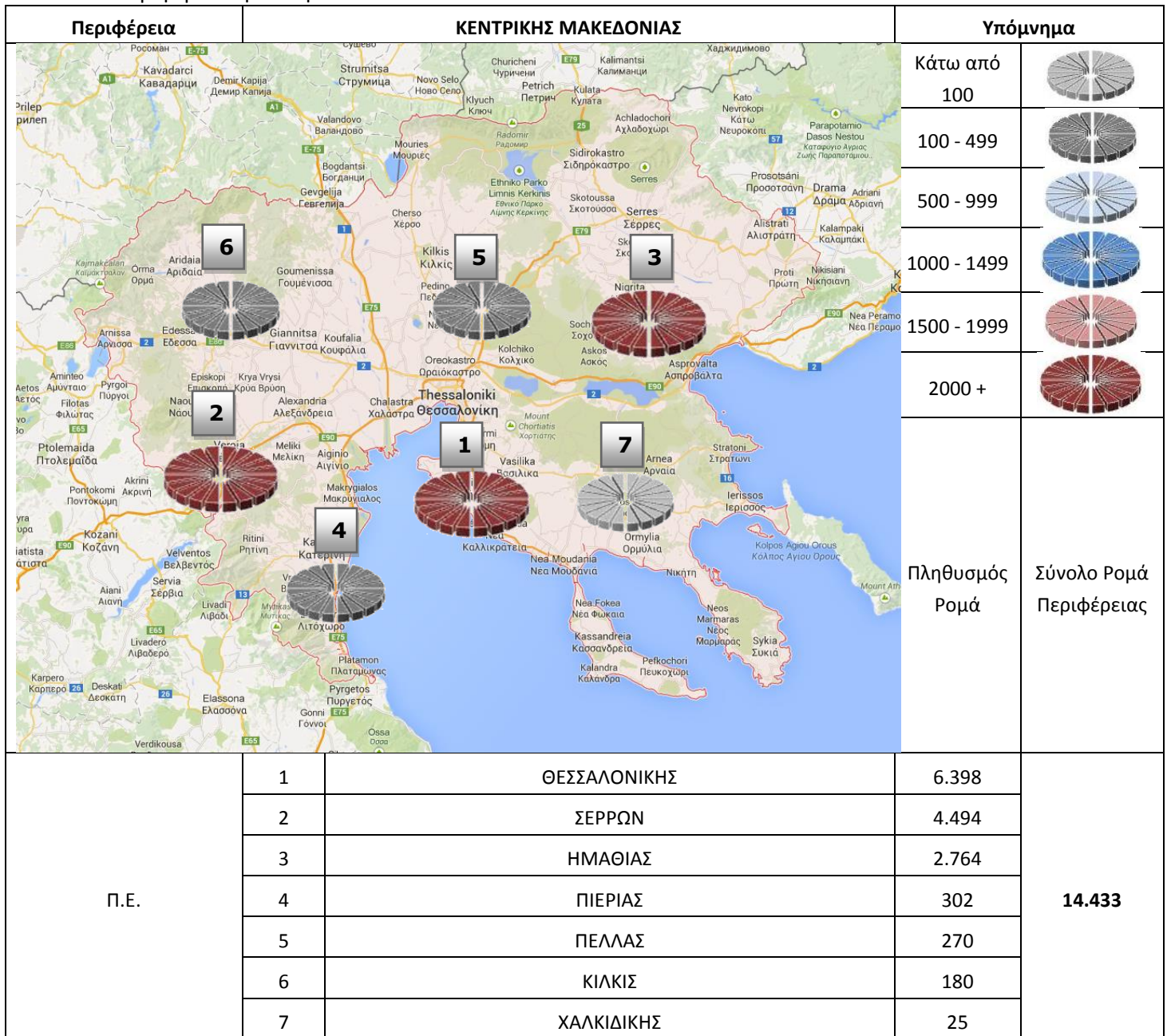
⁷ Από επικοινωνία με Δήμο προέκυψε ότι υπάρχουν Ρομά στην περιοχή

⁸ Από επικοινωνία με Δήμο προέκυψε ότι υπάρχουν Ρομά στην περιοχή

Πίνακας 3: Κατανομή των Εδραιωποιημένων Ρομά ανά Οικισμό – Δήμο και Περιφερειακή Ενότητα στην ΠΚΜ

ΠΕΡ. ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	Οικισμοί	Πληθυσμοί Ρομά
ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρειας	Παλαιόχωρα	346
		Κεφαλοχώρι/Παλιοχώρι / Αντιγονίδες / Λιανοβέργι	374
		Συνοικισμός Αγ. Γεωργίου	1.630
	Βέροιας	Εντός αστικού ιστού	160
		Εργοχώρι	
		Τριφυλλοπάζαρο	
		Μέση	
		Οικισμός Διαβατού	
		Μακροχώρι	
	Νάουσας	Κουλούρα	200
	Ροδίνα	54	
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Αμπελοκήπων - Μενεμένης	Άγιος Νεκτάριος (Δενδροπόταμος)	2.500
	Βόλβης	Νυμφόπετρα	80
	Δέλτα	Χαλάστρα	140
		Οικ. Αγίας Σοφίας	3.000
	Θερμαϊκού	Περαία	350
	Θεσσαλονίκης	Ξηροκρήνη	50
	Καλαμαριάς	Εντός αστικού ιστού	22
	Κορδελιού - Ευόσμου	Κορδελιό	252
Χαλκηδόνος	Εντός αστικού ιστού	4	
ΚΙΛΚΙΣ	Παιονίας	Αξιούπολης	180
ΠΕΛΛΑΣ	Αλμωπίας	Αριδαία	10
	Έδεσσας	Εντός αστικού ιστού	22
	Πέλλας	Γυψοχώρι	15
		Μελίσσι	75
		Κρύα Βρύση	30
		Σταυροδρόμι	20
Σκύδρας	Εντός αστικού ιστού (και μικρός αριθμός εκτός αστικού ιστού)	98	
ΠΙΕΡΙΑ	Κατερίνης	Πέλεκας	302
ΣΕΡΡΕΣ	Βισαλτίας	Τραγίλου (Μαυροθάλασσα Πύργος)	78
		Ευκαρπίας (Αποθ.Κακαράντζα)	42
	Ηράκλειας	Ηράκλειας	824
		Ποντισμένο	1.300
	Σερρών	Σιδηρόκαστρο	150
	Νοσοκομείο/ Φλωρίνης / Αγ. Αθανάσιος	2.100	
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	Νέας Προποντίδας	Εντός αστικού ιστού	25
Σύνολο			14.433

Στον παρακάτω χάρτη παρουσιάζεται και ιεραρχείται η συγκέντρωση των Ρομά ανά Περιφερειακή Ενότητα.

1.5. Αποτίμηση της Γεωγραφικής Κατανομής των Ομάδων Στόχου που αφορούν στους Ρομά.

Στις περιοχές των μεγάλων αστικών κέντρων, καθώς και στις αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας όπου παρουσιάζονται και οι περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης, εμφανίζονται οι μεγαλύτερες συγκεντρώσεις εδραιωμένου πληθυσμού Ρομά. Στην Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας ο πληθυσμός των εδραιωμένων Ρομά στις επτά Περιφερειακές Ενότητες φαίνεται να ξεπερνά τα 14.000 άτομα. Σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, η μεγαλύτερη συγκέντρωση παρατηρείται στις Περιφερειακές Ενότητες Θεσσαλονίκης και Σερρών.

Αναλογικά με τον πληθυσμό της εκάστοτε Περιφερειακής Ενότητας ο πληθυσμός των ΡΟΜΑ αποτελεί ένα πολύ μικρό ποσοστό στο σύνολο του πληθυσμού της ΠΚΜ (2011). Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζεται επίσης η κατανομή των ΡΟΜΑ ανά Π.Ε. Προκύπτει ότι στις Π.Ε. Θεσσαλονίκης, Σερρών και Ημαθίας είναι εγκατεστημένο το 95% των εδραιωμένων Ρομά στην Περιφέρεια.

Πίνακας 4: Συγκεντρωτική συγκριτική Κατανομή του Πληθυσμού των Ρομά ανά Π.Ε. ως προς τον συνολικό Πληθυσμό της ΠΚΜ

	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΠΚΜ (2011)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΡΟΜΑ	%	% αναλογία Ρομά/ΠΚΜ
Π.Ε ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1.107.998	6.398	44,33%	0,340%
Π.Ε ΣΕΡΡΩΝ	176.881	4.494	31,14%	0,239%
Π.Ε ΗΜΑΘΙΑΣ	140.575	2.764	19,15%	0,147%
Π.Ε ΠΙΕΡΙΑΣ	127.478	302	2,09%	0,016%
Π.Ε ΠΕΛΛΑΣ	139.371	270	1,87%	0,014%
Π.Ε ΚΙΛΚΙΣ	79.968	180	1,25%	0,010%
Π.Ε ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	111.244	25	0,17%	0,001%
ΣΥΝΟΛΟ	1.883.515	14.433	100%	0,766%

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά των ΡΟΜΑ είναι η συχνότητα μετακίνησης τους εσωτερικά των Περιφερειακών Ενοτήτων για λόγους αναζήτησης στέγης, εύρεσης πόσιμου νερού, πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας, αναζήτηση εποχικής εργασίας.

Στην Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης η μεγαλύτερη συγκέντρωση παρουσιάζεται στον Οικισμό Αγίας Σοφίας του Δήμου Δέλτα όπου βρίσκονται εγκατεστημένοι 3.000 Ρομά από το σύνολο των 6.398. Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η κατανομή των Ρομά ανά Δήμο στην συγκεκριμένη Περιφερειακή Ενότητα:

Πίνακας 5: Κατανομή των Εδραιωμένων Ρομά ανά Δήμο στην Π.Ε. Θεσσαλονίκης

Π.Ε. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ / ΔΗΜΟΣ	ΡΟΜΑ
Δ. ΔΕΛΤΑ	3.140
Δ. ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ	2.500
Δ. ΘΕΡΜΑΪΚΟΥ	350
Δ. ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ - ΕΥΟΣΜΟΥ	252
Δ .ΒΟΛΒΗΣ	80
Δ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	50
Δ. ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ	22
Δ. ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	4
ΣΥΝΟΛΟ	6.398

Στην Περιφερειακή Ενότητα Σερρών, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, συγκεντρώνεται σε σχέση με τις υπόλοιπες ενότητες εξίσου σημαντικός αριθμός ΡΟΜΑ. Στο Δήμο Σερρών και στο Δήμο Ηράκλειας είναι εγκατεστημένο το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της Περιφέρειας, όπως φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί, υπάρχει η μεγαλύτερη συγκέντρωση καθώς βρίσκονται συγκεντρωμένοι οι 4.374 από τους συνολικά 4.494. Οι περιοχές που βρίσκονται κυρίως εγκατεστημένοι είναι: η Ηράκλεια, το Ποντισμένο και οι οικισμοί πλησίον του Γενικού Νοσοκομείου Σερρών.

Πίνακας 6: Κατανομή των Εδραιωποιημένων Ρομά ανά Δήμο στην Π.Ε. Σερρών

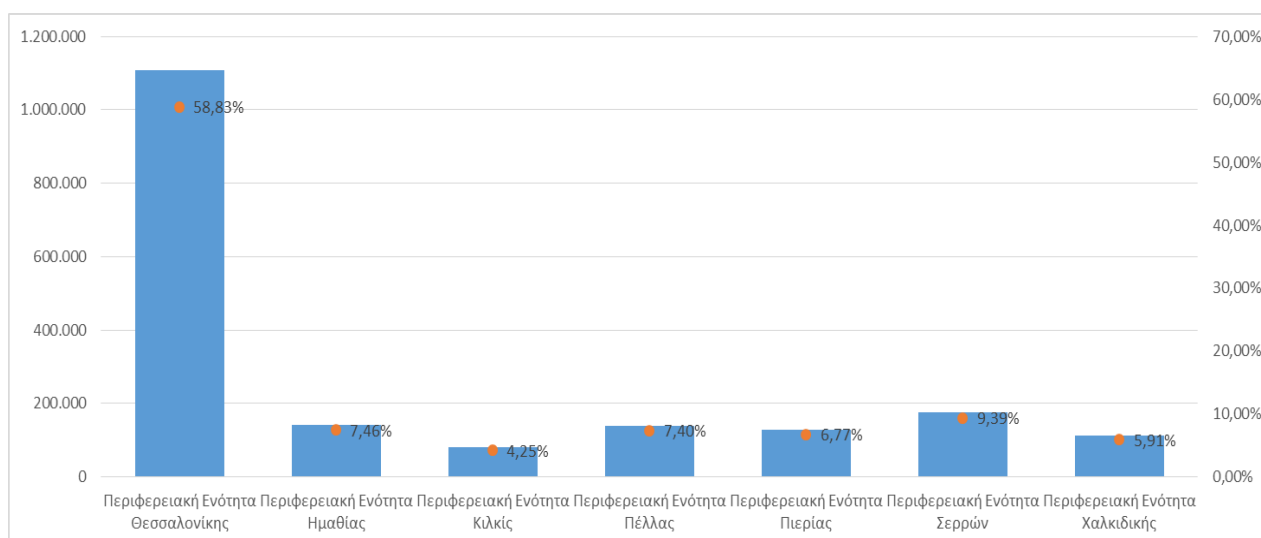
Π.Ε. Σερρών	ΡΟΜΑ		
	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ			
Δ. ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	42	78	120
Δ. ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	1039	1235	2274
Δ. ΣΕΡΡΩΝ	910	1190	2100

2. Προσδιορισμός των προβλημάτων/αναγκών των Οικισμών Ρομά, με τη μεγαλύτερη Πληθυσμιακή Συγκέντρωση στην ΠΚΜ

2.1. Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης σε Περιφερειακό επίπεδο

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας είναι η δεύτερη σε έκταση ελληνική περιφέρεια (18.811 τετρ. χλμ) της Κεντρικής Βόρειας Ελλάδας με πληθυσμό 1.883.515 κατοίκους (Απογραφή 2011). Αποτελεί μία από τις δεκατρείς (13) περιφερειακές διοικήσεις της χώρας. Τα σύνορα της απαρτίζουν η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας στα δυτικά, η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας–Θράκης στα ανατολικά, το Αιγαίο Πέλαγος στα νότια και η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και η Βουλγαρία στο βορρά.

Η Περιφέρεια αποτελείται από επτά χωρικές ενότητες (Ημαθία, Κιλκίς, Πιερία, Πέλλα, Χαλκιδική, Σέρρες, Θεσσαλονίκη) και 38 Δήμους, ύστερα από την εφαρμογή του νόμου «Καλλικράτης» (2010).

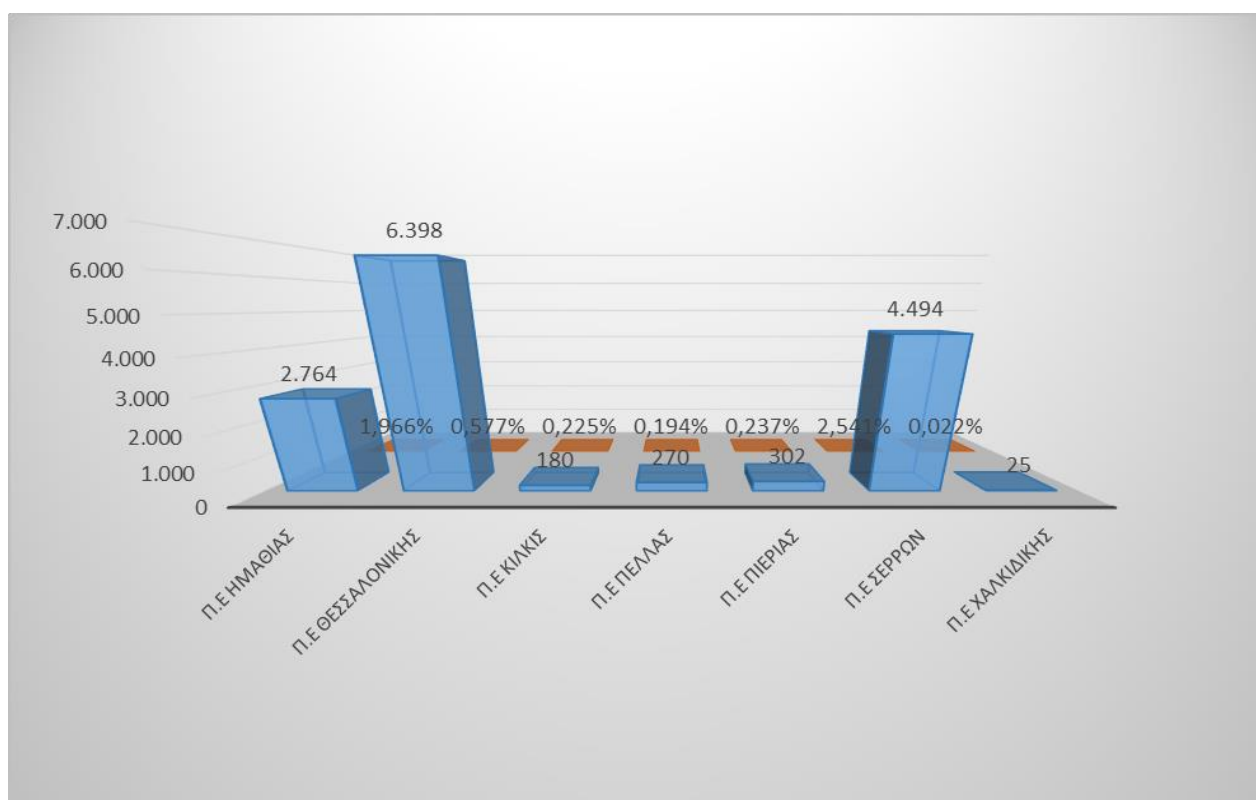
Διάγραμμα 2: Κατανομή πληθυσμού Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η πόλη της Θεσσαλονίκης αποτελεί την πρωτεύουσα της Περιφέρειας συγκεντρώνοντας το 10% περίπου του πληθυσμού σε εθνικό επίπεδο και το 59% του πληθυσμού της Περιφέρειας. Η Περιφερειακή Ενότητα των Σερρών αποτελεί τη δεύτερη πόλη της Περιφέρειας πληθυσμιακά, ενώ η ενότητα του Κιλκίς έχει την χαμηλότερη πληθυσμιακή συγκέντρωση στην Περιφέρεια (4.3%).

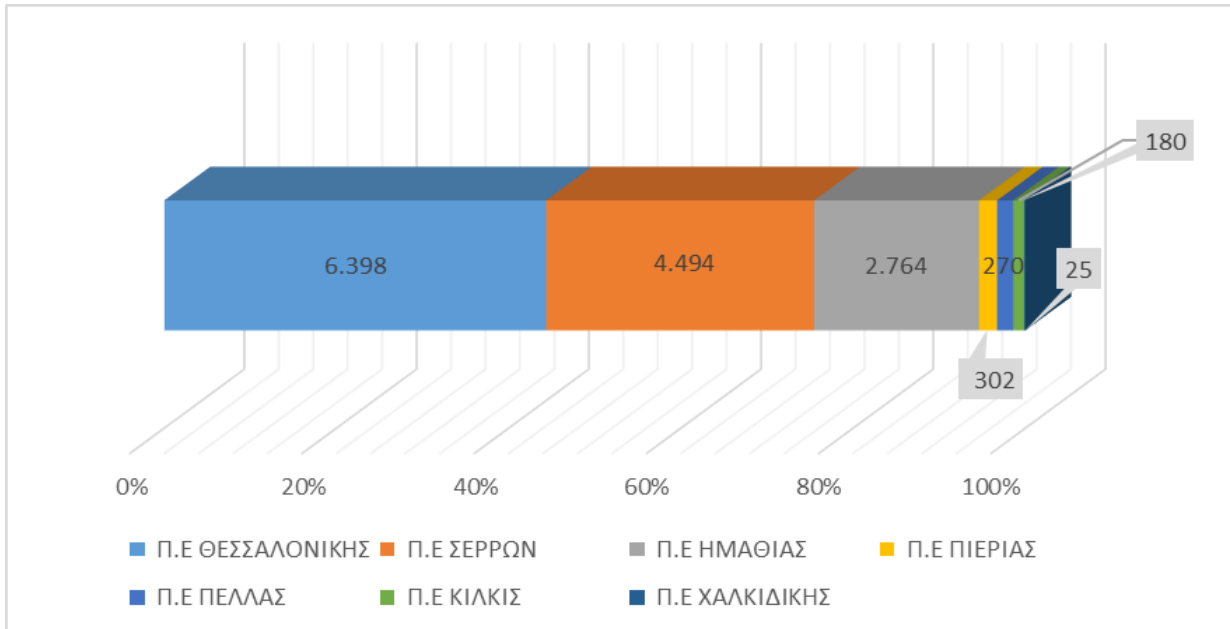
Από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε για την καταγραφή των οικισμών Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας σε επίπεδο περιφερειακής Ενότητας προέκυψαν τα παρακάτω στοιχεία πληθυσμιακής συγκέντρωσης Ρομά.

Πίνακας 7: Συγκεντρωτικά στοιχεία πληθυσμού Ρομά ανά Π.Ε., φύλο και ποσοστιαία κατανομή Ρομά επί του πληθυσμού κάθε Π.Ε. και του συνόλου των Ρομά της Περιφέρειας

Περιφερειακή Ενότητα	ΡΟΜΑ			% Ρομά επί του Πληθυσμού της Π.Ε.	% Ρομά επί του συνόλου Ρομά της ΠΚΜ
	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ		
Π.Ε ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2.458	3.940	6.398	0,577%	44,33%
Π.Ε ΣΕΡΡΩΝ	1.991	2.503	4.494	2,541%	31,14%
Π.Ε ΗΜΑΘΙΑΣ	1.288	1.476	2.764	1,966%	19,15%
Π.Ε ΠΙΕΡΙΑΣ	140	162	302	0,237%	2,09%
Π.Ε ΠΕΛΛΑΣ	117	153	270	0,194%	1,87%
Π.Ε ΚΙΛΚΙΣ	102	78	180	0,225%	1,25%
Π.Ε ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	15	10	25	0,022%	0,17%
ΣΥΝΟΛΟ	6.111	8.322	14.433	0,766%	

Διάγραμμα 3: Πληθυσμός Ρομά (απόλυτος αριθμός) και ποσοστό αυτών επί του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας

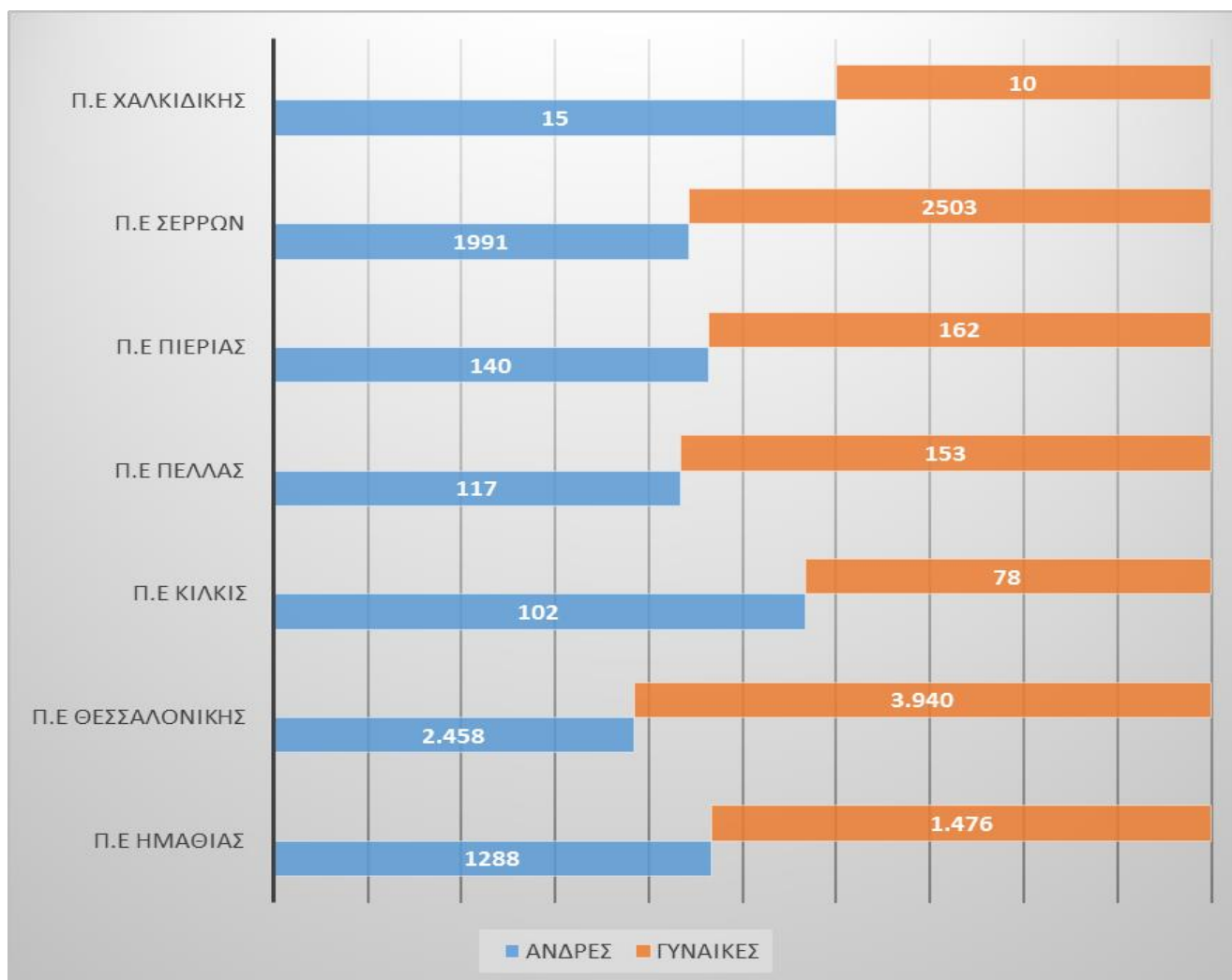
Διάγραμμα 4: Κατάταξη Π.Ε. ανάλογα με τον πληθυσμό Ρομά επί του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας

Όπως φαίνεται και από το παραπάνω διάγραμμα, ο πληθυσμός των Ρομά αποτελεί μικρό ποσοστό του πληθυσμού της Περιφέρειας (0,766%), κινείται σε χαμηλά απόλυτα μεγέθη και μόνο στην Περιφερειακή Ενότητα Σερρών ξεπερνάει το 2,5% (συγκεκριμένα 2,54%) επί του πληθυσμού της Π.Ε. και ακολουθεί η Περιφερειακή Ενότητα Ημαθίας με ποσοστό 1,97%. Στην Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης το ποσοστό του πληθυσμού των Ρομά είναι το 0,58% του συνολικού πληθυσμού της Π.Ε. και στις Περιφερειακές Ενότητες Κιλκίς, Πέλλας και Πιερίας το ποσοστό των Ρομά είναι κάτω από 0,3% του συνόλου κάθε Περιφερειακής Ενότητας (0,23%, 0,19% και 0,24% αντίστοιχα).

Επισημαίνεται ότι στην Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής καταγράφηκε πολύ μικρός αριθμός Ρομά.

Όσον αφορά στην κατανομή ανά φύλο, ο γυναικείος πληθυσμός υπερσχύει αφού στο σύνολο των Ρομά της Περιφέρειας αποτελεί το 57,66%.

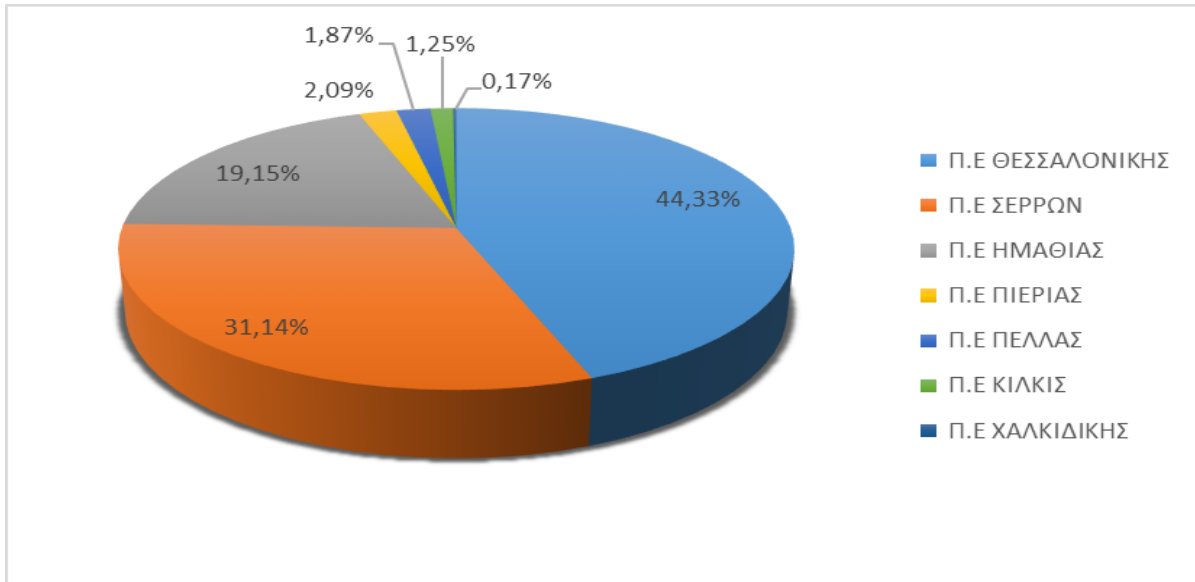

Διάγραμμα 5 Κατανομή Ρομά ανά Π.Ε. και Φύλο

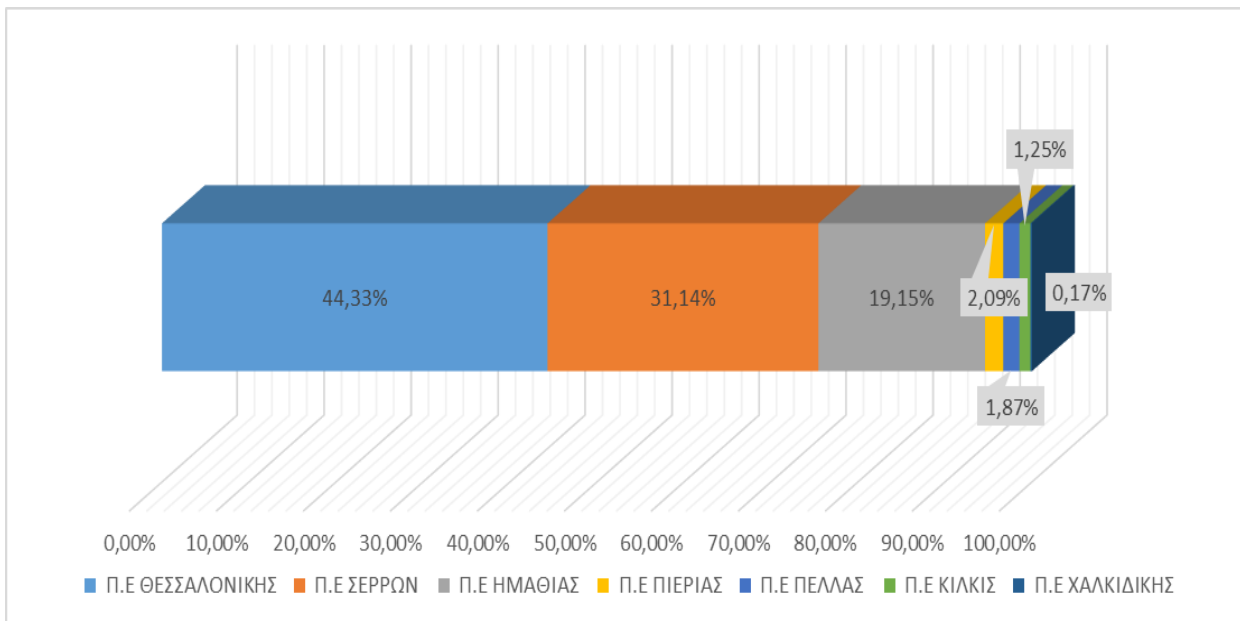
Όπως φαίνεται από το παραπάνω διάγραμμα, το ποσοστό των αντρών υπερσχύει των γυναικών στις Περιφερειακές Ενότητες Κιλκίς και Χαλκιδικής.

Όσον αφορά την κατανομή/συγκέντρωση του πληθυσμού Ρομά στην Περιφέρεια ανά Περιφερειακή Ενότητα, όπως φαίνεται στο επόμενο διάγραμμα, είναι προφανές ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των Ρομά καταγράφεται στην Π.Ε. Θεσσαλονίκης με ποσοστό 44,33% και ακολουθούν οι Π.Ε. Σερρών (ποσοστό 31,14%), η Π.Ε. Ημαθίας με ποσοστό 19,15%, και με μονοψήφια ποσοστά οι Περιφερειακές Ενότητες Πιερίας, Πέλλας, Κιλκίς και Χαλκιδικής (με ποσοστά 2,09%, 1,87% , 1,25% και 0,17% αντίστοιχα).

Διάγραμμα 6: Κατανομή/συγκέντρωση του πληθυσμού Ρομά στην Περιφέρεια ανά Περιφερειακή Ενότητα

Χαρακτηριστικό είναι ότι οι Περιφερειακές Ενότητες Θεσσαλονίκης και Σερρών συγκεντρώνουν πάνω από το 75,93% του πληθυσμού των Ρομά της Περιφέρειας ενώ αν σε αυτές προστεθεί και η Περιφερειακή Ενότητα Ημαθίας το ποσοστό «ανεβαίνει» στο 95,2%.

Διάγραμμα 7: Ποσοστιαία συγκέντρωση του πληθυσμού Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ανά Περιφερειακή Ενότητα

2.2. Μεθοδολογία προσδιορισμού των προβλημάτων/αναγκών των Οικισμών Ρομά

Στη συνέχεια του παρόντος γίνεται ανάλυση των προβλημάτων και των αναγκών των οικισμών των Ρομά ένα Δήμο και ανά οικισμό. Ο προσδιορισμός και η ανάλυση των προβλημάτων γίνεται μέσω της εξέτασης μια σειράς παραγόντων που αφορούν:

- **ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ**
  - Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών
  - Αστικοδημοτική Τακτοποίηση
  - Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις
  - Παιδική Εργασία
  - Ενδοοικογενειακή Βία
  - Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων

- **ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ**
  - Χωροθέτηση οικισμού - Αστικό περιβάλλον
  - Τύπος Κατοικιών
  - Δίκτυα υποδομών
  - Αποκομιδή Απορριμμάτων

- **ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ**
  - Ανεργία
  - Οικονομική Τακτοποίηση
  - Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα
  - Γυναικεία Απασχόληση
  - Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη – Επιχειρηματικότητα

- **ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**
  - Αναλφαβητισμός
  - Μαθητική Διαρροή
  - Πρόσβαση στην Εκπαίδευση
  - Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση
  - Εκπαίδευση Ενηλίκων

- **ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ**
  - Πρόσβαση στην Υγεία
  - Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας
  - Υγειονομική Ασφάλιση
  - Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία

Κατόπιν, με βάση τα συμπεράσματα που εξάγονται από τα ανωτέρω, γίνεται SWOT ανάλυση. Για να αποφευχθούν περιττές επαναλήψεις, στην συνέχεια παρουσιάζονται τα θέματα που είναι κοινά σε όλους (ή στους περισσότερους οικισμούς) και στις περιπτώσεις που υπάρχουν διαφοροποιήσεις αναφέρονται στο ανάλογο κεφάλαιο.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

- Οι περισσότερες οικογένειες ζουν εντάσσονται στην κατηγορία χαμηλών εισοδημάτων.
- Στον οικισμό πολλές οικογένειες ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας (κάποιες από αυτές στα όρια της οικονομικής εξαθλίωσης).
- Πολλές οικογένειες λαμβάνουν προνοιακά επιδόματα ή επιδόματα Τριτέκνων και Πολυτέκνων από την Πολιτεία, επιδόματα ένδειας και έκτακτα επιδόματα / βοηθήματα από την Τοπική Αυτοδιοίκηση.
- Η αναβάθμιση του «Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Προστασίας» αναμένεται να εξορθολογίσει σταδιακά και να εξατομικεύσει τα χορηγούμενα επιδόματα στις οικογένειες των Ρομά.

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

- Σύμφωνα με πληροφορίες των Κοινωνικών Υπηρεσιών των Δήμων, το μεγαλύτερο μέρος του σταθερού πληθυσμού Ρομά είναι τακτοποιημένο αστικοδημοτικά.
- Οι συνηθέστερες εκκρεμότητες αστικοδημοτικής τακτοποίησης που παρουσιάζονται στον/στους οικισμό/ούς είναι οι εξής:
  - Σε πολλές περιπτώσεις, αδυναμία απόδειξης προσωπικών στοιχείων και της ταυτότητας του προσώπου
  - Δυσκολίες έκδοσης πιστοποιητικών από τους Δήμους της Π.Ε. για χρήση έκδοσης ταυτότητας, εγγραφής στο σχολείο, πρόσβαση σε υπηρεσίες κοινωνικής ασφάλισης, ασφάλισης, πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας κλπ
  - Αδυναμία απόδειξης γάμου, συγγενικών σχέσεων κ.λπ.
  - Δηλώσεις γέννησης βρεφών, αναγνωρίσεις τέκνων κ.λπ.

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

- Είναι γεγονός ότι ο κοινωνικός αποκλεισμός και οι διακρίσεις που υφίστανται οι Ρομά έχουν ως αποτέλεσμα την μηδενική ή/και χαμηλή πρόσβαση στα ανελαστικά κοινωνικά δικαιώματα και αγαθά. Οι συνθήκες αυτές δημιουργούν κατάσταση ακραίας φτώχειας στις οικογένειες των Ρομά της περιοχής και εντείνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό, δημιουργώντας στην πράξη ένα «σπιράλ» εσωστρέφειας και αυτοάμυνας των κοινοτήτων Ρομά.
- Την κατάσταση αυτή επιβαρύνει η αυξημένη ανεργία, ο αναλφαβητισμός, η κακή οικονομική κατάσταση, κλπ
- Παρουσιάζονται διάφοροι βαθμοί κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά.
- Ένας μικρός αριθμός Ρομά φαίνεται να έχει μια σταθερή εργασία και μόνιμη κατοικία
- Το μεγαλύτερο μέρος των Ρομά της περιοχής ζει σε καταυλισμούς, με ιδιαίτερα υποβαθμισμένες συνθήκες διαβίωσης, με εποχική (μη σταθερή) εργασία και με συνέπεια να μην είναι δυνατή η πρόσβαση σε δημόσια αγαθά (εκπαίδευση, υγεία, απασχόληση).
- Ο περιορισμός και τα κενά της αστικοδημοτικής κατάστασης των Ρομά δημιουργούν προβλήματα ταυτοποίησης και ομαλής πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής ασφάλισης. Η σύγκυση ως προς την ταυτότητα ενός Ρομά δημιουργεί συνήθως εμπλοκή σε θέματα απονομής της δικαιοσύνης. Η αυξημένη παραβατικότητα, αποτελεί φυσικό επόμενο της έντονης κοινωνικής και επαγγελματικής περιθωριοποίησης.
- Οι Κοινωνικές Υπηρεσίες της Αυτοδιοίκησης και της Πολιτείας έχουν περιορισμένη τεκμηριωμένη γνώση προβλημάτων και αναγκών, ενώ δεν μπορούν να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν μία «εξατομικευμένη» προσέγγιση για την ψυχοκοινωνική στήριξη των οικογενειών και, ιδιαίτερα των γυναικών Ρομά, τη διασφάλιση της πρόσβασης των βρεφών

και των νηπίων σε παιδικούς σταθμούς, καθώς και της πρόσβασης και παραμονής των ανηλίκων παιδιών στην προσχολική και την σχολική εκπαίδευση.

Παιδική Εργασία:

- Η παιδική εργασία αποτελεί συνηθισμένη πρακτική (στις περισσότερες περιπτώσεις αυτό προκαλείται ή επιδεινώνεται από την κακή οικονομική κατάσταση της οικογένειας, που έχει ως αποτέλεσμα να χρησιμοποιούν τα παιδιά τους ως επιπλέον εργατικά χέρια για τη συμπλήρωση του εισοδήματος της οικογένειας, κυρίως στη συλλογή παλιοσίδερων και στο γυρολογικό εμπόριο, αλλά δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που τα παιδιά ωθούνται στη πειρατεία).

Ενδοοικογενειακή Βία:

- Εμφανίζεται σε μικρό ποσοστό (ιδιαίτερα σε συνθήκες μέθης κλπ και σπάνια δίνεται συνέχεια σε αστυνομία και δικαστήρια).
- Οι πληροφορίες που έχουν αντληθεί στην περιοχή δεν αναδεικνύουν το συγκεκριμένο φαινόμενο ως μείζον, αν και είναι δύσκολο τέτοιες συμπεριφορές να ταυτοποιηθούν.
- Οι τσιγγάνοι είναι ιδιαίτερα προστατευτικοί (σε μερικές περιπτώσεις μπορούν να χαρακτηριστούν και ως καταπιεστικοί) προς τις νεαρές κοπέλες έως ότου παντρευτούν και σε γενικές γραμμές οι δραστηριότητες των γυναικών εντοπίζονται στο οικογενειακό περιβάλλον και στο ευρύτερο περιβάλλον του οικισμού.

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

- Οι περισσότεροι Ρομά ασκούν τα εκλογικά τους δικαιώματα (δημοτικές και Εθνικές εκλογές). Εμφανίζουν ιδιαίτερη προτίμηση σε συγκεκριμένες κατηγορίες υποψηφίων. Παρόλα αυτά δεν συμμετέχουν ενεργά στις πολιτικοκοινωνικές διαδικασίες (κυρίως επειδή δεν γνωρίζουν ούτε τις δυνατότητες που υπάρχουν ούτε τα δικαιώματά τους).

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμού - Αστικό περιβάλλον:

- Οι οικογένειες που μένουν σε οικίες, αναφέρουν ότι έχουν τους ανάλογους τίτλους ιδιοκτησίας αυτών
- Δεν υπάρχουν διαμορφωμένοι κοινόχρηστοι χώροι
- Δεν υπάρχουν υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτρισμού
- Κατά διαστήματα, στην περιοχή διαβιούν οικογένειες μετακινούμενων Ρομά
- Η μετακίνηση από και προς τον οικισμό γίνεται με αυτοκίνητο, με μέσα μαζικής μεταφοράς ή πεζοί.

Τύπος Κατοικιών:

- Τα παραπήγματα, δεν καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων, είτε λόγω μεγέθους, είτε λόγω έλλειψης στοιχειώδους υποδομών (ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροδότησης).
- Οι «μετακινούμενοι» διαβιούν αποκλειστικά σε παραπήγματα
- Σε αρκετές κατοικίες συμβιούν περισσότερες από μία οικογένειες, (κατά βάση 2) οι οποίες εμφανίζουν συγγενικούς δεσμούς.
- Η θέρμανση των κατοικιών γίνεται συνήθως με ξυλόσομπες.
- Υπάρχουν αρκετά αυτοσχέδια οικήματα

Δίκτυα υποδομών:

- Δίκτυο αποχέτευσης: δεν υπάρχει κεντρικό δίκτυο αποχέτευσης,

- Δίκτυο ηλεκτροδότησης : Πολλές κατοικίες δεν είναι συνδεδεμένες με το δίκτυο ηλεκτροδότησης, και εξυπηρετούνται με αυτοσχέδιο τρόπο (παράνομη σύνδεση από κολόνες της ΔΕΗ, γεννήτριες, παίρνουν ρεύμα από γειτονικά σπίτια).
- Δίκτυο Υδροδότησης: Πολλές κατοικίες δεν είναι συνδεδεμένες με το δίκτυο υδροδότησης, αλλά μεταφέρουν νερό με διάφορους τρόπους (μπουκάλια, νταμιτζάνες κλπ).
- Δίκτυο τηλεπικοινωνιών: Καμία οικία δεν είναι συνδεδεμένη με δίκτυο σταθερής τηλεφωνίας, καθώς είναι διαδεδομένη η χρήση κινητών τηλεφώνων.

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

- Στον οικισμό δεν υπάρχουν κάδοι απορριμμάτων και ούτε γίνεται αποκομιδή με αποτέλεσμα σημαντικούς κινδύνους δημόσιας υγείας.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

- Μεγάλο ποσοστό ανεργίας
- Μη σταθερή και σε πολλές περιπτώσεις εποχική απασχόληση
- Μη σταθερό εισόδημα
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων δεν έχει κάρτα ανεργίας.
- Ελάχιστα μέλη είναι εγγεγραμμένα και κάνουν χρήση των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ
- Το εργατικό δυναμικό του οικισμού εργάζεται περιστασιακά
- Οι γυναίκες στο σύνολό τους δηλώνουν άνεργες

Οικονομική Τακτοποίηση:

- Το μεγαλύτερο ποσοστό διαθέτει ΑΦΜ.
- Παρατηρούνται εκκρεμότητες με ΔΟΥ και ΟΑΕΕ (είναι συνηθισμένο το φαινόμενο να γίνεται έναρξη επαγγέλματος για την απόκτηση επαγγελματικού/εμπορικού αυτοκινήτου)
- Δεν υποβάλλεται φορολογική δήλωση από το σύνολο των υπόχρεων (παρόλα αυτά η κατάσταση βελτιώνεται τα τελευταία χρόνια, κυρίως για λόγους απόκτησης ασφάλισης απόρων και λήψης επιδομάτων)

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

- Εποχικές αγροτικές δραστηριότητες.
- Εργάτες γης ή εργάτες σε κάθε είδος εργασίας.
- Ανακύκλωση (παλιατζήδες) όπου συγκεντρώνουν σίδερα τα οποία μεταπωλούν για ανακύκλωση.
- Επαιτεία
- Πλανόδιο εμπόριο
- Περιστασιακή απασχόληση ως –πλανόδιοι- μικροπωλητές μαναβικής
- Περιστασιακή απασχόληση σε αγροτικές/οικοδομικές/γενικές εργασίες.
- Περιστασιακή απασχόληση ως μικροπωλητές στη λαϊκή αγορά.
- Περιστασιακή απασχόληση στην ανακύκλωση
- Οι κύριοι τομείς απασχόλησης, είναι οι εποχικές αγροτικές εργασίες, η μουσική σε κέντρα διασκέδασης & υπαίθρια πανηγύρια, η ανακύκλωση υλικών και το πλανόδιο εμπόριο

Γυναικεία Απασχόληση:

- Δεν υπάρχει καμιά οργανωμένη επαγγελματική απασχόληση των γυναικών και οι

περισσότερες απασχολούνται μαζί με την οικογένεια (πχ ανακύκλωση, μικροπωλητές, εποχική εργασία, αγροτικές εργασίες, κλπ)

- Βοηθούν στην απασχόληση της οικογένειας (πχ εμπόριο)

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

- Δεν έχει αναπτυχθεί επιχειρηματική δραστηριότητα από κάποιο άτομα στην περιοχή, καθώς αφενός μεν δεν παρουσιάζονται ιδιαίτερες επαγγελματικές ευκαιρίες αφετέρου δε δεν έχουν καλλιεργηθεί κάποιες ιδιαίτερες επαγγελματικές δεξιότητες
- Οι περισσότεροι απασχολούνται στο πλανόδιο εμπόριο
- Επιλέγεται η πλανόδια απασχόληση, αφού παρουσιάζει ελάχιστες (φορτηγό ή ημιφορτηγό ή αγροτικό αυτοκίνητο και εμπόρευμα που προμηθεύονται ανάλογα με την εποχή, πχ φρούτα, λαχανικά, ρούχα, οικιακά είδη, κλπ
- Παντελής έλλειψη συνεταιριστικής κίνησης (κυρίως λόγω έλλειψης των αναγκαίων δεξιοτήτων)
- Παντελής έλλειψη επιχειρηματικής κίνησης (κυρίως λόγω έλλειψης των αναγκαίων δεξιοτήτων)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

- Πολλοί λίγοι Ρομά έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενηλίκων δεν έχει ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.
- Μεγάλο ποσοστό των παιδιών δεν εγγράφεται καθόλου στο σχολείο.
- Ο αναλφαβητισμός είναι κοινό φαινόμενο στον οικισμό

Μαθητική Διαρροή:

- Είναι συνηθισμένο το φαινόμενο αρκετά παιδιά να εγγράφονται στο νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό σχολείο αλλά το μεγαλύτερο μέρος αυτών (άνω του 50% σύμφωνα με μελέτες) να εγκαταλείπουν από τις πρώτες τάξεις με αποτέλεσμα να στερούνται βασικών γνώσεων (σχολικός αποκλεισμός)
- Προσχολική αγωγή: Αν και μεγάλο ποσοστό Ρομά εγγράφουν τα παιδιά τους στον παιδικό σταθμό ή και νηπιαγωγείο, όταν φθάσουν στην ηλικία για την είσοδό τους στο δημοτικό, τα αποσύρουν από το εκπαιδευτικό σύστημα με αποτέλεσμα να στερούνται βασικών γνώσεων (σχολικός αποκλεισμός).
- Επίσης παρατηρείται να εγγράφονται τα παιδιά στο Δημοτικό μεγαλύτερα από την ηλικία που ορίζεται (συνήθως ένα χρόνο).
- Το μεγαλύτερο μέρος των παιδιών που γράφονται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση δεν γνωρίζουν καθόλου ελληνικά.
- Μεγάλο μεγάλος αριθμός απουσιών από το σχολείο (σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά). Επισημαίνεται ότι οι λόγοι των απουσιών είναι διάφοροι και στις περισσότερες περιπτώσεις πολύ σοβαροί όπως: κακή οικονομική κατάσταση οικογένειας, παιδική εργασία, κακή σίτιση παιδιών, έλλειψη βασικών ειδών ρουχισμού / υπόδησης, τα επικριτικά σχόλια των συμμαθητών, οι γάμοι σε πολύ μικρή ηλικία (κυρίως τα κορίτσια) έλλειψη ενδιαφέροντος.
- Τα παιδιά που εγγράφονται στην Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σπανίως την ολοκληρώνουν. Το φαινόμενο αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο στα κορίτσια (ακόμα και στις περιπτώσεις που ολοκληρώνουν την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση πολύ σπάνια συνεχίζουν στην Δευτεροβάθμια).
- Την σχολική διαρροή ενισχύει το γεγονός ότι δεν υπάρχουν καλά παραδείγματα Ρομά που

να έχουν επωφεληθεί από το Εκπαιδευτικό Σύστημα και να χρησιμεύσουν ως role model

- Πρέπει να επισημανθεί ότι η σχολική διαρροή και κατά συνέπεια ο αναλφαβητισμός προκαλεί σειρά προβλημάτων όπως (π.χ. στέκεται εμπόδιο στην απόκτηση ακόμα και διπλώματος οδήγησης)

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

- Μεταβάλλονται οι συνθήκες ανάλογα με τον Δήμο και τον οικισμό αλλά σε γενικές γραμμές η πρόσβαση είναι εφικτή πλην ορισμένων περιπτώσεων απομακρυσμένων οικισμών)
- Ισότιμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

- Μεταβάλλονται οι συνθήκες ανάλογα με τον Δήμο και τον οικισμό αλλά στις περισσότερες περιπτώσεις δεν λειτουργούν τμήματα ένταξης τσιγγανοπαίδων

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

- Μεγάλο ποσοστό αναλφάβητων ενηλίκων
- Δεν υπάρχουν προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων
- Ο αναλφαβητισμός είναι χαρακτηριστικό των περισσότερων ενηλίκων του πληθυσμού Ρομά.
- Μη επαρκής αντιμετώπιση του βασικού προβλήματος του αναλφαβητισμού
- Έχουν διενεργηθεί κατά το παρελθόν διάφορα προγράμματα κατάρτισης

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

- Μεταβάλλονται οι συνθήκες ανάλογα με τον Δήμο και τον οικισμό αλλά στις περισσότερες περιπτώσεις δεν παρατηρείται αποκλεισμός από «Υπηρεσίες Υγείας»

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

- Είναι συνηθισμένο φαινόμενο να μην χρησιμοποιείται οποιαδήποτε μέθοδος αντισύλληψης (ενισχύεται από το γεγονός ότι οι Ρομά παντρεύονται σε πολύ μικρή ηλικία) με αποτέλεσμα είτε τη συνεχή τεκνοποίηση είτε τις αμβλώσεις (σε ορισμένες περιπτώσεις έχει καταγραφεί υψηλό ποσοστό αμβλώσεων ανεξαρτήτως αν βρίσκονται σε γάμο ή όχι, ακόμη και σε πολύ νεαρές κοπέλες)
- Η κατάσταση μπορεί να θεωρηθεί προβληματική τόσο στον τομέα της Δημόσιας Υγείας όσο και στον τομέα της πρόληψης. Τα συνηθισμένα προβλήματα που παρατηρούνται είναι:
  - έλλειψη προσωπικής φροντίδας και καθαριότητας σε ενήλικες και παιδιά
  - εμβολιασμοί (η κατάσταση στον τομέα των παιδιών έχει βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια)
  - κακή στοματική υγιεινή (Ειδικά τα παιδιά, δεν φροντίζουν το στόμα τους και τα περισσότερα έχουν χαλασμένα δόντια)
  - έξαρση σε καρδιολογικά νοσήματα ,
  - είναι πολύ συνηθισμένες οι ασθένειες νευρολογικής και ψυχολογικής φύσεως.
- Παρατηρείται μεγάλη υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως. Είναι συνηθισμένο φαινόμενο οι γυναίκες Ρομ να κάνουν γυναικολογικές εξετάσεις (π.χ. τεστ-ΠΑΠ, μαστογραφία, κλπ) μόνο στην περίπτωση που παρουσιάσουν κάποιο πρόβλημα υγείας
- Εξαιτίας της συνηθισμένης πρακτικής να μην τηρείται το πρόγραμμα εμβολιασμών των παιδιών, παρατηρούνται εξάρσεις διαφόρων νοσημάτων (σύμφωνα με δηλώσεις των ιδίων) όπως καθώς και αναπνευστικά και καρδιολογικά προβλήματα.

Υγειονομική Ασφάλιση:

- Το μεγαλύτερο ποσοστό των Ρομά είναι ανασφάλιστοι ή/και έχουν βιβλιάριο Απορίας.
- Μικρό ποσοστό είναι ασφαλισμένοι (στο ΙΚΑ ή σε άλλο ασφαλιστικό φορέα εξαιτίας της μεγάλης ενεργείας και της έλλειψης σταθερής εργασίας)
- Ένα μεγάλο ποσοστό είναι ανασφάλιστο.
- Κατά συνέπεια ως κύρια υγειονομική ασφάλιση μπορεί να θεωρηθεί η Πρόνοια.

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

- Είναι συχνό το φαινόμενο περιπτώσεων ψυχονευρωτικών διαταραχών (π.χ. κατάθλιψη, αγχώδη διαταραχή, νευρολογικά νοσήματα)
- Το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού είναι καπνιστές (οι περισσότεροι εξ αυτών από μικρή ηλικία) .
- Συχνό είναι το φαινόμενο κατανάλωσης αλκοόλ (κυρίως στον πληθυσμό των αντρών) αλλά σε πολύ λίγες περιπτώσεις στα παρατηρείται εξάρτηση από αυτό.
- Οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι η εμφάνιση μεγάλου ατόμων με κακή ψυχική υγεία και προβλήματα ψυχονευρωτικών διαταραχών μπορούν (πέραν του γενικότερου κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα των οικισμών των Ρομά και των συνθηκών διαβίωσης) να αποδοθούν στο γεγονός ότι οι διάφορες ψυχικές ασθένειες χρησιμοποιούνται (είτε από τα τους ίδιους τους πάσχοντες, είτε από τον ευρύτερο οικογενειακό του περιβάλλον ως μέσο διεκδίκησης διαφόρων επιδομάτων (π.χ. προνοιακά και αναπηρίας, κλπ).

Επίσης σε κάθε υποενότητα περιλαμβάνεται χάρτης στον οποίο φαίνονται ο πληθυσμός των Ρομά και η θέση τους (σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, Δήμου αλλά και οικισμού).

2.3. Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης σε επίπεδο Δήμου και οικισμού

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΜΑΘΙΑΣ

Περιφερειακή Ενότητα	Ημαθίας	Υπόμνημα		
		Κάτω από 100		
		100 - 499		
		500 - 999		
		1000 - 1499		
		1500 - 1999		
		2000 +		
	Πληθυσμός Ρομά	Σύνολο Ρομά Π.Ε.		
Δήμοι	1	Αλεξάνδρειας	2.350	2.764
	2	Βέροιας	360	
	3	Νάουσας	54	

2.3.1. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωμένων» Ρομά του Δήμου ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Αλεξάνδρεια		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Πληθυσμός Ρομά	Σύνολο Ρομά Δήμου
	100 - 499			
	500 - 999			
	1000 - 1499			
	1500 - 1999			
	2000 +			
Οικισμοί	1	Παλαιόχωρα	346	2.350
	2	Κεφαλοχώρι / Παλαιοχώρι / Αντιγονίδες / Λιανοβέργι	374	
	3	Συνοικισμός Αγ. Γεωργίου	1630	

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό Δήμο Αλεξάνδρεια είναι εδραιωμένα 2350 άτομα. Το 2008 στον Καλλικρατικό Δήμο Αλεξάνδρεια, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς Δήμους Αλεξάνδρεια, Πλατέος, Μελίκης και Αντιγονιδών, ήταν εγκατεστημένες 365 οικογένειες Ρομά και συνολικά 2275 άτομα (6,2 μέλη ανά Οικογένεια Κατά μ.ο.).

Επίσης την περίοδο εκείνη ήταν εποχικά εγκατεστημένες στην ευρύτερη περιοχή 6 οικογένειες Ρομά, με συνολικά 30 άτομα.

Ως χώροι διαμονής των Ρομά στην περιοχή καταγράφονται η Παλαιόχωρα (346 άτομα), οι περιοχές Κεφαλοχώρι/Παλιοχώρι/Αντιγονίδες/Λιανοβέργι (374 άτομα) και ο συνοικισμός Αγίου Γεωργίου (1630 άτομα εκ των οποίων 477 γυναίκες, 465 άνδρες και 688 παιδιά). Οι οικογένειες έχουν παιδιά όλων των ηλικιών και το μεγαλύτερο ποσοστό (περίπου 70%) αφορά παιδιά ηλικίας 0-6 ετών

Σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Αλεξάνδρειας (2011) ο συνολικός πληθυσμός των Ρομά της περιοχής ανέρχεται στα 2.350 άτομα (5,6% περίπου του πληθυσμού του Δήμου). πόλης. Η δεύτερη μεγάλη συγκέντρωση πληθυσμού Τσιγγάνων συναντάται στον πρώην Δήμο Πλατέος και ειδικότερα στους οικισμούς Παλαιόχωρας και Λιανοβεργίου-Παλιοχωρίου. Ο πληθυσμός των Τσιγγάνων στη Δημοτική Ενότητα Πλατέος ανέρχεται σε 500 περίπου άτομα. Σημαντικός αριθμός υπάρχει επίσης στη Δημοτική Ενότητα Αντιγονιδών. Στο πλαίσιο του Μέτρου «Σοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης» του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας 2000-2006 χρηματοδοτήθηκε η ίδρυση Ιατροκοινωνικού Κέντρου στο συνοικισμό Αγίου Γεωργίου της Αλεξάνδρειας.

Οι «διαφορές» των εκτιμήσεων ανάμεσα στα έτη 2008 και 2013 είναι μικρές, οπότε τα αποτελέσματα θεωρούνται αξιόπιστα. Οι οικισμοί της Παλαιόχωρας και του Αγίου Γεωργίου συγκεντρώνουν το 87% του συνόλου των Ρομά της περιοχής. Βασικός φορέας άσκησης κοινωνικής πολιτικής, με έμφαση στους Ρομά αποτελεί η Κοινοφελής Επιχείρηση του Δήμου Αλεξάνδρειας (ΚΕΔΑ). Στην κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά δραστηριοποιείται επίσης ο πολιτιστικός σύλλογος Αγίου Γεωργίου. Το Ιακ Αλεξάνδρειας λειτουργεί από τον Φεβρουάριο του 2008. Τα Κέντρα Στήριξης Ρομά και Ευπαθών Ομάδων αποτελούν συνέχεια των Ιατροκοινωνικών Κέντρων και λειτουργούν από το Νοέμβριο του 2011.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Το 50% των Ρομά που είναι μέλη πολύτεκνων οικογενειών δηλώνει ατομικό/οικογενειακό εισόδημα από 0 έως 5.900€ και το υπόλοιπο 50% από 5.901€ έως 12.000€. Από τους εργαζόμενους Ρομά το 30% δηλώνει εισόδημα μέχρι 5.900€ και το 20% μέχρι 12.000€.

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Σχεδόν το σύνολο των Ρομά είναι εγγεγραμμένο στα μητρώα του Δήμου (χωρίς όμως να χαρακτηρίζονται σε αυτά ως Ρομά) και ασκούν ως νόμιμοι πολίτες το εκλογικό τους δικαίωμα. Επίσης υποβάλλουν κανονικά τις φορολογικές τους δηλώσεις καθώς έχουν όφελος από τα διάφορα επιδόματα.

Επίσης Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Από τις 49 γυναίκες που είναι εγγεγραμμένες στο ΙΑΚ μόνο οι 7 έχουν δηλώσει περιστατικά κακοποίησης, ενώ για τα παιδιά δεν υπάρχει αντίστοιχη καταγραφή.

Βλέπε και ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Σχεδόν το σύνολο των Ρομά ασκούν ως νόμιμοι πολίτες το εκλογικό τους δικαίωμα.

Επίσης Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Οι περιοχές της Παλαιόχωρας, του Κεφαλοχωρίου και του Αγίου Γεωργίου έχουν επιλεγεί από τους ίδιους τους Ρομά ως τόποι εγκατάστασης για πρακτικούς λόγους (ύπαρξη ελεύθερων χώρων, γειτνίαση με αστικά κέντρα, εθνική οδό, ΟΣΕ και γενικότερα, εύκολες προσβάσεις προς Βέροια και Θεσσαλονίκη, επαρκείς διοικητικές και κοινωνικές υπηρεσίες, σύμφωνα με αναφορές των ίδιων).

Οι οικογένειες που μένουν σε οικίες, αναφέρουν ότι έχουν τους ανάλογους τίτλους ιδιοκτησίας αυτών.

Δεν υπάρχουν διαμορφωμένοι κοινόχρηστοι χώροι, ενώ οι δρόμοι είναι ασφαλτοστρωμένοι, αλλά σε κακή κατάσταση.

Κατά διαστήματα, στην περιοχή διαβιούν οικογένειες μετακινούμενων Ρομά.

Η μετακίνηση από και προς τους οικισμούς γίνεται με αυτοκίνητο, με μέσα μαζικής μεταφοράς ή πεζοί.

Τύπος Κατοικιών:

Στον οικισμό του Αγίου Γεωργίου, οι Ρομά κατοικούν σε σπίτια που χτίστηκαν σε εκτάσεις που παραχώρησε ο Δήμος και το 50% αυτών είναι νόμιμα. Υπάρχει εύκολη πρόσβαση σε οδικό δίκτυο, υπάρχει οδοφωτισμός ενώ το δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης βρίσκεται σε καλή κατάσταση.

Στην Παλαιόχωρα έχουν επίσης παραχωρηθεί εκτάσεις όπου έχουν κτιστεί περίπου 50 σπίτια και κάποιες πρόχειρες κατασκευές. Δεν υπάρχει δίκτυο αποχέτευσης ενώ υπάρχει επαρκής φωτισμός, δρόμοι και δίκτυο ύδρευσης.

Στο Κεφαλοχώρι υπάρχουν σπίτια και λυόμενα. Δεν υπάρχει καθόλου αποχετευτικό ενώ υπάρχει επαρκής φωτισμός, δρόμοι και δίκτυο ύδρευσης.

Σε όλους τους οικισμούς γίνεται αποκομιδή απορριμμάτων αλλά όχι σε επαρκή βαθμό και συχνά οι κάτοικοι τίθενται αντιμέτωποι με προβλήματα από πλημμύρες.

Δίκτυα υποδομών:

Στον οικισμό του Αγίου Γεωργίου, οι Ρομά υπάρχει εύκολη πρόσβαση σε οδικό δίκτυο, υπάρχει οδοφωτισμός ενώ το δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης βρίσκεται σε καλή κατάσταση.

Στην Παλαιόχωρα δεν υπάρχει δίκτυο αποχέτευσης ενώ υπάρχει επαρκής φωτισμός, δρόμοι και δίκτυο ύδρευσης.

Στο Κεφαλοχώρι δεν υπάρχει καθόλου αποχετευτικό ενώ υπάρχει επαρκής φωτισμός, δρόμοι και δίκτυο ύδρευσης.

Σε όλους τους οικισμούς συχνά οι κάτοικοι τίθενται αντιμέτωποι με προβλήματα από πλημμύρες.

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Σε όλους τους οικισμούς γίνεται αποκομιδή απορριμμάτων αλλά όχι σε επαρκή βαθμό.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Το 70% του πληθυσμού είναι καταγεγραμμένοι ως άνεργοι, ενώ το 70% του ποσοστού αυτού είναι μακροχρόνια άνεργοι εγγεγραμμένοι στα μητρώα του ΟΑΕΔ (με κάρτα ανεργίας άνω των 12 μηνών). Υπάρχει επίσης ένα 15%, οι οποίοι θεωρούνται άνεργοι αλλά δεν έχουν προβεί σε έκδοση κάρτας ανεργίας και κάποιιοι από αυτούς (περίπου το 20%) θεωρούνται οικονομικά ανενεργοί και κοινωνικά αποκλεισμένοι. Επίσης περίπου το 5% του πληθυσμού των Ρομά στο Δήμο είναι άνεργοι ηλικίας άνω των 54 ετών και οι μισοί είναι εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ και οι άλλοι μισοί μακροχρόνια άνεργοι με χαμηλά προσόντα (Απόφοιτοι Δημοτικού-Γυμνασίου).

Το 30% των νοικοκυριών δεν έχει κανένα εργαζόμενο και σε όλα αυτά τα νοικοκυριά διαμένει και τουλάχιστον 1 παιδί.

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενσωματωμένων Ρομά, διαθέτει ΑΦΜ.

Επίσης υποβάλλουν κανονικά τις φορολογικές τους δηλώσεις καθώς έχουν όφελος από τα διάφορα επιδόματα

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά των διαφόρων οικισμών ισχύουν τα αναφερόμενα στην

ενότητα 2.2.

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

Γυναικεία Απασχόληση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Πολλοί λίγοι ενήλικες Ρομά έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση
Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενηλίκων δεν έχει ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.
Μικρό πλέον ποσοστό των παιδιών δεν εγγράφεται καθόλου στο σχολείο.
Ο αναλφαβητισμός ενηλίκων είναι κοινό φαινόμενο στον οικισμό.

Μαθητική Διαρροή:

Παρατηρείται να εγγράφονται τα παιδιά στο Δημοτικό μεγαλύτερα από την ηλικία που ορίζεται (συνήθως ένα χρόνο).

Μεγάλο μεγάλος αριθμός απουσιών από το σχολείο (σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά).
Επισημαίνεται ότι οι λόγοι των απουσιών είναι διάφοροι και στις περισσότερες περιπτώσεις πολύ σοβαροί όπως: κακή οικονομική κατάσταση οικογένειας, παιδική εργασία, κακή σίτιση παιδιών, έλλειψη βασικών ειδών ρουχισμού / υπόδησης, τα επικριτικά σχόλια των συμμαθητών, οι γάμοι σε πολύ μικρή ηλικία (κυρίως τα κορίτσια) έλλειψη ενδιαφέροντος.

Τα παιδιά που εγγράφονται στην Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σπανίως την ολοκληρώνουν. Το φαινόμενο αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο στα κορίτσια (ακόμα και στις περιπτώσεις που ολοκληρώνουν την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση πολύ σπάνια συνεχίζουν στην Δευτεροβάθμια).

Την σχολική διαρροή ενισχύει το γεγονός ότι δεν υπάρχουν καλά παραδείγματα Ρομά που να έχουν επωφεληθεί από το Εκπαιδευτικό Σύστημα και να χρησιμεύσουν ως role model
Πρέπει να επισημανθεί ότι η σχολική διαρροή και κατά συνέπεια ο αναλφαβητισμός προκαλεί σειρά προβλημάτων όπως (π.χ. στέκεται εμπόδιο στην απόκτηση ακόμα και διπλώματος οδήγησης)

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Αγίος Γεώργιος: Υπάρχουν στο Δήμο Αλεξάνδρειας Βρεφονηπιακοί Σταθμοί, το 2ο Νηπιαγωγείο Αλεξάνδρειας, το 2ο και 6ο Δημοτικό Αλεξάνδρειας που αφορά αποκλειστικά Ρομά, το 1ο και το 2ο Γυμνάσιο Αλεξάνδρειας καθώς και το 4ο ΕΠΑΛ.

Παλαιόχωρα: Υπάρχει στον οικισμό νηπιαγωγείο και δημοτικό, το οποίο είναι μικτό.

Κεφαλοχώρι: Υπάρχει στο Κεφαλοχώρι νηπιαγωγείο και δημοτικό.

Σημαντικό είναι το πρόβλημα του αναλφαβητισμού (περίπου το 80-90% των παιδιών) ενώ οι περισσότεροι εγκαταλείπουν στην 1η ή στην 2α Γυμνασίου. Σε όλες τις ηλικίες είναι έντονο το στοιχείο του ρατσισμού, κυρίως από γονείς άλλων παιδιών. Ως προς την παροχή υπηρεσιών, το Κέντρο Στήριξης Ρομά και Ευπαθών Ομάδων Δήμου Αλεξάνδρειας πραγματοποιεί πρόγραμμα εκμάθησης γραφής και ανάγνωσης σε ενήλικες.

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή

Ισότιμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Σημειώνεται ότι στο Κεφαλοχώρι παρατηρείται μεγάλη συσσώρευση παιδιών Ρομά κατά τις 2 πρώτες τάξεις του Δημοτικού

Στην Παλαιόχωρα υπάρχει Νηπιαγωγείο και πρόσβαση σε δημοτικά στην Κορυφή και στο Γενοβέλι.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Μεγάλο ποσοστό αναλφάβητων ενηλίκων

Πραγματοποιούνται προγράμματα αλφαριθμητισμού ενηλίκων στο Κέντρο Στήριξης Ρομά και ευπαθών ομάδων

Ο αναλφαριθμητισμός είναι χαρακτηριστικό των περισσότερων ενηλίκων του πληθυσμού Ρομά.

Μη επαρκής αντιμετώπιση του βασικού προβλήματος του αναλφαριθμητισμού

Έχουν διενεργηθεί κατά το παρελθόν διάφορα προγράμματα κατάρτισης

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Το Ιατροκοινωνικό Κέντρο Αγίου Γεωργίου ασκεί βασική ΠΦΥ στους Ρομά της περιοχής που όπως είδαμε, αποτελεί το 74% των Ρομά του Δήμου. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Επιχειρησιακού Προγράμματος (2012), μέχρι τα τέλη του είχαν εξυπηρετηθεί συνολικά 8.250 Ρομά στον ιατρικό τομέα (κυρίως συνταγογραφήσεις, παραπομπές, πρωτοβάθμιος έλεγχος, σακχαρομέτρηση, χοληστερίνη, πίεση, εμβολιασμοί, παροχή πρώτων βοηθειών) και 1.120 άτομα στον κοινωνικό τομέα (ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης, επαφή και διαμεσολάβηση με κοινωνικές υπηρεσίες, ιατρικά ραντεβού, ζητήματα διαπαιδαγώγησης, ατομικές συνεδρίες, συμβουλευτική για θέματα φοίτησης). Ο αριθμός των ωφελουμένων αφορά στην συνολική επισκεψιμότητα στον χώρο του Κέντρου και περιλαμβάνει και τις προβλεπόμενες επανεπισκέψεις τους. Επίσης πραγματοποιήθηκαν εμβολιασμοί τον Σεπτέμβριο του 2008 (126 εμβόλια), τον Μάιο του 2009 (167 εμβόλια), τον Σεπτέμβριο του 2009 (273 εμβόλια) και τον Ιούνιο του 2010 (184 εμβόλια).

Αγίος Γεώργιος: Για την εξυπηρέτηση του συνόλου του πληθυσμού (συμπεριλαμβανομένων και των Ρομά) υπάρχουν το Κέντρο Υγείας του Δήμου, Νοσοκομείο και διάφορες Δημοτικές Κοινωνικές Δομές και Υπηρεσίες (ΚΑΠΗ, Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Φαρμακείο, Βοήθεια στο Σπίτι κτλ). Στο Κοινωνικό Παντοπωλείο, που είναι για όλες τις ευπαθείς ομάδες, και συνεπώς έχουν πρόσβαση και οι Ρομά, είναι εγγεγραμμένα 60 άτομα. Υπάρχει Ιατροκοινωνικό Κέντρο (ΙΑΚ) – Κέντρο Στήριξης Ευπαθών Ομάδων, το οποίο εκτός από τον οικισμό του Αγίου Γεωργίου εξυπηρετεί και περιστατικά από άλλους οικισμούς.

Πρόγραμμα ΚΕΘΥ, Εμβολιασμοί σε συνεργασία με ΚΕΛΠΝΟ, Τεστ ΠΑΠ σε συνεργασία με το κέντρο υγείας, Τηλεϊατρική 1 με 2 φορές το χρόνο. Έχουν δοθεί δελτία υγείας στα παιδιά. Δεν έχουν πραγματοποιηθεί δράσεις πέρα από κάποια προγράμματα του ΙΑΚ Αλεξάνδρειας στα οποία κάποιοι έχουν άτυπα συμμετάσχει.

Παλαιόχωρα: Εξυπηρετούνται από το κοινωνικό ιατρείο Κορυφής. Εξυπηρετούνται από τα ΚΕΠ Αλεξάνδρειας και από το Γραφείο υποστηρικτικών Υπηρεσιών. Συμμετείχαν στο πρόγραμμα του ΚΕΛΠΝΟ όπου έκαναν 100 εμβολιασμούς παιδιών.

Κεφαλοχώρι: Για θέματα υγείας εξυπηρετούνται από το Κέντρο Υγείας ή από το ΙΑΚ Αλεξάνδρειας.

Δύσκολη πρόσβαση στο κέντρο υγείας (με εξαίρεση τον οικισμό Αγ. Γεωργίου).

Το 2012 και 2013 έγιναν 3 εμβολιασμοί και συνολικά εμβολιάστηκαν 207, εκ των οποίων ο ένας εμβολιασμός έγινε στην Παλαιόχωρα.

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των Ρομά είναι ανασφάλιστοι ή/και έχουν βιβλιάριο Απορίας.

Μικρό ποσοστό είναι ασφαλισμένοι (στο ΙΚΑ ή σε άλλο ασφαλιστικό φορέα εξαιτίας της μεγάλης ενεργείας και της έλλειψης σταθερής εργασίας)

Κατά συνέπεια ως κύρια υγειονομική ασφάλιση μπορεί να θεωρηθεί η Πρόνοια.

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Με βάση την παρουσία παιδιών στα δημοτικά (που δεν είναι πολύ μεγάλη) υπάρχουν κατά προσέγγιση 10 παιδιά τα οποία έχουν κάποιου είδους αναπηρία (σωματική, ψυχική, νοητική ή

αισθητηριακή). Περίπου 100 είναι τα καταγεγραμμένα άτομα που είναι (ή ήταν στο παρελθόν) εξαρτημένα από ουσίες, ενώ το γυναικείο πληθυσμό υπάρχει σοβαρό πρόβλημα εξάρτησης από το αλκοόλ. Δεν υπάρχουν καταγεγραμμένοι οροθετικοί. Οι φυλακισμένοι / αποφυλακισμένοι είναι 20, κυρίως με κατηγορίες για εξαπάτηση ηλικιωμένων, ενώ υπάρχουν και αναφορές για 8 ανήλικους παραβάτες.

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Ικανοποιητικές συνθήκες στέγασης Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές (κυρίως του ενσωματωμένου πληθυσμού). Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας - Εποχικότητα & Μειωμένη επαγγελματική κινητικότητα Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Κακές Συνθήκες Στέγασης (για τον μη ενσωματωμένο πληθυσμό) Αδιαφορία για θέματα ατομικής υγιεινής (μη ενσωματωμένος πληθυσμός) Ύπαρξη αρνητικών στερεοτύπων εναντίον των Ρομά Μεγάλο μέρος του πληθυσμού στα όρια της οικονομικής εξαθλίωσης Παρουσιάζεται έντονα το φαινόμενο της επαιτείας (και ιδιαίτερα της παιδικής) Πολλές οικογένειες λαμβάνουν -και κατά συνέπεια εξαρτώνται- κοινωνικά επιδόματα διαφόρων τύπων Εμφάνιση παραεμπορίου Σχολική διαρροή Έλλειψη προσωπικής φροντίδας και καθαριότητας σε ενήλικες και παιδιά(κυρίως μη ενσωματωμένος πληθυσμός) Υατέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως.</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Τάση για αυτοαπασχόληση Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής και κατάργησης στερεοτύπων Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού Ο μετακινούμενος πληθυσμός είναι πολύ μικρός</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού Δυσκολία κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομά . Διεύρυνση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις Υψηλά ποσοστά ανεργίας, ενώ σε κάποιους οικισμούς/συνοικισμούς η ανεργία είναι καθολική Κακή κατάσταση υγείας ενός μεγάλου μέρους του που εξαιτίας της έλλειψης πρόληψης, των κακών συνθηκών διαβίωσης, την ανέχεια και την έλλειψη πληροφόρησης Σε αστικές περιοχές κατά βάση, λαμβάνει χώρα το φαινόμενο της αύξησης παραβατικότητας με δράση σε τομείς εμπορίας ναρκωτικών, παραεμπορίου, κλοπών και επαιτείας</p>

2.3.2. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΒΕΡΟΙΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Βέροιας		Υπόμνημα	
	1	Εντός αστικού ιστού	48	360 Σύνολο Ρομά Δήμου
	2	Εργοχώρι	46	
	3	Τριφυλλοπάζαρο	35	
	4	Μέση	21	
	5	Οικισμός Διαβατού	4	
	6	Μακροχώρι	6	
	7	Κουλούρα	200	
		Πληθυσμός Ρομά		
		Κάτω από 100		
		100 - 499		
		500 - 999		
		1000 - 1499		
		1500 - 1999		
		2000 +		

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Βέροιας είναι εδραιωποιημένα 360 άτομα εκ των οποίων 169 άνδρες και 191 γυναίκες. Το 2008 στον Καλλικρατικό Δήμο Βέροιας, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς Δήμους Βέροιας, Αποστόλου Παύλου, Δοβρά, Βεργίνας και Μακεδονίδος ήταν εγκατεστημένες 174 οικογένειες Ρομά και συνολικά 725 άτομα (4,2 μέλη ανά Οικογένεια Κατά μ.ο).

Ως χώροι διαμονής των Ρομά στην περιοχή καταγράφονται η πόλη της Βέροιας, το Εργοχώρι, το Τριφυλλοπάζαρο, η Μέση, ο Οικισμός Διαβατού, το Μακροχώρι και η Κουλούρα, ως εξής:

- Εντός αστικού ιστού έχουν καταγραφεί 18 οικογένειες (περίπου 48 άτομα).
- Στην Τ.Κ. Κουλούρας της Δ.Ε. Αποστόλου Παύλου έχουν καταγραφεί 74 οικογένειες ΡΟΜΑ (περίπου 200 άτομα).
- Στον οικισμό Μέσης του Δήμου Βέροιας έχουν καταγραφεί 8 οικογένειες ΡΟΜΑ (21 άτομα).
- Στην Τ.Κ. Μακροχωρίου της Δ.Ε. Αποστόλου Παύλου έχουν καταγραφεί 2 οικογένειες ΡΟΜΑ (περίπου 6 άτομα).
- Στην Τ.Κ. Διαβατού της Δ.Ε. Αποστόλου Παύλου έχει καταγραφεί 1 οικογένεια ΡΟΜΑ (περίπου 4 άτομα).
- Στον καταυλισμό Τριφυλλοπάζαρου έχουν καταγραφεί 13 οικογένειες (περίπου 35 άτομα) .
- Στον καταυλισμό Εργοχωρίου έχουν καταγραφεί 17 οικογένειες (περίπου 46 άτομα).

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Η ομάδα πληθυσμού που διαβιεί εντός του αστικού ιστού καθώς στον οικισμό Μέσης, και στις Τ.Κ. Κουλούρας, Μακροχωρίου και Διαβατού, , απολαμβάνουν βασικές παροχές (ύδρευσης – αποχέτευσης – ηλεκτροδότησης) , διαθέτουν οικίες στέγασης που πληρούν τις προϋποθέσεις για την αξιοπρεπή διαβίωσή τους .

Εργοχώρι

Όλες οι οικογένειες διαβιούν σε συνθήκες ένδειας, οι κατοικίες τους είναι πρόχειρα παραπήγματα από ευτελή υλικά. Δεν υπάρχουν υποδομές ηλεκτροδότησης, ύδρευσης και αποχέτευσης με αποτέλεσμα απaráδεκτες συνθήκες υγιεινής .

Στον καταυλισμό δεν υπάρχουν τουαλέτες και οι βιολογικές τους ανάγκες γίνονται στην ύπαιθρο. Ο οικισμός λειτουργεί χωρίς υποδομές και κοινωφελής παροχές.

Τριφυλλοπάζαρο

Οι κατοικίες έχουν ανεγερθεί παράνομα σε δημοτική έκταση, οι περισσότερες από αυτές ηλεκτροδοτούνται παράνομα, είναι συνδεδεμένες με το δίκτυο ύδρευσης αλλά όχι με το σύστημα αποχέτευσης της πόλης .

Το επίπεδο διαβίωσης μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητικό και σε κάθε περίπτωση καλύτερο από αυτό του οικισμού του Εργοχωρίου. Απασχολούνται με το μικροεμπόριο και συνήθως τα παιδιά τους φοιτούν σε σχολεία (δημοτικό) και γενικότερα έχουν καλή δικτύωση με τις υπηρεσίες πρόνοιας και κοινωνικής πολιτικής .

Τύπος Κατοικιών:

Οι ενσωματωμένοι Ρομά (είναι αυτοί που έχουν τη μικρότερη ανάγκη να ενσωματωθούν), είναι δημοτολογικά εντάξει, τακτοποιημένοι, έχουν (ή ενοικιάζουν) κατοικία και έχουν ενσωματωθεί στην τοπική κοινωνία.

Οι κατοικίες στις οποίες διαμένουν οι ενσωματωμένοι Ρομά διαθέτουν εσωτερικό WC.

Οι ενσωματωμένοι Ρομά έχουν πρόσβαση στις κοινωνικές υποδομές της περιοχής

Το μέρος του πληθυσμού των Ρομά που είναι ενσωματωμένος είναι εγγεγραμμένοι δημότες, τα παιδιά φοιτούν (κυρίως) σε δημοτικά της περιοχής, χωρίς, να αντιμετωπίζουν κάποιο ιδιαίτερο πρόβλημα, και απολαμβάνουν τα υπόλοιπα προνόμια και υποδομές που απολαμβάνουν και οι μη Ρομά γείτονές τους

Δεδομένου ότι οι Ρομά της περιοχής είναι ενσωματωμένοι, έχουν πρόσβαση στις υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης της περιοχής

Η θέρμανση των κατοικιών γίνεται συνήθως με ξυλόσομπες.

Πληθώρα Ρομά της περιοχής διαμένει σε λυόμενα και παράγκες, αλλά και σε φορτηγά διαμορφωμένα σε κατοικίες

Υπάρχουν αρκετά αυτοσχέδια οικήματα

Δίκτυα υποδομών:

Οι ενσωματωμένοι Ρομά έχουν πρόσβαση στις υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτροδότησης της περιοχής.

Οι Ρομά που δεν έχουν ενσωματωθεί παρουσιάζουν τα προβλήματα που αναφέρονται στην ενότητα 2.2.

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Δεδομένου ότι μέρος του πληθυσμού των Ρομά είναι ενσωματωμένο, υπάρχει έχει πρόσβαση στις υπηρεσίες αποκομιδής απορριμμάτων. Οι Ρομά που δεν έχουν ενσωματωθεί παρουσιάζουν τα προβλήματα που αναφέρονται στην ενότητα 2.2.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενσωματωμένων Ρομά, διαθέτει ΑΦΜ.

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά των διαφόρων οικισμών ισχύουν τα αναφερόμενα στην ενότητα 2.2.

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

Γυναικεία Απασχόληση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Βλέπε ενότητα 2.2

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή, ιδιαίτερα στις ενσωματωμένες οικογένειες των Ρομά (που διαθέτουν μόνιμο χώρα διαμονής, είναι αστικοδημοτικά τακτοποιημένοι, κλπ)

Η αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς είναι ισότιμη

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Παρατηρείται μικρό ποσοστό αποκλεισμού από «Υπηρεσίες Υγείας», αφού το μέρος του πληθυσμού που είναι ενσωματωμένο και αστικοδημοτικά τακτοποιημένο έχει πρόσβαση στις υποδομές υγείας.

Για το σύνολο του πληθυσμού Ρομά (ο οποίος όπως αναφέρθηκε είναι σχετικά μικρός) η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο), γίνεται κυρίως μέσω αστικών λεωφορείων και μέσω ΚΤΕΛ. (η πρόσβαση στις μονάδες Υγείας είναι σχετικά εύκολη)

Σε κοντινή απόσταση υπάρχει νοσοκομείο και κατά συνέπεια είναι εύκολη η πρόσβαση όποτε αυτό απαιτηθεί

Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Μικρό ποσοστό είναι ασφαλισμένοι (στο ΙΚΑ ή σε άλλο ασφαλιστικό φορέα εξαιτίας της μεγάλης ανεργίας και της έλλειψης σταθερής εργασίας)

Ένα μεγάλο ποσοστό είναι ανασφάλιστο.

Κατά συνέπεια ως κύρια υγειονομική ασφάλιση μπορεί να θεωρηθεί η Πρόνοια.

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

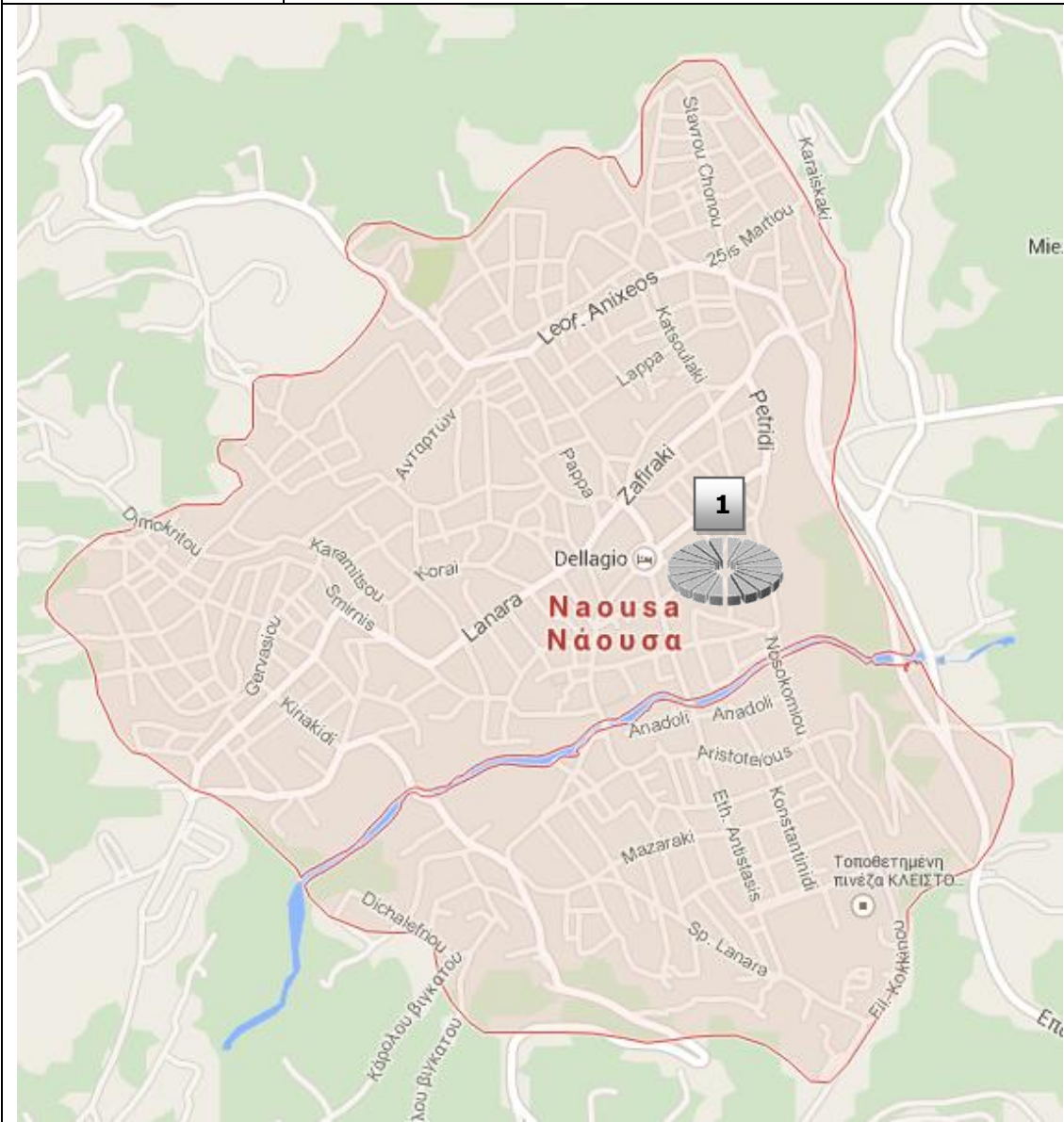

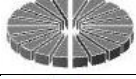

Βλέπε ενότητα 2.2

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες</p> <p>Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά</p> <p>Υγειονομική Κάλυψη του μεγαλύτερου μέρους του πληθυσμού</p> <p>Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων.</p> <p>Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση</p> <p>Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές.</p> <p>Ύπαρξη βασικών υποδομών</p>	<p>Κακή οικονομική κατάσταση πληθυσμού</p> <p>Υψηλό ποσοστό ανεργίας</p> <p>Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας</p> <p>Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων</p> <p>Αδιαφορία για θέματα ατομικής υγιεινής</p> <p>Μεγάλο μέρος του πληθυσμού στα όρια της οικονομικής εξαθλίωσης</p> <p>Εμφάνιση παραεμπορίου</p> <p>Αναλφαβητισμός</p> <p>Σχολική διαρροή</p> <p>Έλλειψη προσωπικής φροντίδας και καθαριότητας σε</p>

	<p>ενήλικες και παιδιά Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως. Μειωμένο ενδιαφέρον του γυναικείου πληθυσμού για θέματα ατομικής υγείας, πρόληψης (γυναικολογικών θεμάτων) και αντισύλληψης</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Τάση για αυτοαπασχόληση Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής και κατάργησης στερεοτύπων Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη εξάλειψη των διακρίσεων, στον δημόσιο τομέα (Υπηρεσίες της Δημόσιας Διοίκησης , άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων, κλπ) Ο μετακινούμενος πληθυσμός είναι πολύ μικρός</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη - εγκλωβισμός σε περιορισμένες παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις, λόγω έλλειψης ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού Δυσκολία κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομα . Φαινόμενα παραβατικής συμπεριφοράς Μη κοινωνική εκπροσώπηση και συμμετοχή στα κοινά Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις Έλλειψη ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων και μη διάθεση για απόκτηση νέων (σε συνδυασμό με τον αναλφαβητισμό) Αναλφαβητισμός Κακή κατάσταση υγείας ενός μεγάλου μέρους του που εξαιτίας της έλλειψης πρόληψης, των κακών συνθηκών διαβίωσης, την ανέχεια και την έλλειψη πληροφόρησης</p>

2.3.3. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωμένων» Ρομά του Δήμου ΝΑΟΥΣΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Νάουσας		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Πληθυσμός Ρομά Σύνολο Ρομά Δήμου	54 54
	100 - 499			
	500 - 999			
	1000 - 1499			
	1500 - 1999			
	2000 +			
	Οικισμοί	1		

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Νάουσας είναι εδραιωμένα 54 άτομα εκ των οποίων 20 άνδρες και 34 γυναίκες. Σε σχέση με το 2008, που στον Καλλικρατικό δήμο Νάουσας, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς δήμους Ανθεμίων, Ειρηνούπολης και Νάουσας ήταν εγκατεστημένες 11 οικογένειες Ρομά δεν παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση (4,9 μέλη ανά Οικογένεια Κατά μ.ο.).

Ως χώρος διαμονής των Ρομά καταγράφεται η Ροδίνα Ειρηνούπολης.

Οι «διαφορές» των εκτιμήσεων ανάμεσα στα έτη 2008 και 2013 είναι μικρές. Οπότε τα αποτελέσματα θεωρούνται αξιόπιστα.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υπάρχει μικρή εκπροσώπηση του πληθυσμού (στις πλέον πρόσφατες Δημοτικές εκλογές)

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Πρόκειται για έναν μικρό πληθυσμό Ρομά που παρουσιάζεται κυρίως στη Ροδίνα . Ο πληθυσμός δεν μπορεί να θεωρηθεί ενσωματωμένος στην περιοχή (κατά το παρελθόν έχουν αναφερθεί σημαντικά προβλήματα στην περιοχή, ακόμα και συγκρούσεις)

Η στέγαση είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της περιοχής.

Για τον καταυλισμό της Ροδίνας ισχύουν τα προβλήματα που αναφέρονται στην ενότητα 2.2

Τύπος Κατοικιών:

Για τον καταυλισμό της Ροδίνας ισχύουν τα προβλήματα που αναφέρονται στην ενότητα 2.2

Δίκτυα υποδομών:

Για τον καταυλισμό της Ροδίνας ισχύουν τα προβλήματα που αναφέρονται στην ενότητα 2.2

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Για τον καταυλισμό της Ροδίνας ισχύουν τα προβλήματα που αναφέρονται στην ενότητα 2.2

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Οικονομική Τακτοποίηση:

Για τον καταυλισμό της Ροδίνας ισχύουν τα προβλήματα που αναφέρονται στην ενότητα 2.2

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

Γυναικεία Απασχόληση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Βλέπε ενότητα 2.2

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή.

Η αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς είναι ισότιμη

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Για τον καταυλισμό της Ροδίνας ισχύουν τα προβλήματα που αναφέρονται στην ενότητα 2.2

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Μικρό ποσοστό είναι ασφαλισμένοι (στο ΙΚΑ ή σε άλλο ασφαλιστικό φορέα εξαιτίας της μεγάλης ενεργείας και της έλλειψης σταθερής εργασίας)

Ένα μεγάλο ποσοστό είναι ανασφάλιστο.

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Βλέπε ενότητα 2.2

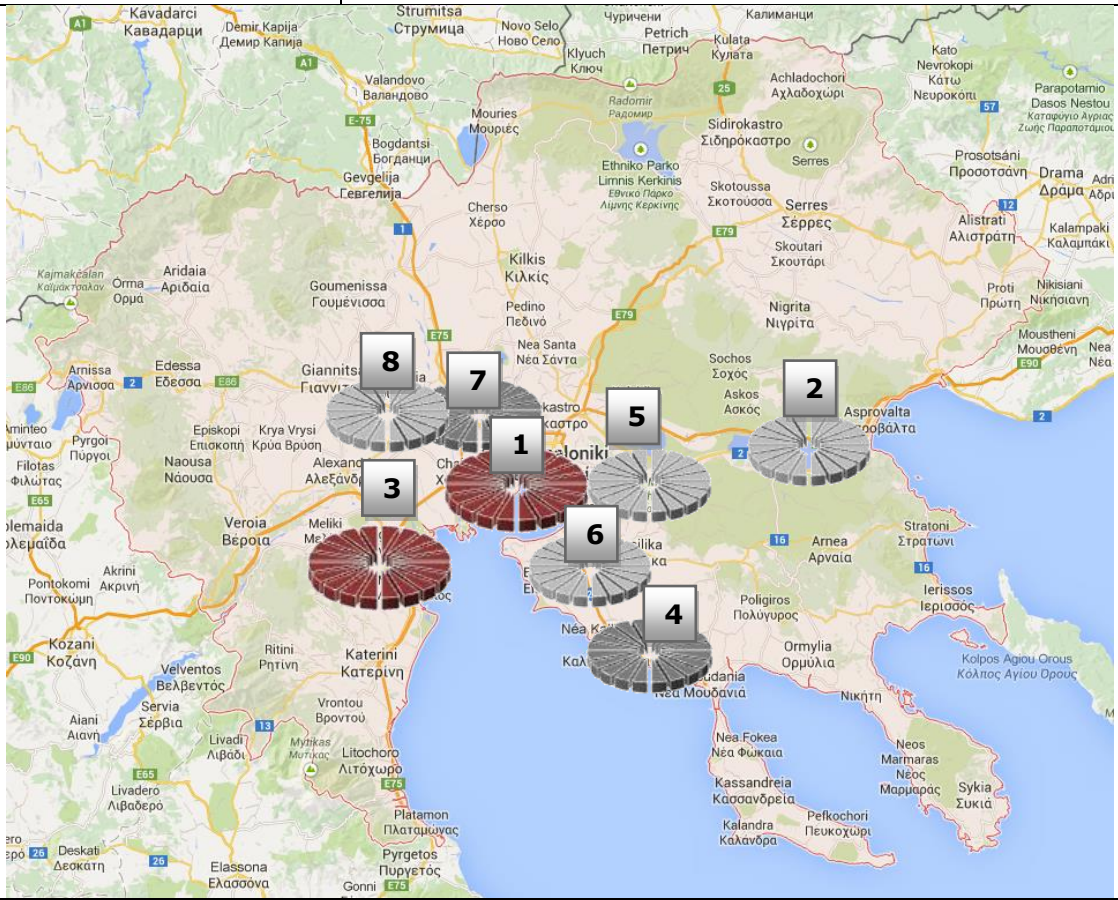
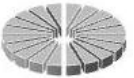

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά</p> <p>Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων.</p> <p>Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας</p> <p>Υψηλό ποσοστό ανεργίας</p> <p>Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας - Εποχικότητα & Μειωμένη επαγγελματική κινητικότητα</p> <p>Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας</p> <p>Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων</p> <p>Απουσία γυναικολογικού ελέγχου</p> <p>Αδιαφορία για θέματα ατομικής υγιεινής</p> <p>Στην περιοχή είναι έντονο το φαινόμενο της</p>

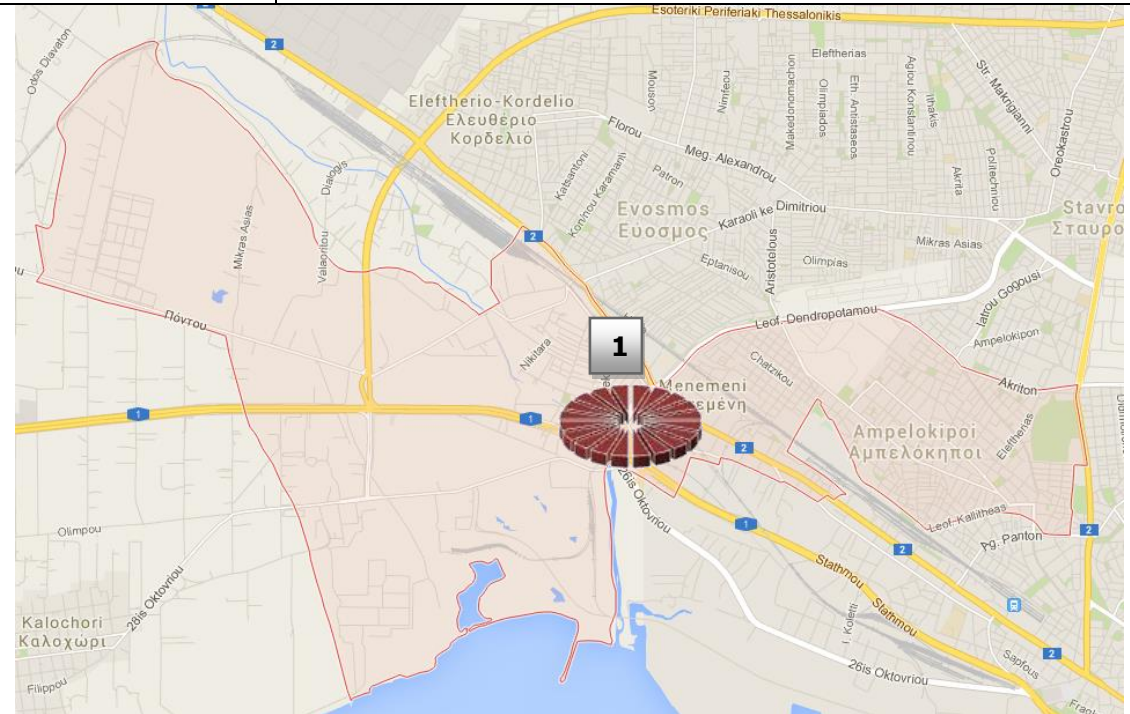

	<p>ύπαρξης αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων προς τους Ρομά</p> <p>Σχολική διαρροή</p> <p>Έλλειψη προσωπικής φροντίδας και καθαριότητας σε ενήλικες και παιδιά</p> <p>Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως.</p> <p>Μειωμένο ενδιαφέρον του γυναικείου πληθυσμού για θέματα ατομικής υγείας, πρόληψης (γυναικολογικών θεμάτων) και αντισύλληψης</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία</p> <p>Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης.</p> <p>Τάση για αυτοαπασχόληση</p> <p>Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού</p> <p>Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη εξάλειψη των διακρίσεων, στον δημόσιο τομέα (Υπηρεσίες της Δημόσιας Διοίκησης , άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων, κλπ)</p> <p>Ο μετακινούμενος πληθυσμός είναι πολύ μικρός</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη - εγκλωβισμός σε περιορισμένες παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις, λόγω έλλειψης ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων</p> <p>Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού</p> <p>Δυσκολίας κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά</p> <p>Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομά .</p> <p>Διεύρυνση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων</p> <p>Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών</p> <p>«Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις</p> <p>Έλλειψη ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων και μη διάθεση για απόκτηση νέων (σε συνδυασμό με τον αναλφαβητισμό)</p> <p>Υψηλά ποσοστά ανεργίας</p>

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Περιφερειακή Ενότητα	Θεσσαλονίκη		Υπόμνημα	
		Κάτω από 100		
		100 - 499		
		500 - 999		
		1000 - 1499		
		1500 - 1999		
		2000 +		
		Πληθυσμός Ρομά	Σύνολο Ρομά Π.Ε.	
Δήμοι	1	Αμπελοκήπων - Μενεμένης	2.500	6.398
	2	Βόλβης	80	
	3	Δέλτα	3.140	
	4	Θερμαϊκού	350	
	5	Θεσσαλονίκης	50	
	6	Καλαμαριάς	22	
	7	Κορδελιού - Ευόσμου	252	
	8	Χαλκηδόνος	4	

2.3.4. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωμένων» Ρομά του Δήμου ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ-ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Αμπελοκήπων - Μενεμένης		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Πληθυσμός Ρομά Σύνολο Ρομά Δήμου	2.500
	100 - 499			
	500 - 999			
	1000 - 1499			
	1500 - 1999			
	2000 +			
Οικισμοί	1	Άγιος Νεκτάριος (Δενδροποτάμος)	2.500	2.500

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Αμπελοκήπων – Μενεμένης είναι εδραιωμένα 2500 άτομα, εκ των οποίων 865 άνδρες και 1635 γυναίκες. Το 2008 στον Καλλικρατικό δήμο Αμπελοκήπων-Μενεμένης, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς δήμους Αμπελοκήπων και Μενεμένης, ήταν εγκατεστημένες 500 οικογένειες Ρομά και συνολικά 3000 άτομα (6 μέλη ανά Οικογένεια Κατά μ.ο.).

Σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Αμπελοκήπων-Μενεμένης διαμένουν (είτε περιοδικά είτε μόνιμα) στην δυτική περιοχή της Θεσσαλονίκης σε συγκεκριμένους θύλακες και κυρίως στον οικισμό του Αγ. Νεκταρίου του δήμου Αμπελοκήπων-Μενεμένης. Εμφανίζουν ψηλά ποσοστά αναλφαβητισμού (48,7%), νεανικής παραβατικότητας και θνησιμότητας, καθώς και έντονα προβλήματα υγείας. Συνιστούν την πιο χαρακτηριστική ομάδα κοινωνικού αποκλεισμού. Στο δυτικό άκρο των ορίων του δήμου Αμπελοκήπων - Μενεμένης, σε περιοχή πέραν της εσωτερικής Περιφερειακής οδού και σε δημοτικό οικόπεδο που έχει καταπατηθεί, βρίσκεται εγκατάσταση σκηνιτών Τσιγγάνων του δήμου.

Οι «διαφορές» των εκτιμήσεων ανάμεσα στα έτη 2008 και 2013 είναι μικρές, οπότε τα αποτελέσματα θεωρούνται αξιόπιστα.

Έπειτα από επικοινωνία με την Κοινωνική Προστασία – Παιδείας – Αθλητισμού – Πολιτισμού και με το γραφείο Ανάπτυξης, Οργάνωσης, Προγραμματισμού και Ευρ. Προγραμμάτων επιβεβαιώθηκαν στοιχεία που αφορούν τον συνοικισμό Αγίου Νεκταρίου (Δενδροποτάμου) που βρίσκεται στον Καλλικρατικό Δήμο Αμπελοκήπων – Μενεμένης. Στον συνοικισμό διαμένουν

συνολικά 250 οικογένειες οι οποίες στο σύνολό τους αποτελούνται από 865 άνδρες και 1635 γυναίκες. Οι οικογένειες έχουν παιδιά όλων των ηλικιών και το μεγαλύτερο ποσοστό (περίπου 70%) αφορά παιδιά ηλικίας 0-6 ετών.

Οι περισσότερες οικογένειες είναι πολυμελής με τουλάχιστον τρία ή τέσσερα παιδιά και μένουν μαζί με τους γονείς είτε της μητέρας είτε του πατέρα. Χαρακτηριστικό τους είναι ότι οι περισσότεροι δεν παντρεύονται με νόμιμο γάμο, θρησκευτικό ή πολιτικό, αλλά με το δικό τους παραδοσιακό τσιγγάνικο γάμο που δεν αναγνωρίζεται από το κράτος. Από τα 2.500 χιλιάδες άτομα που είναι καταγεγραμμένα ως Ρομά στον οικισμό, τα 2.000 περίπου είναι κανονικά εγγεγραμμένα είτε στα Μητρώα του Δήμου Αμπελοκήπων- Μενεμένης είτε στα Μητρώα άλλων Δήμων εντός και εκτός του νομού Θεσσαλονίκης. Γύρω στα 500 άτομα αντιμετωπίζουν προβλήματα με τα έγγραφά τους διότι δεν έχουν δηλωθεί ποτέ από τους γονείς τους στα δημοτολόγια ή είναι δηλωμένα σε οικογενειακές μερίδες τρίτων προσώπων και όχι των γονιών τους. Τα τελευταία χρόνια η απαίτηση των νοσοκομείων να δηλώνονται στο ληξιαρχείο τα νεογέννητα προκειμένου να τους επιτραπεί η έξοδος τους, έχει περιορίσει τις περιπτώσεις ψευδούς δήλωσης ή μη δήλωσης τέκνων στο ληξιαρχείο.

Πρόβλημα υγιεινής παρατηρείται στην περιοχή που κατοικούν οι σκηνίτες που διαβιούν σε παραπήγματα. Τα άτομα αυτά διαμένουν σε πρόχειρα κατασκευασμένα παραπήγματα σε συγκεκριμένο σημείο – οικόπεδο, που ανήκει σε ιδιώτη και έχει καταπατηθεί. Οι οικογένειες αυτές είναι κάτοικοι του οικισμού τα τελευταία τουλάχιστον δέκα χρόνια και ανέρχονται σε περίπου δώδεκα οικογένειες δηλαδή 50 περίπου άτομα που αυξομειώνονται ανάλογα με τη θνησιμότητα ή τις γέννες. Στα πρόχειρα καταλύματά τους δεν υπάρχει ηλεκτροδότηση και υδροδότηση και γίνεται υποκλοπή ρεύματος από το κοντινό νηπιαγωγείο, νερό προμηθεύονται από κοντινή βρύση και η διοχέτευση των λυμάτων τους γίνεται σε παρακείμενο χείμαρρο.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Υπάρχουν καταγεγραμμένοι 1000 άνεργοι, εκ των οποίων οι 700 είναι μακροχρόνια άνεργοι (άνω των 12 μηνών), εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ. Υπάρχουν 30 άνεργοι άνω των 54 ετών, εκ των οποίων μόνο οι 10 είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα του ΟΑΕΔ και έχουν κάρτα ανεργίας ενώ και οι 30 είναι Μακροχρόνια Άνεργοι με χαμηλά (απόφοιτοι Δημοτικού-Γυμνασίου).

800 Ρομά αποτελούν μέλη πολύτεκνων οικογενειών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, οι 700 εκ των οποίων δηλώνουν ατομικό/οικογενειακό εισόδημα μέχρι 5.900€ και οι υπόλοιποι 100 από 5.901€ έως 12.000€.

150 είναι τα νοικοκυριά χωρίς κανένα εργαζόμενο, ενώ στον αριθμό αυτό συνυπολογίζονται και αυτοί που εργάζονται με μαύρη εργασία, και από αυτά τα 130 είναι νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο με παιδιά. Από τους έχοντες εργασία 80 άτομα δηλώνουν ατομικό/οικογενειακό εισόδημα μέχρι 5.900€ και άλλα 70 μέχρι 12.000€

Από Ρομά φτωχούς Συνταξιούχους με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, οι 60 δηλώνουν ατομικό/οικογενειακό εισόδημα μέχρι 5.900€ και άλλοι 40 μέχρι 12.000€ (αυτό αφορά κυρίως τα ζευγάρια που υποβάλλουν μαζί φορολογική δήλωση).

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Τα τελευταία χρόνια, που το κράτος υποχρεώνει τους πολίτες να υποβάλλουν φορολογική δήλωση, ένας μεγάλος αριθμός ατόμων υποβάλλει φορολογική δήλωση κανονικά ενώ πάντοτε υπάρχουν κι αυτοί που αμελούν ή που δεν συμμορφώνονται με τους κανόνες. Παρατηρούνται βέβαια έντονα προβλήματα στην σύνταξη των φορολογικών τους δηλώσεων διότι πολλοί είναι

οι Ρομά που διαμένουν σε οικήματα που ανήκαν στους γονείς τους, για τα οποία όμως ουδέποτε έγινε αποδοχή κληρονομιάς και κατά συνέπεια δε φαίνεται πουθενά να τους ανήκουν. Επιπλέον παρατηρείτε πρόβλημα με τη δήλωση των αυτοκινήτων διότι τα χρησιμοποιούν ως επαγγελματικά και ουδέποτε τα έχουν δηλώσει ως τέτοια. Η εφορία στην οποία ανήκουν οι περισσότεροι Ρομά είναι η Δ.Ο.Υ. Αμπελοκήπων, όμως αρκετοί είναι και αυτοί που είναι εγγεγραμμένοι στη Δ.Ο.Υ. Ιωνίας αλλά και σε Δ.Ο.Υ. της υπόλοιπης Ελλάδας.

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Ο συνοικισμός Αγ. Νεκταρίου (Δενδροποτάμου) αριθμεί περί τους 5.000 κατοίκους, εκ των οποίων οι 2.500 είναι δημότες Τσιγγάνικης καταγωγής, μόνιμα εγκατεστημένοι. Παρότι οι συνθήκες διαβίωσής τους έχουν βελτιωθεί, οι Τσιγγάνοι εξακολουθούν να βρίσκονται στην χαμηλότερη κλίμακα της κοινωνικής και οικονομικής διαστρωμάτωσης της περιοχής και βιώνουν έναν έντονο αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, αλλά και από τα κοινωνικά δικαιώματα γενικότερα (εκπαίδευση, υγεία, κλπ.).

Είναι γεγονός ότι ο κοινωνικός αποκλεισμός και οι διακρίσεις που υφίστανται οι Ρομά έχουν ως αποτέλεσμα την μηδενική ή/και χαμηλή πρόσβαση στα ανελαστικά κοινωνικά δικαιώματα και αγαθά. Οι συνθήκες αυτές δημιουργούν κατάσταση ακραίας φτώχειας στις οικογένειες των Ρομά της περιοχής και εντείνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό, δημιουργώντας στην πράξη ένα «σπριράλ» εσωστρέφειας και αυτοάμυνας των κοινοτήτων Ρομά.

Την κατάσταση αυτή επιβαρύνει η αυξημένη ανεργία, ο αναλφαβητισμός, η κακή οικονομική κατάσταση, κλπ

Παρουσιάζονται διάφοροι βαθμοί κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά στην περιοχή.

Ένας μικρός αριθμός Ρομά φαίνεται να έχει μια σταθερή εργασία και μόνιμη κατοικία

Το μεγαλύτερο μέρος των Ρομά της περιοχής ζει σε κατοικίες, με ιδιαίτερα υποβαθμισμένες συνθήκες διαβίωσης, με εποχική (μη σταθερή) εργασία και με συνέπεια να μην είναι δυνατή η πρόσβαση σε δημόσια αγαθά (εκπαίδευση, υγεία, απασχόληση).

Ο περιορισμός και τα κενά της αστιδημοτικής κατάστασης των Ρομά δημιουργούν προβλήματα ταυτοποίησης και ομαλής πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής ασφάλισης. Η σύγχυση ως προς την ταυτότητα ενός Ρομά δημιουργεί συνήθως εμπλοκή σε θέματα απονομής της δικαιοσύνης. Η αυξημένη παραβατικότητα, αποτελεί φυσικό επόμενο της έντονης κοινωνικής και επαγγελματικής περιθωριοποίησης.

Οι Κοινωνικές Υπηρεσίες της Αυτοδιοίκησης και της Πολιτείας αν και έχουν γνώση προβλημάτων και αναγκών, δεν μπορούν να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν μία «εξατομικευμένη» προσέγγιση για την ψυχοκοινωνική στήριξη των οικογενειών και, ιδιαίτερα των γυναικών Ρομά, τη διασφάλιση της πρόσβασης των βρεφών και των νηπίων σε παιδικούς σταθμούς, καθώς και της πρόσβασης και παραμονής των ανηλίκων παιδιών στην προσχολική και την σχολική εκπαίδευση.

Παιδική Εργασία:

Δεν παρατηρείται έντονα το φαινόμενο και δεν αποτελεί συνηθισμένη πρακτική.

Ενδοοικογενειακή Βία:

70 γυναίκες είναι θύματα κακοποίησης, με βάση τις αναφορές που έγιναν από τις ίδιες τις γυναίκες, όμως εκτιμάται ότι ο αριθμός είναι μεγαλύτερος διότι αρκετές είναι αυτές που δεν αναγνωρίζουν τη λεκτική και σωματική βία ενώ αυτή συμβαίνει σε καθημερινή βάση. Το ίδιο ισχύει και για τα παιδιά, μόλις 5 θύματα κακοποίησης με βάση τις αναφορές, εκτιμάται όμως ότι ο αριθμός είναι μεγαλύτερος διότι οι γονείς δε θεωρούν ότι μιλώντας άσχημα ή χτυπώντας το παιδί τους το κακοποιούν.

Οι τσιγγάνοι είναι ιδιαίτερα προστατευτικοί (σε μερικές περιπτώσεις μπορούν να χαρακτηριστούν και ως καταπιεστικοί) προς τις νεαρές κοπέλες έως ότου παντρευτούν και σε γενικές γραμμές οι δραστηριότητες των γυναικών εντοπίζονται στο οικογενειακό περιβάλλον

και στο ευρύτερο περιβάλλον του οικισμού.

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Οι περισσότεροι ασκούν ανελλιπώς τα εκλογικά τους δικαιώματα (δημοτικές και Εθνικές εκλογές). Εμφανίζουν ιδιαίτερη προτίμηση σε διάφορους υποψήφιους. Παρόλα αυτά δεν συμμετέχουν ενεργά στις πολιτικοκοινωνικές διαδικασίες (κυρίως επειδή δεν γνωρίζουν ούτε τις δυνατότητες που υπάρχουν ούτε τα δικαιώματά τους).

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών/συνοικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ο **συνοικισμός του Αγ. Νεκταρίου** (Δενδροποτάμου) είναι εξέλιξη περιοχής αυθαίρετης δόμησης, η οποία με επεμβάσεις του Δήμου απέκτησε σταδιακά χαρακτήρα οργανωμένης γειτονιάς. Αναπτύχθηκε με την εγκατάσταση προσφύγων και εσωτερικών μεταναστών χαμηλών εισοδημάτων. Ο πρώην δήμος Μενεμένης είχε λειτουργήσει κατά τις τελευταίες δεκαετίες ως αποδέκτης εγκατάστασης ενός πολύ μεγάλου αριθμού τσιγγάνικων ομάδων. Από την δεκαετία του 1950 εγκαθίστανται οικογένειες τσιγγάνων σε πρόχειρα παραπήγματα που σταδιακά εξελίσσονται σε αυθαίρετη κατοικία. Ο συνοικισμός εξελίχθηκε σε τυπικό θύλακα κοινωνικού αποκλεισμού. Η περιοχή, εγκλωβισμένη από δύσβατα τεχνητά και φυσικά όρια (την εθνική οδό Θεσσαλονίκης -Αθηνών, την Περιφερειακή οδό, τις σιδηροδρομικές γραμμές και τον χείμαρρο του Δενδροποτάμου), χωρίς στοιχειώδεις τεχνικές υποδομές και αποκομμένη από τον υπόλοιπο αστικό ιστό της Μενεμένης, αποτέλεσε περιοχή έλξης Τσιγγάνων.

Επισημαίνεται ότι ο συνοικισμός Αγ. Νεκταρίου (Δενδροποτάμου) έχει ενταχθεί στο εγκεκριμένο σχέδιο και σταδιακά υλοποιήθηκαν προγράμματα επεμβάσεων στις υποδομές (αποχέτευση-ύδρευσης), στην αστική εξυγίανση, στη δημιουργία κοινωνικού εξοπλισμού, χώρων αναψυχής και άθλησης, στην ανάπτυξη υπηρεσιών κλπ. Η δημιουργία όμως στην πρώην κοίτη οδικού άξονα ταχείας κυκλοφορίας, μέρος ενός πλέγματος οδικών και συγκοινωνιακών έργων και ρυθμίσεων που σχετίζονται με την δυτική είσοδο της Θεσσαλονίκης, **ενίσχυσε τη γεωγραφική απομόνωση της περιοχής και κατά συνέπεια επιδείνωσε τον κοινωνικό αποκλεισμό του συνοικισμού.**

Επίσης στο δυτικό άκρο των ορίων του δήμου Αμπελοκήπων - Μενεμένης, σε περιοχή πέραν της εσωτερικής Περιφερειακής οδού και σε δημοτικό οικόπεδο που καταπατήθηκε, βρίσκεται η εγκατάσταση των σκηνιτών Τσιγγάνων του δήμου.

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης του συνοικισμού Αγ. Νεκταρίου, ο πρώην Δήμος Μενεμένης προχώρησε στην μετεγκατάσταση των σκηνιτών Τσιγγάνων σε δημοτική έκταση που βρίσκεται στο δυτικό όριο του δήμου. Η έκταση που αρχικά παραχωρήθηκε για τη δημιουργία πρόχειρου καταυλισμού τον Ιούλιο του 1996 είχε επιφάνεια 2.460 τ.μ., στα οποία κατόπιν προστέθηκε γήπεδο 13.414 τ.μ. Η συνολική έκταση που δημιουργήθηκε βρίσκεται στο μεταίχμιο τριών δήμων, Αμπελοκήπων - Μενεμένης, Δέλτα και Κορδελιού - Ευόσμου. Στη θέση αυτή συναντώνται οι εκτός σχεδίου περιοχές των τριών δήμων, οι οποίες είναι αδόμητες και ταυτόχρονα χαρακτηρισμένες για βιομηχανικές -βιοτεχνικές χρήσεις.

Η πρόσβαση στην περιοχή γίνεται από την Περιφερειακή οδό μέσω δευτερεύουσας αρτηρίας και στη συνέχεια μέσω μικρότερου οδικού δικτύου με χωματόδρομους. Η πλησιέστερη περιοχή κατοικίας απέχει περίπου ένα χιλιόμετρο.

Δυτικά του οικοπέδου βρίσκονται οι στρατιωτικές αποθήκες του στρατοπέδου Γκόνου (Διαβατά), στο νότιο τμήμα των οποίων έχει παραχωρηθεί έκταση 145 στρεμμάτων για την προσωρινή εγκατάσταση 1.500 Τσιγγάνων του «Ευόσμου» - «Γαλλικού» (σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Αμπελοκήπων-Μενεμένης).

Κατά διαστήματα, στην περιοχή διαβιούν οικογένειες μετακινούμενων Ρομά

Η μετακίνηση από και προς τον οικισμό γίνεται με αυτοκίνητο και με μέσα μαζικής μεταφοράς .

55 άτομα θεωρούνται άστεγοι ή έχουν αποκλειστεί από την στέγαση.

Ο αριθμός των κατοικιών ανέρχεται στις 500 και είναι κυρίως ισόγειες ή διώροφες κατοικίες οι περισσότερες από τις οποίες είτε οικοδομήθηκαν είτε ανακαινίστηκαν έπειτα από την υλοποίηση προγράμματος χρηματοδότησης από το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης αναφορικά με την παροχή στεγαστικών δανείων ύψους 60.000€ σε Ρομά. Ο αριθμός των δανείων προς όφελος των ΡΟΜΑ ανέρχεται στο νούμερο των 448. Δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία σχετικά με την αποπληρωμή και εξόφληση των δανείων αυτών αλλά υπάρχουν πληροφορίες από τον ίδιο τον πληθυσμό ότι οι περισσότεροι έχουν πληρώσει λίγες δόσεις και έπειτα σταμάτησαν ή δεν έχουν πληρώσει ποτέ.

Υπάρχει τακτική αστική συγκοινωνία για το κέντρο της πόλης, ενώ εντοπίζεται πρόβλημα στη μετακίνηση εντός των ορίων του Δήμου, διότι οι αποστάσεις είναι αρκετά μεγάλες και παρότι υπάρχουν καθημερινά δρομολόγια με λεωφορεία του Δήμου αυτά δεν είναι ιδιαίτερα συχνά. Οι κατοικίες υδροδοτούνται κανονικά, όχι όμως και τα παραπήγματα, ενώ στον οικισμό υπάρχει αποχετευτικό δίκτυο. Οι δρόμοι είναι φωτισμένοι όμως όχι πάντα επαρκώς διότι συχνά οι λάμπες είναι σπασμένες.

Εντός του οικισμού υπάρχει Πολυδύναμο κέντρο που εμπεριέχει ιατρείο, παράρτημα Κ.Ε.Π. και πρόγραμμα « Βοήθεια στο Σπίτι» του οποίου η Κοινωνική λειτουργός παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες και σε άτομα πέραν του προγράμματος επίσης υπάρχει Κ.Α.Π.Η. το οποίο επισκέπτονται και τσιγγάνοι.

Τύπος Κατοικιών:

: το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού διαβιεί σε κατοικίες μόνο τα προαναφερθέντα 55 άτομα μένουν σε παραπήγματα, τα οποία στο σύνολό τους δεν καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων, είτε λόγω μεγέθους, είτε λόγω έλλειψης στοιχειώδους υποδομών (ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροδότησης).

Στο δυτικό άκρο των ορίων του δήμου Αμπελοκήπων - Μενεμένης, σε περιοχή πέραν της εσωτερικής Περιφερειακής οδού βρίσκεται εγκατάσταση σκηνιτών Τσιγγάνων.

Οι «μετακινούμενοι» διαβιούν αποκλειστικά σε παραπήγματα

Σε αρκετές κατοικίες συμβιούν περισσότερες από μία οικογένειες, (κατά βάση 2) οι οποίες εμφανίζουν συγγενικούς δεσμούς.

Οι περισσότερες κατοικίες διαθέτουν εσωτερικό WC.

Η θέρμανση των κατοικιών γίνεται συνήθως με ξυλόσομπες.

Υπάρχουν αρκετά αυτοσχέδια οικήματα

Δίκτυα υποδομών:

Σημαντικές ελλείψεις σημειώνονται στην εξυπηρέτηση του χώρου εγκατάστασης των τσιγγάνων αλλά και της ευρύτερης περιοχής από δίκτυα υποδομής. Το δίκτυο αποχέτευσης διέρχεται σε μεγάλη απόσταση και θα απαιτηθεί η κατασκευή ιδιαίτερου αγωγού για τη σύνδεση του χώρου με το δίκτυο υπονόμων του Ο.Α.Θ.. Το δίκτυο ύδρευσης μπορεί να συνδεθεί άμεσα. Όσον αφορά το δίκτυο ηλεκτρισμού, η ΔΕΗ έχει επιφυλάξεις στο να υπογράψει συμβόλαια με τους Τσιγγάνους. Το μεγαλύτερο πρόβλημα αποτελεί η διευθέτηση των ομβρίων, καθώς δεν υπάρχει αγωγός που να εξυπηρετεί την ευρύτερη περιοχή.

Η περιοχή δεν αντιμετωπίζει πια προβλήματα πλημμυρών όπως παλαιότερα κι αυτό λόγω της υπογειοποίησης του ρέματος Δενδροποτάμου. Γίνονται άλλωστε και οι απαραίτητοι καθαρισμοί και αντιπλημμυρικές θωρακίσεις όλων των ρεμάτων και των χειμάρρων που εμπίπτουν στα όρια του Δήμου κι έτσι δεν σημειώνονται τέτοιου είδους προβλήματα.

Παρατηρείται μεγάλη κατανάλωση και τεράστιοι λογαριασμοί ρεύματος που παραμένουν απλήρωτοι και κατά συνέπεια η ΔΕΗ προβαίνει σε διακοπή ηλεκτροδότησης. Υπάρχει αποχετευτικό δίκτυο και οι κατοικίες υδροδοτούνται κανονικά και εδώ όμως γίνεται μεγάλη

σπατάλη νερού και υπάρχουν απλήρωτοι λογαριασμοί. Οι δρόμοι είναι ασφαλτοστρωμένοι με σηματοδότηση, καταστήματα χονδρικής ή λιανικής πώλησης, καφετέριες κ.λπ και ο οικισμός παρουσιάζει κίνηση πόλης. Αξίζει να σημειωθεί η τοποθέτηση ελαστικών μειωτήρων ταχύτητας για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της επικίνδυνης οδήγησης με μεγάλη ταχύτητα οχημάτων και μοτοσικλετών σε κεντρικές οδούς του οικισμού

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Ο Δήμος κάνει καθημερινή ακόμη και τα Σαββατοκύριακα αποκομιδή των απορριμμάτων και φροντίζει για την καθαριότητα του οικισμού, όμως οι κάτοικοι δεν είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοποιημένοι στο θέμα της διατήρησης της καθαριότητας στους κοινόχρηστους χώρους..

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Ο πληθυσμός του οικισμού δηλώνει κυρίως χαμηλό εισόδημα καθότι οι περισσότεροι δηλώνουν άνεργοι και ταυτόχρονα απασχολούνται ως πλανόδιοι σε λαϊκές αγορές παράνομα και περιστασιακά ενώ λαμβάνουν επιδόματα από τα οποία και κατά βάση συντηρούνται.

Μεγάλο ποσοστό ανεργίας

Μη σταθερή και σε πολλές περιπτώσεις εποχική απασχόληση

Μη σταθερό εισόδημα

Αρκετά μέλη είναι εγγεγραμμένα και κάνουν χρήση των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ

Το εργατικό δυναμικό του οικισμού εργάζεται περιστασιακά

Οι γυναίκες στο σύνολό τους δηλώνουν άνεργες

Οικονομική Τακτοποίηση:

Τα τελευταία χρόνια, που το κράτος υποχρεώνει τους πολίτες να υποβάλλουν φορολογική δήλωση, ένας μεγάλος αριθμός ατόμων υποβάλλει φορολογική δήλωση κανονικά ενώ πάντοτε υπάρχουν κι αυτοί που αμελούν ή που δεν συμμορφώνονται με τους κανόνες. Παρατηρούνται βέβαια έντονα προβλήματα στην σύνταξη των φορολογικών τους δηλώσεων διότι πολλοί είναι οι Ρομά που διαμένουν σε οικήματα που ανήκαν στους γονείς τους, για τα οποία όμως ουδέποτε έγινε αποδοχή κληρονομιάς και κατά συνέπεια δε φαίνεται πουθενά να τους ανήκουν. Επιπλέον παρατηρείτε πρόβλημα με τη δήλωση των αυτοκινήτων διότι τα χρησιμοποιούν ως επαγγελματικά και ουδέποτε τα έχουν δηλώσει ως τέτοια. Η εφορία στην οποία ανήκουν οι περισσότεροι Ρομά είναι η Δ.Ο.Υ. Αμπελοκήπων, όμως αρκετοί είναι και αυτοί που είναι εγγεγραμμένοι στη Δ.Ο.Υ. Ιωνίας αλλά και σε Δ.Ο.Υ. της υπόλοιπης Ελλάδας.

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Οι κάτοικοι του οικισμού απασχολούνται ως μικροπωλητές, πλανόδιοι, συλλέκτες χαλκού - σιδήρου, ενώ το τελευταίο διάστημα είναι έντονο το ενδιαφέρον για συμμετοχή σε προκηρύξεις για συμβάσεις ορισμένου χρόνου σε θέσεις ανειδίκευτου προσωπικού.

Υπάρχει βέβαια μεγάλο ποσοστό ανεργίας και «μαύρη» εργασία αλλά δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία τεκμηρίωσης. Παιδική εργασία δεν παρατηρείται ενώ το φαινόμενο της επαιτείας δεν είναι έντονο και αποτελεί χαρακτηριστικό κυρίως των «σκηνιτών».

Από τον Φεβρουάριο του 2004 έως τον Μάιο του 2011 στον πρώην Δήμο Μενεμένης λειτουργούσε Γραφείο Παροχής Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών. Στελεχωνόταν από ψυχολόγο και κοινωνιολόγο (στην πορεία μόνο ψυχολόγο) με κύριες αρμοδιότητες την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής αναφορικά με επιδοτούμενη κατάρτιση, τεχνικές εξεύρεσης εργασίας, προκηρύξεις τακτικού και εποχικού προσωπικού, επιδοτούμενα προγράμματα απασχόλησης και επιχειρηματικότητας κτλ. Επίσης προσφέρονταν υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής υποστήριξης καθώς και διασύνδεσης με φορείς κοινωνικής πολιτικής. Στόχο αποτελούσε η

αντιμετώπιση του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού όχι μόνο των ΡΟΜΑ αλλά γενικότερα των ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Το γραφείο είχε εξυπηρετήσει πάνω από 1.200 άτομα με ένα ποσοστό 20% εξ αυτών να είναι ΡΟΜΑ.

Με τον «Καλλικρατικό» Δήμο Αμπελοκήπων – Μενεμένης το Γραφείο παροχής κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών συγχωνεύτηκε με το Γραφείο Ανέργων και Επιχειρήσεων του Δήμου και στεγάζεται στο χώρο του Α' Κ.Α.Π.Η. Αμπελοκήπων στους Αμπελόκηπους και ουσιαστικά παρέχει τις ίδιες υπηρεσίες. Ένας περιορισμένος αριθμός ΡΟΜΑ απευθύνεται πλέον στο γραφείο λόγω απόστασης, ενώ σε κάθε περίπτωση το γραφείο διατηρεί καθημερινή συνεργασία και επικοινωνία με την κοινωνική λειτουργό στον Άγιο Νεκτάριο, με αποστολές ηλεκτρονικών μηνυμάτων, με πληροφόρηση για αγγελίες εργασίας και προγράμματα απασχόλησης, σεμινάρια κατάρτισης και προκηρύξεις θέσεων, που προσελκύουν το ενδιαφέρον του πληθυσμού.

Η πρώην Δημοτική Επιχείρηση του Δήμου Μενεμένης υπήρξε πιστοποιημένος φορέας παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών και παρενέβαινε στην υποστήριξη νέων και ανέργων με την διοργάνωση ή συνδιοργάνωση πλήθους προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης μέσω του τμήματος Απασχόλησης. Το ΚΕ.Σ.Υ.Υ. του πρώην Δήμου Μενεμένης έχει υλοποιήσει στοχευμένες ενέργειες κατάρτισης και συμβουλευτικής για την κοινωνική ομάδα των ΡΟΜΑ σε διάφορα αντικείμενα, μέσω και των προγραμμάτων Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων υπέρ ατόμων με Πολιτισμικές Ιδιαιτερότητες.

Συγκεκριμένα το έτος 2005 πραγματοποίησε πρόγραμμα ολοκληρωμένης παρέμβασης διάρκειας 500 ωρών με τίτλο «Τεχνίτες αυτοκινήτων – Μοτοσικλετών», το 2008 πραγματοποίησε πρόγραμμα ολοκληρωμένης παρέμβασης 500 ωρών με τίτλο «Εκπαίδευση Διαμεσολαβητών» .

Από το έτος 2006 - 2009 η Δημοτική Επιχείρηση του πρώην Δήμου Μενεμένης αποτέλεσε συντονιστή εταίρο της Α.Σ.ΔΙ.ΚΑ.ΔΙ.-ΡΟΜ στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας Equal με τίτλο «Δράση για την Ισότιμη Συμμετοχή στην εργασία». Ο βασικός στόχος του έργου ήταν η αντιμετώπιση των διακρίσεων σε βάρος της ευαίσθητης πληθυσμιακής ομάδας των ΡΟΜΑ, που δημιουργεί συνθήκες αποκλεισμού τους από την αγορά εργασίας. Πραγματοποιήθηκαν δράσεις ενημέρωσης, ενεργοποίησης, συμβουλευτικής, ιατροκοινωνικής και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης καθώς και κατάρτισης και προώθησης σε ενεργητικές μορφές απασχόλησης των ωφελούμενων Ρομά. Επίσης πραγματοποιήθηκαν δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης της τοπικής και ευρύτερης κοινωνίας.

Ο Δήμος Αμπελοκήπων – Μενεμένης σήμερα είναι εταίρος Αναπτυξιακής Σύμπραξης με επικεφαλή – συντονιστή την «Οικοκοινωνία – Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρία», στο πλαίσιο της οποίας υλοποιείται το πρόγραμμα «Κύκλος» το οποίο αφορά την κατάρτιση σε θέματα ανακύκλωσης και την προώθηση στην απασχόληση 100 ατόμων Ρομά.

Γυναικεία Απασχόληση:

Δεν υπάρχει καμιά οργανωμένη επαγγελματική απασχόληση των γυναικών και οι περισσότερες απασχολούνται μαζί με την οικογένεια (πχ ανακύκλωση, μικροπωλητές, εποχική εργασία, αγροτικές εργασίες, κλπ)

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Δεν έχει αναπτυχθεί επιχειρηματική δραστηριότητα από άτομα στην περιοχή, καθώς αφενός μεν δεν παρουσιάζονται ιδιαίτερες επαγγελματικές ευκαιρίες αφετέρου δε δεν έχουν καλλιεργηθεί κάποιες ιδιαίτερες επαγγελματικές δεξιότητες

Οι περισσότεροι απασχολούνται στο πλανόδιο εμπόριο

Επιλέγεται η πλανόδια απασχόληση, αφού παρουσιάζει ελάχιστες απαιτήσεις και γνώσεις Δεξιότητες (φορτηγό ή ημιφορτηγό ή αγροτικό αυτοκίνητο και εμπόρευμα που προμηθεύονται ανάλογα με την εποχή, πχ φρούτα, λαχανικά, ρούχα, οικιακά είδη, κλπ. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για συλλογή σίδερων και άλλων ανακυκλώσιμων υλικών προς πώληση)

Παντελής έλλειψη συνεταιριστικής κίνησης (κυρίως λόγω έλλειψης των αναγκαίων δεξιοτήτων)

Παντελής έλλειψη επιχειρηματικής κίνησης (κυρίως λόγω έλλειψης των αναγκαίων δεξιοτήτων)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Ένα μεγάλο πρόβλημα που εντοπίζεται στον οικισμό είναι ο αναλφαβητισμός του πληθυσμού και η μαθητική διαρροή. Γίνονται προσπάθειες από το πρόγραμμα του Παιδαγωγικού τμήματος του Α.Π.Θ. για την ένταξη των Τσιγγανόπαιδων στο σχολείο. Επιπλέον υπάρχει πληθυσμός που ενδιαφέρεται για τα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας όμως υπάρχει δυσκολία στη μετακίνηση τόσο για τα έξοδα όσο και για την προσβασιμότητα.

Μέσα στον οικισμό λειτουργούν βρεφονηπιακός σταθμός, νηπιαγωγείο δύο δημοτικά σχολεία, γυμνάσιο και μία τάξη του Λυκείου στα οποία συνυπάρχουν τσιγγανόπαιδα και μη τσιγγανόπαιδα αρμονικά. Γενικότερα ο Αγ. Νεκτάριος (Δενδροπόταμος) αποτελεί μία περιοχή η οποία ναι μεν αποτελεί «γκέτο» για τους υπόλοιπους κατοίκους της Θεσσαλονίκης όμως τα τελευταία χρόνια η κατάσταση έχει βελτιωθεί αρκετά όχι όμως τόσο πολύ ώστε να μην αισθάνονται οι κάτοικοι περιθωριοποιημένοι.

Ο Βρεφονηπιακός Σταθμός ανήκει στο Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου του Δήμου και εξυπηρετεί κυρίως παιδιά από 2,5 έως 5 ετών, προετοιμάζοντας τα να εισέλθουν στο εκπαιδευτικό σύστημα. Η Δομή είναι στελεχωμένη από δύο βρεφονηπιακούς, μία μαγείρισσα και μία καθαρίστρια. Υπάρχει συνύπαρξη παιδιών ΡΟΜΑ και μη, καθώς το 30% των εγγεγραμμένων παιδιών είναι τσιγγανόπαιδα (19 παιδιά). Η δημιουργική φύλαξη των παιδιών στον Σταθμό επιτρέπει στις ΡΟΜΑ μητέρες να αναζητήσουν απασχόληση είτε μέσω της εξάσκησης παραδοσιακών επαγγελμάτων είτε με τη συμμετοχή τους σε προγράμματα εξειδικευμένης κατάρτισης που βοηθούν στην εύρεση εργασίας. Το νηπιαγωγείο που βρίσκεται στον οικισμό στελεχώνεται από τρεις νηπιαγωγούς και έχει 46 εγγεγραμμένα παιδιά κυρίως τσιγγανόπαιδα.

Στον οικισμό λειτουργούν δύο δημοτικά σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης που ικανοποιούν τις εκπαιδευτικές ανάγκες μαθητών με πολιτισμικές διαφορές όπως και οι Ρομά. Στο 3ο Δημοτικό σχολείο το ακαδημαϊκό έτος 2013- 2014 υπήρχαν 179 εγγεγραμμένα παιδιά. Τα 15 παιδιά έκαναν εγγραφή χωρίς να φοιτήσουν, ενώ τα 23 αποφοίτησαν από το Δημοτικό και γράφτηκαν στο Γυμνάσιο. Από τη νέα σχολική χρονιά το σχολείο λειτουργεί σε ανακατασκευασμένο κτίριο. Στο 5ο Δημοτικό σχολείο κατά το ίδιο έτος υπήρχαν 200 εγγεγραμμένα παιδιά, εκ των οποίων τα 14 έκαναν εγγραφή χωρίς να φοιτήσουν και τα 26 πήραν απολυτήριο και γράφτηκαν στο Γυμνάσιο. Το σχολείο λειτούργησε για πρώτη χρονιά φέτος σε νέο σχολικό κτίριο. Πρέπει να τονιστεί όμως ότι τόσο στο 3ο όσο και στο 5ο δημοτικό σχολείο ένα μεγάλο ποσοστό μαθητών φοιτούν στο σχολείο περιστασιακά, με κίνδυνο να χάσουν τη χρονιά τους. Εδώ πρέπει να αναφέρουμε το αξιόλογο και αξιέπαινο έργο των κοινωνικών επιστημόνων του προγράμματος του Α.Π.Θ. για την εκπαίδευση των παιδιών Ρομά που δραστηριοποιείται στην περιοχή, όπου σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς έχουν πετύχει πολλά.

Μαθητική Διαρροή:

Είναι συνηθισμένο το φαινόμενο αρκετά παιδιά να εγγράφονται στο νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό σχολείο αλλά το μεγαλύτερο μέρος αυτών (άνω του 50% σύμφωνα με μελέτες) να εγκαταλείπουν

από τις πρώτες τάξεις με αποτέλεσμα να στερούνται βασικών γνώσεων (σχολικός αποκλεισμός)
Προσχολική αγωγή: Αν και μεγάλο ποσοστό Ρομά εγγράφουν τα παιδιά τους στον παιδικό σταθμό ή και νηπιαγωγείο, όταν φθάσουν στην ηλικία για την είσοδό τους στο δημοτικό, τα αποσύρουν από το εκπαιδευτικό σύστημα με αποτέλεσμα να στερούνται βασικών γνώσεων (σχολικός αποκλεισμός).

Επίσης παρατηρείται να εγγράφονται τα παιδιά στο Δημοτικό μεγαλύτερα από την ηλικία που ορίζεται (συνήθως ένα χρόνο).

Το μεγαλύτερο μέρος των παιδιών που γράφονται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση δεν γνωρίζουν καθόλου ελληνικά.

Μεγάλο μεγάλος αριθμός απουσιών από το σχολείο (σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά). Επισημαίνεται ότι οι λόγοι των απουσιών είναι διάφοροι και στις περισσότερες περιπτώσεις πολύ σοβαροί όπως: κακή οικονομική κατάσταση οικογένειας, παιδική εργασία, κακή σίτιση παιδιών, έλλειψη βασικών ειδών ρουχισμού / υπόδησης, τα επικριτικά σχόλια των συμμαθητών, οι γάμοι σε πολύ μικρή ηλικία (κυρίως τα κορίτσια) έλλειψη ενδιαφέροντος.

Τα παιδιά που εγγράφονται στην Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σπανίως την ολοκληρώνουν. Το φαινόμενο αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο στα κορίτσια (ακόμα και στις περιπτώσεις που ολοκληρώνουν την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση πολύ σπάνια συνεχίζουν στην Δευτεροβάθμια)

Την σχολική διαρροή ενισχύει το γεγονός ότι δεν υπάρχουν καλά παραδείγματα Ρομά που να έχουν επωφεληθεί από το Εκπαιδευτικό Σύστημα και να χρησιμεύσουν ως role model

Πρέπει να επισημανθεί ότι η σχολική διαρροή και κατά συνέπεια ο αναλφαριθμητισμός προκαλεί σειρά προβλημάτων όπως (π.χ. στέκεται εμπόδιο στην απόκτηση ακόμα και διπλώματος οδήγησης)

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή
Ισότιμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Στο γυμνάσιο του Δενδροποτάμου το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 ήταν εγγεγραμμένα 160 παιδιά από τα οποία τα 82 συνέχισαν κανονικά τη φοίτησή τους ενώ τα 78 σταμάτησαν. Χαρακτηριστικό είναι ότι ακόμη και σε μεγάλη ηλικία μπορεί να επανέλθουν στο σχολείο για να φοιτήσουν. Αποφοίτησαν 12 μαθητές και αναμένονταν μεγαλύτερος αριθμός έπειτα από τις εξετάσεις του Σεπτεμβρίου.

Εντός του οικισμού λειτουργεί η πρώτη τάξη του λυκείου που αριθμεί 15 παιδιά τα οποία συνεχίζουν σε λύκεια της Μενεμένης ή του Κορδελιού. Φέτος 5 από τα παιδιά αυτά έφτασαν μέχρι την τρίτη λυκείου.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Αξίζει να αναφερθεί ότι οι δάσκαλοι που εργάζονται σε όλα τα σχολεία της περιοχής προσφέρουν σημαντικό εθελοντικό έργο καθώς εισέρχονται στην οικογένεια και στα σπίτια των παιδιών και βοηθάνε ουσιαστικά στην αντιμετώπιση καθημερινών προβλημάτων πέραν αυτών που προκύπτουν από τη σχολική κοινότητα.

Τα παιδιά συνυπάρχουν αρμονικά εντός και εκτός του σχολείου και σύμφωνα με τα λεγόμενα των διδασκόντων περισσότερα προβλήματα δημιουργούνται στις σχέσεις μεταξύ των Ρομά παρά στις σχέσεις μεταξύ των μαθητών Ρομά και μη.

Η οικογένεια αντιμετωπίζει θετικά τη συμμετοχή των παιδιών στη σχολική κοινότητα αλλά δεν βοηθά και δεν ενθαρρύνει πάντα, λόγω διαφόρων παραγόντων, όπως για παράδειγμα την ψυχολογική κατάσταση που βιώνουν οι γονείς ή την λάθος αντίληψή τους για τον τρόπο και τα αναγκαία για τη συμμετοχή των παιδιών του στο σχολείο π.χ. χαρτζιλίκι κ.λπ.

Ο Σύλλογος Γυναικών Ρομά έχει υλοποιήσει πρόγραμμα υποστηρικτικής διδασκαλίας σε παιδιά και κάτι αντίστοιχο υλοποιεί και το Κέντρο Προστασίας Ανήλικων Ρομά «Ο Φάρος» που εδρεύει στον οικισμό.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο Δήμος ενδιαφέρεται και υλοποιεί μια σειρά από ενέργειες που αφορούν στην ασφάλεια των μαθητών κατά την παραμονή, πρόσβαση και αποχώρησή τους από το σχολείο, μέσα από δράσεις ενημέρωσης, δικτύωσης και συνεργασίας με φορείς όπως η Αστυνομία.

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Ένα μεγάλο πρόβλημα πέραν της μαθητικής διαρροής είναι και ο αναλφαβητισμός των ενηλίκων. Κατ' εκτίμηση υπολογίζεται ότι απ' αυτούς που τελείωσαν το δημοτικό σχολείο ένα ποσοστό περίπου 70% είναι λειτουργικά αναλφάβητοι ενώ εκτιμάται ότι αναλφάβητοι είναι περίπου το 80% του πληθυσμού Ρομά της περιοχής. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα τρία τελευταία έτη οργανώθηκαν τμήματα γραμματισμού ενηλίκων από δασκάλους και από το πρόγραμμα του Α.Π.Θ. σε εθελοντική βάση. Τα τελευταία χρόνια από αυτή την προσπάθεια έχουν λάβει απολυτήριο δημοτικού 27 άτομα.

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Δεν παρατηρείται αποκλεισμός από «Υπηρεσίες Υγείας».

Λειτουργεί Δημοτικό πολυιατρείο που εξυπηρετεί όλους τους κατοίκους της περιοχής Αγίου Νεκταρίου (Δενδροποτάμου) Τσιγγάνους ή μη.

Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο, ΙΚΑ, ΠΙΚΠΑ, κ.α) δεν είναι εύκολη αφού υπάρχουν οι απαραίτητες υποδομές σε μικρή απόσταση (η μετάβαση από και προς τις διαθέσιμες μονάδες υγείας γίνεται με μέσα μαζικής μεταφοράς, με ιδιόκτητα αυτοκίνητα καθώς και πεζοί) αλλά η κακή χωροθέτηση αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα.

Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

700 άτομα έχουν κάποιου είδους αναπηρία (σωματική, ψυχική, νοητική ή αισθητηριακή), ενώ στο παρελθόν ο αριθμός αυτός ήταν μεγαλύτερος γιατί οι περισσότεροι κάτοικοι λάμβαναν επίδομα από την Πρόνοια με γνωμάτευση που ανέφερε μείζον κατάθλιψη. Αυτό άλλαξε έπειτα από την σύσταση του Κ.Ε.Π.Α (Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας).

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Συστηματική συνεργασία και φροντίδα για τις εξατομικευμένες ανάγκες των Ρομά μέσω των υπηρεσιών του Δήμου (έκδοση βιβλιαρίων Πρόνοιας, ενημέρωση για δομές παροχής υπηρεσιών ημερήσιας φροντίδας π.χ. υπνωτήρια-ξενώνες, συνοδεία σε νοσοκομεία για παροχή υπηρεσιών υγείας, φροντίδα για λήψη επιδομάτων ειδικών αναγκών της Πρόνοιας, συνεργασία με υπηρεσίες όπως η εφορία, ενημέρωσή τους για διασφάλιση διατροφής, ένδυσης κ.ά.). Συνεργασία με ΜΚΟ για τους απαραίτητους εμβολιασμούς, για εύρεση τροφίμων, νομικής υποστήριξης, εύρεση οικιακών συσκευών κλπ. Χρηματοδότηση εκκλησιών με σκοπό τη διάθεση συσσιτίου ή τη διανομή τροφίμων. Συνεργασία με τους τοπικούς συλλόγους για ποικίλα θέματα. Υλοποίηση προγραμμάτων, ΤΟΠΕΚΟ μέσω της Α.Σ. ΚΥΚΛΟΣ, του «Βοήθεια στο Σπίτι» για την κοινωνική και οικονομική τους αναβάθμιση καθώς επίσης και υλοποίηση προγραμμάτων μέσω του παιδαγωγικού τμήματος του ΑΠΘ για την ένταξη των τσιγγανόπουλων στα σχολεία. Εντός του οικισμού υπάρχει Κ.Α.Π.Η. και λειτουργεί παράρτημα Κ.Ε.Π. επίσης ιατρείο στο οποίο παρέχονται υπηρεσίες για τους ασφαλισμένους του Ο.Γ.Α. και μέλη του Κ.Α.Π.Η. από ιατρό με ειδικότητα γενικής ιατρικής, από παιδίατρο μία φορά την εβδομάδα για οποιονδήποτε χρήζει βοήθειας ασφαλισμένο και ανασφάλιστο, καθώς και από ορθοπεδικό μία φορά το μήνα. Στο Δήμο Αμπελοκήπων – Μενεμένης λειτουργεί «Τράπεζα Ρούχων» η οποία βοηθά άπορες οικογένειες.

Πολλοί δημότες και κάτοικοι (πολίτες – καταστήματα – βιοτεχνίες) ενισχύουν την τράπεζα ρούχων, προσφέροντας μεταχειρισμένα ενδύματα – υποδήματα και παιχνίδια σε καλή κατάσταση. Τουλάχιστον το 20% των ατόμων που εξυπηρετούνται από την Τράπεζα ρούχων ανήκουν στην πληθυσμιακή ομάδα των ΡΟΜΑ.

Μέσα στον οικισμό, υπάρχει πολυδύναμο κέντρο, στο οποίο λειτουργεί δημοτικό ιατρείο που παρέχει δωρεάν ιατρικές υπηρεσίες από παιδίατρο, παθολόγο, ορθοπεδικό και νοσηλεύτρια καλύπτοντας σημαντικό κομμάτι της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας. Η δομή εξυπηρετεί όλο τον πληθυσμό του οικισμού τσιγγάνους και μη αλλά οι τσιγγάνοι είναι αυτοί που χρησιμοποιούν περισσότερο τις υπηρεσίες του ιατρείου σε ποσοστό περίπου 60% του συνόλου των εξυπηρετούμενων. Τα περιστατικά αφορούν κυρίως συνταγογράφηση, αναπνευστικά προβλήματα, καρδιολογικά προβλήματα, παιδικές ασθένειες κλπ. Στον οικισμό πραγματοποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα δωρεάν εξετάσεις οστεοπόρωσης, χοληστερίνης, τριγλυκεριδίων, σακχάρου, σπιρομέτρηση κλπ. Στο πλαίσιο της συνεργασίας του Δήμου με το σύλλογο γυναικών ΡΟΜΑ και το Κέντρο Υγείας Εύοσμου πραγματοποιήθηκε εξέταση Τεστ Παπανικολάου σε γυναίκες ΡΟΜΑ ενώ πραγματοποιήθηκαν σε συνεργασία με το Α.Π.Θ. δύο επισκέψεις από ομάδα οδοντιάτρων για προληπτική εξέταση του πληθυσμού ΡΟΜΑ.

Εντός του οικισμού λειτουργεί το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» που στελεχώνεται από κοινωνική λειτουργό, νοσηλεύτρια και οικογενειακή βοηθό. Το πρόγραμμα εξυπηρετεί 60 άτομα από τα οποία ένα ποσοστό 20% είναι ΡΟΜΑ, παρέχοντας ψυχοκοινωνική υποστήριξη, νοσηλευτική φροντίδα, κατ' οίκον εξυπηρέτηση για τις καθημερινές ανάγκες των ωφελουμένων. Αξίζει να σημειωθεί ότι η κοινωνική λειτουργός του προγράμματος ασκεί καθήκοντα συμβουλευτικής γενικότερα για την κάλυψη των αναγκών της περιοχής, όπου καθημερινά εξυπηρετεί 15 με 20 περιστατικά προερχόμενα από τον πληθυσμό των ΡΟΜΑ που αφορούν σε ζητήματα κοινωνικής υποστήριξης και διασύνδεσης (έκδοση πάσο, ιατρικά ραντεβού, συνοδείες, Πρόνοια κ.α.) πέραν αυτά του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι».

Από το 1992 δεν παρατηρείται καμία μεταδοτική ασθένεια στον οικισμό. Αυτό αποδεικνύει την ύπαρξη ενός πολύ καλού προγραμματισμού από διάφορους φορείς σε σχέση με τον εμβολιασμό των παιδιών. Στην περιοχή δραστηριοποιούνται οι Γιατροί του Κόσμου, η ΜΚΟ PRAKSIS, η ΜΚΟ ΑΡΣΙΣ ενώ και ο Δήμος έχει καταβάλει προσπάθειες για εξεύρεση εμβολίων. Παρατηρείται όμως τακτική απώλεια των βιβλιαρίων εμβολιασμού και αυτό αποτελεί σοβαρό πρόβλημα. Καλό θα ήταν λοιπόν να υπάρχει μία σταθερή δομή για τακτικούς εμβολιασμούς παιδιών και τήρηση αρχείων ώστε σε περίπτωση απώλειας να μη δημιουργείται πρόβλημα. Στο πλαίσιο των περι υγιεινής και υγείας ενημερώσεων και προγραμμάτων για την πρόληψη νοσημάτων, διάφοροι φορείς πραγματοποιούν δράσεις προκειμένου να βελτιωθεί το βιοτικό επίπεδο των ΡΟΜΑ. Φαινόμενα παιδικής θνησιμότητας δεν παρατηρούνται στον οικισμό ούτε και θάνατοι νέων ατόμων. Έντονα παρατηρείται η χρήση – κατάχρηση ψυχιατρικών – ψυχολογικών φαρμάκων από μικρές ηλικίες λόγω κατάθλιψης. Επιπλέον βασικό πρόβλημα είναι το κάπνισμα σε μικρή ηλικία διότι δεν το θεωρούν επιβλαβές

Υγειονομική Ασφάλιση:

Από τους ηλικιωμένους (άνω των 65 ετών) με βάση τις αναφορές μόλις 2 είναι χωρίς Ασφάλιση Υγείας.

Οι Ρομά είναι ασφαλισμένοι κυρίως στην Πρόνοια και στο Ι.Κ.Α. (μέσω Ο.Α.Ε.Δ. για τις ηλικίες από 19- 29 ετών), ενώ και αρκετοί που είναι άνω των 67 ετών είναι ασφαλισμένοι στον Ο.Γ.Α. σαν ανασφάλιστοι υπερήλικες και από εκεί λαμβάνουν σύνταξη ύψους 340 ευρώ το μήνα. Ορισμένοι είναι ασφαλισμένοι και στον Ο.Α.Ε.Ε. (πρώην ΤΕΒΕ) όμως εξαιτίας αδυναμίας πληρωμής των

εισφορών αντιμετωπίζουν θέμα στην ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη.

Ο πληθυσμός στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στα επιδόματα που λαμβάνει από τη διεύθυνση Πρόνοιας όπως για παράδειγμα επίδομα απροστάτευτου παιδιού για τις άγαμες μητέρες δηλαδή τις μητέρες που οι σύζυγοί τους είναι έγκλειστοι στις φυλακές ή έχουν πεθάνει ή είναι σε στρατιωτική θητεία ή έχουν αναπηρία άνω των 67% κ.λπ., το επίδομα ειδικών αναγκών για άτομα με αναπηρία άνω των 67%, το επίδομα στεγαστικής συνδρομής για ανασφάλιστους υπερήλικες άνω των 67 ετών κ.λπ..

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

60 άτομα είναι εξαρτημένο από ουσίες, οι περισσότεροι κάνοντας χρήση ινδικής κάνναβης και όχι «σκληρών» ναρκωτικών . Δεν υπάρχουν καταγεγραμμένοι οροθετικοί. Οι φυλακισμένοι / αποφυλακισμένοι είναι 100 ενώ υπάρχουν και 10 ανήλικοι παραβάτες.

Είναι συχνό το φαινόμενο περιπτώσεων ψυχονευρωτικών διαταραχών (π.χ.κατάθλιψη, αγχώδη διαταραχή, νευρολογικά νοσήματα)

Το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού είναι καπνιστές (οι περισσότεροι εξ αυτών από μικρή ηλικία) .

Συχνό είναι το φαινόμενο κατανάλωσης αλκοόλ (κυρίως στον πληθυσμό των αντρών) αλλά σε πολύ λίγες περιπτώσεις στα παρατηρείται εξάρτηση από αυτό.

Είναι συχνό το φαινόμενο περιπτώσεων εξάρτησης από ναρκωτικές ουσίες

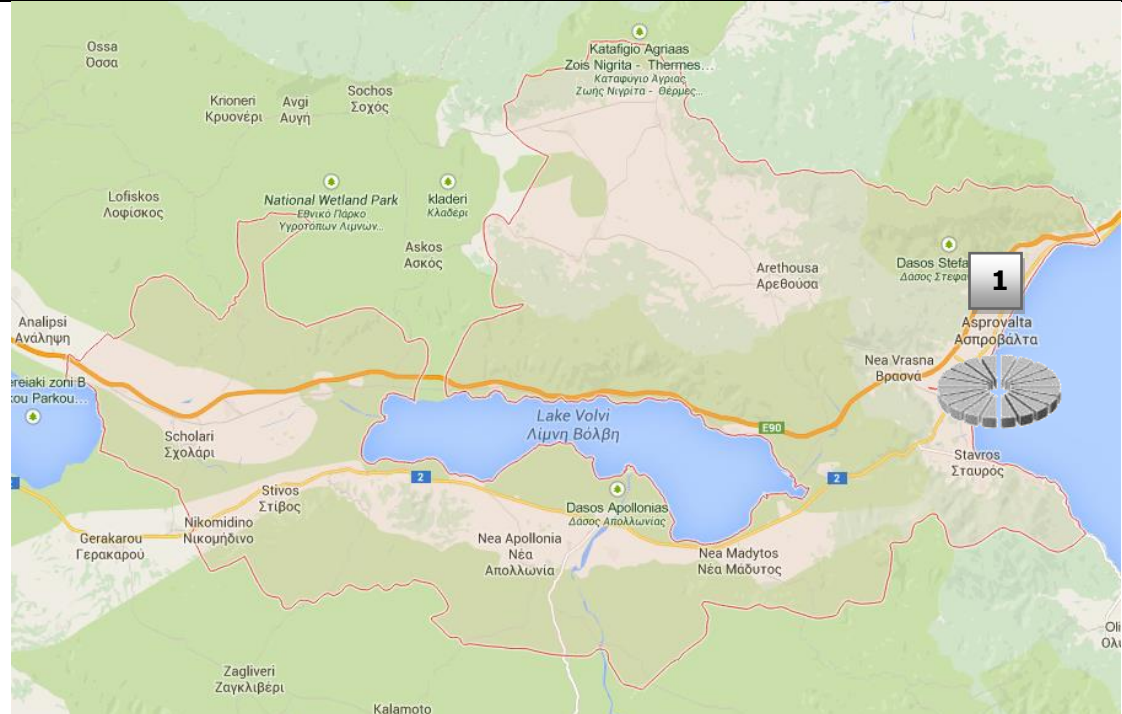
Οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι η εμφάνιση μεγάλου αριθμού ατόμων με κακή ψυχική υγεία και προβλήματα ψυχονευρωτικών διαταραχών μπορούν (πέραν του γενικότερου κακού κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος των οικισμών των Ρομά και των άσχημων συνθηκών διαβίωσης) να αποδοθούν στο γεγονός ότι οι διάφορες ψυχικές ασθένειες χρησιμοποιούνται (είτε από τα τους ίδιους τους πάσχοντες, είτε από τον ευρύτερο οικογενειακό του περιβάλλον) ως μέσο διεκδίκησης διαφόρων επιδομάτων (π.χ. προνοιακά και αναπηρίας, κλπ).

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες</p> <p>Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά</p> <p>Υγειονομική Κάλυψη του μεγαλύτερου μέρους του πληθυσμού</p> <p>Κάλυψη μέρους του παιδικού πληθυσμού σε εμβολιασμό</p> <p>Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων.</p> <p>Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση</p> <p>Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές.</p> <p>Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας</p> <p>Υψηλό ποσοστό ανεργίας</p> <p>Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας - Εποχικότητα & Μειωμένη επαγγελματική κινητικότητα</p> <p>Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας</p> <p>Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων</p> <p>Αδιαφορία για θέματα ατομικής υγιεινής</p> <p>Παρουσιάζεται το φαινόμενο της επαιτείας (αλλά όχι παιδικής)</p> <p>Πολλές οικογένειες λαμβάνουν -και κατά συνέπεια εξαρτώνται- κοινωνικά επιδόματα διαφόρων τύπων</p> <p>Εμφάνιση παραεμπορίου</p> <p>Σχολική διαρροή</p> <p>Έλλειψη προσωπικής φροντίδας και καθαριότητας σε ενήλικες και παιδιά</p> <p>Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως.</p> <p>Μειωμένο ενδιαφέρον του γυναικείου πληθυσμού για</p>

	Θέματα ατομικής υγείας, πρόληψης (γυναικολογικών θεμάτων) και αντισύλληψης
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία</p> <p>Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης.</p> <p>Τάση για αυτοαπασχόληση</p> <p>Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής και κατάργησης στερεοτύπων</p> <p>Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού</p> <p>Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη εξάλειψη των διακρίσεων, στον δημόσιο τομέα (Υπηρεσίες της Δημόσιας Διοίκησης , άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων, κλπ)</p> <p>Ο μετακινούμενος πληθυσμός είναι πολύ μικρός</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη - εγκλωβισμός σε περιορισμένες παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις, λόγω έλλειψης ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων</p> <p>Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού</p> <p>Δυσκολία κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά</p> <p>Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομα .</p> <p>Διεύρυνση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων</p> <p>Φαινόμενα παραβατικής συμπεριφοράς (παιδική εκμετάλλευση εμπόριο ναρκωτικών, παραεμπόριο προϊόντων)</p> <p>Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών</p> <p>«Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις</p> <p>Έλλειψη ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων και μη διάθεση για απόκτηση νέων (σε συνδυασμό με τον αναλφαβητισμό)</p> <p>Υψηλά ποσοστά ανεργίας</p> <p>Κακή κατάσταση υγείας ενός μεγάλου μέρους του που εξαιτίας της έλλειψης πρόληψης, των κακών συνθηκών διαβίωσης, την ανέχεια και την έλλειψη πληροφόρησης</p> <p>Μέρος του πληθυσμού παρουσιάζει προβλήματα Ψυχικής Υγείας και εξαρτήσεων από ουσίες.</p>

2.3.5. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωμένων» Ρομά του Δήμου ΒΟΛΒΗΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Βόλβης		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Πληθυσμός Ρομά Σύνολο Ρομά Δήμου	
	100 - 499			
	500 - 999			
	1000 - 1499			
	1500 - 1999			
	2000 +			
	80	80		
Οικισμοί	1	Νυμφόπετρα	80	80

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Βόλβης είναι εδραιωμένα 80 άτομα εκ των οποίων 52 άνδρες και 28 γυναίκες. Το 2008 στον Καλλικρατικό δήμο Βόλβης, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς δήμους Αγίου Γεωργίου, Μαδύτου, Αρεθούσας, Απολλωνίας, Ρεντίνας και Εγνατίας δεν υπήρχαν αναφορές για εγκατεστημένους ή εποχικούς Ρομά.

Ως χώροι διαμονής των Ρομά στην περιοχή καταγράφεται η Νυμφόπετρα.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμού - Αστικό περιβάλλον:

Στην περιοχή της Νυμφόπετρας, διαμένει ένας μικρός αριθμός Ρομά. Τα χαρακτηριστικά του οικισμού είναι τα τυπικά (βλέπε ενότητα 2.2) όπως: απουσία τίτλων ιδιοκτησίας, έλλειψη ρυμοτομικού σχεδίου, έλλειψη αποχετευτικού δικτύου ακαθάρτων και η χρησιμοποίηση του δικτύου όμβριων για την εξυπηρέτησή του, όπου αυτό υπάρχει, κακή έως ανύπαρκτη εσωτερική οδοποιία και πεζοδρόμηση, ανεπαρκής ηλεκτροφωτισμός δημόσιων χώρων, ανυπαρξία ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων και συσσώρευση απορριμμάτων στους ελάχιστους υπάρχοντες, λόγω ελλιπούς αποκομιδής τους, αδυναμία καθορισμού του δημόσιου χώρου και ως εκ τούτου πλήρης σύγχυση όσον αφορά τη διαχείριση ή και την προστασία του, απουσία δημόσιας συγκοινωνίας για την πρόσβαση στον οικισμό.

Τύπος Κατοικιών:

Μέρος του πληθυσμού στεγάζεται σε σπίτια, ενώ οι υπόλοιπες οικογένειες διαβιών σε παραπήγματα, τα οποία στο σύνολό τους δεν καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων, είτε λόγω μεγέθους, είτε λόγω έλλειψης στοιχειώδους υποδομών (ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροδότησης).

Σε αρκετές κατοικίες συμβιούν περισσότερες από μία οικογένειες, (κατά βάση 2) οι οποίες εμφανίζουν συγγενικούς δεσμούς.

Οι περισσότερες κατοικίες διαθέτουν εσωτερικό WC.

Η θέρμανση των κατοικιών γίνεται συνήθως με ξυλόσομπες.

Υπάρχουν αρκετά αυτοσχέδια οικήματα

Δίκτυα υποδομών:

Δίκτυο αποχέτευσης: δεν υπάρχει κεντρικό δίκτυο αποχέτευσης,

Δίκτυο ηλεκτροδότησης : Πολλές κατοικίες δεν είναι συνδεδεμένες με το δίκτυο ηλεκτροδότησης, και εξυπηρετούνται με αυτοσχέδιο τρόπο (παράνομη σύνδεση από κολόνες της ΔΕΗ, γεννήτριες, παίρνουν ρεύμα από γειτονικά σπίτια).

Δίκτυο Υδροδότησης: Πολλές κατοικίες δεν είναι συνδεδεμένες με το δίκτυο υδροδότησης, αλλά μεταφέρουν νερό με διάφορους τρόπους (μπουκάλια, νταμιτζάνες κλπ).

Δίκτυο τηλεπικοινωνιών: Καμία οικία δεν είναι συνδεδεμένη με δίκτυο σταθερής τηλεφωνίας, καθώς είναι διαδεδομένη η χρήση κινητών τηλεφώνων

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Στον οικισμό δεν υπάρχουν κάδοι απορριμμάτων και ούτε γίνεται αποκομιδή με αποτέλεσμα σημαντικούς κινδύνους δημόσιας υγείας.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Οικονομική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Εποχικές αγροτικές δραστηριότητες.

Εργάτες γης ή εργάτες σε κάθε είδος εργασίας.

Ανακύκλωση (συλλογή και μεταπώληση πάσης φύσεως σίδερων για ανακύκλωση).

Επαιτεία

Πλανόδιο εμπόριο

Οι κύριοι τομείς απασχόλησης, είναι οι εποχικές αγροτικές εργασίες, η μουσική σε κέντρα διασκέδασης & υπαίθρια πανηγύρια, η ανακύκλωση υλικών και το πλανόδιο εμπόριο

Γυναικεία Απασχόληση:

Δεν υπάρχει καμιά οργανωμένη επαγγελματική απασχόληση των γυναικών και οι περισσότερες απασχολούνται μαζί με την οικογένεια (πχ ανακύκλωση, μικροπωλητές, εποχική εργασία, αγροτικές εργασίες, κλπ)

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Βλέπε ενότητα 2.2

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή. Ισότιμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Δεν λειτουργούν τμήματα ένταξης τσιγγανοπαίδων

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Δεν παρατηρείται αποκλεισμός από «Υπηρεσίες Υγείας».

Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο), γίνεται κυρίως μέσω αστικών λεωφορείων και μέσω ΚΤΕΛ. (η πρόσβαση στις μονάδες Υγείας είναι σχετικά εύκολη)

Σε ορισμένες περιπτώσεις η μεγάλη απόσταση από υποδομές υγείας αποτελεί σημαντικό πρόβλημα, ειδικά για όσους έχουν προβλήματα υγείας.

Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των Ρομά είναι ανασφάλιστοι ή/και έχουν βιβλιάριο Απορίας.

Μικρό ποσοστό είναι ασφαλισμένοι (στο ΙΚΑ ή σε άλλο ασφαλιστικό φορέα εξαιτίας της μεγάλης ενεργείας και της έλλειψης σταθερής εργασίας)

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Βλέπε ενότητα 2.2

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Υγειονομική Κάλυψη του μεγαλύτερου μέρους του πληθυσμού Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές.</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας - Εποχικότητα & Μειωμένη επαγγελματική κινητικότητα Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Αδιαφορία για θέματα ατομικής υγιεινής Στην περιοχή είναι έντονο το φαινόμενο της ύπαρξης προκαταλήψεων προς τους Ρομά Μεγάλο μέρος του πληθυσμού στα όρια της οικονομικής εξαθλίωσης Εμφάνιση παραεμπορίου Αναλφαβητισμός Σχολική διαρροή Μειωμένο ενδιαφέρον του γυναικείου πληθυσμού για θέματα ατομικής υγείας, πρόληψης (γυναικολογικών θεμάτων) και αντισύλληψης</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Τάση για αυτοαπασχόληση Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη εξάλειψη των διακρίσεων, στον δημόσιο τομέα (Υπηρεσίες της Δημόσιας Διοίκησης , άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων, κλπ) Ο μετακινούμενος πληθυσμός είναι πολύ μικρός</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη - εγκλωβισμός σε περιορισμένες παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις, λόγω έλλειψης ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού Δυσκολίας κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομα . Διεύρυνση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων Αναλφαβητισμός` μεγάλου μέρους του που εξαιτίας της έλλειψης πρόληψης, των κακών συνθηκών διαβίωσης, την ανέχεια και την έλλειψη πληροφόρησης</p>

2.3.6. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΔΕΛΤΑ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Δέλτα	Υπόμνημα		
		Κάτω από 100		
		100 - 499		
		500 - 999		
		1000 - 1499		
		1500 - 1999		
		2000 +		
		Πληθυσμός Ρομά		
		Σύνολο Ρομά Δήμου		
Οικισμοί	1	Χαλάστρα	140	3.140
	2	Οικισμός Αγίας Σοφίας	3.000	

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Δέλτα είναι εδραιωποιημένα 3140 άτομα εκ των οποίων 1290 άνδρες και 1850 γυναίκες. Το 2008 στον Καλλικρατικό δήμο Δέλτα, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς δήμους Εχεδώρου, Αξιού και Χαλάστρας, ήταν εγκατεστημένες 95 οικογένειες Ρομά και συνολικά 420 άτομα (4,4 μέλη ανά Οικογένεια Κατά μ.ο.).

Ως χώροι διαμονής των Ρομά στην περιοχή καταγράφονται η Χαλάστρα και ο Οικισμός Αγίας Σοφίας.

Σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Δέλτα οι κάτοικοι του οικισμού Αγίας Σοφίας ήταν μέχρι το 1998 εγκατεστημένοι στις παρυφές του Δήμου Ευόσμου. Όταν ο εν λόγω Δήμος έλαβε απόφαση να εντάξει τη συγκεκριμένη περιοχή στο σχέδιο πόλης, οι Ρομά εγκατέλειψαν την περιοχή και εγκαταστάθηκαν στην κοίτη του Γαλλικού ποταμού. Τον Ιούλιο του 1999 και ύστερα από σφοδρές καιτιγίδες και ανέμους καταστράφηκαν οι 90 από τις 152 σκηνές. Ήδη από την περίοδο 1996-1997, το Νομαρχιακό Συμβούλιο Νομού Θεσσαλονίκης διενεργούσε έρευνες για εξεύρεση κρατικής γης για την εγκατάσταση των σκηνιτών. Η λύση δόθηκε από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, το οποίο παραχώρησε 149 στρέμματα στο στρατόπεδο Γκόνου για τη μετεγκατάσταση των σκηνιτών που ανέρχονταν σε 3.000 άτομα μαζί με τους διερχόμενους οι οποίοι ζούσαν σε πρόχειρα διαμορφωμένα αυτοκίνητα-κατοικίες. Στο τέλος του 2002 ολοκληρώθηκε η εγκατάσταση 250 οικογενειών στον οικισμό Αγία Σοφία.

Κατά συνέπεια ο οικισμός Αγίας Σοφίας βρίσκεται στα όρια του Δήμου Δέλτα σε τμήμα του πρώην στρατοπέδου Γκόνου, το οποίο απέχει 5 χιλιόμετρα από τον αστικό ιστό, στη συμβολή των Δήμων Δέλτα, Μενεμένης και Καλοχωριού. Συνορεύει με τη Δικαστική Φυλακή Θεσσαλονίκης και στην γύρω περιοχή βρίσκονται το Β΄ ΚΤΕΟ και η Λαχαναγορά, ελαφρές βιομηχανίες, μεταφορικές εταιρείες, συνεργεία βαρέων οχημάτων. Οι κάτοικοι του οικισμού, στην πλειοψηφία τους προέρχονται από τον μεγάλο καταυλισμό που υπήρχε επί 30 και πλέον χρόνια μεταξύ Άνω Ηλιούπολης του Δήμου Σταυρούπολης και Ευόσμου. Οι κάτοικοι αυτοί μετά την εκδίωξη τους από τις προαναφερόμενες περιοχές και μετά από πολύμηνη περιπλάνηση σε διάφορες άλλες περιοχές της Θεσσαλονίκης, τελικά κατέληξαν στην αποξηραμένη κοίτη του Γαλλικού ποταμού, γιατί ήταν το μοναδικό μέρος που τους επέτρεπε να μείνουν προσωρινά. Οι συνθήκες διαβίωσης εκεί ήταν όχι μόνο άθλιες αλλά και επικίνδυνες, ιδιαίτερα κατά τους χειμερινούς μήνες με τις έντονες βροχοπτώσεις. Από τις 3000 περίπου σκηνίτες που διέμεναν στον καταυλισμό πριν την έξωση και προσέβλεπαν στην οικιστική τους αποκατάσταση, κατέθεσαν αίτηση 257 οικογένειες Ρομά για προσωρινή χορήγηση λυόμενου οικίσκου και οικοπέδου. Στη συνέχεια η Ν.Α.Θ. (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης) κατάρτισε κατάλογο δικαιούχων των λυομένων κατοικιών στους οποίους συμπεριλήφθηκαν και άστεγοι κάτοικοι άλλων περιοχών κυρίως από τη Θεσσαλία.

Ο Οικισμός δημιουργήθηκε και προβλήθηκε ως μια «καινοτόμα» πρόταση διαχείρισης των σύνθετων προβλημάτων των Ρομά προτάσσοντας ένα μοντέλο αυτοδιαχειριζόμενου οικισμού, προσδοκώντας στην ανάπτυξη μιας τέτοιας συλλογικότητας εκ μέρους των πολιτών Ρομ, οι οποίοι/ες θεωρητικά θα μπορούσαν σε βάθος χρόνου να εγκαταλείψουν αυτοβούλως τον οικισμό και να ενσωματωθούν στον αστικό ιστό. Σε αυτό το πλαίσιο, σε θεσμικό επίπεδο ο οικισμός θεωρείται ως προσωρινή μετεγκατάσταση. Στην πραγματικότητα κάτι τέτοιο όχι μόνο δεν είναι εφικτό, αλλά η κατάσταση χειροτερεύει με γρήγορους ρυθμούς. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι του οικισμού είναι πολυεπίπεδα και σύνθετα, ο πυρήνας των οποίων εδράζεται σε στερεοτυπικές αντιλήψεις, αξίες, πρακτικές και δράσεις προερχόμενες είτε από το εσωτερικό της αποκλεισμένης ομάδας, είτε από τον γενικότερο πληθυσμό και την θεσμική πράξη ή απραξία.

Στην Δημοτική Ενότητα Χαλάστρας υπάρχει δεύτερος οικισμός Αθιγγάνων. Σύμφωνα με το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα** στον οικισμό αυτό διαμένουν 25 οικογένειες (περίπου 150 άτομα). Εδρεύουν σε δημοτικό οικόπεδο, σε λυόμενες κατοικίες ενώ κατασκευάζεται σήμερα , σε επίπεδο υποδομών, νέος οικισμός με χρηματοδότηση από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Στον οικισμό «Αγία Σοφία» του Δήμου Δέλτα λειτουργεί από τον Φεβρουάριο του 2014 το Κέντρο Στήριξης Ρομά και Ευπαθών Ομάδων παρέχοντας ένα πλέγμα υπηρεσιών στους

κατοίκους της περιοχής, οι οποίοι ανέρχονται περίπου στους 3000.

Οι περισσότερες οικογένειες ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας ενώ για τις περισσότερες από αυτές η μόνη πηγή εισοδήματος είναι τα προνοιακά επιδόματα

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Αρκετοί από αυτούς έχουν εκκρεμότητες όσον αφορά την αστικοδημοτική τους τακτοποίηση (π.χ. αδυναμία απόδειξης προσωπικών στοιχείων, δυσκολίες έκδοσης πιστοποιητικών από τον δήμο, αδυναμία απόδειξης γάμου και συγγενικών σχέσεων, παραμέληση δηλώσεων γέννησης βρεφών, αναγνώρισης τέκνων κ.α.)

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Η προσωρινή μετεγκατάστασή τους στο στρατόπεδο Γκόνου, μια περιοχή απομονωμένη από την οποία απουσιάζει η κατοικία και κυριαρχείται από εγκαταστάσεις χονδρεμπορίου, αποθήκευσης και διαμετακόμισης, συμβάλλει σημαντικά στον κοινωνικό αποκλεισμό τους

Παιδική Εργασία:

Η παιδική εργασία αποτελεί συνηθισμένη πρακτική με στόχο τη συμπλήρωση του οικογενειακού εισοδήματος και αφορά κυρίως το γυρολογικό εμπόριο και τη συλλογή παλιοσίτερων

Ενδοοικογενειακή Βία:

Εξαιτίας της οργάνωσης της κοινωνικής ζωής με κομβικό σημείο το γάμο, τα κορίτσια προωθούνται σε εξαναγκαστικούς και συχνότατα αιμομικτικούς γάμους (πρώτα ξαδέρφια) από πολύ μικρή ηλικία (12-13 ετών). Οι γάμοι αυτοί κανονίζονται από τους ενήλικες άνδρες της οικογένειας, ενώ είναι πολύ συχνό το φαινόμενο της αρπαγής των κοριτσιών από οικογένειες που τα επιθυμούν για νύφες τους χωρίς όμως να έχουν την συγκατάθεση των γονέων των κοριτσιών. Σε αυτό το πλαίσιο το κορίτσι αρπάζεται από την οικογένεια του με βίαιο τρόπο οδηγείται σε ξενοδοχείο όπου κυριολεκτικά βιάζεται από τον «σύζυγο» και μετά θεωρείται «παντρεμένη». Σχεδόν όλες τις φορές η αντίδραση της οικογένειας του κοριτσιού καταπνίγεται είτε υπό την απειλή βίας είτε με χρηματισμό.

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών/ συνοικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Ο οικισμός Αγίας Σοφίας βρίσκεται στο στρατόπεδο Γκόνου το οποίο παραχωρήθηκε από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, (149 στρέμματα) και αντιμετωπίζει πρόβλημα προσβασιμότητας, λόγω μη ικανοποιητικής σύνδεσης με τα μέσα μαζικής μεταφοράς και απέχει κατ' ελάχιστο 2,5 χιλιόμετρα από τις κοντινότερες περιοχές κατοικίας.

Ο οικισμός Αγίας Σοφίας έχει διαμορφωθεί αρχικά με βάση μελετημένο σχέδιο. Ο χώρος του πρώην στρατοπέδου διαιρέθηκε σε οικόπεδα μέσα στα οποία τοποθετήθηκαν λυόμενες κατοικίες πάνω σε τσιμεντένιες βάσεις (που είχαν χρησιμοποιηθεί από τους σεισμόπληκτους στην Αθήνα) και οι δρόμοι του οικισμού ασφαλτοστρώθηκαν. Δημιουργήθηκαν δεκαέξι οικοδομικά τετράγωνα από τα οποία τα τέσσερα κεντρικά προοριζόταν για τις κοινόχρηστες χρήσεις, ενώ τα υπόλοιπα για κατοικίες. Με το πέρασμα των χρόνων και λόγω της αλλαγής των αναγκών, της αύξησης του πληθυσμού και τις προσωπικές διαμάχες, ο χώρος αλλάζει. Οι βασικές χαράξεις των δρόμων και των οικοδομικών τετραγώνων παραμένουν ουσιαστικά αμετάβλητες. Αντίθετα, τα όρια των οικοπέδων, η πυκνότητα των καταλυμάτων και η μορφή τους μεταβάλλονται διαρκώς. Πολλά από τα λυόμενα αντικαταστάθηκαν από μόνιμα κτίσματα από μπετόν ενώ στην πλειοψηφία των κατοικιών έχουν γίνει διαφόρων ειδών προσθήκες.

Στους κεντρικούς δημόσιους χώρους είχε προβλεφθεί ένα κοινωνικό ιατρείο το οποίο σήμερα είναι εγκαταλελειμμένο και κατεστραμμένο. Το κτήριο αυτό αποτελούσε την μοναδική μόνιμη κατασκευή στον οικισμό. Τα τέσσερα οικοδομικά τετράγωνα στα οποία δεν υπάρχουν κατοικίες είναι στο μεγαλύτερο μέρος τους ανεκμετάλλευτα. Σήμερα εκεί φιλοξενούνται το νηπιαγωγείο το

ποίο στεγάζεται σε ένα λυόμενο κτήριο μέσα σε έναν περιφραγμένο χώρο, καθώς και το "κοινοτικό" γραφείο, το κτήριο μη κυβερνητικών οργανώσεων και ένα μικρό σούπερ μάρκετ. Ως εμπορικά καταστήματα χρησιμοποιούνται και ορισμένα σπίτια χωρίς όμως να αλλάζουν ουσιαστικά χρήση. Σε κάποια γωνία της κατοικίας τοποθετούνται τα προς πώληση προϊόντα, ενώ η μορφή και λειτουργία της υπόλοιπης κατοικίας και της οικογένειας δεν επηρεάζονται καθόλου. Τα κοινόχρηστα οικόπεδα λειτουργούν περισσότερο ως διαχωριστική επιφάνεια ανάμεσα στις δύο γειτονίες του οικισμού και δεν συμμετέχουν με κανέναν τρόπο στην ζωή των κατοίκων. Δρουν περισσότερο διασπαστικά και σε καμία περίπτωση δεν βοηθούν στην τόνωση της κοινωνικής ζωής

Δεν υπάρχουν διαμορφωμένοι κοινόχρηστοι χώροι

Κατά διαστήματα, στην περιοχή διαβιούν οικογένειες μετακινούμενων Ρομά

Η μετακίνηση από και προς τον οικισμό γίνεται με αυτοκίνητο και με μέσα μαζικής μεταφοράς.

Συγκενρωτικά:

- η χωροθέτηση του οικισμού της «Αγίας Σοφίας» συνδέεται άμεσα με το πρόβλημα της προσβασιμότητας στην κοινότητα των Διαβατών στην οποία εντάσσεται η περιοχή, λόγω της ανύπαρκτης σύνδεσής της με τα μέσα μαζικής μεταφοράς
- τα σοβαρά προβλήματα που αφορούν τις υποδομές του δικτύου αποχέτευσης δεν έχουν ακόμη αντιμετωπιστεί, με αποτέλεσμα τη δημιουργία επικίνδυνων για την υγεία των κατοίκων, εστιών μόλυνσης
- η απουσία σύνδεσης πολλών κατοικιών του οικισμού τόσο με το δίκτυο ηλεκτροδότησης όσο και με το δίκτυο υδροδότησης αλλά και μια σειρά προβλημάτων που αφορούν τις υποδομές αυτών, καθιστά ιδιαίτερες δυσκολες τις συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων
- η έλλειψη κάδων απορριμμάτων αλλά και το γεγονός ότι σπάνια γίνεται αποκομιδή αυτών, συμβάλλει στην πρόκληση σημαντικών κινδύνων για τη δημόσια υγεία
- η απουσία κοινόχρηστων χώρων και η κακή κατάσταση των δρόμων καθιστά δύσκολη την μετακίνηση των κατοίκων ακόμη και εντός του οικισμού

Στον οικισμό της Δημοτικής Ενότητας Χαλάστρας οποίος βρίσκεται σε δημοτικό οικόπεδο, είναι τοποθετημένες λυόμενες κατοικίες ενώ κατασκευάζεται σήμερα , σε επίπεδο υποδομών, νέος οικισμός με χρηματοδότηση από το Υπουργείο Εσωτερικών.

Δεν υπάρχουν διαμορφωμένοι κοινόχρηστοι χώροι

Κατά διαστήματα, στην περιοχή διαβιούν οικογένειες μετακινούμενων Ρομά

Η μετακίνηση από και προς τον οικισμό γίνεται με αυτοκίνητο και με μέσα μαζικής μεταφοράς.

Συγκεκριμένα ο οικισμός Αγίας Σοφίας συνδέεται με λεωφορειακή γραμμή η οποία όμως δεν εξυπηρετεί τις ανάγκες των κατοίκων. Η γραμμή συνδέει τον οικισμό με το πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης και όχι με τα όμορα δημοτικά Διαμερίσματα του Δήμου (Διαβατά, Ν. Μαγνησία, Σίνδος) στα οποία υπάρχουν οι υπηρεσίες που τους αφορούν (Κ.Ε.Π., Κέντρο Υγείας, Εφορία, Ο.Α.Ε.Δ., κ.λ.π.). Η στάση του λεωφορείου βρίσκεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 500 μέτρων, ενώ ο δρόμος που οδηγεί σε αυτήν, ιδιαίτερα κατά τις βροχερές περιόδους είναι σχεδόν αδιάβατος εξαιτίας της απουσίας αποχετευτικού συστήματος όμβριων υδάτων. Μέχρι πριν από δυο χρόνια υπήρχε στάση ακριβώς απέναντι από τον Οικισμό την οποία ο Ο.Α.Σ.Θ. κατήργησε.

Τύπος Κατοικιών:

Στον οικισμό Αγίας Σοφίας είχαν τοποθετηθεί λυόμενες κατοικίες πάνω σετσιμεντένιες βάσεις (που είχαν χρησιμοποιηθεί από τους σεισμόπληκτους στην Αθήνα). Με την πάροδο των χρόνων πολλά από τα λυόμενα αντικαταστάθηκαν από μόνιμα κτίσματα από μπετόν ενώ στην πλειοψηφία των κατοικιών έχουν γίνει διαφόρων ειδών προσθήκες.

Οι κατοικίες είναι λυόμενοι οικίσκοι, πολύ μικροί για να στεγάσουν τις πολυπληθείς οικογένειες

των Ρομά. Με την πάροδο των χρόνων αυτές οι κατοικίες έχουν περιέλθει σε άθλια κατάσταση. Κατά συνέπεια το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού στεγάζεται σε σπίτια, ενώ οι υπόλοιπες οικογένειες διαβιούν σε παραπήγματα, τα οποία στο σύνολό τους δεν καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων, είτε λόγω μεγέθους, είτε λόγω έλλειψης στοιχειώδους υποδομών (ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροδότησης).

Στον οικισμό της Αγίας Σοφίας, η εγκατάσταση των Ρομά θεωρείται και αντιμετωπίζεται ως μια προσωρινή και ενδιάμεση λύση για την προσωρινή διευθέτηση της αστεγότητας των οικογενειών τους. Το γεγονός αυτό δημιουργεί προβλήματα τόσο στο ιδιοκτησιακό καθεστώς όσο και στην ποιότητα και τη φύση των υποδομών που υπάρχουν στον οικισμό. Μετά την παρέλευση τώσων ετών μόνιμης κατοικίας στο συγκεκριμένο χώρο, δεν έχει καταστεί δυνατή η απόκτηση κυριότητας στην ιδιοκτησία. Οι κάτοικοι είναι προσωρινοί δικαιούχοι των λυόμενων κατοικιών που ανήκουν στη Ν.Α.Θ. ενώ τα οικόπεδα στα οποία αυτές βρίσκονται ανήκουν στην Κτηματική Εταιρεία Δημοσίου. Η κατάσταση αυτή οδηγεί σε παράτυπες ενέργειες είτε ανταλλαγής ή και αγοραπωλησίας οικόστων είτε κατεδάφισης αυτών και ανέγερσης οικοδομημάτων με εντελώς αυθαίρετο τρόπο.

Επιπλέον ήδη από τα πρώτα χρόνια της εγκατάστασης άρχισε να παρατηρείται το φαινόμενο της άναρχης δόμησης πρόχειρων παραπηγμάτων (παραγκών) στις αυλές των δικαιούχων λόγω της διεύρυνσης των οικογενειών και της αδυναμίας συγκατοίκησης τώσων πολλών ατόμων στο χώρο των 50 μ² των λυόμενων. Επίσης τόσο στις παρυφές του οικισμού όσο και έξω από τα όρια του υπάρχει ένας αριθμός πρόχειρων παραπηγμάτων συνήθως συγγενικών οικογενειών των οικιστών οι οποίοι ζουν σε άθλιες συνθήκες υγιεινής χωρίς τις βασικές υποδομές (ρεύμα, νερό, αποχέτευση, τουαλέτες).

Δίκτυα υποδομών:

Μια δέσμη προβλημάτων σχετίζεται με την ποιότητα των υποδομών (ρεύμα, νερό, αποχέτευση, αποκομιδή απορριμμάτων, σύνδεση με την πόλη ή τις υπόλοιπες περιοχές του Δήμου) και των κατοικιών.

Η ηλεκτροδότηση του οικισμού παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα εφόσον υπάρχει εκτεταμένη ρευματοκλοπή, πρακτική η οποία πολύ συχνά δημιουργεί καταστροφές στο υπάρχον δίκτυο της Δ.Ε.Η.. Κατά καιρούς η Δ.Ε.Η. κόβει το ρεύμα ή αρνείται να στείλει συνεργεία για την αποκατάσταση των βλαβών. Επισημαίνεται ότι είναι συνηθισμένο το φαινόμενο (συνήθως μια φορά το χρόνο) της πραγματοποίησης επιχείρησης από τα συνεργεία της Δ.Ε.Η. για το ξήλωμα των παράνομων συνδέσεων τα οποία συνοδεύονται από δυνάμεις της αστυνομίας.

Όσον αφορά τα συστήματα υδροδότησης και αποχέτευσης του οικισμού θεωρούνται ανεπαρκέστατα για την κάλυψη των αναγκών των κατοίκων.

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Η κατάσταση της καθαριότητας του οικισμού είναι κακή αφού δεν υπάρχει επαρκής αριθμός κάδων απορριμμάτων και η αποκομιδή τους γίνεται μόνο δυο φορές την εβδομάδα, ενώ πολύ μεγάλη εστία μόλυνσης αποτελεί η συνεχής ρίψη μπαζών και άλλων απορριμμάτων είτε στην είσοδο είτε γύρω από τα όρια του οικισμού. Το αποτέλεσμα αυτής της ελλιπέστατης διαχείρισης των απορριμμάτων είναι η προσφυγή σε μεθόδους όπως η ανοιχτή καύση σκουπιδιών, πράξη που εκτός ότι είναι κατάφωρα παράνομη αποτελεί και εξαιρετικό παράγοντα μείωσης της δημόσιας υγείας, εφόσον τα προϊόντα αυτής της καύσης είναι ιδιαιτέρως τοξικά.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Μεγάλο ποσοστό ανεργίας

Μη σταθερή και σε πολλές περιπτώσεις εποχική απασχόληση

Μη σταθερό εισόδημα

Ελάχιστα μέλη είναι εγγεγραμμένα και κάνουν χρήση των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ

Το εργατικό δυναμικό του οικισμού εργάζεται περιστασιακά

Οι γυναίκες στο σύνολό τους δηλώνουν άνεργες

Η πλειονότητα των κατοίκων του οικισμού της «Αγίας Σοφίας» είναι άνεργοι, πολλοί από αυτούς δεν είναι εγγραμμένοι στον ΟΑΕΔ και ως εκ τούτου δεν κάνουν χρήση των υπηρεσιών του ενώ ελάχιστοι απασχολούνται εποχικά

Παρατηρούνται εκκρεμότητες με ΔΟΥ και ασφαλιστικούς φορείς και συχνό είναι το φαινόμενο παραμέλησης των φορολογικών υποχρεώσεών τους

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό διαθέτει ΑΦΜ.

Παρατηρούνται εκκρεμότητες με ΔΟΥ και ΟΑΕΕ (είναι συνηθισμένο το φαινόμενο να γίνεται έναρξη επαγγέλματος για την απόκτηση επαγγελματικού/εμπορικού αυτοκινήτου)

Δεν υποβάλλεται φορολογική δήλωση από το σύνολο των υπόχρεων (παρόλα αυτά η κατάσταση βελτιώνεται τα τελευταία χρόνια, κυρίως για λόγους απόκτησης ασφάλισης απόρων και λήψης επιδομάτων)

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Εργάτες γης ή εργάτες σε κάθε είδος εργασίας.

Ανακύκλωση (συλλογή και μεταπώληση πάσης φύσεως σίδερων για ανακύκλωση).

Επαιτεία

Λόγω της μεγάλης ανεργίας, είναι συχνό το φαινόμενο παρουσίασης παραβατικής συμπεριφοράς (διακίνηση ουσιών, κλοπές, απάτες, κλπ).

Περιστασιακή απασχόληση ως –πλανόδιοι- μικροπωλητές μαναβικής

Περιστασιακή απασχόληση σε αγροτικές/οικοδομικές/γενικές εργασίες.

Περιστασιακή απασχόληση ως μικροπωλητές στη λαϊκή αγορά.

Περιστασιακή απασχόληση στην ανακύκλωση (παλιατζήδες) όπου συγκεντρώνουν σίδερα τα οποία μεταπωλούν για ανακύκλωση.

Γυναικεία Απασχόληση:

Οι γυναίκες και τα κορίτσια Ρομά αποτελούν την πλέον ευάλωτη κοινωνική ομάδα. Οι παραδοσιακές πατριαρχικές αντιλήψεις για το ρόλο και τη θέση τους στον κοινωνικό ιστό τις αποκλείουν σχεδόν καθολικά από επιλογές και δράσεις απελευθερωτικές. Οι γυναίκες απουσιάζουν εντελώς από την αγορά εργασίας εφόσον η οικογενειακή οργάνωση αλλά και οι κυρίαρχες για το φύλο αντιλήψεις τις τοποθετούν αποκλειστικά στην ιδιωτική σφαίρα. Οι γυναίκες στην συντριπτική τους πλειοψηφία δηλώνουν ότι η κύρια ασχολία τους είναι φροντίδα του σπιτιού και της οικογένειας, αποκαλύπτοντας τον παραδοσιακό ρόλο τους που τις περιορίζει στο νοικοκυριό και στην ανατροφή των παιδιών. Οι γυναίκες όταν απασχολούνται, εργάζονται κυρίως ως συμβοηθόντα και μη αμειβόμενα μέλη στην οικογενειακή επιχείρηση. Επιπλέον οι νεότερες γυναίκες, εξαιτίας του ηθικού αξιακού κώδικα της κοινωνίας τους, σπάνια βγαίνουν μόνες τους από τον οικισμό, ενώ πρέπει πάντα να συνοδεύονται από το σύζυγο ή κάποιο άλλο αρσενικό μέλος της οικογένειας, ή από κάποια μεγαλύτερης ηλικίας γυναίκα η οποία έχει μια θέση εξουσίας στην οικογενειακή κυριαρχία, όπως είναι η πεθερά ή ακόμα και η μητέρα. Έτσι λοιπόν θεωρείται σχεδόν αδιανόητο για τις περισσότερες να εργαστούν με οποιαδήποτε μορφή απασχόλησης.

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Δεν έχει αναπτυχθεί επιχειρηματική δραστηριότητα από άτομα στην περιοχή, καθώς αφενός μεν δεν παρουσιάζονται ιδιαίτερες επαγγελματικές ευκαιρίες αφετέρου δε δεν έχουν καλλιεργηθεί κάποιες ιδιαίτερες επαγγελματικές δεξιότητες

Επιλέγεται ως επί το πλείστον η πλανόδια απασχόληση, αφού παρουσιάζει ελάχιστες απαιτήσεις

και γνώσεις Δεξιότητες (φορτηγό ή ημιφορτηγό ή αγροτικό αυτοκίνητο και εμπόρευμα που προμηθεύονται ανάλογα με την εποχή, πχ φρούτα, λαχανικά, ρούχα, οικιακά είδη, κλπ ενώ μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για συλλογή σίδερων και άλλων ανακυκλώσιμων υλικών προς πώληση)

Παντελής έλλειψη συνεταιριστικής κίνησης (κυρίως λόγω έλλειψης των αναγκαίων δεξιοτήτων)

Παντελής έλλειψη επιχειρηματικής κίνησης (κυρίως λόγω έλλειψης των αναγκαίων δεξιοτήτων)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Λίγοι Ρομά έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενηλίκων δεν έχει ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Μεγάλο ποσοστό των παιδιών δεν εγγράφεται καθόλου στο σχολείο.

Ο αναλφαβητισμός είναι κοινό φαινόμενο στον οικισμό

Μαθητική Διαρροή:

Είναι συνηθισμένο το φαινόμενο αρκετά παιδιά να εγγράφονται στο νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό σχολείο αλλά το μεγαλύτερο μέρος αυτών (άνω του 50% σύμφωνα με μελέτες) να εγκαταλείπουν από τις πρώτες τάξεις με αποτέλεσμα να στερούνται βασικών γνώσεων (σχολικός αποκλεισμός)

Προσχολική αγωγή: έντονο παρουσιάζεται το φαινόμενο της σχολικής διαρροής καθώς πολλά από τα παιδιά που εγγράφονται στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό σχολείο εγκαταλείπουν από τις πρώτες τάξεις

Επίσης παρατηρείται να εγγράφονται τα παιδιά στο Δημοτικό μεγαλύτερα από την ηλικία που ορίζεται (συνήθως ένα χρόνο).

Το μεγαλύτερο μέρος των παιδιών που γράφονται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση δεν γνωρίζουν καθόλου ελληνικά.

Μεγάλο μεγάλος αριθμός απουσιών από το σχολείο (σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά). Επισημαίνεται ότι οι λόγοι των απουσιών είναι διάφοροι και στις περισσότερες περιπτώσεις πολύ σοβαροί όπως: κακή οικονομική κατάσταση οικογένειας, παιδική εργασία, κακή σίτιση παιδιών, έλλειψη βασικών ειδών ρουχισμού / υπόδησης, τα επικριτικά σχόλια των συμμαθητών, οι γάμοι σε πολύ μικρή ηλικία (κυρίως τα κορίτσια) έλλειψη ενδιαφέροντος.

Τα παιδιά που εγγράφονται στην Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σπανίως την ολοκληρώνουν. Το φαινόμενο αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο στα κορίτσια (ακόμα και στις περιπτώσεις που ολοκληρώνουν την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση πολύ σπάνια συνεχίζουν στην Δευτεροβάθμια).

Την σχολική διαρροή ενισχύει το γεγονός ότι δεν υπάρχουν καλά παραδείγματα Ρομά που να έχουν επωφεληθεί από το Εκπαιδευτικό Σύστημα και να χρησιμεύσουν ως role model

Πρέπει να επισημανθεί ότι η σχολική διαρροή και κατά συνέπεια ο αναλφαβητισμός προκαλεί σειρά προβλημάτων όπως (π.χ. στέκεται εμπόδιο στην απόκτηση ακόμα και διπλώματος οδήγησης).

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Στην ευρύτερη περιοχή υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή (γίνεται με τη μέθοδο της μεταφοράς μαθητών).

Ωστόσο η μόνη διαθέσιμη σχολική δομή που υπάρχει μέσα στον Οικισμό είναι ένα διθέσιο νηπιαγωγείο με πολλά προβλήματα υποδομής (βλέπε παρακάτω). Δεν υπάρχει εντός του οικισμού Αγίας Σοφίας Δημοτικό Σχολείο, και η πρόσβαση των μαθητών/τριών γίνεται με τη μέθοδο της μεταφοράς μαθητών (η οποία σύμφωνα με την άποψη στελέχους του Νηπιαγωγείου Οικισμού Αγίας Σοφίας όχι μόνο δεν είναι επιτυχημένη αλλά ουσιαστικά λειτουργεί ως ένα ακόμα εμπόδιο στη φοίτηση των παιδιών).

Το επίπεδο του αναλφαβητισμού είναι πολύ υψηλό, και στους ενήλικες ξεπερνάει το 95% ενώ η

σχέση με το σχολείο των παιδιών σχολικής ηλικίας χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα ευάλωτη και επισφαλής.

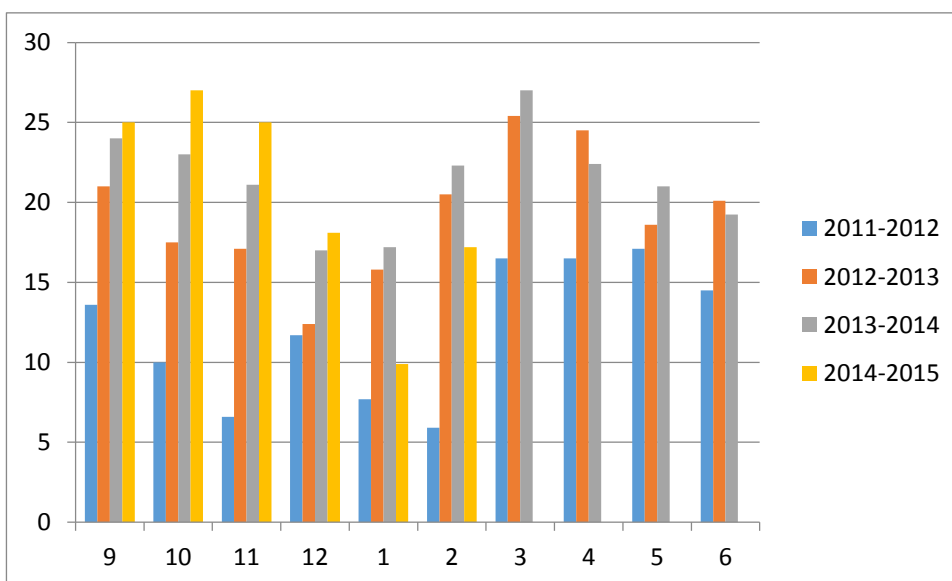
Υποδομή

Μέσα στον Οικισμό λειτουργεί ένα 2/θ Νηπιαγωγείο σε ένα container το οποίο χρησιμοποιείται ως αίθουσα διδασκαλίας, δραστηριοτήτων, γραφείο και αποθήκη ταυτόχρονα, ενώ έχει μόνο μια τουαλέτα νηπίων, μια τουαλέτα ενηλίκων και ένα νιπτήρα ενηλίκων. Το Νηπιαγωγείο βρίσκεται στην είσοδο του Οικισμού και αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα που πολύ συχνά θέτουν την λειτουργία του σε πολύ κρίσιμη κατάσταση. Τα κυριότερα θέματα που αντιμετωπίζει αφορούν σε ζητήματα βασικών υποδομών (πχ ρεύμα και νερό), αλλά και σε ζητήματα που σχετίζονται με την ασφάλεια του σχολικού χώρου και περιβάλλοντος, καθώς και με την ασφάλεια και υγιεινή του μαθητικού και εκπαιδευτικού δυναμικού. Επισημαίνεται ότι είναι συνηθισμένο το φαινόμενο κάθε σχολικό έτος να χάνονται –περίπου- 10 ημέρες σχολικού χρόνου γιατί το σχολείο δεν έχει ρεύμα, νερό και θέρμανση.

Μια άλλη δέσμη προβλημάτων της λειτουργίας του σχολείου αφορούν στην διασφάλιση των όρων υγιεινής και ασφάλειας του μαθητικού και εκπαιδευτικού δυναμικού. Πολλές φορές ο χώρος μπροστά στο σχολείο, σε άμεση εγγύτητα με αυτό, μετατρέπεται σε χώρο διάλυσης βαρέων οχημάτων εμποδίζοντας κυριολεκτικά την πρόσβαση στο σχολείο. Με δεδομένο το γεγονός ότι τα περισσότερα παιδιά του Νηπιαγωγείου προσέρχονται και αποχωρούν από το σχολείο ασυνόδευτα, η πρόσβαση καθίσταται ιδιαίτερα επικίνδυνη για την ασφάλεια και την υγεία των μικρών παιδιών. Σημαντικό πρόβλημα αποτελεί η γειτνίαση του σχολείου με τον χώρο συγκέντρωσης των απορριμμάτων (κοντά στην είσοδο του οικισμού που είναι χωροθετημένο το σχολείο γίνεται η εναπόθεση όλου του όγκου απορριμμάτων του οικισμού καθώς και των διαφόρων διερχομένων).

Μαθητικό δυναμικό

Κατά το τρέχον σχολικό έτος είναι εγγεγραμμένοι/ες 104 μαθητές/τριες εκ των οποίων οι 64 είναι πρώτης σχολικής ηλικίας (νήπια) και οι 40 δεύτερης σχολικής ηλικίας (προνήπια). Από τα παραπάνω έχουν εμφανιστεί στο Νηπιαγωγείο 71 παιδιά. Τα υπόλοιπα είτε δεν κατοικούν την συγκεκριμένη χρονιά στον Οικισμό, είτε παρόλες τις προσπάθειες δεν στέλνουν τα παιδιά στο σχολείο. Ωστόσο η φοίτηση των παιδιών παρουσιάζει ένα φάσμα χαρακτηριστικών από κανονική φοίτηση, μερικώς αποσπασματική και τελείως αποσπασματική. Στο παρακάτω διάγραμμα φαίνεται ο μέσος όρος αριθμός μαθητών/τριών ανά σχολικό έτος αρχής γενομένης το 2011, έτος έναρξης τήρησης συστηματικών στοιχείων.

Η φοίτηση των παιδιών επηρεάζεται από παράγοντες που προέρχονται είτε από το κοινωνικό περιβάλλον είτε από το σχολικό περιβάλλον:

Κοινωνικό περιβάλλον

- Οι συχνές μετακινήσεις της οικογένειας για εργασιακούς λόγους.
- Οι καιρικές συνθήκες
- Οι αρρώστιες και τραυματισμοί παιδιών
- Οι αρρώστιες μελών των οικογενειών
- Οι εντάσεις μεταξύ οικογενειών και η μεταφορά τους στο σχολικό χώρο
- Η απουσία γονεϊκών δεξιοτήτων στους ανήλικους ή πολύ νεαρούς ενήλικους γονείς
- Η φτώχεια

Σχολικό περιβάλλον

- Η αποτυχία των υποδομών (έλλειψη νερού, ρεύματος) π.χ. Ιανουάριος 2015 όπου ο Μ.Ο. μαθητών/τριών ήταν 9,9 εξαιτίας προβλημάτων ηλεκτροδότησης αλλά και του κλεισίματος των σχολείων λόγω εκλογών
- Οι πολύ μεγάλες ελλείψεις των υποδομών (μικρός χώρος, ανεπαρκείς χώροι υγιεινής, επικινδυνότητα αύλειου χώρου, κ.λ.π.)
- Ο μικρός αριθμός εκπαιδευτικών
- Η απουσία ικανών κοινωνικών δομών (κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι κ.λ.π.) που να λειτουργούν υποστηρικτικά στη λειτουργία του σχολείου και της οικογένειας.
- Η απουσία παράλληλης στήριξης για παιδιά με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Στον συγκεκριμένο μαθητικό πληθυσμό εμφανίζεται μεγάλο ποσοστό παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (νοητική στέρηση, κώφωση, ψυχοκοινωνική καθυστέρηση κ.λ.π.) εξαιτίας είτε των πολλών αιμομικτικών γάμων, είτε της εγκυμοσύνης σε πολύ μικρή ηλικία και της απουσίας προγεννητικού ελέγχου και φροντίδας. Κατά το τρέχον σχολικό έτος, φοιτούν δυο παιδιά με κώφωση, και τρία με νοητική στέρηση. Παρόλες τις ενέργειες που έγιναν προς τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΟΠΑΙΘ, δεν υπάρχει κανένα αποτέλεσμα.

Ωστόσο τα προβλήματα της υποδομής του σχολείου και του οικισμού γενικότερα, αποτελούν μόνο το ένα μέρος των αιτιών για την προβληματική σχέση των κατοίκων του οικισμού Αγίας Σοφίας με την εκπαίδευση, για την συνεχιζόμενη προβληματική φοίτηση των παιδιών και την ένταση του φαινομένου της σχολικής διαρροής. Το άλλο μέρος των αιτιών για τα προαναφερόμενα φαινόμενα εδράζεται στις αντιλήψεις, τις αξίες, τις στάσεις και τις πρακτικές ζωής των κατοίκων του οικισμού. Δεδομένου ότι κομβικό σημείο της ζωής και κοινωνικής παρουσίας των κατοίκων του Οικισμού είναι ο γάμος, ο οποίος συμβαίνει σε πολύ πρώιμη ηλικία, τα παιδιά, αγόρια και κορίτσια οδηγούνται στο γάμο, στη σύναψη σεξουαλικών σχέσεων, και στην τεκνοποίηση σε ηλικία 12-13 ετών για τα κορίτσια 16-17 για τα αγόρια. Σε αυτό το αξιακό πλαίσιο δεν υπάρχει χώρος για παιδική ηλικία. Επιπλέον αυτές οι νέες οικογένειες δεν έχουν καμία γνώση, καμία ετοιμασία ούτε καν την απαιτούμενη ηλικιακή ωριμότητα για να αναλάβουν την ευθύνη του γονεϊκού ρόλου. Οι «γάμοι» αυτοί τελούνται εκτός θεσμικού πλαισίου, κανονίζονται από τα μεγαλύτερα μέλη της οικογένειας, ενώ οι αρπαγές κοριτσιών είναι μια συνήθης πρακτική που πολλές φορές καταλήγουν σε διαμάχες-βεντέτες ανάμεσα στις οικογένειες που επιλύονται με τη χρήση βίας.

Πλέον αυτών και σύμφωνα με στελέχη του Νηπιαγωγείου του Οικισμού Αγίας Σοφίας η έλλειψη Δημοτικού Σχολείου μέσα στον οικισμό και η πρακτική να μεταφέρονται τα παιδιά σχολικής ηλικίας σε διάφορα απομακρυσμένα σχολεία εντείνει τη σχολική διαρροή. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι «η μεταφορά των μαθητών/τριών του Οικισμού Αγίας Σοφίας είναι μια απολύτως αποτυχημένη πρακτική που όχι μόνο δεν συμβάλει στην αύξηση του ποσοστού φοίτησης και παραμονής στο σχολείο των συγκεκριμένων παιδιών, αλλά αντιθέτως λειτουργεί αποτρεπτικά, αντιμαχόμενη ουσιαστικά την αρχή την οποία υπηρετεί, για τους εξής λόγους:

Η μεταφορά δεν είναι σχεδόν ποτέ συνεπής. Δεν ξεκινά με την πρώτη ημέρα έναρξης του σχολικού

έτους για όλα τα παιδιά, ενώ πολύ συχνά διακόπτεται μέσα στο έτος εξαιτίας της καθυστέρησης πληρωμών των γραφείων μεταφορών. Επιπλέον χάνονται ακόμα περισσότερες σχολικές ώρες γιατί τα λεωφορεία παίρνουν τα παιδιά από τα Δημοτικά σχολεία στις 12:30 παρόλο που αρκετά από αυτά σχολούν στις 14:00.

- Η σύνδεση σχολείου-οικογένειας είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας για την ομαλή ένταξη και πορεία των παιδιών στο σχολείο για όλους/ες μαθητές/τριες, πολύ περισσότερο για τα συγκεκριμένα παιδιά. Για τα παιδιά του Οικισμού και τις οικογένειες τους αυτό δεν μπορεί να συμβεί γιατί τα σχολεία είναι πολύ μακριά από τον τόπο κατοικίας τους, ενώ η μετάβαση των γονέων τους σ' αυτά είναι σε πολλά επίπεδα αδύνατη.
- Ένα μέρος για την εξασφάλιση ενός ελαχίστου σχολικής επιτυχίας στηρίζεται στην ύπαρξη ιδιωτικότητας και ενός ενηλίκου που να μπορεί να βοηθήσει το παιδί κατά τη διάρκεια της μελέτης του στο σπίτι. Στο πλαίσιο ζωής στον Οικισμό οι όροι αυτοί δεν πληρούνται εφόσον, κατά πρώτον ο αναλφαριθμητισμός είναι σχεδόν καθολικός και κατά δεύτερον τα μέλη της οικογένειας κατοικούν όλοι μαζί σε έναν χώρο με μια τεραστίων διαστάσεων τηλεόραση συνήθως, με αποτέλεσμα τα παιδιά να μην έχουν τη δυνατότητα να συγκεντρωθούν απερίσπαστα στις εργασίες τους.
- Πολλοί γονείς δηλώνουν ότι φοβούνται να στείλουν τα παιδιά τους με τα λεωφορεία γιατί οι διαμάχες που εμφανίζονται μεταξύ των οικογενειών μέσα στον οικισμό μεταφέρονται στο λεωφορείο και στις αυλές των σχολείων, όπου οι ίδιοι δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση. Επιπλέον, εξαιτίας των πρώιμων γάμων τα κορίτσια από την ηλικία της προεφηβείας (10-11 χρονών) πρωτίστως αποσύρονται από την εκπαίδευση είτε γιατί οι γονείς φοβούνται ότι μπορεί να πέσουν θύματα αρπαγής, είτε γιατί γίνονται δέκτες συμπεριφορών σεξουαλικής παρενόχλησης εκ μέρους των αγοριών, γεγονός που συνιστά κοινωνικό στιγματισμό για αυτά. Οι δυο τελευταίοι λόγοι έχουν δηλωθεί πολλές φορές από γονείς όταν ερωτώνται γιατί δεν στέλνουν τα παιδιά τους στο σχολείο με τα λεωφορεία.
- Η πλειοψηφία των γονέων επιθυμεί τη δημιουργία σχολείου μέσα στον οικισμό.

Επιπλέον στο βαθμό που θεωρείται ότι η εκπαίδευση αποτελεί ένα κομβικό σημείο για την ανάπτυξη μιας ταυτότητας πολίτη, τότε αυτή θα πρέπει να είναι ο κεντρικός στόχος, ενώ οι στρατηγικές για την επίτευξη του θα πρέπει να είναι συνεκτικές και να παράγουν νόημα.»

Σε αυτό το πλαίσιο, στελέχη του Νηπιαγωγείου του Οικισμού Αγίας Σοφίας θεωρούν ότι η δημιουργία Δημοτικού Σχολείου μέσα στον Οικισμό θα αποτελούσε ένα θετικό βήμα στην καταπολέμηση της σχολικής διαρροής των παιδιών του Οικισμού. Το σχολείο μέσα στον οικισμό θα μπορούσε να εξαλείψει ένα μέρος των παραγόντων της σχολικής αποτυχίας των συγκεκριμένων παιδιών και να γίνει παραγωγός εκπαιδευτικής θεωρίας και εργαλείων όχι μόνο για τη σχολική ένταξη και εκπαίδευση των μαθητών/τριών Ρομ αλλά για όλη την εκπαίδευση. Επιπρόσθετα το ίδιο αυτό σχολείο θα μπορούσε να αποτελέσει και το σημείο σύνδεσης και συνάντησης της εκπαίδευσης των ανηλίκων και των ενηλίκων αναλφάβητων γονέων, μέσα από ενέργειες που αφορούν στη βασική εκπαίδευση ενηλίκων ή στη συμπλήρωση αυτής, και στη δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση, καλύπτοντας έτσι την απουσία θεσμοθετημένης εκπαιδευτικής δομής για την εκπαίδευση ατόμων ηλικίας 16 και άνω που δεν έχουν απολυτήριο Δημοτικού. Η αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς είναι ισότιμη.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Δεν λειτουργούν τμήματα ένταξης τσιγγανοπαίδων

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Μεγάλο ποσοστό αναλφάβητων ενηλίκων

Δεν υπάρχουν προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων

Έχουν διενεργηθεί κατά το παρελθόν προγράμματα για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας.

Μη επαρκής αντιμετώπιση του βασικού προβλήματος του αναλφαβητισμού
Έχουν διενεργηθεί κατά το παρελθόν διάφορα προγράμματα κατάρτισης

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Η κατάσταση της υγείας ενός πληθυσμού είναι συνάρτηση πολλών παραγόντων. Το μορφωτικό επίπεδο είναι πολύ σημαντικό για τη σχέση που αναπτύσσουν τα άτομα με την πρόληψη και την αντιμετώπιση των διαφόρων ασθενειών. Οι κακές συνθήκες διαβίωσης, η ποιότητα των υποδομών, οι ανθυγιεινές συνθήκες εργασίας και η έλλειψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης συντελούν στην υποβάθμιση της υγείας τους.

Οι κάτοικοι του οικισμού παρουσιάζουν πολλά και σοβαρά προβλήματα υγείας που οφείλονται στις δυσμενείς συνθήκες διαβίωσης και στη δυσκολία πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας, στην έλλειψη υγειονομικής εκπαίδευσης αλλά και στην αρνητική ή αδιάφορη υποδοχή που έχουν από τους λειτουργούς του συστήματος υγείας.

Ένα σοβαρότατο πρόβλημα σχετικά με την υγεία των παιδιών είναι η ανεπάρκεια ή απουσία εμβολιασμών. Μέχρι το 2007 λειτουργούσε Ιατροκοινωνικό Κέντρο μέσα στον Οικισμό παρέχοντας ιατρικές υπηρεσίες και οι εμβολιασμοί των παιδιών ήταν τακτικοί. Από τη στιγμή που έπαψε η λειτουργία του συγκεκριμένου Κέντρου ο αριθμός των παιδιών χωρίς εμβόλια, αποτελεί τον κανόνα. Το Κέντρο Υγείας της περιοχής δεν έχει εμβόλια και οι ασφαλισμένοι παραπέμπονται στα Νοσοκομεία, ενώ οι ανασφάλιστοι που είναι πολλοί δεν μπορούν να πραγματοποιήσουν πουθενά εμβολιασμούς. Το πρόβλημα είναι πολύ μεγάλο, εμφανίζεται κάθε χρόνο, αφού για την εγγραφή των παιδιών στο σχολείο απαιτείται ο εμβολιασμός, ενώ δεν φαίνεται να υπάρχει μια λύση που να αντιμετωπίζει συνεκτικά το πρόβλημα.

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Η κατάσταση μπορεί να θεωρηθεί προβληματική τόσο στον τομέα της Δημόσιας Υγείας όσο και στον τομέα της πρόληψης. Τα συνηθισμένα προβλήματα που παρατηρούνται είναι:

- έλλειψη προσωπικής φροντίδας και καθαριότητας σε ενήλικες και παιδιά
- εμβολιασμοί (η κατάσταση στον τομέα των παιδιών έχει βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια)
- κακή στοματική υγιεινή (Ειδικά τα παιδιά, δεν φροντίζουν το στόμα τους και τα περισσότερα έχουν χαλασμένα δόντια)
- έξαρση σε καρδιολογικά νοσήματα ,
- είναι πολύ συνηθισμένες οι ασθένειες νευρολογικής και ψυχολογικής φύσεως.
- Παρατηρείται μεγάλη υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως. Είναι συνηθισμένο φαινόμενο οι γυναίκες Ρομ να κάνουν γυναικολογικές εξετάσεις (π.χ. τεστ-ΠΑΠ, μαστογραφία, κλπ) μόνο στην περίπτωση που παρουσιάσουν κάποιο πρόβλημα υγείας

Η υγεία των γυναικών Ρομά είναι περισσότερο επιβαρυνμένη εξαιτίας των πολλών και πρόωρων τοκετών αφενός, αλλά και εξαιτίας του αδιεξόδου που βιώνουν εξαιτίας του ασφυκτικού και μονοδιάστατου μοντέλου ζωής που τους επιβάλλεται. Επιπλέον οι περισσότερες υφίστανται σεξουαλική, σωματική και ψυχολογική βία, ενώ υπάρχει πολύ σημαντικό έλλειμμα πληροφόρησης σχετικά με τον προγεννητικό και περιγεννητικό έλεγχο την αντισύλληψη, τις γυναικολογικές εξετάσεις, αλλά και για την ανατροφή και φροντίδα των παιδιών. Η διαπλοκή όλων αυτών των παραγόντων ευθύνεται για την σοβαρή υποβάθμιση της υγείας των παιδιών, τον υποσιτισμό ή την κακής ποιότητας διατροφή τους αλλά και την έκθεση τους σε παράγοντες

που εγκυμονούν κινδύνους για σοβαρούς τραυματισμούς,

Εξαιτίας της συνηθισμένης πρακτικής να μην τηρείται το πρόγραμμα εμβολιασμών των παιδιών, παρατηρούνται εξάρσεις διαφόρων νοσημάτων (σύμφωνα με δηλώσεις των ιδίων) όπως καθώς και αναπνευστικά και καρδιολογικά προβλήματα.

Είναι συνηθισμένο φαινόμενο να μην χρησιμοποιείται οποιαδήποτε μέθοδος αντισύλληψης (ενισχύεται από το γεγονός ότι οι Ρομά παντρεύονται σε πολύ μικρή ηλικία) με αποτέλεσμα είτε τη συνεχή τεκνοποίηση είτε τις αμβλώσεις (σε ορισμένες περιπτώσεις έχει καταγραφεί υψηλό ποσοστό αμβλώσεων ανεξαρτήτως αν βρίσκονται σε γάμο ή όχι, ακόμη και σε πολύ νεαρές κοπέλες)

Υγειονομική Ασφάλιση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των Ρομά είναι ανασφάλιστοι ή/και έχουν βιβλιάριο Απορίας.

Μικρό ποσοστό είναι ασφαλισμένοι (στο ΙΚΑ ή σε άλλο ασφαλιστικό φορέα εξαιτίας της μεγάλης ενεργείας και της έλλειψης σταθερής εργασίας)

Κατά συνέπεια ως κύρια υγειονομική ασφάλιση μπορεί να θεωρηθεί η Πρόνοια.

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Οι περισσότερες γυναίκες επισκέπτονται ψυχιατρικές δομές για συνταγογράφηση ψυχοφαρμάκων κυρίως αντικαταθλιπτικών, ενώ οι περισσότεροι άντρες καταφεύγουν στο ποτό που σταδιακά οδηγεί στον αλκοολισμό. Πολλά από τα παιδιά του σχολείου και με μεγάλη συχνότητα φέρουν σοβαρά τραύματα από ατυχήματα (εγκαύματα, βαθιά τραύματα, βγαλμένα νύχια κ.λ.π.)

Κατά συνέπεια:

Είναι συχνό το φαινόμενο περιπτώσεων ψυχονευρωτικών διαταραχών (π.χ. κατάθλιψη, αγχώδη διαταραχή, νευρολογικά νοσήματα)

Συχνό είναι το φαινόμενο κατανάλωσης αλκοόλ (κυρίως στον πληθυσμό των αντρών) αλλά σε πολύ λίγες περιπτώσεις στα παρατηρείται εξάρτηση από αυτό.

Είναι συχνό το φαινόμενο περιπτώσεων εξάρτησης από ναρκωτικές ουσίες

Οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι η εμφάνιση μεγάλου αριθμού ατόμων με κακή ψυχική υγεία και προβλήματα ψυχονευρωτικών διαταραχών μπορούν (πέραν του γενικότερου κακού κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος των οικισμών των Ρομά και των άσχημων συνθηκών διαβίωσης) να αποδοθούν στο γεγονός ότι οι διάφορες ψυχικές ασθένειες χρησιμοποιούνται (είτε από τα τους ίδιους τους πάσχοντες, είτε από τον ευρύτερο οικογενειακό του περιβάλλον) ως μέσο διεκδίκησης διαφόρων επιδομάτων (π.χ. προνοιακά και αναπηρίας, κλπ).

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες</p> <p>Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά</p> <p>Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων.</p> <p>Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση</p> <p>Δυνατότητα πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές.</p> <p>Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας</p> <p>Υψηλό ποσοστό ανεργίας</p> <p>Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας - Εποχικότητα & Μειωμένη επαγγελματική κινητικότητα</p> <p>Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας</p> <p>Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων</p> <p>Απουσία γυναικολογικού ελέγχου</p> <p>Αδιαφορία για θέματα ατομικής υγιεινής</p> <p>Στην περιοχή είναι έντονο το φαινόμενο της ύπαρξης αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων προς τους</p>

	<p>Ρομά Παρουσιάζεται έντονα το φαινόμενο της επαιτείας (και ιδιαίτερα της παιδικής) Εμφάνιση παραεμπορίου Προβλήματα αλκοολισμού και ναρκωτικών Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως. Μειωμένο ενδιαφέρον του γυναικείου πληθυσμού για θέματα ατομικής υγείας, πρόληψης (γυναικολογικών θεμάτων) και αντισύλληψης</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Τάση για αυτοαπασχόληση Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη εξάλειψη των διακρίσεων, στον δημόσιο τομέα (Υπηρεσίες της Δημόσιας Διοίκησης, άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων, κλπ) Ο μετακινούμενος πληθυσμός είναι πολύ μικρός</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη - εγκλωβισμός σε περιορισμένες παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις, λόγω έλλειψης ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού Δυσκολία κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομά . Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις Έλλειψη ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων και μη διάθεση για απόκτηση νέων (σε συνδυασμό με τον αναλφαβητισμό) Υψηλά ποσοστά ανεργίας, ενώ σε κάποιους οικισμούς/συνοικισμούς η ανεργία είναι καθολική Μέρος του πληθυσμού παρουσιάζει προβλήματα Ψυχικής Υγείας και εξαρτήσεων από ουσίες. Σε αστικές περιοχές κατά βάση, λαμβάνει χώρα το φαινόμενο της αύξησης παραβατικότητας με δράση σε τομείς εμπορίας ναρκωτικών, παραεμπορίου, κλοπών και επαιτείας</p>

2.3.7. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωμένων» Ρομά του Δήμου ΘΕΡΜΑΪΚΟΥ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Θερμαϊκού		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Πληθυσμός Ρομά Σύνολο Ρομά Δήμου	350
	100 - 499			
	500 - 999			
	1000 - 1499			
	1500 - 1999			
	2000 +			
Οικισμοί	1	Περαία	350	350

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Θερμαϊκού είναι εδραιωμένα 350 άτομα εκ των οποίων 122 άνδρες και 228 γυναίκες. Το 2008 στον Καλλικρατικό δήμο Θερμαϊκού, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς δήμους Θερμαϊκού, Επανομής και Μηχανιώνας δεν υπήρχαν αναφορές για εγκατεστημένους ή εποχικούς Ρομά.

Ο καταυλισμός της Περαίας (δήμος Θερμαϊκού) βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του Θερμαϊκού κόλπου και σε σχετικά μικρή απόσταση από το αεροδρόμιο. Τα οικόπεδα στα οποία είναι τοποθετημένες οι καλύβες/παράγκες ανήκουν ιδιοκτησιακά στο πανεπιστήμιο Μακεδονία. Οι Ρομά είναι εγκατεστημένοι στη συγκεκριμένη περιοχή για περίπου 25-30 χρόνια. Παρά το γεγονός της μακροχρόνιας εγκατάστασής τους και τις όποιες προσπάθειες γίνονται για μια πιο μόνιμη λύση, στη

διαμάχη, το οικιστικό ζήτημα δεν φαίνεται να επιλύεται σύντομα. Απόρροια αυτής της μη μόνιμης συνθήκης διαμονής είναι οι συνεχείς μεταβολές του πληθυσμού και ο εφήμερος χαρακτήρας της κατασκευής των καταλυμάτων.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμού - Αστικό περιβάλλον:

Ο καταυλισμός της Περαιάς (δήμος Θερμαϊκού) βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του Θερμαϊκού κόλπου και σε σχετικά μικρή απόσταση από το αεροδρόμιο. Αν και βρίσκεται κοντά στα όρια της πόλης είναι αποκομμένος από τον αστικό ιστό της. Τα οικόπεδα στα οποία είναι τοποθετημένες οι καλύβες/παράγκες ανήκουν ιδιοκτησιακά στο πανεπιστήμιο Μακεδονία (για χτίσιμο τμημάτων του εκπαιδευτικού ιδρύματος, ένα σχέδιο που πλέον έχει ναυαγήσει και βρίσκεται σε εξέλιξη η επιστροφή της χρήσης του χώρου στην κυριότητα του Δήμου). Πλέον αυτών, η συγκεκριμένη περιοχή έχει συμπεριληφθεί στα ακίνητα προς εκποίηση από το ΤΑΙΠΕΔ. Οι Ρομά είναι εγκατεστημένοι στη συγκεκριμένη περιοχή για περίπου 25-30 χρόνια. Παρά το γεγονός της μακροχρόνιας εγκατάστασής τους και τις όποιες προσπάθειες γίνονται για μια ποιοτική λύση, στη διαμάχη, το οικιστικό ζήτημα δεν φαίνεται να επιλύεται σύντομα. Απόρροια αυτής της μη μόνιμης συνθήκης διαμονής είναι οι συνεχείς μεταβολές του πληθυσμού και ο εφήμερος χαρακτήρας της κατασκευής των καταλυμάτων.

Η περιοχή/ες επιλέχθηκε από τους ίδιους τους Τσιγγάνους ως τόπος εγκατάστασης (σύμφωνα με αναφορές των ίδιων).

Η μετακίνηση από και προς τον οικισμό γίνεται με αυτοκίνητο, με μέσα μαζικής μεταφοράς ή πεζοί.

Τύπος Κατοικιών:

Οι παράγκες είναι κατασκευασμένες από ευτελή μεταχειρισμένα υλικά, όπως κομμάτια ξύλου και τυχαία κουφώματα. Η κατασκευή επικαλύπτεται από μουσαμάδες για στεγανοποίηση. Μερικές από τις παράγκες εδράζονται σε τιμμεντένιες βάσεις και ορισμένες άλλες στηρίζονται πάνω σε πόρτες και άλλα κουφώματα δημιουργώντας έτσι μια αίσθηση πασσαλόπηκτου καταλύματος. Τα καταλύματα που βρίσκονται κοντά στο βάλτο έχουν να αντιμετωπίσουν επιπλέον και τα τις υπερχειλίσεις χρησιμοποιώντας διάφορες αυτοσχέδιες μεθόδους που πολλές φορές δημιουργούν επιπλέον προβλήματα. (π.χ. σπασμένα πλακάκια για στεγανοποίηση).

Η διάταξη των καταλυμάτων είναι τυχαία, η χωροθέτησή τους εξαρτάται περισσότερο από την σχέση των ατόμων παρά από μια συνθήκη για βέλτιστη αξιοποίηση του χώρου και καλύτερες συνθήκες υγιεινής. Αν παρατηρήσει κανείς τη χωροθέτηση των καταλυμάτων μέσα στον οικισμό θα διαπιστώσει ότι οι καλύβες είναι διατεταγμένες σε ημικυκλικά σχήματα αφήνοντας στο κέντρο κάποιου είδους πλάτωμα. Το παράδοξο σε αυτή την περίπτωση είναι ότι αυτό το "βολικό"

κενό δεν δείχνει να έχει κάποια χρήση, δεν λειτουργεί ως υποδοχέας κοινωνικών δραστηριοτήτων.

Οι περισσότερες παράγκες δείχνουν να έχουν οριοθετημένο υπαίθριο χώρο παρά το γεγονός ότι οι κάτοικοι υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχουν όρια μεταξύ των ιδιοκτησιών. Παρόλα αυτά οι διάφορες κοινωνικές/ομαδικές εκδηλώσεις γίνονται - όπως συμβαίνει στους περισσότερους οικισμούς- σε παράγκες και αυλές.

Οι μοναδικοί "δημόσιοι"(κοινόχρηστοι) χώροι του καταυλισμού είναι μια παράγκα με χρήση εκκλησίας (κατασκευασμένη από ευαγγελιστές) και μια παράγκα- σχολείο (χτισμένο επίσης από ευαγγελιστές) το οποίο χρησιμοποιείται κατά συνθήκη και από τους εκπαιδευτικούς του προγράμματος.

Ορισμένοι από τους κατοίκους του καταυλισμού φαίνεται να έχουν και άλλη κατοικία (μάλλον με αρκετά καλύτερες συνθήκες διαβίωσης) η οποία όμως δεν είναι σε μέρος που να βοηθά στις οικονομικές τους δραστηριότητες και για το λόγο αυτό επιλέγουν να κατοικούν κάτω από τόσο άσχημες συνθήκες ώστε να βρίσκονται στα όρια της μητροπολιτικής περιοχής της Θεσσαλονίκης όπου μπορούν να εξασκήσουν τις δραστηριότητες τους.

Σε αρκετές κατοικίες συμβιούν περισσότερες από μία οικογένειες, (κατά βάση 2) οι οποίες εμφανίζουν συγγενικούς δεσμούς.

Η θέρμανση των κατοικιών γίνεται συνήθως με ξυλόσομπες.

Υπάρχουν αρκετά αυτοσχέδια οικήματα

Δίκτυα υποδομών:

Δίκτυο αποχέτευσης: δεν υπάρχει κεντρικό δίκτυο αποχέτευσης και απορροής όμβριων με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σημαντικά προβλήματα σε περιπτώσεις ισχυρών βροχοπτώσεων
Δίκτυο ηλεκτροδότησης: Πολλές κατοικίες δεν είναι συνδεδεμένες με το δίκτυο ηλεκτροδότησης, και εξυπηρετούνται με αυτοσχέδιο τρόπο (παράνομη σύνδεση από κολόνες της ΔΕΗ, γεννήτριες, παίρνουν ρεύμα από γειτονικά σπίτια).

Δίκτυο Υδροδότησης: Πολλές κατοικίες δεν είναι συνδεδεμένες με το δίκτυο υδροδότησης, αλλά μεταφέρουν νερό με διάφορους τρόπους (μπουκάλια, νταμιτζάνες κλπ).

Δίκτυο τηλεπικοινωνιών: Καμία οικία δεν είναι συνδεδεμένη με δίκτυο σταθερής τηλεφωνίας, καθώς είναι διαδεδομένη η χρήση κινητών τηλεφώνων

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Στον οικισμό δεν υπάρχουν κάδοι απορριμμάτων και ούτε γίνεται αποκομιδή με αποτέλεσμα σημαντικούς κινδύνους δημόσιας υγείας.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Μεγάλο ποσοστό ανεργίας

Μη σταθερή και σε πολλές περιπτώσεις εποχική απασχόληση

Μη σταθερό εισόδημα

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων δεν έχει κάρτα ανεργίας.

Το εργατικό δυναμικό του οικισμού εργάζεται περιστασιακά

Οι γυναίκες στο σύνολό τους δηλώνουν άνεργες

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό διαθέτει ΑΦΜ.

Δεν υποβάλλεται φορολογική δήλωση από το σύνολο των υπόχρεων (παρόλα αυτά η κατάσταση βελτιώνεται τα τελευταία χρόνια, κυρίως για λόγους απόκτησης ασφάλισης απόρων και λήψης επιδομάτων)

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Οι κύριοι τομείς απασχόλησης, είναι οι εποχικές αγροτικές εργασίες, η μουσική σε κέντρα διασκέδασης & υπαίθρια πανηγύρια, η ανακύκλωση υλικών και το πλανόδιο εμπόριο

Γυναικεία Απασχόληση:

Δεν υπάρχει καμιά οργανωμένη επαγγελματική απασχόληση των γυναικών και οι περισσότερες απασχολούνται μαζί με την οικογένεια (πχ ανακύκλωση, μικροπωλητές, εποχική εργασία, αγροτικές εργασίες, κλπ) .

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Δεν έχει αναπτυχθεί επιχειρηματική δραστηριότητα από κάποιο άτομα στην περιοχή, καθώς αφενός μεν δεν παρουσιάζονται ιδιαίτερες επαγγελματικές ευκαιρίες αφετέρου δε δεν έχουν καλλιεργηθεί κάποιες ιδιαίτερες επαγγελματικές δεξιότητες

Παντελής έλλειψη συνεταιριστικής κίνησης (κυρίως λόγω έλλειψης των αναγκαίων δεξιοτήτων)

Παντελής έλλειψη επιχειρηματικής κίνησης (κυρίως λόγω έλλειψης των αναγκαίων δεξιοτήτων)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Βλέπε ενότητα 2.2

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή
Ισοτιμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Δεν λειτουργούν τμήματα ένταξης τσιγγανοπαίδων

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Δεν παρατηρείται αποκλεισμός από «Υπηρεσίες Υγείας».

Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο), γίνεται κυρίως μέσω αστικών λεωφορείων και μέσω ΚΤΕΛ. (η πρόσβαση στις μονάδες Υγείας είναι σχετικά εύκολη)

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού είναι καπνιστές (οι περισσότεροι εξ αυτών από μικρή ηλικία) .

Δεν παρουσιάζονται συχνά ψυχιατρικά προβλήματα και ροπή προς εξαρτήσεις από ναρκωτικές ουσίες, εκτός μεμονωμένων περιστατικών.

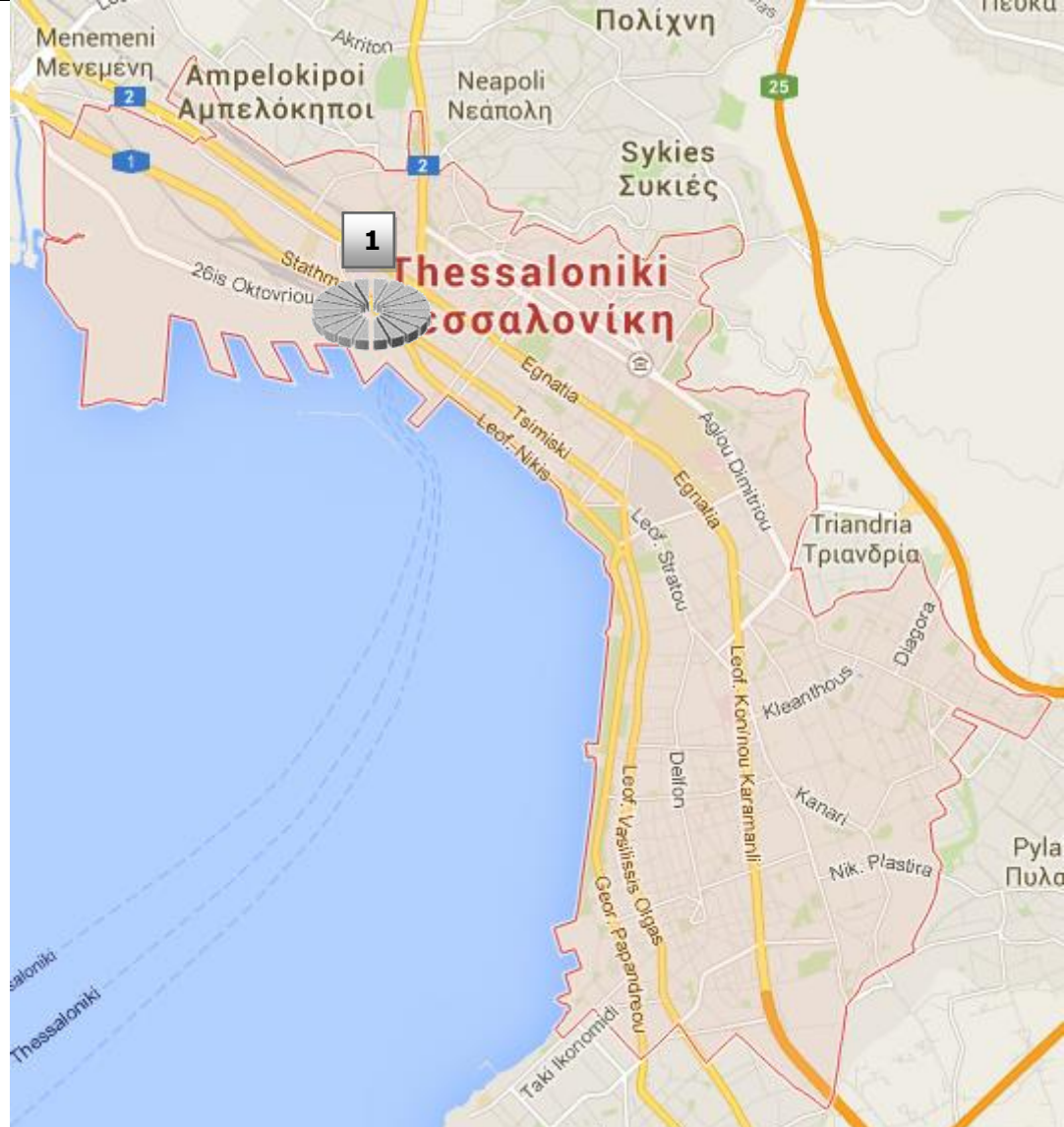
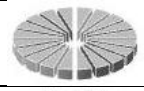
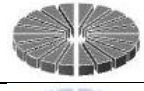
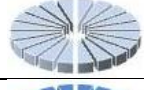
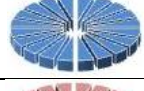

Οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι η εμφάνιση μεγάλου αριθμού ατόμων με κακή ψυχική υγεία και προβλήματα ψυχονευρωτικών διαταραχών μπορούν (πέραν του γενικότερου κακού κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος των οικισμών των Ρομά και των άσχημων συνθηκών διαβίωσης) να αποδοθούν στο γεγονός ότι οι διάφορες ψυχικές ασθένειες χρησιμοποιούνται (είτε από τα τους ίδιους τους πάσχοντες, είτε από τον ευρύτερο οικογενειακό του περιβάλλον)

ως μέσο διεκδίκησης διαφόρων επιδομάτων (π.χ. προνοιακά και αναπηρίας, κλπ).

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων.</p>	<p>Σοβαρά στεγαστικά προβλήματα και προβλήματα υποδομών Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας - Εποχικότητα & Μειωμένη επαγγελματική κινητικότητα Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας Σχολική διαρροή Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Αδιαφορία για θέματα ατομικής υγιεινής Στην περιοχή είναι έντονο το φαινόμενο της ύπαρξης προκαταλήψεων προς τους Ρομά Μειωμένο ενδιαφέρον του γυναικείου πληθυσμού για θέματα ατομικής υγείας, πρόληψης (γυναικολογικών θεμάτων) και αντισύλληψης</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Τάση για αυτοαπασχόληση Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής και κατάργησης στερεοτύπων Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού Ο μετακινούμενος πληθυσμός είναι πολύ μικρός</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη - εγκλωβισμός σε περιορισμένες παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις, λόγω έλλειψης ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού Δυσκολίας κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομα . Διεύρυνση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων</p>

2.3.8. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιοποιημένων» Ρομά του Δήμου ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Θεσσαλονίκης		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Πληθυσμός Ρομά Σύνολο Ρομά Δήμου	50 50
	100 - 499			
	500 - 999			
	1000 - 1499			
	1500 - 1999			
	2000 +			
	Οικισμοί	1	Ξηροκρήνη	50

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Θεσσαλονίκης είναι εδραιοποιημένα 64 άτομα. Ύστερα από επικοινωνία με τα αρμόδια στελέχη του Δήμου για την επιβεβαίωση των στοιχείων των ερωτηματολογίων εξάγεται το συμπέρασμα ότι υπάρχει αλληλοεπικάλυψη και ο τελικός αριθμός του πληθυσμού Ρομά είναι 50 άτομα, εκ των οποίων 29 άνδρες και 21 γυναίκες. Το 2008 στον Καλλικρατικό δήμο Θεσσαλονίκης, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς δήμους Θεσσαλονίκης και Τριανδρίας υπήρχαν περίπου 10 οικογένειες Ρομά (5 μέλη ανά Οικογένεια Κατά μ.ο.).

Ως χώροι διαμονής των Ρομά στην περιοχή καταγράφεται η Ξηροκρήνη.

Οι «διαφορές» των εκτιμήσεων ανάμεσα στα έτη 2008 και 2013 είναι μικρές. Οπότε τα αποτελέσματα θεωρούνται αξιόπιστα.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Στην Ξηροκρήνη (ορίζεται βόρεια από τη Λεωφόρο Καλλιθέας, νότια από το οικοδομικό τετράγωνο του κτιρίου του Νέου Σιδηροδρομικού Σταθμού και την οδό Μοναστηρίου και τέλος από τις οδούς Λαγκαδά, Μιχαήλ Καλού και Δραγουμάνου) είναι εδραιωμένος ένας μικρός πληθυσμός Ρομά που θεωρείται ενσωματωμένος.

Οι ενσωματωμένοι Ρομά (είναι αυτοί που έχουν τη μικρότερη ανάγκη να ενσωματωθούν), είναι δημοτολογικά εντάξει, τακτοποιημένοι, έχουν (ή ενοικιάζουν) κατοικία και έχουν ενσωματωθεί στην τοπική κοινωνία.

Οι κατοικίες στις οποίες διαμένουν οι ενσωματωμένοι Ρομά διαθέτουν εσωτερικό WC.

Τύπος Κατοικιών:

Διαμένουν σε οικίες σε διάφορες περιοχές της Ξηροκρήνη (οι μελέτες υποδεικνύουν ότι προτιμώνται πυκνοκατοικημένες περιοχές, συνήθως σε γειτονίες, κατώτερου- μεσαίου επιπέδου ή γειτονίες της εργατικής τάξης καθώς και σε περιοχές με άλλες μειονότητες/ μετανάστες

Δίκτυα υποδομών:

Δεδομένου ότι οι Ρομά της περιοχής είναι ενσωματωμένοι, έχουν πρόσβαση στις υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτρισμού της περιοχής

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Δεδομένου ότι ο μικρός αυτός πληθυσμός Ρομά είναι ενσωματωμένος στον αστικό ιστό της περιοχής, έχει πρόσβαση στις υπηρεσίες αποκομιδής απορριμμάτων που απολαμβάνει και ο υπόλοιπος πληθυσμός (μη Ρομά).

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενσωματωμένων Ρομά, διαθέτει ΑΦΜ.

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

Γυναικεία Απασχόληση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Βλέπε ενότητα 2.2

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εύκολη
Ισότιμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Οι ενσωματωμένοι Ρομά έχουν πρόσβαση στις κοινωνικές υποδομές της περιοχής
Γενικά, δεν παρατηρείται αποκλεισμός των Ρομά από «Υπηρεσίες Υγείας» στην περιοχή.
Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο), γίνεται κυρίως μέσω αστικών λεωφορείων. (η πρόσβαση στις μονάδες Υγείας σε αυτό είναι σχετικά εύκολη)
Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

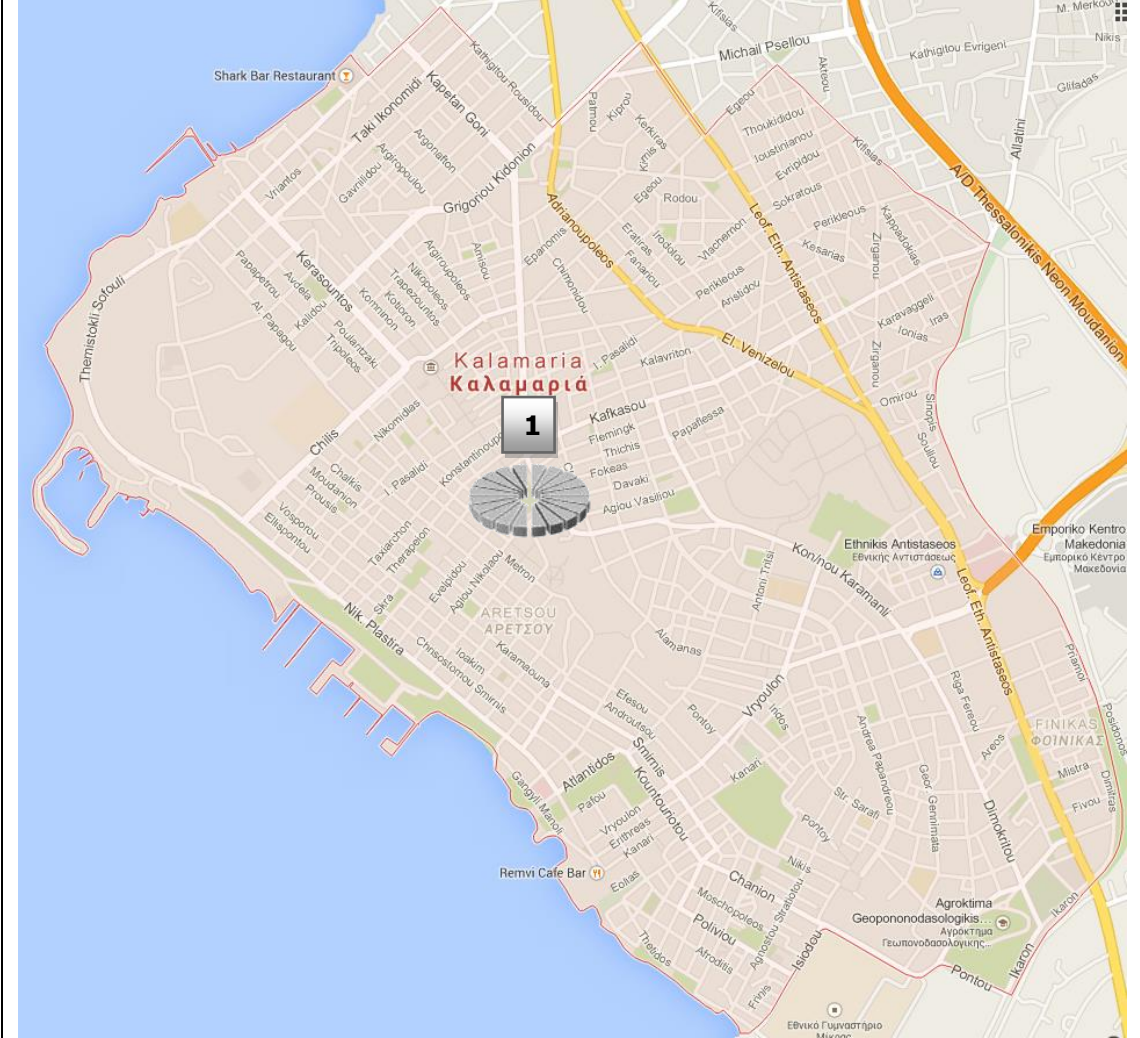
Δεν παρατηρούνται φαινόμενα

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Ικανοποιητικές συνθήκες στέγασης Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές. Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού σε υποδομές εκπαίδευσης Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Ύπαρξη αρνητικών στερεοτύπων εναντίον των Ρομά Μεγάλο μέρος του πληθυσμού στα όρια της οικονομικής εξαθλίωσης Πολλές οικογένειες λαμβάνουν -και κατά συνέπεια εξαρτώνται- κοινωνικά επιδόματα διαφόρων τύπων Σχολική διαρροή Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως και σε θέματα αντισύλληψης.</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Τάση για αυτοαπασχόληση Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής και κατάργησης στερεοτύπων Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού Ο μετακινούμενος πληθυσμός είναι πολύ μικρός</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού Δυσκολία κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις Υψηλά ποσοστά ανεργίας</p>

2.3.9. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Καλαμαριάς	Υπόμνημα														
		<table border="1"> <tr> <td data-bbox="1182 479 1337 555">Κάτω από 100</td> <td data-bbox="1337 479 1520 555"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1182 555 1337 631">100 - 499</td> <td data-bbox="1337 555 1520 631"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1182 631 1337 707">500 - 999</td> <td data-bbox="1337 631 1520 707"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1182 707 1337 784">1000 - 1499</td> <td data-bbox="1337 707 1520 784"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1182 784 1337 860">1500 - 1999</td> <td data-bbox="1337 784 1520 860"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1182 860 1337 936">2000 +</td> <td data-bbox="1337 860 1520 936"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1182 936 1337 1500">Πληθυσμός Ρομά</td> <td data-bbox="1337 936 1520 1500">Σύνολο Ρομά Δήμου</td> </tr> </table>	Κάτω από 100		100 - 499		500 - 999		1000 - 1499		1500 - 1999		2000 +		Πληθυσμός Ρομά	Σύνολο Ρομά Δήμου
Κάτω από 100																
100 - 499																
500 - 999																
1000 - 1499																
1500 - 1999																
2000 +																
Πληθυσμός Ρομά	Σύνολο Ρομά Δήμου															
Οικισμοί	1 Καλαμαριά	22 22														

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Καλαμαριάς είναι εδραιωποιημένα 22 άτομα, εκ των οποίων 4 άνδρες και 18 γυναίκες. Το σύνολο των ατόμων αυτών είναι χωροθετημένα εντός του αστικού ιστού.

Το 2008 ήταν εγκατεστημένες 15 οικογένειες Ρομά και συνολικά 66 άτομα (4,4 μέλη ανά Οικογένεια Κατά μ.ο.).

Στον Καλλικρατικό Δήμο Καλαμαριάς λειτουργεί Δημοτικός Οργανισμός Κοινωνικής Φροντίδας που έχει θέσει ως στόχο την παροχή ψυχοκοινωνικής και συμβουλευτικής υποστήριξης στους Ρομά (μεταξύ άλλων ομάδων στόχου).

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Στην Καλαμαριά, διαμένει ένας μικρός αριθμός Ρομά (22 άτομα) εντός του αστικού ιστού και ο πληθυσμός αυτός θεωρείται ενσωματωμένος.

Οι ενσωματωμένοι Ρομά (είναι αυτοί που έχουν τη μικρότερη ανάγκη να ενσωματωθούν), είναι δημοτολογικά εντάξει, τακτοποιημένοι, έχουν (ή ενοικιάζουν) κατοικία και έχουν ενσωματωθεί στην τοπική κοινωνία.

Οι κατοικίες στις οποίες διαμένουν οι ενσωματωμένοι Ρομά διαθέτουν κουζίνα, εσωτερική τουαλέτα, εσωτερικό ντους ή μπανιέρα και ηλεκτρικό ρεύμα.

Τύπος Κατοικιών:

Διαμένουν σε σπίτια εντός του αστικού ιστού

Δίκτυα υποδομών:

Δεδομένου ότι οι Ρομά της περιοχής είναι ενσωματωμένοι, έχουν πρόσβαση στις υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτρισμού της περιοχής

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Δεδομένου ότι ο μικρός αυτός πληθυσμός Ρομά είναι ενσωματωμένος στον αστικό ιστό της περιοχής, έχει πρόσβαση στις υπηρεσίες αποκομιδής απορριμμάτων που απολαμβάνει και ο υπόλοιπος πληθυσμός (μη Ρομά).

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενσωματωμένων Ρομά, διαθέτει ΑΦΜ.

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

Γυναικεία Απασχόληση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Βλέπε ενότητα 2.2

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή
Ισότιμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Οι ενσωματωμένοι Ρομά έχουν πρόσβαση στις κοινωνικές υποδομές της περιοχής
Γενικά, δεν παρατηρείται αποκλεισμός των Ρομά από «Υπηρεσίες Υγείας» στην περιοχή.
Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο), γίνεται κυρίως μέσω αστικών λεωφορείων. (η πρόσβαση στις μονάδες Υγείας σε αυτό είναι σχετικά εύκολη)
Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Δεν παρατηρούνται περιστατικά

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Ικανοποιητικές συνθήκες στέγασης Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές. Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού σε υποδομές εκπαίδευσης Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας - Εποχικότητα & Μειωμένη επαγγελματική κινητικότητα Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Πολλές οικογένειες λαμβάνουν -και κατά συνέπεια εξαρτώνται- κοινωνικά επιδόματα διαφόρων τύπων Σχολική διαρροή Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως και σε θέματα αντισύλληψης.</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Τάση για αυτοαπασχόληση Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής και κατάργησης στερεοτύπων Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού Ο μετακινούμενος πληθυσμός είναι πολύ μικρός</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη και κινητικότητα Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομά . Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις Υψηλά ποσοστά ανεργίας</p>

2.3.10. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωμένων» Ρομά του Δήμου ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ-ΕΥΟΣΜΟΥ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Κορδελιού - Ευόσμου		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Πληθυσμός Ρομά Σύνολο Ρομά Δήμου	252 252
	100 - 499			
	500 - 999			
	1000 - 1499			
	1500 - 1999			
	2000 +			
Οικισμοί	1	Κορδελιό	252	252

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Κορδελιού-Ευόσμου είναι εδραιωμένα 252 άτομα εκ των οποίων 117 άνδρες και 135 γυναίκες. Το 2008 στον Καλλικρατικό δήμο Κορδελιού-Ευόσμου αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς δήμους Ελευθερίου Κορδελιού και Ευόσμου δεν υπήρχαν αναφορές για εγκατεστημένους ή εποχικούς Ρομά.

Ως χώροι διαμονής των Ρομά στην περιοχή καταγράφεται η περιοχή του Κορδελιού.

Έπειτα από επικοινωνία με το Κέντρο Κοινωνικής Στήριξης, στις 23 Δεκεμβρίου 2014 πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στο οικισμό του Κορδελιού στον Καλλικρατικό Δήμο Κορδελιού – Ευόσμου. Ο οικισμός βρίσκεται επί της 23^{ης} Ιουλίου, πλησίον της Περιφερειακής Οδού Θεσσαλονίκης. Στον οικισμό διαμένουν συνολικά 125 οικογένειες οι οποίες στο σύνολό τους αποτελούνται από 117 άνδρες και 135 γυναίκες. Οι οικογένειες έχουν παιδιά όλων των ηλικιών και το μεγαλύτερο ποσοστό (περίπου 60%) αφορά παιδιά ηλικίας 0-6 ετών.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Οι περισσότερες οικογένειες ζουν εντάσσονται στην κατηγορία χαμηλών εισοδημάτων. Στον οικισμό πολλές οικογένειες ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας (κάποιες από αυτές στα όρια της οικονομικής εξαθλίωσης).

Πολλές οικογένειες λαμβάνουν προνοιακά επιδόματα ή επιδόματα Τριτέκνων και Πολυτέκνων από την Πολιτεία, επιδόματα ένδειας και έκτακτα επιδόματα / βοηθήματα από την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Η αναβάθμιση του «Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Προστασίας» αναμένεται να εξορθολογίσει σταδιακά και να εξατομικεύσει τα χορηγούμενα επιδόματα στις οικογένειες των Ρομά.

Επισημαίνεται ότι το 2012 στο Δήμο Κορδελιού-Ευόσμου υλοποιήθηκε από την «Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Ελλήνων ΡΟΜ» («ΠΟΣΕΡ») Σχέδιο Δράσης με σκοπό τη δημιουργία νέων ή/και τη συνέχιση της λειτουργίας υφιστάμενων «Κοινωνικών Δομών Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας», με τίτλο: «Κοινωνικές Δομές στο Δήμο Κορδελιού-Ευόσμου: Πολυδύναμο σχέδιο κοινωνικών δράσεων άμεσης αντιμετώπισης της φτώχειας», στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013» (ΕΣΠΑ).

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Το σύνολο των Ρομά είναι εγγεγραμμένο στα μητρώα του Δήμου (χωρίς όμως να χαρακτηρίζονται σε αυτά ως Ρομά) και ασκούν ως νόμιμοι πολίτες το εκλογικό τους δικαίωμα. Επίσης υποβάλλουν κανονικά τις φορολογικές τους δηλώσεις καθώς έχουν όφελος από τα διάφορα επιδόματα.

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Σε θέματα κακοποίησης δεν υπάρχουν στοιχεία για κακοποιημένες γυναίκες ή για κακοποιημένα παιδιά.

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Δεν υπάρχουν στοιχεία για Ρομά άστεγους ή αποκλεισμένους από τη στέγαση, αν και είναι σύνηθες το φαινόμενο να συστεγάζονται σε σπίτια ή παράγκες 3-4 οικογένειες.

Υπάρχει πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες και αστικές λειτουργίες (π.χ. ΚΕΠ, σχολεία)

Τύπος Κατοικιών:

Σπίτια και παράγκες δίπλα σε αυτά, καθώς και κάποιες σκηνές. Δεν είναι όλα νόμιμα.

Σε αρκετές κατοικίες συμβιούν περισσότερες από μία οικογένειες, (κατά βάση 2) οι οποίες εμφανίζουν συγγενικούς δεσμούς.

Οι περισσότερες κατοικίες διαθέτουν εσωτερικό WC.

Η θέρμανση των κατοικιών γίνεται συνήθως με ξυλόσομπες.

Πληθώρα Ρομά της περιοχής διαμένει σε λυόμενα και παράγκες, αλλά και σε φορτηγά διαμορφωμένα σε κατοικίες

Υπάρχουν αρκετά αυτοσχέδια οικήματα

Δίκτυα υποδομών:

Υπάρχει δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης. Υποτυπώδης οδοφωτισμός και κάποια σπίτια

διαθέτουν ρεύμα, μέσω των οποίων παίρνουν και οι υπόλοιποι.

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Γίνεται αποκομιδή απορριμμάτων αλλά όχι σε επαρκή βαθμό. Μεγάλα προβλήματα από πλημμύρες

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Από τους 60 που είναι εγγεγραμμένοι στο Κοινωνικό Παντοπωλείο είναι και οι 60 άνεργοι με κάρτα ανεργίας, ενώ υπάρχει η εκτίμηση ότι πάνω από το 85% του συνολικού πληθυσμού του οικισμού είναι άνεργοι. Υπάρχουν 10 άνεργοι άνω των 54 ετών, οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως μακροχρόνια άνεργοι με χαμηλά προσόντα (απόφοιτοι Δημοτικού-Γυμνασίου). Το 40%-50% των νοικοκυριών δεν έχει κανέναν εργαζόμενο.

Το 70% των Ρομά δηλώνει ατομικό/οικογενειακό εισόδημα από 0 έως 5.900€ και το υπόλοιπο 30% από 5.901€ έως 12.000€. Από τους έχοντες εργασία το 30% δηλώνει ατομικό/οικογενειακό εισόδημα μέχρι 5.900€ και το 20% μέχρι 12.000€.

Μεγάλο ποσοστό ανεργίας

Μη σταθερή και σε πολλές περιπτώσεις εποχική απασχόληση

Μη σταθερό εισόδημα

Ελάχιστα μέλη είναι εγγεγραμμένα και κάνουν χρήση των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ

Το εργατικό δυναμικό του οικισμού εργάζεται περιστασιακά

Οι γυναίκες στο σύνολό τους δηλώνουν άνεργες

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό διαθέτει ΑΦΜ.

Παρατηρούνται εκκρεμότητες με ΔΟΥ και ΟΑΕΕ (είναι συνηθισμένο το φαινόμενο να γίνεται έναρξη επαγγέλματος για την απόκτηση επαγγελματικού/εμπορικού αυτοκινήτου)

Δεν υποβάλλεται φορολογική δήλωση από το σύνολο των υπόχρεων (παρόλα αυτά η κατάσταση βελτιώνεται τα τελευταία χρόνια, κυρίως για λόγους απόκτησης ασφάλισης απόρων και λήψης επιδομάτων)

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Εργάτες γης ή εργάτες σε κάθε είδος εργασίας.

Ανακύκλωση (συλλογή και μεταπώληση πάσης φύσεως σίδερω για ανακύκλωση).

Επαιτεία

Λόγω της μεγάλης ανεργίας, είναι συχνό το φαινόμενο παρουσίας παραβατικής συμπεριφοράς (διακίνηση ουσιών, κλοπές, απάτες, κλπ).

Περιστασιακή απασχόληση ως –πλανόδιοι- μικροπωλητές μαναβικής

Περιστασιακή απασχόληση σε αγροτικές/οικοδομικές/γενικές εργασίες.

Περιστασιακή απασχόληση ως μικροπωλητές στη λαϊκή αγορά.

Περιστασιακή απασχόληση στην ανακύκλωση (παλιατζήδες) όπου συγκεντρώνουν σίδερα τα οποία μεταπωλούν για ανακύκλωση.

Γυναικεία Απασχόληση:

Δεν υπάρχει καμιά οργανωμένη επαγγελματική απασχόληση των γυναικών και οι περισσότερες απασχολούνται μαζί με την οικογένεια (πχ ανακύκλωση, μικροπωλητές, εποχική εργασία, αγροτικές εργασίες, κλπ)

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Δεν έχει αναπτυχθεί επιχειρηματική δραστηριότητα από άτομα στην περιοχή, καθώς αφενός μεν δεν παρουσιάζονται ιδιαίτερες επαγγελματικές ευκαιρίες αφετέρου δε δεν έχουν καλλιεργηθεί κάποιες ιδιαίτερες επαγγελματικές δεξιότητες

Οι περισσότεροι απασχολούνται στο πλανόδιο εμπόριο

Επιλέγεται η πλανόδια απασχόληση, αφού παρουσιάζει ελάχιστες απαιτήσεις και γνώσεις Δεξιότητες (φορτηγό ή ημιφορτηγό ή αγροτικό αυτοκίνητο και εμπόρευμα που προμηθεύονται ανάλογα με την εποχή, πχ φρούτα, λαχανικά, ρούχα, οικιακά είδη, κλπ. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για συλλογή σίδερων και άλλων ανακυκλώσιμων υλικών προς πώληση)
Παντελής έλλειψη συνεταιριστικής κίνησης (κυρίως λόγω έλλειψης των αναγκαίων δεξιοτήτων)
Παντελής έλλειψη επιχειρηματικής κίνησης (κυρίως λόγω έλλειψης των αναγκαίων δεξιοτήτων)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Λίγοι Ρομά έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση.
Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενηλίκων δεν έχει ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.
Μεγάλο ποσοστό των παιδιών δεν εγγράφεται καθόλου στο σχολείο αλλά παρουσιάζονται τάσεις βελτίωσης.
Ο αναλφαβητισμός είναι κοινό φαινόμενο στον οικισμό

Μαθητική Διαρροή:

Δεν υπάρχουν στοιχεία για παιδιά που πηγαίνουν σχολείο, ενώ υπάρχει μόνο 1 κοπέλα, η οποία είναι απόφοιτος Λυκείου.
Είναι συνηθισμένο το φαινόμενο αρκετά παιδιά να εγγράφονται στο νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό σχολείο αλλά το μεγαλύτερο μέρος αυτών (άνω του 50% σύμφωνα με μελέτες) να εγκαταλείπουν από τις πρώτες τάξεις με αποτέλεσμα να στερούνται βασικών γνώσεων (σχολικός αποκλεισμός)
Προσχολική αγωγή: Αν και μεγάλο ποσοστό Ρομά εγγράφουν τα παιδιά τους στον παιδικό σταθμό ή και νηπιαγωγείο, όταν φθάσουν στην ηλικία για την είσοδό τους στο δημοτικό, τα αποσύρουν από το εκπαιδευτικό σύστημα με αποτέλεσμα να στερούνται βασικών γνώσεων (σχολικός αποκλεισμός).
Επίσης παρατηρείται να εγγράφονται τα παιδιά στο Δημοτικό μεγαλύτερα από την ηλικία που ορίζεται (συνήθως ένα χρόνο).

Το μεγαλύτερο μέρος των παιδιών που γράφονται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση δεν γνωρίζουν καθόλου ελληνικά.
Μεγάλο μεγάλος αριθμός απουσιών από το σχολείο (σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά).
Επισημαίνεται ότι οι λόγοι των απουσιών είναι διάφοροι και στις περισσότερες περιπτώσεις πολύ σοβαροί όπως: κακή οικονομική κατάσταση οικογένειας, παιδική εργασία, κακή σίτιση παιδιών, έλλειψη βασικών ειδών ρουχισμού / υπόδησης, τα επικριτικά σχόλια των συμμαθητών, οι γάμοι σε πολύ μικρή ηλικία (κυρίως τα κορίτσια) έλλειψη ενδιαφέροντος.
Τα παιδιά που εγγράφονται στην Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σπανίως την ολοκληρώνουν. Το φαινόμενο αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο στα κορίτσια (ακόμα και στις περιπτώσεις που ολοκληρώνουν την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση πολύ σπάνια συνεχίζουν στην Δευτεροβάθμια).
Την σχολική διαρροή ενισχύει το γεγονός ότι δεν υπάρχουν καλά παραδείγματα Ρομά που να έχουν επωφεληθεί από το Εκπαιδευτικό Σύστημα και να χρησιμεύσουν ως role model
Πρέπει να επισημανθεί ότι η σχολική διαρροή και κατά συνέπεια ο αναλφαβητισμός προκαλεί σειρά προβλημάτων όπως (π.χ. στέκεται εμπόδιο στην απόκτηση ακόμα και διπλώματος οδήγησης)

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Δεν υπάρχουν αναφορές για παιδιά που να πηγαίνουν σε βρεφονηπιακό ή παιδικό σταθμό ή και σε νηπιαγωγείο. Υπάρχει παρουσία παιδιών Ρομά στο 4ο, στο 13ο δημοτικό Ευόσμου. Υπάρχει μία μικρή παρουσία παιδιών Ρομά στο 6ο διαπολιτισμικό γυμνάσιο και λύκειο Ευόσμου. Σημαντικό είναι το πρόβλημα του αναλφαβητισμού (περίπου το 80-90% των παιδιών) ενώ οι περισσότεροι εγκαταλείπουν στην 1η ή στην 2α Γυμνασίου..
Υπάρχει έντονη δραστηριότητα στο δήμο σε θέματα παιδείας εκπαίδευσης εκμάθησης της

ελληνικής γλώσσας και παρατηρείται συμμετοχή σε αρκετά προγράμματα (πχ. Το Διαπολιτισμικό Δημοτικό Σχολείο Ελευθερίου-Κορδελιού συμμετέχει στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα ως συνεργάτης της ΜΚΟ «ΟικοΚοινωνία» -Πρωτοβουλία για την Κοινωνική Κατοικία και την Υποστήριξη της Κοινωνικής Ένταξης των Τσιγγάνων Πολιτών- μαζί με άλλα τέσσερα ιδρύματα κι οργανώσεις από τη Γερμανία, την Ιταλία, τη Ρουμανία και την Τουρκία).

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Στην περιοχή έχουν υλοποιηθεί τα προηγούμενα χρόνια διάφορα προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση για παιδιά Ρομά. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

«**Φάρος του Κόσμου**», εθελοντικό πρόγραμμα με δημιουργικά εργαστήρια για παιδιά Ρομά στην κοινότητα Δενδροποτάμου (ενορία Αγίου Νεκταρίου)

Στις 07/02/2014, ο Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΕΛΚΕ ΑΠΘ) στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου «Εκπαίδευση των παιδιών Ρομά στις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης», που υλοποιείται μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - Ε.Κ.Τ.) και από εθνικούς πόρους, δημοσίευσε πρόσκληση προκειμένου να συγκροτήσει μητρώο δασκάλων για την πραγματοποίηση φροντιστηριακών μαθημάτων σε μαθητές Ρομά Δημοτικού με αισθητηριακές βλάβες (προϋπολογισθέν ποσό 6.000€) με αντικείμενο: Υποστηρικτικά μαθήματα σε μαθητές Ρομά με αναπηρίες (αισθητηριακές, κινητικές και νοητικές βλάβες) σε οικισμούς/καταυλισμούς Ρομά των Δήμων Θεσσαλονίκης, Δέλτα, Ηράκλειας, Θερμαϊκού, Βέροιας, Αλεξάνδρειας, Κατερίνης, Εορδαίας και Κορδελιού – Ευόσμου.

Τον Σεπτέμβριο του 2013 ο Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΕΛΚΕ ΑΠΘ) στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου «Εκπαίδευση των παιδιών Ρομά στις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης», που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - Ε.Κ.Τ.) και από Εθνικούς πόρους, προκήρυξε τη συγκρότηση μητρώου Δασκάλων για την πραγματοποίηση φροντιστηριακών μαθημάτων σε μαθητές Ρομά δημοτικού (συνολικό προϋπολογισθέν ποσό 15.841€) με αντικείμενο Ενισχυτικά (φροντιστηριακά) μαθήματα, στις Περιφέρειες της Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας (έως τις (ημερομηνία λήξης του εν λόγω έργου 31/12/2013 με πιθανότητα παράτασης)

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Δεν έχουν πραγματοποιηθεί δράσεις ειδικά για Ρομά. Ο τόπος εγκατάστασης τους δεν επαρκεί. Υπάρχουν προβλήματα καταγραφής, ώστε να γνωρίζουν τις ανάγκες τους για να είναι δυνατόν να αναπτυχθούν δράσεις. Υπάρχει επίσης και έλλειψη προσωπικού στο κέντρο στήριξης. Στον παρελθόν έχουν καταγραφεί μόλις 3 γυναίκες που έχουν απευθυνθεί στο Κέντρο για ανάπτυξη κάποιας απασχόλησης.

Μεγάλο ποσοστό αναλφάβητων ενηλίκων

Δεν υπάρχουν προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων

Έχουν διενεργηθεί κατά το παρελθόν προγράμματα για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας.

Μη επαρκής αντιμετώπιση του βασικού προβλήματος του αναλφαβητισμού

Έχουν διενεργηθεί κατά το παρελθόν διάφορα προγράμματα κατάρτισης

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Δεν παρατηρείται αποκλεισμός από «Υπηρεσίες Υγείας».

Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο, ΙΚΑ, ΠΙΚΠΑ, κ.α) είναι εύκολη αφού υπάρχουν οι απαραίτητες υποδομές σε μικρή απόσταση (η μετάβαση από και προς τις διαθέσιμες μονάδες υγείας γίνεται με μέσα μαζικής μεταφοράς, με ιδιότητα αυτοκίνητα καθώς και πεζοί).

Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη

τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Σε γενικές γραμμές ισχύουν όσα αναφέρθηκαν στην ενότητα 2.2. αλλά έχουν γίνει αρκετά βήματα για την βελτίωση της κατάστασης στην περιοχή αφού κατά διαστήματα έχουν πραγματοποιηθεί δράσεις εμβολιασμών παιδιών Ρομά στην περιοχή του Δενδροπόταμου. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι επί 4 χρονιά γιατροί της οργάνωσης Ελληνική Παιδιατρική Εταιρεία & Προαγωγής Υγείας Βορείου Ελλάδος, με τη συνεργασία του Δήμου Κορδελιού Ευόσμου και της Φιλοπτώχου Αδελφότητας Ανδρών Θεσσαλονίκης, με επισκέπτονταν τον Δενδροπόταμο και στον υπόγειο χώρο του Ιερού Ναού του Αγίου Νεκταρίου εξέταζαν εμβολίαζαν και συμβούλευαν παιδιά Ρομά ενώ μοίραζαν ενημερωτικό υλικό, παιχνίδια και δώρα σε μια προσπάθεια προαγωγής της υγείας σ αυτήν την ευαίσθητη κοινωνική ομάδα

Για την εξυπηρέτηση του συνόλου του Δήμου (συμπεριλαμβανομένων και των Ρομά) υπάρχουν το Κέντρο Υγείας του Δήμου, Νοσοκομείο και διάφορες Δημοτικές Κοινωνικές Δομές και Υπηρεσίες (ΚΑΠΗ, Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Φαρμακείο, Βοήθεια στο Σπίτι κτλ). Στο Κοινωνικό Παντοπωλείο και στο Κοινωνικό Φαρμακείο, που είναι για όλες τις ευπαθείς ομάδες, και συνεπώς έχουν πρόσβαση και οι Ρομά, είναι εγγεγραμμένα 60 άτομα. Δεν υπάρχει Ιατροκοινωνικό Κέντρο (ΙΑΚ) ενώ υπάρχει ένα κοινωνικό ιατρείο με εθελοντές ιατρούς.

Για την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας, ψυχοκοινωνικής στήριξης, εξαρτήσεις και ψυχική υγεία απευθύνονται στο κέντρο κοινωνικής στήριξης, ενώ δεν υπάρχει ξεχωριστό τμήμα για Ρομά.

Παλαιότερα είχε γίνει πρόγραμμα δωρεάν εμβολιασμού για παιδιά και δεν είχαν συμμετάσχει. Ο παιδίατρος δεν έχει εξετάσει παιδιά. Κυρίως ενήλικες ζητούν βοήθεια.

Υγειονομική Ασφάλιση:

Από τους ηλικιωμένους (άνω των 65 ετών) το 80% είναι πλήρως ανασφάλιστοι ενώ το υπόλοιπο 20% έχει ασφάλεια Πρόνοιας.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των Ρομά είναι ανασφάλιστοι ή/και έχουν βιβλιάριο Απορίας.

Μικρό ποσοστό είναι ασφαλισμένοι (στο ΙΚΑ ή σε άλλο ασφαλιστικό φορέα εξαιτίας της μεγάλης ενεργείας και της έλλειψης σταθερής εργασίας)

Κατά συνέπεια ως κύρια υγειονομική ασφάλιση μπορεί να θεωρηθεί η Πρόνοια.

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Με βάση τα επιδόματα που λαμβάνουν οι Ρομά, το 10% του πληθυσμού έχει κάποιου είδους αναπηρία (σωματική, ψυχική, νοητική ή αισθητηριακή). Το 15% είναι (ή ήταν στο παρελθόν) εξαρτημένο από ουσίες. Δεν υπάρχουν καταγεγραμμένοι οροθετικοί, αλλά είναι πολύ έντονο το πρόβλημα των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων.

Είναι συχνό το φαινόμενο περιπτώσεων ψυχονευρωτικών διαταραχών (π.χ. κατάθλιψη, αγχώδη διαταραχή, νευρολογικά νοσήματα)

Το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού είναι καπνιστές (οι περισσότεροι εξ αυτών από μικρή ηλικία).

Συχνό είναι το φαινόμενο κατανάλωσης αλκοόλ (κυρίως στον πληθυσμό των αντρών) αλλά σε πολύ λίγες περιπτώσεις στα παρατηρείται εξάρτηση από αυτό.

Είναι συχνό το φαινόμενο περιπτώσεων εξάρτησης από ναρκωτικές ουσίες

Οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι η εμφάνιση μεγάλου αριθμού ατόμων με κακή ψυχική υγεία και προβλήματα ψυχονευρωτικών διαταραχών μπορούν (πέραν του γενικότερου κακού κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος των οικισμών των Ρομά και των άσχημων συνθηκών διαβίωσης) να αποδοθούν στο γεγονός ότι οι διάφορες ψυχικές ασθένειες χρησιμοποιούνται (είτε από τα τους ίδιους τους πάσχοντες, είτε από τον ευρύτερο οικογενειακό του περιβάλλον) ως μέσο διεκδίκησης διαφόρων επιδομάτων (π.χ. προνοιακά και αναπηρίας, κλπ).

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Κάλυψη μέρος του παιδικού πληθυσμού σε Εμβολιασμό μέσω δράσεων διαφόρων φορέων Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές. Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας - Εποχικότητα & Μειωμένη επαγγελματική κινητικότητα Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Απουσία γυναικολογικού ελέγχου Αδιαφορία για θέματα ατομικής υγιεινής Στην περιοχή είναι έντονο το φαινόμενο της ύπαρξης αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων προς τους Ρομά Παρουσιάζεται το φαινόμενο της επαιτείας (και ιδιαίτερα της παιδικής) Πολλές οικογένειες λαμβάνουν -και κατά συνέπεια εξαρτώνται- κοινωνικά επιδόματα διαφόρων τύπων Σχολική διαρροή Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως. Μειωμένο ενδιαφέρον του γυναικείου πληθυσμού για θέματα ατομικής υγείας, πρόληψης (γυναικολογικών θεμάτων) και αντισύλληψης</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Τάση για αυτοαπασχόληση Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής και κατάργησης στερεοτύπων Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη εξάλειψη των διακρίσεων, στον δημόσιο τομέα (Υπηρεσίες της Δημόσιας Διοίκησης , άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων, κλπ) Ο μετακινούμενος πληθυσμός είναι πολύ μικρός</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη - εγκλωβισμός σε περιορισμένες παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις, λόγω έλλειψης ικανών επαγγελματιών δεξιοτήτων Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού Δυσκολίας κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά Διεύρυνση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις Έλλειψη ικανών επαγγελματιών δεξιοτήτων και μη διάθεση για απόκτηση νέων (σε συνδυασμό με τον αναλφαβητισμό) Υψηλά ποσοστά ανεργίας Κακή κατάσταση υγείας ενός μεγάλου μέρους του που εξαιτίας της έλλειψης πρόληψης, των κακών συνθηκών διαβίωσης, την ανέχεια και την έλλειψη πληροφόρησης</p>

2.3.11. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος		Χαλκηδόνος	Υπόμνημα	
			Κάτω από 100	
			100 - 499	
			500 - 999	
			1000 - 1499	
			1500 - 1999	
			2000 +	
Πληθυσμός Ρομά		Σύνολο Ρομά Δήμου		
Οικισμοί	1	Εντός Ιστού	4	4

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Χαλκηδόνος είναι εδραιωποιημένα 4 άτομα εκ των οποίων 2 άνδρες και 2 γυναίκες. Το 2008 στον Καλλικρατικό δήμο Χαλκηδόνος, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς δήμους Χαλκηδόνος, Αγίου Αθανασίου και Κουφαλίων δεν υπήρχαν αναφορές για εγκατεστημένους ή εποχικούς Ρομά.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Στον Δήμο Χαλκηδόνος, διαμένει ένας μικρός αριθμός Ρομά (4 άτομα) εντός του αστικού ιστού και ο πληθυσμός αυτός θεωρείται ενσωματωμένος.

Οι ενσωματωμένοι Ρομά (είναι αυτοί που έχουν τη μικρότερη ανάγκη να ενσωματωθούν), είναι δημοτολογικά εντάξει, τακτοποιημένοι, έχουν (ή ενοικιάζουν) κατοικία και έχουν ενσωματωθεί στην τοπική κοινωνία.

Τύπος Κατοικιών:

Διαμένουν σε οικίες εντός του αστικού ιστού

Οι κατοικίες στις οποίες διαμένουν οι ενσωματωμένοι Ρομά διαθέτουν κουζίνα, εσωτερική τουαλέτα, εσωτερικό ντους ή μπανιέρα και ηλεκτρικό ρεύμα.

Δίκτυα υποδομών:

Δεδομένου ότι οι Ρομά της περιοχής είναι ενσωματωμένοι, έχουν πρόσβαση στις υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτρισμού της περιοχής

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Δεδομένου ότι ο μικρός αυτός πληθυσμός Ρομά είναι ενσωματωμένος στον αστικό ιστό της περιοχής, έχει πρόσβαση στις υπηρεσίες αποκομιδής απορριμμάτων που απολαμβάνει και ο υπόλοιπος πληθυσμός (μη Ρομά).

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενσωματωμένων Ρομά, διαθέτει ΑΦΜ.

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

Γυναικεία Απασχόληση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Βλέπε ενότητα 2.2

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή
Ισοτιμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Οι ενσωματωμένοι Ρομά έχουν πρόσβαση στις κοινωνικές υποδομές της περιοχής
Γενικά, δεν παρατηρείται αποκλεισμός των Ρομά από «Υπηρεσίες Υγείας» στην περιοχή.
Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο), γίνεται κυρίως μέσω αστικών λεωφορείων. (η πρόσβαση στις μονάδες Υγείας σε αυτό είναι σχετικά εύκολη)
Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Δεν παρατηρούνται περιστατικά

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Υπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Ικανοποιητικές συνθήκες στέγασης Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές. Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού σε υποδομές εκπαίδευσης Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας - Εποχικότητα & Μειωμένη επαγγελματική κινητικότητα Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Πολλές οικογένειες λαμβάνουν -και κατά συνέπεια εξαρτώνται- κοινωνικά επιδόματα διαφόρων τύπων Σχολική διαρροή Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής</p>

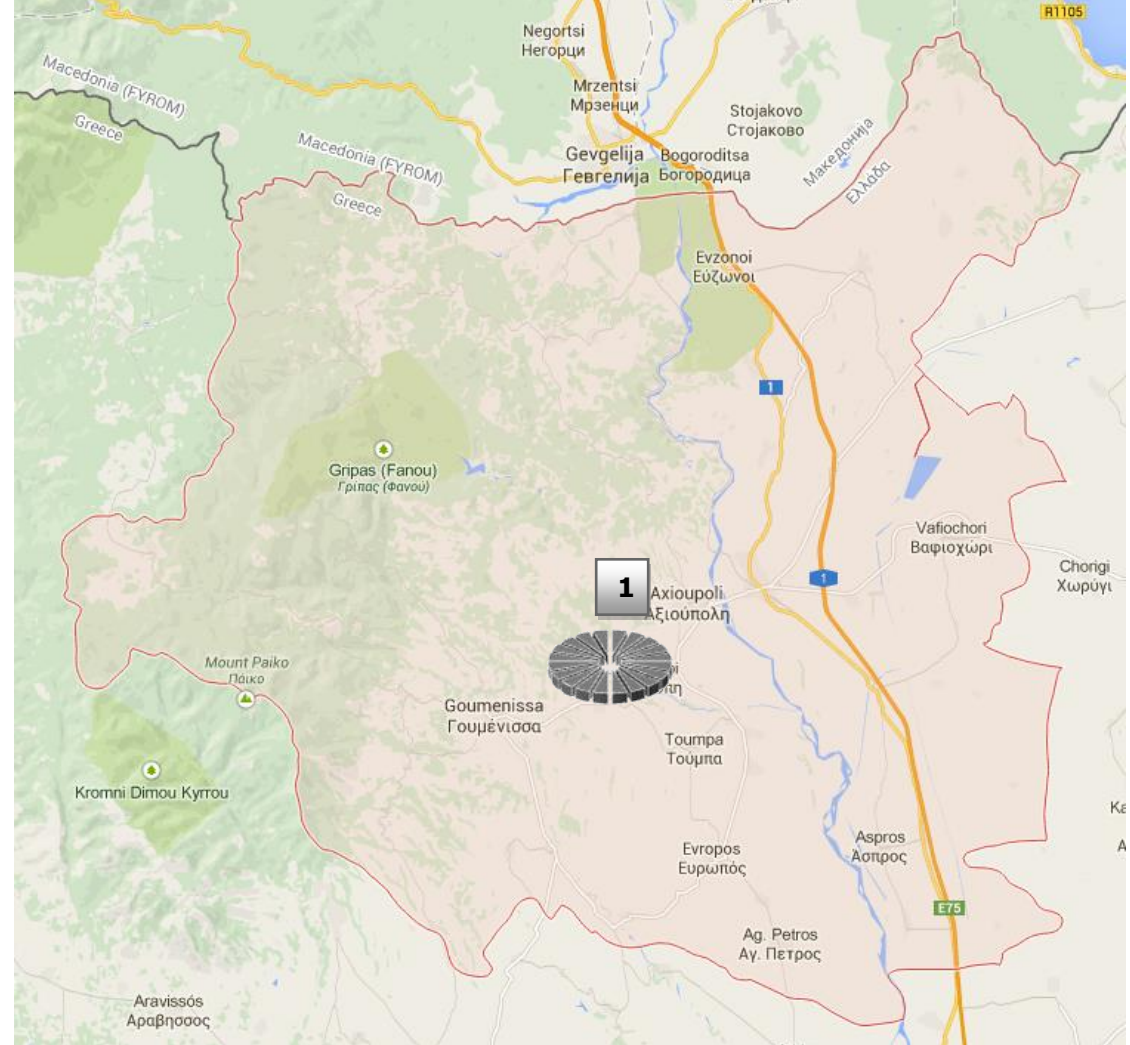

Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία</p> <p>Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης.</p> <p>Τάση για αυτοαπασχόληση</p> <p>Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής και κατάργησης στερεοτύπων</p> <p>Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού</p> <p>Ο μετακινούμενος πληθυσμός είναι πολύ μικρός</p>	<p>φύσεως και σε θέματα αντισύλληψης.</p> <p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη και κινητικότητα</p> <p>Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού</p> <p>Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομά .</p> <p>Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών</p> <p>«Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις</p> <p>Υψηλά ποσοστά ανεργίας</p>

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΙΛΚΙΣ

Περιφερειακή Ενότητα	Κιλκίς	Υπόμνημα	
		Κάτω από 100	
		100 - 499	
		500 - 999	
		1000 - 1499	
		1500 - 1999	
		2000 +	
Πληθυσμός Ρομά		Σύνολο Ρομά Π.Ε.	
180		180	

2.3.12. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΠΑΙΟΝΙΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Παιονίας	Υπόμνημα		
	<p>Κάτω από 100</p> <p>100 - 499</p> <p>500 - 999</p> <p>1000 - 1499</p> <p>1500 - 1999</p> <p>2000 +</p>			
			<p>Πληθυσμός Ρομά</p> <p>Σύνολο Ρομά Δήμου</p>	
			<p>Οικισμοί</p> <p>1</p> <p>Αξιούπολης</p>	<p>180</p> <p>180</p>

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Παιονίας βρίσκονται 180 άτομα εκ των οποίων 102 άνδρες και 78 γυναίκες. Από αυτούς μόνο οι 80 είναι εδραιωποιημένοι και οι υπόλοιποι 100 μετακινούμενοι. Το 2008 στον Καλλικρατικό δήμο Παιονίας, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς δήμους Πολυκάστρου, Ευρωπού, Αξιούπολης, Γουμένισσας και κοινότητα Λιβαδιών, δεν υπήρχαν αναφορές για εγκατεστημένους ή εποχικούς Ρομά.

Συγκεκριμένα, στην περιοχή της Αξιούπολης υπάρχει ένας μικρός καταυλισμός Ρομά, στον οποίο διαμένουν περίπου 40 περίπου οικογένειες (σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Σχέδιο του Δήμου). Είναι σημαντικό όμως πως οι περισσότεροι κάτοικοι του καταυλισμού έχουν γίνει δημότες.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο μέρος των Ρομά της Αξιούπολης έχει γραφτεί στα δημοτολόγια και κατά συνέπεια είναι σε μεγάλο βαθμό αστικοδημοτικά τακτοποιημένο

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Η Αξιούπολη είναι η τρίτη μεγαλύτερη πόλη του Δήμου Παιονίας. Πρόκειται για ένα σύγχρονο αστικό κέντρο με πλούσια πολιτιστική και ιστορική παράδοση, το οποίο φιλοξενεί, μεταξύ άλλων, το Παράρτημα Μακεδονίας του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών "Ελευθέριος Βενιζέλος".

Η Δημοτική Ενότητα Αξιούπολης αποτελείται από τις Τοπικές Κοινότητες Αξιουπόλεως, Γοργόπης, Ειδομένης, Πλαγίων, Ρυζιών, Σκρα και Φανού. Στην περιοχή της Αξιούπολης είναι καταγεγραμμένοι 180 Ρομά εκ των οποίων οι 80 (40 περίπου οικογένειες) είναι εγκατεστημένοι και θεωρούνται ενσωματωμένοι. Πλέον αυτών είναι καταγεγραμμένοι (στην ίδια περιοχή/καταυλισμό) άλλοι 100 μετακινούμενοι Ρομά (55% του συνολικού πληθυσμού Ρομά της Αξιούπολης).

Οι οικογένειες που μένουν σε οικίες, αναφέρουν ότι έχουν τους ανάλογους τίτλους ιδιοκτησίας αυτών.

Κατά διαστήματα, στην περιοχή διαβιούν οικογένειες μετακινούμενων Ρομά

Η μετακίνηση από και προς τους οικισμούς γίνεται με αυτοκίνητο, με μέσα μαζικής μεταφοράς ή πεζοί.

Τύπος Κατοικιών:

Μέρος του πληθυσμού (το μέρος των Ρομά που θεωρείται πλέον ενσωματωμένο) στεγάζεται σε σπίτια, ενώ οι υπόλοιπες οικογένειες διαβιούν σε παραπήγματα, τα οποία στο σύνολό τους δεν καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων, είτε λόγω μεγέθους, είτε λόγω έλλειψης στοιχειώδους υποδομών (ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροδότησης).

Οι κατοικίες στις οποίες διαμένουν οι ενσωματωμένοι Ρομά διαθέτουν εσωτερικό WC

Οι «μετακινούμενοι» διαβιούν κατά κύριο λόγο σε παραπήγματα

Σε αρκετές κατοικίες συμβιούν περισσότερες από μία οικογένειες, (κατά βάση 2) οι οποίες εμφανίζουν συγγενικούς δεσμούς.

Στον οικισμό υπάρχουν αρκετά αυτοσχέδια οικήματα

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά βλέπε ενότητα 2.2.

Δίκτυα υποδομών:

Οι ενσωματωμένοι Ρομά έχουν πρόσβαση στις υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτροδότησης της περιοχής.

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά των οικισμών ισχύουν τα αναφερόμενα στην ενότητα 2.2.

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Το μέρος των Ρομά που είναι ενσωματωμένο στον αστικό ιστό της περιοχής, έχει πρόσβαση στις υπηρεσίες αποκομιδής απορριμμάτων που απολαμβάνει και ο υπόλοιπος πληθυσμός (μη Ρομά). Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά των διαφόρων οικισμών ισχύουν τα αναφερόμενα στην ενότητα 2.2.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενσωματωμένων Ρομά, διαθέτει ΑΦΜ.

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά των διαφόρων οικισμών ισχύουν τα αναφερόμενα στην ενότητα 2.2.

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

Γυναικεία Απασχόληση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Βλέπε ενότητα 2.2

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή. Ισότιμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Γενικά, δεν παρατηρείται αποκλεισμός των Ρομά από «Υπηρεσίες Υγείας» στην περιοχή.

Στην περιοχή δεν λειτουργεί ΙΑΚ.

Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο), γίνεται κυρίως μέσω αστικών λεωφορείων και μέσω ΚΤΕΛ. (η πρόσβαση στις μονάδες Υγείας σε αυτό είναι σχετικά εύκολη)

Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Μικρό ποσοστό είναι ασφαλισμένοι (στο ΙΚΑ ή σε άλλο ασφαλιστικό φορέα εξαιτίας της μεγάλης ενεργείας και της έλλειψης σταθερής εργασίας)
Κατά συνέπεια ως κύρια υγειονομική ασφάλιση μπορεί να θεωρηθεί η Πρόνοια.

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Δεν έχουν καταγραφεί περιστατικά.

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Ικανοποιητικές συνθήκες στέγασης (εδραιωμένοι και ενσωματωμένοι Ρομά) Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Αστικοδημοτική τακτοποίηση Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές (κυρίως του ενσωματωμένου πληθυσμού). Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής Σημαντική πληθυσμιακή κινητικότητα που δυσχεραίνει την ένταξη και την κοινωνική ενσωμάτωση.</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας - Εποχικότητα & Μειωμένη επαγγελματική κινητικότητα Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Κακές Συνθήκες Στέγασης (του μη ενσωματωμένου και μετακινούμενου πληθυσμού) Αδιαφορία για θέματα ατομικής υγιεινής (κυρίως του μη ενσωματωμένου και μετακινούμενου πληθυσμού) Ύπαρξη αρνητικών στερεοτύπων εναντίον των Ρομά Μεγάλο μέρος του πληθυσμού στα όρια της οικονομικής εξαθλίωσης Εμφάνιση παραεμπορίου Σχολική διαρροή Έλλειψη προσωπικής φροντίδας και καθαριότητας σε ενήλικες και παιδιά(κυρίως μη ενσωματωμένος πληθυσμός) Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως.</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Τάση για αυτοαπασχόληση Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού</p>	<p>Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού Δυσκολία κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομα . Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις Υψηλά ποσοστά ανεργίας Ο μετακινούμενος πληθυσμός αποτελεί ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού</p>

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΛΛΑΣ

Περιφερειακή Ενότητα	Πέλλας		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Πληθυσμός Ρομά	Σύνολο Ρομά Π.Ε.
	100 - 499			
	500 - 999			
	1000 - 1499			
	1500 - 1999			
	2000 +			
Δήμοι	1	Αλμωπίας	10	183
	2	Έδεσσας	22	
	3	Πέλλας	53	
	4	Σκύδρας	98	

2.3.13. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΑΛΜΩΠΙΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Αλμωπίας		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Πληθυσμός Ρομά Σύνολο Ρομά Δήμου	10
	100 - 499			
	500 - 999			
	1000 - 1499			
	1500 - 1999			
	2000 +			
Οικισμοί	1	Αριδαία	10	10

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Αλμωπίας είναι εδραιωποιημένα 10 άτομα εκ των οποίων 2 άνδρες και 8 γυναίκες. Το 2008 στον Καλλικρατικό δήμο Αλμωπίας, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς δήμους Αριδαίας και Εξαπλατάνου δεν υπήρχαν αναφορές για εγκατεστημένους ή εποχικούς Ρομά.

Ως χώρος διαμονής των Ρομά στην περιοχή καταγράφεται η περιοχή της Αριδαίας.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Στην περιοχή της Αριδαίας είναι εδραιωμένος ένας πολύ μικρός πληθυσμός Ρομά (10 άτομα) και θεωρείται ενσωματωμένος.

Οι ενσωματωμένοι Ρομά (είναι αυτοί που έχουν τη μικρότερη ανάγκη να ενσωματωθούν), είναι δημοτολογικά εντάξει, τακτοποιημένοι, έχουν (ή ενοικιάζουν) κατοικία και έχουν ενσωματωθεί στην τοπική κοινωνία.

Οι κατοικίες στις οποίες διαμένουν οι ενσωματωμένοι Ρομά διαθέτουν εσωτερικό WC.

Τύπος Κατοικιών:

Διαμένουν σε σπίτια σε διάφορες περιοχές της πόλης (οι μελέτες υποδεικνύουν ότι προτιμώνται πυκνοκατοικημένες περιοχές, συνήθως σε γειτονίες, κατώτερου- μεσαίου επιπέδου ή γειτονίες της εργατικής τάξης καθώς και σε περιοχές με άλλες μειονότητες/ μετανάστες)

Δίκτυα υποδομών:

Δεδομένου ότι οι Ρομά της περιοχής είναι ενσωματωμένοι, έχουν πρόσβαση στις υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτρισμού της περιοχής

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Δεδομένου ότι ο μικρός αυτός πληθυσμός Ρομά είναι ενσωματωμένος στον αστικό ιστό της περιοχής, έχει πρόσβαση στις υπηρεσίες αποκομιδής απορριμμάτων που απολαμβάνει και ο υπόλοιπος πληθυσμός (μη Ρομά).

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενσωματωμένων Ρομά, διαθέτει ΑΦΜ.

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

Γυναικεία Απασχόληση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Βλέπε ενότητα 2.2

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή
Ισότιμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Οι ενσωματωμένοι Ρομά έχουν πρόσβαση στις κοινωνικές υποδομές της περιοχής
Γενικά, δεν παρατηρείται αποκλεισμός των Ρομά από «Υπηρεσίες Υγείας» στην περιοχή.
Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο), γίνεται κυρίως μέσω αστικών λεωφορείων. (η πρόσβαση στις μονάδες Υγείας σε αυτό είναι σχετικά εύκολη)
Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Βλέπε ενότητα 2.2

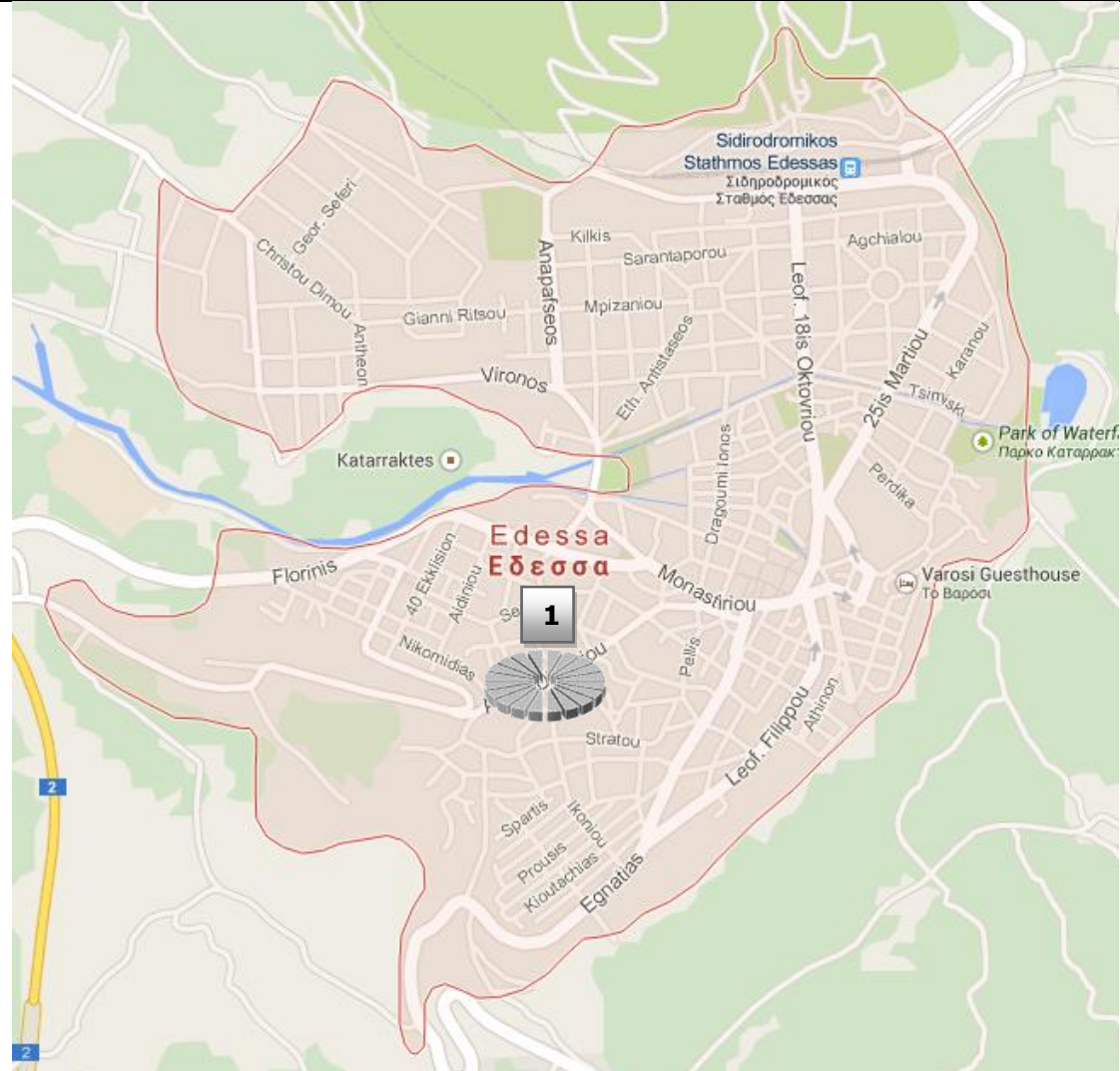
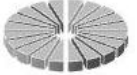

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Δεν παρατηρούνται περιστατικά

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Ικανοποιητικές συνθήκες στέγασης Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές. Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού σε υποδομές εκπαίδευσης Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας - Εποχικότητα & Μειωμένη επαγγελματική κινητικότητα Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Τάση για αυτοαπασχόληση Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής και κατάργησης στερεοτύπων Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη και κινητικότητα Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις</p>

2.3.14. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωμένων» Ρομά του Δήμου ΕΔΕΣΣΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Έδεσσα	Υπόμνημα		
	<p>Κάτω από 100</p> <p>100 - 499</p> <p>500 - 999</p> <p>1000 - 1499</p> <p>1500 - 1999</p> <p>2000 +</p>			
				
				
				
				
				
		<p>Πληθυσμός Ρομά</p> <p>Σύνολο Ρομά Δήμου</p>		
Οικισμοί	1	Εντός αστικού ιστού	22	22

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Έδεσσας είναι εδραιωμένα 22 άτομα εκ των οποίων 8 άνδρες και 14 γυναίκες. Το 2008 στον Καλλικρατικό δήμο Έδεσσας, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς δήμους Βεγορίτιδας και Έδεσσας δεν υπήρχαν αναφορές για εγκατεστημένους ή εποχικούς Ρομά.

Τα 22 αυτά άτομα διαμένουν εντός του αστικού ιστού.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ**Χωροθέτηση οικισμών - Αστικό περιβάλλον:**

Στην Έδεσσα, διαμένει ένας μικρός αριθμός Ρομά (22 άτομα) εντός του αστικού ιστού και ο πληθυσμός αυτός θεωρείται ενσωματωμένος.

Οι ενσωματωμένοι Ρομά (είναι αυτοί που έχουν τη μικρότερη ανάγκη να ενσωματωθούν), είναι δημοτολογικά εντάξει, τακτοποιημένοι, έχουν (ή ενοικιάζουν) κατοικία και έχουν ενσωματωθεί στην τοπική κοινωνία.

Οι κατοικίες στις οποίες διαμένουν οι ενσωματωμένοι Ρομά διαθέτουν κουζίνα, εσωτερική τουαλέτα, εσωτερικό ντους ή μπανιέρα και ηλεκτρικό ρεύμα.

Τύπος Κατοικιών:

Διαμένουν σε σπίτια εντός του αστικού ιστού

Δίκτυα υποδομών:

Δεδομένου ότι οι Ρομά της περιοχής είναι ενσωματωμένοι, έχουν πρόσβαση στις υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτρισμού της περιοχής

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Δεδομένου ότι ο μικρός αυτός πληθυσμός Ρομά είναι ενσωματωμένος στον αστικό ιστό της περιοχής, έχει πρόσβαση στις υπηρεσίες αποκομιδής απορριμμάτων που απολαμβάνει και ο υπόλοιπος πληθυσμός (μη Ρομά).

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ**Ανεργία:**

Βλέπε ενότητα 2.2

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενσωματωμένων Ρομά, διαθέτει ΑΦΜ.

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

Γυναικεία Απασχόληση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Βλέπε ενότητα 2.2

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή
Ισοτίμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Οι ενσωματωμένοι Ρομά έχουν πρόσβαση στις κοινωνικές υποδομές της περιοχής
Γενικά, δεν παρατηρείται αποκλεισμός των Ρομά από «Υπηρεσίες Υγείας» στην περιοχή.
Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο), γίνεται κυρίως μέσω αστικών λεωφορείων. (η πρόσβαση στις μονάδες Υγείας σε αυτό είναι σχετικά εύκολη)
Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Δεν παρατηρούνται περιστατικά

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Ικανοποιητικές συνθήκες στέγασης Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές. Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού σε υποδομές εκπαίδευσης Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Σχολική διαρροή Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως και σε θέματα αντισύλληψης.</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη και κινητικότητα</p>

<p>Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Τάση για αυτοαπασχόληση Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής και κατάργησης στερεοτύπων Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού Ο μετακινούμενος πληθυσμός είναι πολύ μικρός</p>	<p>Αναλφαβητισμός Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις Υψηλά ποσοστά ανεργίας</p>
--	--

2.3.15. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιοποιημένων» Ρομά του Δήμου ΠΕΛΛΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Πέλλας		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Κάτω από 100	
	100 - 499		100 - 499	
	500 - 999		500 - 999	
	1000 - 1499		1000 - 1499	
	1500 - 1999		1500 - 1999	
	2000 +		2000 +	
	Πληθυσμός Ρομά		Σύνολο Ρομά Δήμου	
Οικισμοί	1	Γυψοχώρι	15	140
	2	Μελίσσι	75	
	3	Κρύα Βρύση	30	
	4	Σταυροδρόμι	20	

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Πέλλας είναι εδραιωμένα 140 άτομα εκ των οποίων 62 άνδρες και 78 γυναίκες. Το 2008 στον Καλλικρατικό δήμο Πέλλας, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς δήμους Γιαννιτσών, Κύρρου, Πέλλας, Κρύας Βρύσης και Μεγάλου Αλεξάνδρου δεν υπήρχαν αναφορές για εγκατεστημένους ή εποχικούς Ρομά.

Ως χώροι διαμονής των Ρομά στην περιοχή καταγράφονται το Γυψοχώρι, το Μελίσι, η Κρύα Βρύση και το Σταυροδρόμι.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Στον Δήμο Πέλλας καταγράφονται 4 οικισμοί, ένας στο Γυψοχώρι (15 άτομα), ένας στο Μελίσι (75 άτομα), ένας στην Κρύα Βρύση (30 άτομα) και ένας στο Σταυροδρόμι (20 άτομα) και το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού των οικισμών αυτών θεωρείται ενσωματωμένο. Οι ενσωματωμένοι Ρομά (είναι αυτοί που έχουν τη μικρότερη ανάγκη να ενσωματωθούν), είναι δημοτολογικά εντάξει, τακτοποιημένοι, έχουν (ή ενοικιάζουν) κατοικία και έχουν ενσωματωθεί στην τοπική κοινωνία. Οι κατοικίες στις οποίες διαμένουν οι ενσωματωμένοι Ρομά διαθέτουν εσωτερικό WC.

Τύπος Κατοικιών:

Μέρος του πληθυσμού (το μέρος των Ρομά που θεωρείται πλέον ενσωματωμένο) στεγάζεται σε σπίτια, ενώ οι υπόλοιπες οικογένειες διαβιούν σε παραπήγματα, τα οποία στο σύνολό τους δεν καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων, είτε λόγω μεγέθους, είτε λόγω έλλειψης στοιχειώδους υποδομών (ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροδότησης).

Οι κατοικίες στις οποίες διαμένουν οι ενσωματωμένοι Ρομά διαθέτουν εσωτερικό WC

Οι «μετακινούμενοι» διαβιούν αποκλειστικά σε παραπήγματα

Σε αρκετές κατοικίες συμβιούν περισσότερες από μία οικογένειες, (κατά βάση 2) οι οποίες εμφανίζουν συγγενικούς δεσμούς.

Στους οικισμούς υπάρχουν αρκετά αυτοσχέδια οικήματα

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά βλέπε ενότητα 2.2.

Δίκτυα υποδομών:

Οι ενσωματωμένοι Ρομά έχουν πρόσβαση στις υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτροδότησης της περιοχής.

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά των οικισμών ισχύουν τα αναφερόμενα στην ενότητα 2.2.

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Το μέρος των Ρομά που είναι ενσωματωμένο στον αστικό ιστό της περιοχής, έχει πρόσβαση στις υπηρεσίες αποκομιδής απορριμμάτων που απολαμβάνει και ο υπόλοιπος πληθυσμός (μη Ρομά).

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά των διαφόρων οικισμών ισχύουν τα αναφερόμενα στην

ενότητα 2.2.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενσωματωμένων Ρομά, διαθέτει ΑΦΜ.

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά των διαφόρων οικισμών ισχύουν τα αναφερόμενα στην ενότητα 2.2.

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

Γυναικεία Απασχόληση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Βλέπε ενότητα 2.2

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή
Ισότιμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Γενικά, δεν παρατηρείται αποκλεισμός των Ρομά από «Υπηρεσίες Υγείας» στην περιοχή.

Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο), γίνεται κυρίως μέσω αστικών λεωφορείων και μέσω ΚΤΕΛ. (η πρόσβαση στις μονάδες Υγείας σε αυτό είναι σχετικά εύκολη)

Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Μικρό ποσοστό είναι ασφαλισμένοι (στο ΙΚΑ ή σε άλλο ασφαλιστικό φορέα εξαιτίας της μεγάλης ανεργίας και της έλλειψης σταθερής εργασίας)

Κατά συνέπεια ως κύρια υγειονομική ασφάλιση μπορεί να θεωρηθεί η Πρόνοια.

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

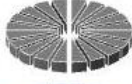

Δεν έχουν καταγραφεί περιστατικά.

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Ικανοποιητικές συνθήκες στέγασης (εδραιωμένοι και ενσωματωμένοι Ρομά) Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Αστικοδημοτική τακτοποίηση Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές (κυρίως του ενσωματωμένου πληθυσμού). Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής Σημαντική πληθυσμιακή κινητικότητα που δυσχεραίνει την ένταξη και την κοινωνική ενσωμάτωση.</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Κακές Συνθήκες Στέγασης (του μη ενσωματωμένου και μετακινούμενου πληθυσμού) Αδιαφορία για θέματα ατομικής υγιεινής (κυρίως του μη ενσωματωμένου και μετακινούμενου πληθυσμού) Ύπαρξη αρνητικών στερεοτύπων εναντίον των Ρομά Μεγάλο μέρος του πληθυσμού στα όρια της οικονομικής εξαθλίωσης Σχολική διαρροή Έλλειψη προσωπικής φροντίδας και καθαριότητας σε ενήλικες και παιδιά(κυρίως μη ενσωματωμένος πληθυσμός) Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως.</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Τάση για αυτοαπασχόληση Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού</p>	<p>Διαίωνιση του Αναλφαβητισμού Δυσκολία κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομα . Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις Υψηλά ποσοστά ανεργίας</p>

2.3.16. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΣΚΥΔΡΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Σκύδρας		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Πληθυσμός Ρομά Σύνολο Ρομά Δήμου	98
	100 - 499			
	500 - 999			
	1000 - 1499			
	1500 - 1999			
	2000 +			
	Οικισμοί	1	Εντός αστικού ιστού, (και μικρός αριθμός εκτός αστικού ιστου)	98

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Σκύδρας είναι εδραιωποιημένα 98 άτομα εκ των οποίων 45 άνδρες και 53 γυναίκες. Το 2008 στον Καλλικρατικό δήμο Σκύδρας, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς δήμους Μενήιδος και Σκύδρας δεν υπήρχαν αναφορές για εγκατεστημένους ή εποχικούς Ρομά. Από τα 98 αυτά άτομα τα 88 διαμένουν εντός του αστικού ιστού και τα υπόλοιπα 10 εκτός αστικού ιστού.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Τα περισσότερα νοικοκυριά εντάσσονται στην κατηγορία των χαμηλών εισοδημάτων

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Η ανεργία είναι το κύριο χαρακτηριστικό του πληθυσμού των Ρομά κυρίων λόγω του επαγγελματικού αποκλεισμού εξαιτίας των κοινωνικών διακρίσεων

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Στην Σκύδρα, διαμένει ένας μικρός αριθμός Ρομά (98 άτομα) κυρίως εντός του αστικού ιστού και ο πληθυσμός αυτός θεωρείται ενσωματωμένος.

Οι ενσωματωμένοι Ρομά (είναι αυτοί που έχουν τη μικρότερη ανάγκη να ενσωματωθούν), είναι δημοτολογικά εντάξει, τακτοποιημένοι, έχουν (ή ενοικιάζουν) κατοικία και έχουν ενσωματωθεί στην τοπική κοινωνία.

Οι κατοικίες στις οποίες διαμένουν οι ενσωματωμένοι Ρομά διαθέτουν κουζίνα, εσωτερική τουαλέτα, εσωτερικό ντους ή μπανιέρα και ηλεκτρικό ρεύμα.

Τύπος Κατοικιών:

Διαμένουν σε σπίτια.

Δίκτυα υποδομών:

Δεδομένου ότι οι Ρομά της περιοχής είναι ενσωματωμένοι, έχουν πρόσβαση στις υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτρισμού της περιοχής

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Δεδομένου ότι ο μικρός αυτός πληθυσμός Ρομά είναι ενσωματωμένος, έχει πρόσβαση στις υπηρεσίες αποκομιδής απορριμμάτων που απολαμβάνει και ο υπόλοιπος πληθυσμός (μη Ρομά).

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενσωματωμένων Ρομά, διαθέτει ΑΦΜ.

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

Γυναικεία Απασχόληση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Εκτός από μία οικογένεια Ρομά καμία άλλη δεν έχει αναπτύξει έως τώρα επιχειρηματική δραστηριότητα.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Βλέπε ενότητα 2.2

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή
Ισότιμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Η πρόσβαση στις μονάδες Υγείας δεν είναι εφικτή εξαιτίας της ανεργίας με αποτέλεσμα μεγάλο μέρος των Ρομά να έχουν βιβλιάριο Απορίας

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Δεν παρατηρούνται περιστατικά

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Ικανοποιητικές συνθήκες στέγασης Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές. Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού σε υποδομές εκπαίδευσης Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Σχολική διαρροή Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως και σε θέματα αντισύλληψης.</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Τάση για αυτοαπασχόληση Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής και κατάργησης στερεοτύπων Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη και κινητικότητα Αναλφαβητισμός Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις Υψηλά ποσοστά ανεργίας</p>

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΙΕΡΙΑΣ

Περιφερειακή Ενότητα	Πιερίας		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Πληθυσμός Ρομά 302	Σύνολο Ρομά Π.Ε. 302
	100 - 499			
	500 - 999			
	1000 - 1499			
	1500 - 1999			
	2000 +			
Δήμοι	1	Κατερίνης	302	302

2.3.17. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Κατερίνης		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		100 - 499	
	500 - 999		1000 - 1499	
	1500 - 1999		2000 +	
	Πληθυσμός Ρομά	Σύνολο Ρομά Δήμου	302	302
	Οικισμοί	1	Πέλεκας	

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν στον Καλλικρατικό Δήμο Κατερίνης και από το ερωτηματολόγιο που στάλθηκε από το Δήμο, είναι εδραιωποιημένα 302 άτομα, εκ των οποίων 140 άνδρες και 162 γυναίκες. Το 2008 στον Καλλικρατικό Δήμο Κατερίνης, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς Δήμους Ελαφίνας, Κατερίνης, Κορινού, παραλίας, Πέτρας και Πιερίων ήταν εγκατεστημένες 86 οικογένειες Ρομά και συνολικά 380 άτομα. Επίσης την περίοδο εκείνη ήταν εποχικά εγκατεστημένες στην ευρύτερη περιοχή 10 οικογένειες Ρομά, με συνολικά 50 άτομα. Σημαντικά προβλήματα καταγράφονται στην περιοχή Πέλεκα (όπου εδρεύει και ο οικισμός των Ρομά), όπου έχει δημιουργηθεί παράνομη χωματερή.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμού - Αστικό περιβάλλον:

Στον οικισμό παρουσιάζονται σημαντικά προβλήματα στέγασης και κατά το παρελθόν έχουν γίνει προσπάθειες για εξεύρεση λύσης (πχ λυόμενα)

Η περιοχή/ες επιλέχθηκε από τους ίδιους τους Τσιγγάνους ως τόπος εγκατάστασης (σύμφωνα με αναφορές των ίδιων).

Δεν υπάρχουν διαμορφωμένοι κοινόχρηστοι χώροι

Κατά διαστήματα, στην περιοχή διαβιούν οικογένειες μετακινούμενων Ρομά

Η μετακίνηση από και προς τον οικισμό γίνεται με αυτοκίνητο, με μέσα μαζικής μεταφοράς ή πεζοί.

Τύπος Κατοικιών:

Μέρος του πληθυσμού στεγάζεται σε σπίτια, ενώ οι υπόλοιπες οικογένειες διαβιούν σε παραπήγματα, τα οποία στο σύνολό τους δεν καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων, είτε λόγω μεγέθους, είτε λόγω έλλειψης στοιχειώδους υποδομών (ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροδότησης).

Οι «μετακινούμενοι» διαβιούν αποκλειστικά σε παραπήγματα

Σε αρκετές κατοικίες συμβιούν περισσότερες από μία οικογένειες, (κατά βάση 2) οι οποίες εμφανίζουν συγγενικούς δεσμούς.

Η θέρμανση των κατοικιών γίνεται συνήθως με ξυλόσομπες.

Πληθώρα Ρομά της περιοχής διαμένει σε παράνομα λυόμενα και παράγκες, αλλά και σε φορτηγά διαμορφωμένα σε κατοικίες

Υπάρχουν αρκετά αυτοσχέδια οικήματα

Δίκτυα υποδομών:

Δίκτυο αποχέτευσης: δεν υπάρχει κεντρικό δίκτυο αποχέτευσης,

Δίκτυο ηλεκτροδότησης : Πολλές κατοικίες δεν είναι συνδεδεμένες με το δίκτυο ηλεκτροδότησης, και εξυπηρετούνται με αυτοσχέδιο τρόπο (παράνομη σύνδεση από κολόνες της ΔΕΗ, γεννήτριες, παίρνουν ρεύμα από γειτονικά σπίτια).

Δίκτυο Υδροδότησης: Είχαν γίνει στο παρελθόν υποδομές για την υδροδότηση του οικισμού.

Δίκτυο τηλεπικοινωνιών: Καμία οικία δεν είναι συνδεδεμένη με δίκτυο σταθερής τηλεφωνίας, καθώς είναι διαδεδομένη η χρήση κινητών τηλεφώνων

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Παλαιότερα στον οικισμό είχαν τοποθετηθεί κάδοι και ο δήμος φρόντιζε για την τακτική αποκομιδή τους. Σε κάθε περίπτωση σήμερα η κατάσταση θεωρείται προβληματική

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Μεγάλο ποσοστό ανεργίας

Μη σταθερή και σε πολλές περιπτώσεις εποχική απασχόληση

Μη σταθερό εισόδημα

Ελάχιστα μέλη είναι εγγεγραμμένα και κάνουν χρήση των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ

Το εργατικό δυναμικό του οικισμού εργάζεται περιστασιακά

Οι γυναίκες στο σύνολό τους δηλώνουν άνεργες

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό διαθέτει ΑΦΜ.

Παρατηρούνται εκκρεμότητες με ΔΟΥ και ΟΑΕΕ (είναι συνηθισμένο το φαινόμενο να γίνεται έναρξη επαγγέλματος για την απόκτηση επαγγελματικού/εμπορικού αυτοκινήτου)

Δεν υποβάλλεται φορολογική δήλωση από το σύνολο των υπόχρεων (παρόλα αυτά η κατάσταση βελτιώνεται τα τελευταία χρόνια, κυρίως για λόγους απόκτησης ασφάλισης απόρων και λήψης επιδομάτων)

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Εργάτες γης ή εργάτες σε κάθε είδος εργασίας.

Ανακύκλωση (συλλογή και μεταπώληση πάσης φύσεως σίδερων για ανακύκλωση).

Επαιτεία

Λόγω της μεγάλης ανεργίας, είναι συχνό το φαινόμενο παρουσίας παραβατικής συμπεριφοράς (διακίνηση ουσιών, κλοπές, απάτες, κλπ).

Περιστασιακή απασχόληση ως –πλανόδιοι- μικροπωλητές μαναβικής

Περιστασιακή απασχόληση σε αγροτικές/οικοδομικές/γενικές εργασίες.

Περιστασιακή απασχόληση ως μικροπωλητές στη λαϊκή αγορά.

Περιστασιακή απασχόληση στην ανακύκλωση (παλιατζήδες) όπου συγκεντρώνουν σίδερα τα οποία μεταπωλούν για ανακύκλωση.

Γυναικεία Απασχόληση:

Δεν υπάρχει καμιά οργανωμένη επαγγελματική απασχόληση των γυναικών και οι περισσότερες απασχολούνται μαζί με την οικογένεια (πχ ανακύκλωση, μικροπωλητές, εποχική εργασία, αγροτικές εργασίες, κλπ)

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Δεν έχει αναπτυχθεί επιχειρηματική δραστηριότητα από άτομα στην περιοχή, καθώς αφενός μεν δεν παρουσιάζονται ιδιαίτερες επαγγελματικές ευκαιρίες αφετέρου δε δεν έχουν καλλιεργηθεί κάποιες ιδιαίτερες επαγγελματικές δεξιότητες

Οι περισσότεροι απασχολούνται στο πλανόδιο εμπόριο

Επιλέγεται η πλανόδια απασχόληση, αφού παρουσιάζει ελάχιστες απαιτήσεις και γνώσεις Δεξιότητες (φορητό ή ημιφορητό ή αγροτικό αυτοκίνητο και εμπόρευμα που προμηθεύονται ανάλογα με την εποχή, πχ φρούτα, λαχανικά, ρούχα, οικιακά είδη, κλπ. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για συλλογή σίδερων και άλλων ανακυκλώσιμων υλικών προς πώληση)

Παντελής έλλειψη συνεταιριστικής κίνησης (κυρίως λόγω έλλειψης των αναγκαίων δεξιοτήτων)

Παντελής έλλειψη επιχειρηματικής κίνησης (κυρίως λόγω έλλειψης των αναγκαίων δεξιοτήτων)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Λίγοι Ρομά έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενηλίκων δεν έχει ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Μεγάλο ποσοστό των παιδιών δεν εγγράφεται καθόλου στο σχολείο.

Ο αναλφαβητισμός είναι κοινό φαινόμενο στον οικισμό

Μαθητική Διαρροή:

Είναι συνηθισμένο το φαινόμενο αρκετά παιδιά να εγγράφονται στο νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό σχολείο αλλά το μεγαλύτερο μέρος αυτών (άνω του 50% σύμφωνα με μελέτες) να εγκαταλείπουν από τις πρώτες τάξεις με αποτέλεσμα να στερούνται βασικών γνώσεων (σχολικός αποκλεισμός)

Προσχολική αγωγή: Αν και μεγάλο ποσοστό Ρομά εγγράφουν τα παιδιά τους στον παιδικό σταθμό ή και νηπιαγωγείο, όταν φθάσουν στην ηλικία για την είσοδό τους στο δημοτικό, τα αποσύρουν

από το εκπαιδευτικό σύστημα με αποτέλεσμα να στερούνται βασικών γνώσεων (σχολικός αποκλεισμός).

Επίσης παρατηρείται να εγγράφονται τα παιδιά στο Δημοτικό μεγαλύτερα από την ηλικία που ορίζεται (συνήθως ένα χρόνο).

Το μεγαλύτερο μέρος των παιδιών που γράφονται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση δεν γνωρίζουν καθόλου ελληνικά.

Μεγάλο μεγάλος αριθμός απουσιών από το σχολείο (σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά). Επισημαίνεται ότι οι λόγοι των απουσιών είναι διάφοροι και στις περισσότερες περιπτώσεις πολύ σοβαροί όπως: κακή οικονομική κατάσταση οικογένειας, παιδική εργασία, κακή σίτιση παιδιών, έλλειψη βασικών ειδών ρουχισμού / υπόδησης, τα επικριτικά σχόλια των συμμαθητών, οι γάμοι σε πολύ μικρή ηλικία (κυρίως τα κορίτσια) έλλειψη ενδιαφέροντος.

Τα παιδιά που εγγράφονται στην Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σπανίως την ολοκληρώνουν. Το φαινόμενο αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο στα κορίτσια (ακόμα και στις περιπτώσεις που ολοκληρώνουν την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση πολύ σπάνια συνεχίζουν στην Δευτεροβάθμια).

Την σχολική διαρροή ενισχύει το γεγονός ότι δεν υπάρχουν καλά παραδείγματα Ρομά που να έχουν επωφεληθεί από το Εκπαιδευτικό Σύστημα και να χρησιμεύσουν ως role model

Πρέπει να επισημανθεί ότι η σχολική διαρροή και κατά συνέπεια ο αναλφαβητισμός προκαλεί σειρά προβλημάτων όπως (π.χ. στέκεται εμπόδιο στην απόκτηση ακόμα και διπλώματος οδήγησης)

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή
Ισότιμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Δεν λειτουργούν τμήματα ένταξης τσιγγανοπαίδων

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Μεγάλο ποσοστό αναλφάβητων ενηλίκων

Δεν υπάρχουν προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων

Έχουν διενεργηθεί κατά το παρελθόν προγράμματα για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας.

Μη επαρκής αντιμετώπιση του βασικού προβλήματος του αναλφαβητισμού

Έχουν διενεργηθεί κατά το παρελθόν διάφορα προγράμματα κατάρτισης

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Δεν παρατηρείται αποκλεισμός από «Υπηρεσίες Υγείας».

Στην περιοχή λειτουργεί ΙΑΚ, που βρίσκεται στη Στοά Δημαρχιακού Μεγάρου & Πέλεκας. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα στοχεύει στην ποιοτική αναβάθμιση της ζωής των τσιγγάνων, στην επιμόρφωση τους καθώς και στη δημιουργική απασχόληση των παιδιών. Παρέχει υπηρεσίες όπως: α) η καταγραφή της ομάδας στόχου, μελέτη επεξεργασίας και ανάλυση των ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών καθώς και ιδιαιτεροτήτων τους, β) η καταγραφή των αναγκών και των υγειονομικών και κοινωνικών προβλημάτων τους με επιδημιολογική έρευνα και εφαρμογή μέτρων βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης, γ) πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, δ) η ενημέρωση του πληθυσμού για θέματα δημόσιας υγείας και πρόσβασης σε δημόσιες υπηρεσίες και συνεργασίας με τις τοπικές υπηρεσίες και φορείς, ε) συμβουλευτικές υπηρεσίες και προγράμματα αγωγής υγείας, στ) Εξοικείωση με τα καινούρια δεδομένα στέγασης και φροντίδας

του περιβάλλοντος χώρου, ζ) η καταγραφή των αναγκών της ομάδας στόχου και η) επαφή με δασκάλους ώστε να επιτευχθεί η σχολική ένταξη των παιδιών.

Τα αποτελέσματα των παραπάνω δράσεων είναι:

- Η συμβολή στην ομαλή ένταξη του πληθυσμού των Ρομά στον κοινωνικό ιστό
- Η ποιοτική αναβάθμιση της ζωής των Ρομά με την παροχή πρωτοβάθμιας περίθαλψης
- Η στήριξη πολιτικών υπέρ του τοπικού πληθυσμού των Ρομά (εκπαίδευση, απασχόληση, στέγαση)

Οι άμεσα ωφελούμενοι του Ιατροκοινωνικού Κέντρου είναι:

- Οι Ρομά που αντιμετωπίζουν προβλήματα κοινωνικού αποκλεισμού
- Οι νέοι Ρομά που διευκολύνονται στη διαδικασία ένταξης
- Οι γυναίκες Τσιγγάνες που έχουν δίπλα τους μία ομάδα στήριξης της οικογένειας και των ιδίων
- Τα παιδιά των Ρομά
- Ο κοινωνικός ιστός της ευρύτερης περιοχής

Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο, ΙΚΑ, ΠΙΚΠΑ, κ.α) είναι εύκολη αφού υπάρχουν οι απαραίτητες υποδομές σε μικρή απόσταση (η μετάβαση από και προς τις διαθέσιμες μονάδες υγείας γίνεται με μέσα μαζικής μεταφοράς, με ιδιότητα αυτοκίνητα καθώς και πεζοί).

Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Η κατάσταση μπορεί να θεωρηθεί προβληματική τόσο στον τομέα της Δημόσιας Υγείας όσο και στον τομέα της πρόληψης. Τα συνηθισμένα προβλήματα που παρατηρούνται είναι:

- έλλειψη προσωπικής φροντίδας και καθαριότητας σε ενήλικες και παιδιά
- εμβολιασμοί (η κατάσταση στον τομέα των παιδιών έχει βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια)
- κακή στοματική υγιεινή (Ειδικά τα παιδιά, δεν φροντίζουν το στόμα τους και τα περισσότερα έχουν χαλασμένα δόντια)
- έξαρση σε καρδιολογικά νοσήματα ,
- είναι πολύ συνηθισμένες οι ασθένειες νευρολογικής και ψυχολογικής φύσεως.
- Παρατηρείται μεγάλη υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως. Είναι συνηθισμένο φαινόμενο οι γυναίκες Ρομ να κάνουν γυναικολογικές εξετάσεις (π.χ. τεστ-ΠΑΠ, μαστογραφία, κλπ) μόνο στην περίπτωση που παρουσιάσουν κάποιο πρόβλημα υγείας

Αυξημένα κρούσματα ηπατίτιδας και φυματίωσης ,

Ποσοστό μη εμβολιασμένων ενηλίκων :80%

Ποσοστό μη εμβολιασμένων παιδιών :81%

(πηγή:<http://www.e-pieria.gr>)

Εξαιτίας της συνηθισμένης πρακτικής να μην τηρείται το πρόγραμμα εμβολιασμών των παιδιών, παρατηρούνται εξάρσεις διαφόρων νοσημάτων (σύμφωνα με δηλώσεις των ιδίων) όπως καθώς και αναπνευστικά και καρδιολογικά προβλήματα.

Είναι συνηθισμένο φαινόμενο να μην χρησιμοποιείται οποιαδήποτε μέθοδος αντισύλληψης (ενισχύεται από το γεγονός ότι οι Ρομά παντρεύονται σε πολύ μικρή ηλικία) με αποτέλεσμα είτε τη συνεχή τεκνοποίηση είτε τις αμβλώσεις (σε ορισμένες περιπτώσεις έχει καταγραφεί υψηλό ποσοστό αμβλώσεων ανεξαρτήτως αν βρίσκονται σε γάμο ή όχι, ακόμη και σε πολύ νεαρές κοπέλες)

Υγειονομική Ασφάλιση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των Ρομά είναι ανασφάλιστοι ή/και έχουν βιβλιάριο Απορίας. Μικρό ποσοστό είναι ασφαλισμένοι (στο ΙΚΑ ή σε άλλο ασφαλιστικό φορέα εξαιτίας της μεγάλης ενεργείας και της έλλειψης σταθερής εργασίας) Κατά συνέπεια ως κύρια υγειονομική ασφάλιση μπορεί να θεωρηθεί η Πρόνοια.

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Είναι συχνό το φαινόμενο περιπτώσεων ψυχονευρωτικών διαταραχών (π.χ. κατάθλιψη, αγχώδη διαταραχή, νευρολογικά νοσήματα)

Το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού είναι καπνιστές (οι περισσότεροι εξ αυτών από μικρή ηλικία).

Συχνό είναι το φαινόμενο κατανάλωσης αλκοόλ (κυρίως στον πληθυσμό των αντρών) αλλά σε πολύ λίγες περιπτώσεις στα παρατηρείται εξάρτηση από αυτό.

Είναι συχνό το φαινόμενο περιπτώσεων εξάρτησης από ναρκωτικές ουσίες

Οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι η εμφάνιση μεγάλου αριθμού ατόμων με κακή ψυχική υγεία και προβλήματα ψυχονευρωτικών διαταραχών μπορούν (πέραν του γενικότερου κακού κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος των οικισμών των Ρομά και των άσχημων συνθηκών διαβίωσης) να αποδοθούν στο γεγονός ότι οι διάφορες ψυχικές ασθένειες χρησιμοποιούνται (είτε από τα τους ίδιους τους πάσχοντες, είτε από τον ευρύτερο οικογενειακό του περιβάλλον) ως μέσο διεκδίκησης διαφόρων επιδομάτων (π.χ. προνοιακά και αναπηρίας, κλπ).

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Υγειονομική Κάλυψη του μεγαλύτερου μέρους του πληθυσμού Κάλυψη μέρους του παιδικού πληθυσμού σε Εμβολιασμό (50% περίπου) Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές. Ύπαρξη βασικών υποδομών Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Απουσία γυναικολογικού ελέγχου Αδιαφορία για θέματα ατομικής υγιεινής Στην περιοχή είναι έντονο το φαινόμενο της ύπαρξης αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων προς τους Ρομά Παρουσιάζεται έντονα το φαινόμενο της επαιτείας (και ιδιαίτερα της παιδικής) Εμφάνιση παραεμπορίου Σχολική διαρροή Έλλειψη προσωπικής φροντίδας και καθαριότητας σε ενήλικες και παιδιά Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως. Μειωμένο ενδιαφέρον του γυναικείου πληθυσμού για θέματα ατομικής υγείας, πρόληψης (γυναικολογικών θεμάτων) και αντισύλληψης</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη - εγκλωβισμός σε περιορισμένες παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις, λόγω έλλειψης ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων</p>

<p>ενσωμάτωσης. Τάση για αυτοαπασχόληση Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη εξάλειψη των διακρίσεων, στον δημόσιο τομέα (Υπηρεσίες της Δημόσιας Διοίκησης , άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων, κλπ) Ο μετακινούμενος πληθυσμός είναι πολύ μικρός</p>	<p>Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού Δυσκολίας κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομά. Διεύρυνση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις Έλλειψη ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων και μη διάθεση για απόκτηση νέων (σε συνδυασμό με τον αναλφαβητισμό) Υψηλά ποσοστά ανεργίας, ενώ σε κάποιους οικισμούς/συνοικισμούς η ανεργία είναι καθολική Κακή κατάσταση υγείας ενός μεγάλου μέρους του που εξαιτίας της έλλειψης πρόληψης, των κακών συνθηκών διαβίωσης, την ανέχεια και την έλλειψη πληροφόρησης</p>
--	---

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕΡΡΩΝ

Περιφερειακή Ενότητα	Σερρών		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Πληθυσμός Ρομά Σύνολο Ρομά Π.Ε.	4.494
	100 - 499			
	500 - 999			
	1000 - 1499			
	1500 - 1999			
	2000 +			
Δήμοι	1	Βισαλτίας	120	
	2	Ηράκλεια	2.274	
	3	Σερρών	2.100	

2.3.18. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωμένων» Ρομά του Δήμου ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Βισαλτίας		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Πληθυσμός Ρομά Σύνολο Ρομά Δήμου	120
	100 - 499			
	500 - 999			
	1000 - 1499			
	1500 - 1999			
	2000 +			
	Οικισμοί	1		
	2	Ευκαρπίας (Αποθ.Κακαράντζα)	42	

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Βισαλτίας είναι εδραιωμένα 120 άτομα εκ των οποίων 42 άνδρες και 78 γυναίκες. Σε σχέση με το 2008 που στον Καλλικρατικό δήμο Βισαλτίας, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς δήμους Αχινού, Βισαλτίας, Νιγρίτης και Τραγίλου, ήταν εγκατεστημένες 30 οικογένειες Ρομά (4 μέλη ανά Οικογένεια Κατά μ.ο.) δεν παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση.

Ως χώροι διαμονής των Ρομά στην περιοχή καταγράφεται η δημοτική ενότητα Τραγίλου και η δημοτική ενότητα Ευκαρπίας (Μαυροθάλασσα – Πύργος, Αποθ. Κακαράντζα).

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμού - Αστικό περιβάλλον:

Η περιοχή/ες επιλέχθηκε από τους ίδιους τους Τσιγγάνους ως τόπος εγκατάστασης (σύμφωνα με αναφορές των ίδιων).

Οι οικογένειες που μένουν σε οικίες, αναφέρουν ότι έχουν τους ανάλογους τίτλους ιδιοκτησίας αυτών

Δεν υπάρχουν διαμορφωμένοι κοινόχρηστοι χώροι

Κατά διαστήματα, στην περιοχή διαβιούν οικογένειες μετακινούμενων Ρομά

Η μετακίνηση από και προς τον οικισμό γίνεται με αυτοκίνητο, με μέσα μαζικής μεταφοράς ή πεζοί.

Τύπος Κατοικιών:

Μέρος του πληθυσμού στεγάζεται σε σπίτια, ενώ οι υπόλοιπες οικογένειες διαβιούν σε παραπήγματα, τα οποία στο σύνολό τους δεν καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων, είτε λόγω μεγέθους, είτε λόγω έλλειψης στοιχειώδους υποδομών (ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροδότησης).

Οι «μετακινούμενοι» διαβιούν αποκλειστικά σε παραπήγματα

Σε αρκετές κατοικίες συμβιούν περισσότερες από μία οικογένειες, (κατά βάση 2) οι οποίες εμφανίζουν συγγενικούς δεσμούς.

Οι περισσότερες κατοικίες διαθέτουν εσωτερικό WC.

Η θέρμανση των κατοικιών γίνεται συνήθως με ξυλόσομπες.

Πληθώρα Ρομά της περιοχής διαμένει σε λυόμενα και παράγκες, αλλά και σε φορτηγά διαμορφωμένα σε κατοικίες

Υπάρχουν αρκετά αυτοσχέδια οικήματα

Δίκτυα υποδομών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Στον οικισμό δεν υπάρχουν κάδοι απορριμμάτων και ούτε γίνεται αποκομιδή με αποτέλεσμα σημαντικούς κινδύνους δημόσιας υγείας.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Οικονομική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Εργάτες γης ή εργάτες σε κάθε είδος εργασίας.

Ανακύκλωση (συλλογή και μεταπώληση πάσης φύσεως σίδερων για ανακύκλωση).

Επαιτεία

Λόγω της μεγάλης ανεργίας, είναι συχνό το φαινόμενο παρουσίασης παραβατικής συμπεριφοράς (διακίνηση ουσιών, κλοπές, απάτες, κλπ).

Περιστασιακή απασχόληση ως –πλανόδιοι- μικροπωλητές μαναβικής

Περιστασιακή απασχόληση σε αγροτικές/οικοδομικές/γενικές εργασίες.

Περιστασιακή απασχόληση ως μικροπωλητές στη λαϊκή αγορά.

Περιστασιακή απασχόληση στην ανακύκλωση (παλιατζήδες) όπου συγκεντρώνουν σίδερα τα οποία μεταπωλούν για ανακύκλωση.

Γυναικεία Απασχόληση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Δεν έχει αναπτυχθεί επιχειρηματική δραστηριότητα από άτομα στην περιοχή, καθώς αφενός μεν δεν παρουσιάζονται ιδιαίτερες επαγγελματικές ευκαιρίες αφετέρου δε δεν έχουν καλλιεργηθεί κάποιες ιδιαίτερες επαγγελματικές δεξιότητες

Οι περισσότεροι απασχολούνται στο πλανόδιο εμπόριο

Επιλέγεται η πλανόδια απασχόληση, αφού παρουσιάζει ελάχιστες απαιτήσεις και γνώσεις Δεξιότητες (φορτηγό ή ημιφορτηγό ή αγροτικό αυτοκίνητο και εμπόρευμα που προμηθεύονται ανάλογα με την εποχή, πχ φρούτα, λαχανικά, ρούχα, οικιακά είδη, κλπ. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για συλλογή σίδερων και άλλων ανακυκλώσιμων υλικών προς πώληση)

Παντελής έλλειψη συνεταιριστικής κίνησης (κυρίως λόγω έλλειψης των αναγκαίων δεξιοτήτων)

Παντελής έλλειψη επιχειρηματικής κίνησης (κυρίως λόγω έλλειψης των αναγκαίων δεξιοτήτων)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Βλέπε ενότητα 2.2

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Δεν λειτουργούν τμήματα ένταξης τσιγγανοπαίδων

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Δεν παρατηρείται αποκλεισμός από «Υπηρεσίες Υγείας».

Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο, ΙΚΑ, ΠΙΚΠΑ, κ.α) είναι εύκολη αφού υπάρχουν οι απαραίτητες υποδομές σε μικρή απόσταση (η μετάβαση από και προς τις διαθέσιμες μονάδες υγείας γίνεται με μέσα μαζικής μεταφοράς, με ιδιόκτητα αυτοκίνητα καθώς και πεζοί).

Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Διαθέσιμη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές.</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας - Εποχικότητα & Μειωμένη επαγγελματική κινητικότητα Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Αδιαφορία για θέματα ατομικής υγιεινής Στην περιοχή είναι έντονο το φαινόμενο της ύπαρξης αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων προς τους Ρομά Εμφάνιση παραεμπορίου Σχολική διαρροή Έλλειψη προσωπικής φροντίδας και καθαριότητας σε ενήλικες και παιδιά Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως. Μειωμένο ενδιαφέρον του γυναικείου πληθυσμού για θέματα ατομικής υγείας, πρόληψης (γυναικολογικών θεμάτων) και αντισύλληψης</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Τάση για αυτοαπασχόληση Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη εξάλειψη των διακρίσεων, στον δημόσιο τομέα (Υπηρεσίες της Δημόσιας Διοίκησης , άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων, κλπ)</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη - εγκλωβισμός σε περιορισμένες παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις, λόγω έλλειψης ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομά. Διεύρυνση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις Έλλειψη ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων και μη διάθεση για απόκτηση νέων (σε συνδυασμό με τον αναλφαβητισμό) Υψηλά ποσοστά ανεργίας Κακή κατάσταση υγείας ενός μεγάλου μέρους του που εξαιτίας της έλλειψης πρόληψης, των κακών συνθηκών διαβίωσης, την ανέχεια και την έλλειψη πληροφόρησης</p>

2.3.19. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωποιημένων» Ρομά του Δήμου ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Ηράκλειας		Υπόμνημα	
			Κάτω από 100	
			100 - 499	
			500 - 999	
			1000 - 1499	
			1500 - 1999	
			2000 +	
		Πληθυσμός Ρομά	Σύνολο Ρομά Δήμου	
Οικισμοί	1	Ηράκλειας	824	2.274
	2	Ποντισμένο	1.300	
	3	Σιδηρόκαστρο	150	

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Ηράκλειας είναι εδραιωποιημένα 2.274 άτομα εκ των οποίων 1.039 άνδρες και 1.235 γυναίκες.

Ως χώροι διαμονής των Ρομά στην περιοχή καταγράφονται η Ηράκλεια, το Ποντισμένο και το Σιδηρόκαστρο.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Στον Δήμο Ηράκλειας καταγράφονται 3 οικισμοί Ρομά, ένας στην Ηράκλεια (824 άτομα), ένας στο Ποντισμένο (1300 άτομα) και ένας στο Σιδηρόκαστρο (150 άτομα) και το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού τους θεωρείται ενσωματωμένο.

Οι ενσωματωμένοι Ρομά (είναι αυτοί που έχουν τη μικρότερη ανάγκη να ενσωματωθούν), είναι δημοτολογικά εντάξει, τακτοποιημένοι, έχουν (ή ενοικιάζουν) κατοικία και έχουν ενσωματωθεί στην τοπική κοινωνία.

Οι κατοικίες στις οποίες διαμένουν οι ενσωματωμένοι Ρομά διαθέτουν εσωτερικό WC.

Τύπος Κατοικιών:

Μέρος του πληθυσμού (το μέρος των Ρομά που θεωρείται πλέον ενσωματωμένο) στεγάζεται σε σπίτια, ενώ οι υπόλοιπες οικογένειες διαβιούν σε παραπήγματα, τα οποία στο σύνολό τους δεν καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων, είτε λόγω μεγέθους, είτε λόγω έλλειψης στοιχειώδους υποδομών (ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροδότησης).

Οι κατοικίες στις οποίες διαμένουν οι ενσωματωμένοι Ρομά διαθέτουν εσωτερικό WC

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά βλέπε ενότητα 2.2.

Δίκτυα υποδομών:

Οι ενσωματωμένοι Ρομά έχουν πρόσβαση στις υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτροδότησης της περιοχής.

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά των οικισμών ισχύουν τα αναφερόμενα στην ενότητα 2.2.

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Το μέρος των Ρομά που είναι ενσωματωμένο στον αστικό ιστό της περιοχής, έχει πρόσβαση στις υπηρεσίες αποκομιδής απορριμμάτων που απολαμβάνει και ο υπόλοιπος πληθυσμός (μη Ρομά).

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά των διαφόρων οικισμών ισχύουν τα αναφερόμενα στην ενότητα 2.2.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενσωματωμένων Ρομά, διαθέτει ΑΦΜ.

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά των διαφόρων οικισμών ισχύουν τα αναφερόμενα στην

ενότητα 2.2.

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

Γυναικεία Απασχόληση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Βλέπε ενότητα 2.2

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή
Ισοτίμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Γενικά, δεν παρατηρείται αποκλεισμός των Ρομά από «Υπηρεσίες Υγείας» στην περιοχή.
Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο), γίνεται κυρίως μέσω αστικών λεωφορείων και μέσω ΚΤΕΛ. (η πρόσβαση στις μονάδες Υγείας σε αυτό είναι σχετικά εύκολη)
Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Μικρό ποσοστό είναι ασφαλισμένοι (στο ΙΚΑ ή σε άλλο ασφαλιστικό φορέα εξαιτίας της μεγάλης ενεργείας και της έλλειψης σταθερής εργασίας)

Κατά συνέπεια ως κύρια υγειονομική ασφάλιση μπορεί να θεωρηθεί η Πρόνοια.

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Δεν έχουν καταγραφεί περιστατικά.

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Ικανοποιητικές συνθήκες στέγασης (εδραιωμένοι και ενσωματωμένοι Ρομά) Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Αστικοδημοτική τακτοποίηση Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές (κυρίως του ενσωματωμένου πληθυσμού). Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής Σημαντική πληθυσμιακή κινητικότητα που δυσχεραίνει την ένταξη και την κοινωνική ενσωμάτωση.</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Κακές Συνθήκες Στέγασης (του μη ενσωματωμένου και μετακινούμενου πληθυσμού) Αδιαφορία για θέματα ατομικής υγιεινής (κυρίως του μη ενσωματωμένου και μετακινούμενου πληθυσμού) Ύπαρξη αρνητικών στερεοτύπων εναντίον των Ρομά Μεγάλο μέρος του πληθυσμού στα όρια της οικονομικής εξαθλίωσης Σχολική διαρροή Έλλειψη προσωπικής φροντίδας και καθαριότητας σε ενήλικες και παιδιά(κυρίως μη ενσωματωμένος πληθυσμός) Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως.</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Τάση για αυτοαπασχόληση Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού</p>	<p>Διαίωνιση του Αναλφαβητισμού Δυσκολία κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομα . Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις Υψηλά ποσοστά ανεργίας</p>

2.3.20. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωμένων» Ρομά του Δήμου ΣΕΡΡΩΝ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Ηράκλειας		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Πληθυσμός Ρομά	Σύνολο Ρομά Δήμου
	100 - 499			
	500 - 999			
	1000 - 1499			
	1500 - 1999			
	2000 +			
	Οικισμοί	1	Νοσοκομείο	100
	2	Φλωρίνης	800	
	3	Άγιος Αθανάσιος	1.200	

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, στον Καλλικρατικό δήμο Σερρών είναι εδραιωμένα 2100 άτομα εκ των οποίων 910 άνδρες και 1190 γυναίκες.

Ως χώροι διαμονής των Ρομά στην περιοχή καταγράφονται η περιοχή κοντά στο Γενικό Νοσοκομείο Σερρών, η οδός Φλωρίνης και ο Άγιος Αθανάσιος.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Στον Δήμο Σερρών καταγράφονται 3 οικισμοί Ρομά, ένας στην περιοχή του Γενικού Νοσοκομείου Σερρών (100 άτομα), ένας στην οδό Φλωρίνης (800 άτομα) και ένας στον Άγιο Αθανάσιο (1200 άτομα) και το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού τους θεωρείται ενσωματωμένο.

Οι ενσωματωμένοι Ρομά είναι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα του Δήμου, έχουν (ή ενοικιάζουν) κατοικία και έχουν ενσωματωθεί στην τοπική κοινωνία.

Τύπος Κατοικιών:

Μέρος του πληθυσμού (το μέρος των Ρομά που θεωρείται πλέον ενσωματωμένο) στεγάζεται σε σπίτια που έχουν παραχωρηθεί από το κράτος με κάποιες παράνομες προσθήκες, ενώ οι υπόλοιπες οικογένειες διαβιούν σε παραπήγματα (κυρίως στην περιοχή του Νοσοκομείου), τα οποία στο σύνολό τους δεν καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων.

Οι κατοικίες στις οποίες διαμένουν οι ενσωματωμένοι Ρομά διαθέτουν εσωτερικό WC

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά βλέπε ενότητα 2.2.

Δίκτυα υποδομών:

Οι ενσωματωμένοι Ρομά έχουν πρόσβαση στις υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης (που όμως πλημμυρίζει συχνά λόγω κακής λειτουργίας) και ηλεκτροδότησης-οδοφωτισμού της περιοχής.

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά των οικισμών ισχύουν τα αναφερόμενα στην ενότητα 2.2.

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Στο μέρος των Ρομά που είναι ενσωματωμένο στον αστικό ιστό της περιοχής, γίνεται αποκομιδή καθημερινά.

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά των διαφόρων οικισμών ισχύουν τα αναφερόμενα στην ενότητα 2.2.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενσωματωμένων Ρομά, διαθέτει ΑΦΜ.

Για τους μη ενσωματωμένους Ρομά των διαφόρων οικισμών ισχύουν τα αναφερόμενα στην ενότητα 2.2.

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

Γυναικεία Απασχόληση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού, το οποίο ξεπερνάει το 70% στους ενήλικες.

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή
Παρατηρούνται έντονα φαινόμενα ρατσισμού και κοινωνικών διακρίσεων.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Γενικά, δεν παρατηρείται αποκλεισμός των Ρομά από «Υπηρεσίες Υγείας» στην περιοχή.
Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο και Κέντρο Υγείας), γίνεται κυρίως μέσω αστικών λεωφορείων και μέσω ΚΤΕΛ. (η πρόσβαση στις μονάδες Υγείας σε αυτό είναι σχετικά εύκολη)

Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Μικρό ποσοστό είναι ασφαλισμένοι (στο ΙΚΑ ή σε άλλο ασφαλιστικό φορέα εξαιτίας της μεγάλης ανεργίας και της έλλειψης σταθερής εργασίας)

Κατά συνέπεια ως κύρια υγειονομική ασφάλιση μπορεί να θεωρηθεί η Πρόνοια.

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Δεν έχουν καταγραφεί περιστατικά.

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Ικανοποιητικές συνθήκες στέγασης (εδραιωμένοι και ενσωματωμένοι Ρομά) Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Αστικοδημοτική τακτοποίηση Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές (κυρίως του ενσωματωμένου πληθυσμού).</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Αδιαφορία για θέματα ατομικής υγιεινής (κυρίως του μη ενσωματωμένου και μετακινούμενου πληθυσμού) Ύπαρξη αρνητικών στερεοτύπων εναντίον των Ρομά Μεγάλο μέρος του πληθυσμού στα όρια της οικονομικής εξαθλίωσης Σχολική διαρροή Έλλειψη προσωπικής φροντίδας και καθαριότητας σε</p>

	<p>ενήλικες και παιδιά(κυρίως μη ενσωματωμένος πληθυσμός) Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως.</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία Τάση για αυτοαπασχόληση Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού</p>	<p>Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού Δυσκολία κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομά . Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις Υψηλά ποσοστά ανεργίας</p>

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Περιφερειακή Ενότητα	Χαλκιδικής	Υπόμνημα	
		Κάτω από 100	
		100 - 499	
		500 - 999	
		1000 - 1499	
		1500 - 1999	
		2000 +	
Δήμοι	1	25	Σύνολο Ρομά Π.Ε. 25

2.3.21. Αποτύπωση και Αξιολόγηση των Προβλημάτων των «Εδραιωμένων» Ρομά του Δήμου ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ ανά Οικισμό (Ανάλυση SWOT)

Δήμος	Νέας Προποντίδας		Υπόμνημα	
	Κάτω από 100		Πληθυσμός Ρομά Σύνολο Ρομά Δήμου	25
	100 - 499			
	500 - 999			
	1000 - 1499			
	1500 - 1999			
	2000 +			
	Οικισμοί	1	Εντός αστικού ιστού	25

Σύμφωνα με τα στοιχεία που, στον Καλλικρατικό δήμο Νέας Προποντίδας είναι εδραιωμένα 25 άτομα εκ των οποίων 15 άνδρες και 10 γυναίκες. Το 2008 στον Καλλικρατικό δήμο Νέας Προποντίδας, αποτελούμενο από τους καποδιστριακούς δήμους Καλλικράτειας, Μουδανιών και Τρίγλιας δεν υπήρχαν αναφορές για εγκατεστημένους ή εποχικούς Ρομά. Ο πληθυσμός των Ρομά του Δήμου Νέας Προποντίδας είναι ενσωματωμένος και διαμένει εντός του αστικού ιστού.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση νοικοκυριών:

Βλέπε ενότητα 2.2

Αστικοδημοτική Τακτοποίηση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Κοινωνικός αποκλεισμός - διακρίσεις:

Βλέπε ενότητα 2.2

Παιδική Εργασία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ενδοοικογενειακή Βία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Συμμετοχικότητα - Εκπροσώπηση - Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χωροθέτηση οικισμών - Αστικό περιβάλλον:

Στην Νέα Προποντίδα, διαμένει ένας μικρός αριθμός Ρομά (25 άτομα) εντός του αστικού ιστού και ο πληθυσμός αυτός θεωρείται ενσωματωμένος.

Οι ενσωματωμένοι Ρομά (είναι αυτοί που έχουν τη μικρότερη ανάγκη να ενσωματωθούν), είναι δημοτολογικά εντάξει, τακτοποιημένοι, έχουν (ή ενοικιάζουν) κατοικία και έχουν ενσωματωθεί στην τοπική κοινωνία.

Οι κατοικίες στις οποίες διαμένουν οι ενσωματωμένοι Ρομά διαθέτουν κουζίνα, εσωτερική τουαλέτα, εσωτερικό ντους ή μπανιέρα και ηλεκτρικό ρεύμα.

Τύπος Κατοικιών:

Διαμένουν σε σπίτια εντός του αστικού ιστού

Δίκτυα υποδομών:

Δεδομένου ότι οι Ρομά της περιοχής είναι ενσωματωμένοι, έχουν πρόσβαση στις υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτρισμού της περιοχής

Αποκομιδή Απορριμμάτων:

Δεδομένου ότι ο μικρός αυτός πληθυσμός Ρομά είναι ενσωματωμένος στον αστικό ιστό της περιοχής, έχει πρόσβαση στις υπηρεσίες αποκομιδής απορριμμάτων που απολαμβάνει και ο υπόλοιπος πληθυσμός (μη Ρομά).

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Ανεργία:

Βλέπε ενότητα 2.2

Οικονομική Τακτοποίηση:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενσωματωμένων Ρομά, διαθέτει ΑΦΜ.

Τομείς Απασχόλησης- Εποχικότητα - Κινητικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

Γυναικεία Απασχόληση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Ευκαιρίες για Επαγγελματική Εξέλιξη - Επιχειρηματικότητα:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναλφαβητισμός:

Βλέπε ενότητα 2.2

Μαθητική Διαρροή:

Βλέπε ενότητα 2.2

Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:

Υπάρχουν διαθέσιμες σχολικές υποδομές και η πρόσβαση σε αυτές είναι εφικτή
Ισότιμη αντιμετώπιση των παιδιών Ρομά από τους εκπαιδευτικούς.

Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εκπαίδευση Ενηλίκων:

Βλέπε ενότητα 2.2

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόσβαση στην Υγεία:

Οι ενσωματωμένοι Ρομά έχουν πρόσβαση στις κοινωνικές υποδομές της περιοχής
Γενικά, δεν παρατηρείται αποκλεισμός των Ρομά από «Υπηρεσίες Υγείας» στην περιοχή.
Η πρόσβαση προς τις μονάδες Υγείας (Νοσοκομείο), γίνεται κυρίως μέσω αστικών λεωφορείων. (η πρόσβαση στις μονάδες Υγείας σε αυτό είναι σχετικά εύκολη)
Εάν απαιτηθεί ειδική νοσηλεία/περίθαλψη παραπέμπονται σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα με τη τυπική διαδικασία που ακολουθείται σε κάθε άλλη περίπτωση ασθενούς

Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας:

Βλέπε ενότητα 2.2

Υγειονομική Ασφάλιση:

Βλέπε ενότητα 2.2

Εξαρτήσεις - Ψυχική Υγεία:

Δεν έχουν καταγραφεί περιστατικά

SWOT Analysis οικισμού/ων Δήμου

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες Ύπαρξη ΑΦΜ από τους Ρομά Ικανοποιητικές συνθήκες στέγασης Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες δομές. Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού σε υποδομές εκπαίδευσης Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας Υψηλό ποσοστό ανεργίας Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων Σχολική διαρροή Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως και σε θέματα αντισύλληψης.</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Διαρθρωτικά Ταμεία</p>	<p>Λίγες ευκαιρίες για επαγγελματική εξέλιξη και κινητικότητα</p>

<p>Μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα που δημιουργεί προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Τάση για αυτοαπασχόληση Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής και κατάργησης στερεοτύπων Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού</p>	<p>Αναλφαβητισμός Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών «Εγκλωβισμός» σε παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις Υψηλά ποσοστά ανεργίας</p>
---	---

2.4. Αξιολόγηση Προβλημάτων «Μετακινούμενων» Ρομά (εκτός οικισμών)

Η κατηγορία των μετακινούμενων Ρομά, παρουσιάζει το σύνολο των προβλημάτων που αναφέρθηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια με έμφαση στα:

Η κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση των Ρομά είναι πιο δύσκολη λόγω της κινητικότητας

- Δεν είναι εύκολη η εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών για την αξιοποίηση του εργατικού δυναμικού και την παροχή εξατομικευμένων και προσιτών υπηρεσιών στήριξης
- Πολλά παιδιά των μετακινούμενων οικογενειών δεν εγγράφονται στο δημοτικό σχολείο λόγω των συνεχών μετακινήσεων
- Παρουσιάζονται πιο έντονα τα φαινόμενα προσαρμογής στο σχολικό περιβάλλον, μαθησιακών προβλημάτων, αναλφαβητισμού, σχολικής διαρροής, περιθωριοποίησης (ιδιαίτερα των παιδιών)
- Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας
- Δυσκολίας κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά

Επιπλέον, ζουν σε άθλιες συνθήκες κατά τη διάρκεια των μετακινήσεών τους μην έχοντας καμία άλλη επιλογή και επιπλέον δεν υπάρχουν χώροι υποδοχής (πχ τύπου οργανωμένου κάμπινγκ) όταν φτάνουν στον τόπο προορισμού.

2.5. Προσδιορισμός και Ιεράρχηση των κυριότερων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι «Εδραιοποιημένοι» Ρομά στους οικισμούς τους

Με βάση την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στους οικισμούς των Ρομά, πραγματοποιήθηκε ανάλυση SWOT (Αδυναμίες/Πλεονεκτήματα και Ευκαιρίες/Απειλές), προκειμένου να πραγματοποιηθεί μια ολοκληρωμένη διερεύνηση των πλεονεκτημάτων και αδυναμιών, σε συνδυασμό με την ολοκληρωμένη διερεύνηση των εξωτερικών ευκαιριών και απειλών. Η χρήση της SWOT ανάλυσης μέσω της σύγκρισης των τεταρτημορίων που την απαρτίζουν, αποσκοπεί στη διαμόρφωση κομβικών επιλογών πολιτικής για την κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά στην ΠΚΜ.

Πλεονεκτήματα	Αδυναμίες
<p>Ικανοποιητική Αστικοδημοτική τακτοποίηση</p> <p>Φορολογική ταυτοποίηση (ύπαρξη ΑΦΜ) από τους Ρομά (στο μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού)</p> <p>Εύκολη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες (αναφέρεται στο μέρος του πληθυσμού των Ρομά που θεωρείται ενσωματωμένος καθώς και οι οικισμοί που είναι χωροθετημένοι κοντά ή εντός του αστικού ιστού)</p> <p>Κάλυψη μέρους του παιδικού πληθυσμού σε εμβολιασμούς με τάσεις βελτίωσης (κυρίως στους σημαντικούς από άποψη μεγέθους οικισμούς)</p> <p>Συμμετοχή στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων.</p> <p>Ευκολία πρόσβασης του πληθυσμού στο Σύστημα Υγείας και τις αντίστοιχες Δομές (ενσωματωμένοι Ρομά καθώς και χωροθετημένοι οικισμοί στον αστικό ιστό)</p>	<p>Χαμηλά εισοδήματα κατοίκων συχνά κάτω από τα όρια της φτώχειας</p> <p>Μεγάλο μέρος του πληθυσμού στα όρια της οικονομικής εξαθλίωσης</p> <p>Υψηλό ποσοστό ανεργίας</p> <p>Μη ύπαρξη σταθερής εργασίας - Εποχικότητα & Μειωμένη επαγγελματική κινητικότητα (μεγάλο μέρος του πληθυσμού)</p> <p>Μικρή πρόσβαση γυναικείου πληθυσμού στην αγορά εργασίας</p> <p>Αναλφαβητισμός</p> <p>Σχολική διαρροή</p> <p>Υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ενηλίκων</p> <p>Κακές Συνθήκες Στέγασης (στις περισσότερες των περιπτώσεων με εξαίρεση τους ενσωματωμένους Ρομά καθώς και τους χωροθετημένους στον αστικό ιστό οικισμούς)</p> <p>Ύπαρξη περιπτώσεων Καταπάτησης περιουσιών (δημόσιων και ιδιωτικών)</p>

	<p>Εμφάνιση παραεμπορίου Υψηλός βαθμός φορολογικών και διοικητικών παραβάσεων Ύπαρξη αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομά Συχνή εμφάνιση του φαινομένου της επαιτείας (και ιδιαίτερα της παιδικής) Εμφάνιση του περιπτώσεων παιδικής εκμετάλλευσης. Εμφάνιση του περιπτώσεων γυναικείας εκμετάλλευσης Πολλές οικογένειες λαμβάνουν -και κατά συνέπεια εξαρτώνται- κοινωνικά / προνοιακά επιδόματα διαφόρων τύπων (έχει θετική επίπτωση στην αστικοδημοτική καταγραφή των Ρομά)</p> <p>Προβλήματα αλκοολισμού και ναρκωτικών Απουσία γυναικολογικού ελέγχου Αδιαφορία για θέματα ατομικής υγιεινής Έλλειψη προσωπικής φροντίδας και καθαριότητας σε ενήλικες και παιδιά Υστέρηση σε πρόληψη θεμάτων γυναικολογικής φύσεως. Μειωμένο ενδιαφέρον του γυναικείου πληθυσμού για θέματα ατομικής υγείας, πρόληψης (γυναικολογικών θεμάτων) και αντισύλληψης</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Καλές πρακτικές κοινωνικής στήριξης σε ορισμένους οικισμούς της Περιφέρειας</p> <p>Καλές πρακτικές από την σημαντική (διαχρονικά) ενσωμάτωση Πληθυσμού Ρομά</p> <p>Δραστηριοποίηση -σε τοπικό επίπεδο- συλλόγων των Ρομά και διαπιστωμένη θέληση για κοινωνική ενσωμάτωση με αναγνώριση των αδυναμιών και προβλημάτων τους</p> <p>Ευκαιρίες Χρηματοδότησης Δράσεων από Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και λοιπά Ταμεία</p> <p>Στους οικισμούς με μικρή πληθυσμιακή κινητικότητα υπάρχουν προϋποθέσεις εδραιοποίησης - ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης.</p> <p>Υψηλή τάση για αυτοαπασχόληση</p> <p>Βελτίωση κοινωνικής αποδοχής και κατάργησης στερεοτύπων (στις περιοχές με ενσωματωμένους Ρομά)</p> <p>Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη ικανοποίηση της ικανής συνθήκης για τη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού</p> <p>Η αστικοδημοτική τακτοποίηση και η ύπαρξη ΑΦΜ, συμβάλει στη εξάλειψη των διακρίσεων, στον δημόσιο τομέα (Υπηρεσίες της Δημόσιας Διοίκησης , άσκηση τωνπολιτικών δικαιωμάτων, κλπ)</p>	<p>Εγκλωβισμός σε περιορισμένες παραδοσιακές επαγγελματικές ενασχολήσεις, λόγω έλλειψης ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων Έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών Διαιώνιση του Αναλφαβητισμού Έλλειψη ικανών επαγγελματικών δεξιοτήτων και μη διάθεση για απόκτηση νέων (σε συνδυασμό με τον αναλφαβητισμό) Υψηλά ποσοστά ανεργίας, (σε κάποιους οικισμούς/συνοικισμούς η ανεργία είναι καθολική)</p> <p>Επικράτηση αρνητικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων εναντίον των Ρομά. Δυσκολία κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά Διεύρυνση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων Εμφάνιση φαινομένων παραβατικής συμπεριφοράς (παιδική εκμετάλλευση εμπόριο ναρκωτικών, παραεμπόριο προϊόντων, γυναικεία εκμετάλλευση, κλοπών και επαιτείας)</p> <p>Κακή κατάσταση υγείας ενός σημαντικού μέρους του πληθυσμού εξαιτίας της έλλειψης πρόληψης, των κακών συνθηκών διαβίωσης, την ανέχεια και την έλλειψη πληροφόρησης Μέρος του πληθυσμού παρουσιάζει προβλήματα Ψυχικής Υγείας και εξαρτήσεων από ουσίες.</p> <p>Μη κοινωνική εκπροσώπηση και συμμετοχή στα κοινά</p>

Ως γενικό συμπέρασμα προκύπτει ότι οι «μικρότεροι» οικισμοί έχουν εντονότερα προβλήματα από τους «μεγαλύτερους» υπό την έννοια ότι δύσκολα αναλαμβάνονται παρεμβάσεις συγχρονισμού και αναβάθμισης υποδομών και παρεχόμενων υπηρεσιών. Κατά συνέπεια στους «μικρούς» οικισμούς συσσωρεύονται και διαιωνίζονται. Οι μεγαλύτεροι συνήθως είναι χωροθετημένοι κοντά σε αστικές συγκεντρώσεις, οπότε είναι ευκολότερη η πρόσβαση των Ρομά σε διοικητικές και κοινωνικές υπηρεσίες. Στους τελευταίους, αναλαμβάνονται κατά τεκμήριο από τις Τοπικές Αρχές συγκεκριμένες τοπικές πρωτοβουλίες και πολιτικές πρόνοιας και κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Ο ισχυρός συνδυασμός υψηλών αδυναμιών και απειλών, αναδεικνύει την άμεση ανάγκη **«προληπτικών πολιτικών»** για την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων προβλημάτων των Ρομά, με έμφαση στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στους οικισμούς τους. Αναδεικνύεται επίσης ένας ενδιαφέρων συνδυασμός αδυναμιών και ευκαιριών που αναδεικνύει ταυτόχρονη ανάγκη ανάπτυξης **«διαρθρωτικού χαρακτήρα πολιτικών»** κοινωνικής ενσωμάτωσης, τόσο σε τοπικό / εξατομικευμένο επίπεδο, όσο και σε «οριζόντιο» επίπεδο. Ο συντονισμός και η διασφάλιση της συνέχειας των παρεμβάσεων αποτελεί έναν αδύναμο και πρακτικό κρίκο εφαρμογής συνεκτικών πολιτικών για τους Ρομά, μια διαδικασία που απαιτεί την κινητοποίηση και συμμετοχή των ιδίων.

Με βάση την παραπάνω ανάλυση SWOT γίνεται ένας αρχικός προσδιορισμός και ιεράρχηση των κυριότερων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Ρομά στο επόμενο διάγραμμα.

Διάγραμμα 8: προσδιορισμός και ιεράρχηση των κυριότερων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Ρομά

3. Σύνδεση των Αναγκών Παρέμβασης με την Εθνική Στρατηγική για τους Ρομά

3.1. Περιεχόμενο και Άξονες της Εθνικής Στρατηγικής

Η Ελλάδα, όπως και κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι απαραίτητο να αναπτύξει Εθνική Στρατηγική και Εθνικό Στρατηγικό Σχεδιασμό για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά.

Η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά 2012-2020 λαμβάνοντας υπόψη τις ελλείψεις της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, θέτει ως στόχο:

- τη συστηματική και μη-ευκαιριακή καταγραφή και απεικόνιση της υφιστάμενης κατάστασης
- την επανεξέταση της ορθολογικότητας του σχεδιασμού των προτεραιοτήτων, με βάση τα αποτελέσματα της εν λόγω καταγραφής
- την επανα-οριοθέτηση των προτεραιοτήτων σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο επίπεδο, με γνώμονα τις υφιστάμενες ανάγκες της ομάδας στόχου και τους διαθέσιμους πόρους (ανθρώπινους και χρηματοοικονομικούς)
- τη συγκρότηση διοικητικού μηχανισμού ολοκληρωμένης διαχείρισης της εθνικής στρατηγικής.

Περαιτέρω, δε, αποσκοπείται η ανάπτυξη ενός **μακροπρόθεσμου Πολυτομεακού Σχεδίου Δράσης** και η εξειδίκευσή του με βάση τις αρχές του κοινωνικού επιχειρησιακού σχεδιασμού ανά τομέα (τομεακά επιχειρησιακά σχέδια) σε περιφερειακό επίπεδο (top-down process) με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που θα υλοποιούνται στους δήμους και τους οικισμούς της χώρας αλλά και με την απαραίτητη συνέργεια επιπέδων και παρεμβάσεων τομεακών και χωρικών.

Διάγραμμα 9: Στόχος Εθνικής στρατηγικής

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΕΩΣ ΤΟ 2020

Ο πρωταρχικός στόχος του Σχεδίου Δράσης είναι η άρση των όρων του κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά και η δημιουργία των προϋποθέσεων της κοινωνικής ένταξης των Ρομά

Ο παραπάνω στρατηγικός στόχος εξυπηρετείται μέσα από τρεις επιμέρους γενικούς στόχους. Ειδικότερα ανά γενικό στόχο:

- Α. Εξασφάλιση και εγγύηση του «κατοικείν»
Ο πρώτος γενικός στόχος περιλαμβάνει παρεμβάσεις με στόχο την κάλυψη των αναγκών της ομάδας-στόχου των Ρομά για αποδεκτές συνθήκες διαβίωσης.
- Β. Ανάπτυξη υποστηρικτικού πλέγματος κοινωνικής παρέμβασης (στους τομείς της απασχόλησης, εκπαίδευσης, υγείας και Κοινωνικής ένταξης)
Ο δεύτερος γενικός στόχος περιλαμβάνει παρεμβάσεις στους τομείς:

Εκπαίδευσης, ώστε **έως το 2020** ν' αυξηθεί ο αριθμός των παιδιών Ρομά που εγγράφονται και παρακολουθούν την υποχρεωτική εκπαίδευση με την απόκτηση των αντίστοιχων γνώσεων

Απασχόλησης, ώστε **έως το 2020** να μειωθεί η αδήλωτη εργασία, να αυξηθεί η προσβασιμότητα στην αγορά εργασίας και να ενισχυθεί η επιχειρηματικότητα ιδιαίτερα για τους νέους Ρομά.

Υγεία - Κοινωνική Φροντίδα ώστε **έως το 2020** να εξασφαλίζονται η πρόσβαση στις πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας και η υποστήριξη της διαδικασίας της πλήρους ένταξής των Ρομά.

- Γ. Ανάπτυξη Κοινωνικού διαλόγου και συναίνεσης, μέσω της κοινωνικής χειραφέτησης και της συμμετοχής των ίδιων των Ρομά.

Οι εν λόγω γενικοί στόχοι θα υλοποιηθούν σε

- βραχυπρόθεσμο (2012-2016),
- μεσοπρόθεσμο (2016-2020) και
- μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα (2020-..)

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Με βάση τους γενικούς στόχους της στρατηγικής, το Σχέδιο Δράσης οργανώνεται με μια δομή που ακολουθεί την λογική της ταξινόμησης σύμφωνα με το αντικείμενο των παρεμβάσεων και οι παρεμβάσεις ταξινομούνται σε «Άξονες Προτεραιότητας», οι οποίες στην περίπτωση του Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική ένταξη των Ρομά διαρθρώνονται ως ακολούθως:

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1

- Στέγαση και Βασικές Υποδομές

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2

- Προώθηση στην Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3

- Εκπαίδευση

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4

- Υγεία - Κοινωνική Φροντίδα

Διάγραμμα 10: Άξονες Προτεραιότητας Εθνικής Στρατηγικής

3.2. Κατηγοριοποίηση των Οικισμών και Ανάγκες Παρέμβασης που αντιστοιχούν στον ΑΠ 1: Στέγαση και βασικές υποδομές, ΑΠ 2: Απασχόληση, ΑΠ 3: Εκπαίδευση, ΑΠ 4: Υγεία και κοινωνική φροντίδα

Στον πίνακα 10 γίνεται κατηγοριοποίηση των οικισμών ανάλογα με τις ανάγκες παρέμβασης που κρίνεται ότι απαιτούνται στους τέσσερις κύριους Άξονες Προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής.

Η κατηγοριοποίηση αυτή προέκυψε ακολουθώντας την εξής μεθοδολογία:

Καταρχήν για κάθε Άξονα Προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής προσδιορίστηκαν τα βασικά προβλήματα που παρουσιάζονται στους οικισμούς και βαθμολογήθηκαν ανάλογα με την ένταση που παρουσιάζονται σε κάθε οικισμό με βαθμολογία από 0: (ελάχιστο -δεν παρουσιάζεται το πρόβλημα) έως 3: (μέγιστο - μεγάλη ένταση προβλήματος).

Οι βαθμολογίες ανά οικισμό αθροίζονται και ανάγονται στα 100.

Η κατηγοριοποίηση των οικισμών με βάση τις ανάγκες παρέμβασης (σε κάθε Άξονα Προτεραιότητας) γίνεται σε 5 κλίμακες ανάλογα με την βαθμολογία που συγκεντρώνει κάθε οικισμός. Οι κλίμακες έχουν ως εξής:

Πίνακας 8: Κλίμακες κατηγοριοποίησης οικισμών Ρομά

Βαθμολογία	Σημαντικότητα του εκάστοτε Άξονα Προτεραιότητας στον οικισμό	Οπτική απεικόνιση
80-100	μέγιστη σημαντικότητα	
60-79	μεγάλη σημαντικότητα	
40-59	μεσαία σημαντικότητα	
20-39	μικρή σημαντικότητα	
0-19	ελάχιστη σημαντικότητα	

Αναλυτικά η βαθμολογία ανά οικισμό για κάθε άξονα Προτεραιότητας φαίνεται στο Παράρτημα 1.

Πίνακας 9: Κατηγοριοποίηση των οικισμών ανάλογα με τις ανάγκες παρέμβασης που κρίνεται ότι απαιτούνται στους τέσσερις κύριους Άξονες Προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	Οικισμοί	Α.Π.1:Στέγαση και Βασικές Υποδομές	Α.Π.2:Προώθηση στην Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση	Α.Π.3:Εκπαίδευση	Α.Π.4:Υγεία - Κοινωνική Φροντίδα
ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρειας	Παλιόχωρα	↗ 71,69	↑ 95,24	↑ 85,71	↗ 64,88
		Κεφαλοχώρι / Παλιοχώρι / Ανταγονήδες / Λιανοβέργι	↗ 71,69	↑ 95,24	↑ 85,71	↗ 75,60
		Συνοικισμός Αγ. Γεωργίου	↗ 67,46	↑ 95,24	↗ 61,90	↘ 55,36
	Βέροιας	Εντός αστικού ιστού	↘ 43,12	↗ 76,19	↘ 52,38	↘ 44,64
		Εργοχώρι	↗ 75,93	↑ 90,48	↗ 71,43	↘ 59,52
		Τριφυλλοπάζαρο	↗ 77,25	↑ 95,24	↑ 95,24	↑ 83,93
		Μέση	↑ 86,77	↑ 95,24	↑ 95,24	↑ 83,93
		Οικισμός Διαβατού	↑ 91,01	↑ 95,24	↑ 95,24	↑ 86,31
		Μακροχώρι	↗ 78,31	↑ 95,24	↑ 80,95	↗ 64,29
		Κουλούρα	↘ 30,95	↘ 57,14	↗ 71,43	↗ 61,90
Νάουσας	Ροδίνα	↗ 74,07	↑ 90,48	↗ 76,19	↗ 71,43	
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Αμπελοκήπων - Μενεμένης	Αγιος Νεκτάριος (Δενδροτόταμος)	↗ 72,75	↑ 90,48	↗ 66,67	↗ 77,98
	Βόλβης	Νυμφόπετρα	↑ 80,69	↑ 90,48	↑ 85,71	↑ 82,74
	Δέλτα	Χαλάστρα	↑ 83,86	↑ 95,24	↑ 90,48	↑ 86,90
		Οικ. Αγίας Σοφίας	↑ 95,24	↑ 95,24	↑ 85,71	↑ 91,67
	Θερμαϊκού	Περαία	↑ 85,45	↑ 90,48	↑ 85,71	↗ 73,81
	Θεσσαλονίκης	Ξηροκρήνη	↗ 68,52	↑ 90,48	↗ 66,67	↗ 64,29
	Καλαμαριάς	Εντός αστικού ιστού	↗ 61,38	↑ 85,71	↘ 57,14	↘ 55,36
	Κορδελιού - Ευόσμου	Κορδελιό	↗ 76,98	↑ 90,48	↗ 71,43	↗ 71,43
Χαλκηδόνος	Εντός αστικού ιστού	↘ 35,71	↗ 71,43	↘ 57,14	↘ 44,05	
ΚΙΛΚΙΣ	Παιονίας	Αξιούπολης	↑ 80,16	↑ 95,24	↗ 76,19	↑ 82,14
ΠΕΛΛΑΣ	Αλμωπίας	Αριδαία	↘ 50,26	↗ 76,19	↗ 61,90	↗ 61,90
	Έδεσσας	Εντός αστικού ιστού	↘ 50,26	↗ 66,67	↗ 66,67	↘ 57,74
	Πέλλας	Γυψοχώρι	↑ 80,69	↑ 95,24	↑ 85,71	↗ 66,67
		Μελίσσι	↑ 80,69	↑ 95,24	↑ 85,71	↗ 66,67
		Κρύα Βρύση	↑ 80,69	↑ 95,24	↑ 85,71	↗ 66,67
		Σταυροδρόμι	↑ 80,69	↑ 95,24	↑ 85,71	↗ 66,67
Σκόδρας	Εντός αστικού ιστού (και μικρός αριθμός εκτός αστικού ιστού)	↗ 61,90	↑ 85,71	↗ 66,67	↗ 68,45	
ΠΙΕΡΙΑ	Κατερίνης	Πέλεκας	↑ 82,01	↑ 95,24	↑ 80,95	↘ 52,98
ΣΕΡΡΕΣ	Βισαλτίας	Τραγίλου (Μαυροθάλασσα Πύργος)	↑ 84,39	↑ 95,24	↑ 85,71	↑ 82,14
		Ευκαρπίας (Αποθ.Κακαράντζα)	↑ 84,39	↑ 95,24	↑ 85,71	↑ 82,14
	Ηράκλειας	Ηράκλειας	↘ 33,33	↗ 61,90	↘ 42,86	↘ 46,43
		Ποντισμένο	↘ 42,33	↗ 61,90	↘ 47,62	↘ 46,43
		Σιδερόκαστρο	↘ 42,33	↘ 57,14	↘ 52,38	↘ 44,64
	Σερρών	Νοσοκομείο / Φλωρίνης / Αγ. Αθανάσιος	↑ 84,39	↑ 95,24	↑ 90,48	↑ 97,62
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	Νέας Προποντίδας	Εντός αστικού ιστού	↘ 42,33	↘ 42,86	↘ 47,62	↗ 61,90

4. Ιεράρχηση Αναγκών – Διαμόρφωση «Πλαισίου Αρχών» της Περιφερειακής Στρατηγικής

4.1. Το Πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για τους Ρομά – Συνοπτική παρουσίαση

Η Εθνική Στρατηγική για την ενσωμάτωση των Ρομά εντάσσεται σε μια μακροπρόθεσμη διαδικασία που θεσπίστηκε σε Ευρωπαϊκό επίπεδο το 2011 με κύριο χαρακτηριστικό την σταθερή πολιτική δέσμευση των εμπλεκόμενων Κρατών-Μελών (και λοιπών «ενδιαφερομένων») στην αισθητή βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των Ρομά έως το 2020⁹.

Ακολουθώντας τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ελλάδα εκπόνησε την «Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά 2012-2020», θέτοντας τους ακόλουθους στόχους:

- συστηματική και συνεχής καταγραφή και απεικόνιση της υφιστάμενης κατάστασης των Ρομά,
- επανεξέταση της ορθολογικότητας του σχεδιασμού των προτεραιοτήτων, με βάση τα αποτελέσματα της επικαιροποιημένης καταγραφής,
- επαναπροσδιορισμός των προτεραιοτήτων σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο επίπεδο, με γνώμονα τις υφιστάμενες ανάγκες των Ρομά και τους διαθέσιμους πόρους (ανθρώπινους και χρηματοοικονομικούς),
- συγκρότηση διοικητικού μηχανισμού ολοκληρωμένης διαχείρισης της εθνικής στρατηγικής.

Στο πλαίσιο αυτό, στοχεύεται η ανάπτυξη ενός μακροπρόθεσμου «Πολυτομεακού Σχεδίου Δράσης», το οποίο θα εξειδικεύεται με βάση τις αρχές του κοινωνικού επιχειρησιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό επίπεδο με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που θα υλοποιούνται στο επίπεδο των Δήμων και, ειδικότερα, στους οικισμούς των Ρομά, με την συνέργια τομεακών και χωρικών παρεμβάσεων.

Η εθνική Στρατηγική διαρθρώνεται σε Γενικούς Στόχους οι οποίοι υλοποιούνται μέσω τεσσάρων Αξόνων Προτεραιότητας (Πίνακας 11). Κάθε Άξονας διαρθρώνεται σε Μέτρα, στα οποία περιλαμβάνονται αντίστοιχες Δράσεις. Κωδικοποιημένη παρουσίαση της Εθνικής Στρατηγικής γίνεται στον Πίνακα 12.

Σημειώνεται ότι η εθνική στρατηγική διαρθρώνεται σε τρεις «**Στρατηγικούς στόχους**»¹⁰ (Α, Β, Γ), οι οποίοι δεν εξειδικεύονται επαρκώς. Περαιτέρω σε κάθε Άξονα Προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής αντιστοιχεί ένας **Γενικός Στόχος**. Για μεθοδολογικούς λόγους, έγινε «εξειδίκευσή»/ ανάλυση των Γενικών Στόχων της Εθνικής Στρατηγικής οι οποίοι αποτυπώνονται ούτως ή άλλως στα κείμενα των Αξόνων Προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής.

Η αξιολόγηση της «εξωτερικής συνέπειας» της εθνικής με την περιφερειακή στρατηγική κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά γίνεται στην ενότητα 6 του παρόντος.

⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών *Βήματα πρόοδου στην υλοποίηση των εθνικών στρατηγικών για την ένταξη των Ρομά*, COM(2013)454/26-6-2013.

¹⁰ Οι στρατηγικοί στόχοι στο παρόν κείμενο αναφέρονται ως «Γενικοί Στόχοι» Α,Β,Γ στο κείμενο της Εθνικής Στρατηγικής

Πίνακας 10: Εξειδίκευση διάρθρωσης της Εθνικής Στρατηγικής Ρομά σε Γενικούς Στόχους και Άξονες Προτεραιότητας

Γενικοί Στόχοι («εξειδίκευσή») / Άξονες Προτεραιότητας		ΑΠ1: Στέγαση & Βασικές Υποδομές	ΑΠ2: Προώθηση στην Απασχόληση Επαγγελματική Κατάρτιση	ΑΠ3: Εκπαίδευση	ΑΠ4: Υγεία- Κοινωνική Φροντίδα
ΓΣ 1.0	Διασφάλιση της βιώσιμης, ασφαλούς και λειτουργικής κατοίκησης των Ρομά, οργανικά συνδεδεμένη με τον αστικό και κοινωνικό ιστό	X			
ΓΕΣ 2.0	Πολυεπίπεδη παρέμβαση για την ποσοτική και ποιοτική βελτίωση της απασχόλησης των Ρομά		X		
ΓΣ 3.1	Ένταξη των παιδιών Ρομά στη σχολική πραγματικότητα με στόχο τη μείωση της σχολικής διαρροής και αποτυχίας			X	
ΓΣ 3.2	Διάχυση της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες για την αύξηση του επιπέδου του κοινωνικού, πολιτιστικού και λειτουργικού εγγραμματισμού των Ρομά			X	
ΓΣ 3.3	Μείωση του αναλφαβητισμού των ενηλίκων με ταυτόχρονη αύξηση του λειτουργικού εγγραμματισμού τους			X	
ΓΣ 4.0	Πρόσβαση στις πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας και υποστήριξη της διαδικασίας πλήρους ένταξής των Ρομά				X

Πίνακας 11: Μέτρα / Κατηγορίες Παρέμβασης της Εθνικής Στρατηγικής Ρομά ανά Άξονα Προτεραιότητας

ΑΞΟΝΑΣ – ΜΕΤΡΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
1.1	Τεχνικές Μελέτες	<ul style="list-style-type: none"> Τεχνικές – Υποστηρικτικές Μελέτες
1.2	Βελτίωση υποδομών και συνθηκών διαβίωσης	<ul style="list-style-type: none"> Παρεμβάσεις στους αμιγείς καταυλισμούς-παραπήγματα, καλύβια, τσαντέρια - σε μόνιμη θέση όπου βρίσκονται συχνά σε θέσεις ακατάλληλες ή και επικίνδυνες γι' αυτήν τη χρήση, στερούνται οποιασδήποτε υποδομής ύδρευσης, ηλεκτροδότησης ή αποχέτευσης, ενώ τα καταλύματα δεν εξασφαλίζουν ούτε τους στοιχειώδεις όρους υγιεινής διαβίωσης. Βελτίωση δικτύων ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, κλπ στους υφιστάμενους οικισμούς Αναπλάσεις υφιστάμενων οικισμών Βελτίωση οικίσκων Αποκαταστάσεις/ανακαινίσεις υφιστάμενων κτιρίων στο υπάρχον στεγαστικό απόθεμα Επιχορήγηση ενοικίου Οργάνωση υποδομών κατασκηνώσεων για διερχόμενους

ΑΞΟΝΑΣ – ΜΕΤΡΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
		οικισμούς
2.1	Μείωση της ανεργίας των ΡΟΜΑ μέσω της ενίσχυσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας και της μισθωτής εργασίας	<ul style="list-style-type: none"> Καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας Νομιμοποίηση των υφιστάμενων επαγγελματικών ενασχολήσεων των Ρομά Ανάπτυξη - εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων επαγγελματικών ενασχολήσεων των Ρομά Διευκόλυνση της πρόσβασης σε μικροπιστώσεις Ανάπτυξη νέων επαγγελματικών δεξιοτήτων του πληθυσμού Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας μικρής κλίμακας Τοπικές Δράσεις Κοινωνικής Ένταξης για Ευάλωτες Ομάδες Αύξηση της πρόσβασης στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης
2.2	Χωρικά Στοχευμένες Δράσεις	<ul style="list-style-type: none"> Διάγνωση εξειδικευμένων τοπικών αναγκών και ανάδειξης των αναπτυξιακών δυνατοτήτων στις περιοχές παρέμβασης. Τοπικές στοχευμένες Δράσεις προώθησης απασχόλησης και επιχειρηματικότητας
3.1	Διερεύνηση αναγκών και υλοποίηση βελτιώσεων των σχολικών υποδομών	<ul style="list-style-type: none"> Καταλληλότητα κτιρίων Επαρκής σχολικός εξοπλισμός Διασφάλιση πρόσβασης μαθητών Ρομά στο σχολείο
3.2	Ενίσχυση και στήριξη της φοίτησης των παιδιών Ρομά στην Προσχολική Εκπαίδευση	<ul style="list-style-type: none"> Προγράμματα ενίσχυσης κοινωνικών δεξιοτήτων των νηπίων μαθητών Ρομά με στόχο την ομαλή σχολική ένταξη Σεμινάρια Προαγωγής Υγείας Προγράμματα ενδυνάμωσης της σχέσης οικογένειας Ρομά - Σχολείου Παροχή κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού σε νηπιαγωγεία με μαθητές Ρομά
3.3	Συστημική παρέμβαση παρακολούθησης της εγγραφής και φοίτησης παιδιών Ρομά στις υποχρεωτικές βαθμίδες εκπαίδευσης	<ul style="list-style-type: none"> Μελέτη για την ανάπτυξη Μηχανισμού Παρακολούθησης και Καταγραφής του πληθυσμού Ανάπτυξη του Μηχανισμού Παρακολούθησης και Καταγραφής Εργαλεία παρακολούθησης εγγραφών και αξιολόγησης ποιότητας και συχνότητας φοίτησης
3.4	Εκπαιδευτική στήριξη των μαθητών Ρομά και δράσεις κοινωνικής ένταξης	<ul style="list-style-type: none"> Ίδρυση τάξεων Υποδοχής Θερινά υποστηρικτικά τμήματα Σεμινάρια ενημέρωσης σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών Ενημέρωση για θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης και πρόληψης παιδικών/εφηβικών κυήσεων με έμφαση στην ισότητα των φύλων Προγράμματα για την αντιμετώπιση της σχολικής βίας Ανάπτυξη εξωσχολικών δραστηριοτήτων με έμφαση σε ειδικές δεξιότητες (π.χ. μουσική, χορός, μαθηματικά) Στήριξη οικογενειών Ρομά με διαμεσολαβητές, κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, κ.λ.π.
3.5	Δράσεις Στήριξης για τους Εκπαιδευτικούς όλων των	<ul style="list-style-type: none"> Προγράμματα Επιμόρφωσης και Ευαισθητοποίησης Παροχή Στήριξης και Συμβουλευτικής των Εκπαιδευτικών μέσω Ψυχολόγων και Κοινωνικών Λειτουργών Διερεύνηση της δυνατότητας μοριοδότησης για εκπαιδευτικούς

ΑΞΟΝΑΣ – ΜΕΤΡΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
	βαθμίδων υποχρεωτικής εκπαίδευσης	που εργάζονται σε σχολεία με μαθητικό πληθυσμό Ρομά μεγαλύτερο του 30%
3.6	Ενίσχυση της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Ενηλίκων και ειδική μέριμνα για τα παιδιά ηλικίας 12-17 που εμφανίζουν υψηλά ποσοστά διαρροής	<ul style="list-style-type: none"> • Ενημέρωση και παρότρυνση για συμμετοχή των νέων 18 - 30 ετών σε Σχολεία 2ης Ευκαιρίας και Κέντρα Επιμόρφωσης Ενηλίκων • Ιδιαίτερη μέριμνα για τη συμμετοχή των γυναικών Ρομά στα παραπάνω προγράμματα • Ειδικά σεμινάρια δια βίου κατάρτισης σε θέματα διαχείρισης προσωπικού και οικογενειακού εισοδήματος (micro financing) και εκμάθησης Τεχνών με στόχο την ενίσχυση της εκπαίδευσης των γυναικών • Ανάπτυξη Μηχανισμού Παρακολούθησης και Στήριξης των μαθητών ηλικίας 12- 17 που εντάσσονται καθυστερημένα ή επανεντάσσονται στο εκπαιδευτικό σύστημα
3.7	Παροχή κινήτρων για Ένταξη και Επιτυχημένη Φοίτηση στη β' θμια και γ' θμια Εκπαίδευση	<ul style="list-style-type: none"> • Θεσμοθέτηση χρηματικά κλιμακούμενων βραβείων ανάλογα με τη βαθμίδα επιτυχούς ολοκλήρωσης κάθε κύκλου σπουδών • Διάδοση καλών πρακτικών των παιδιών που ωφελήθηκαν σε κοινότητες Ρομά • Οργάνωση πολιτισμικών δράσεων και σχολικών διαγωνισμών σε ειδικές δεξιότητες με ειδική πρόβλεψη ποσοστού μαθητών Ρομά που θα βραβεύονται.
3.8	Ενημέρωση και Ευαισθητοποίηση τοπικών κοινοτήτων σε θέματα Ρομά	<ul style="list-style-type: none"> • Βιωματικά Σεμινάρια και Ημερίδες για ευαισθητοποίηση στα δικαιώματα των Ρομά • Δράσεις προβολής της κουλτούρας Ρομά με συμμετοχή 30% πληθυσμού Ρομά
4.1	Πρόσβαση στην πρωτοβάθμια φροντίδα Υγείας ιδιαίτερα σε παιδιά και γυναίκες και Προγράμματα Αγωγής Υγείας και έρευνας πεδίου επιδημιολογικών δεδομένων	<ul style="list-style-type: none"> • Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της πρωτοβάθμιας υγείας • Ημερίδες ενημέρωσης του πληθυσμού Ρομά για τα δικαιώματα και τη χρήση των υπηρεσιών υγείας και την ορθολογική χρήση των υπηρεσιών αυτών • Κινητές Μονάδες Εμβολιασμού, πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και ψυχικής υγείας • Βιωματικές Τοπικές Παρεμβάσεις συστηματικού χαρακτήρα (σεξουαλικής αγωγής, οικογενειακού προγραμματισμού, εξαρτήσεις σε ουσίες εθισμού, συνθήκες υγιεινής κ.λ.π) - Έρευνα πεδίου υγείας και συνθηκών υγιεινής του πληθυσμού των Ρομά
4.2	Κέντρα Στήριξης Ρομά και Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού και στήριξης οικογένειας και παιδιού	<ul style="list-style-type: none"> • Παροχή υπηρεσιών σε θέματα υγείας και κοινωνικής φροντίδας • Υπηρεσίες παροχής συμβουλευτικών • υπηρεσιών και κάλυψης βασικών αναγκών • Ανάπτυξη Δικτύων μεταξύ τοπικών φορέων κοινωνικής φροντίδας • Ενεργοποίηση Εθελοντισμού και Κοινωνικής Εταιρικής Ευθύνης
4.3	Ανάπτυξη δράσεων για την ενδυνάμωση των γυναικών Ρομά	<ul style="list-style-type: none"> • Βιωματικά Τοπικά Προγράμματα • Εκπαίδευση αρμόδιων στελεχών (σύνδεση Μ3) • Σύνδεση με αρμόδιους φορείς

4.2. Σύστημα Δεικτών Παρακολούθησης της Εθνικής Στρατηγικής

Η παρακολούθηση της εθνικής στρατηγικής επιτυγχάνεται μέσω «συστήματος» δεικτών, το οποίο αποτυπώνεται στον Πίνακα 13. Οι δείκτες αυτοί προσδιορίζονται κατά βάση ως «δείκτες εκρών» και δεν συνδέονται με αποτελέσματα. Στον Πίνακα που ακολουθεί γίνεται σχετική κωδικοποιημένη παρουσίαση.

Πίνακας 12: Σύστημα Δεικτών Εθνικής Στρατηγικής Ρομά

Μέτρα Εθνικής Στρατηγικής		Σύστημα Προτεινόμενων Δεικτών
1.1	Τεχνικές Μελέτες	1.1.1. Αριθμός τεχνικών μελετών που θα εκπονηθούν
1.2	Βελτίωση Υποδομών και Συνθηκών Διαβίωσης	1.2.1 Αριθμός υφιστάμενων οικισμών που θα αναπλαστούν /αναβαθμιστούν 1.2.2 Αριθμός οικίσκων που θα βελτιωθούν 1.2.3 Αριθμός ωφελουμένων από οικιστικές παρεμβάσεις
2.1	Μείωση της ανεργίας των ΡΟΜΑ μέσω της ενίσχυσης της Επιχειρηματικής δραστηριότητας και της μισθωτής εργασίας	2.1.1. Αριθμός ωφελουμένων από ενεργητικές πολιτικές Απασχόλησης
2.2	Χωρικά Στοχευμένες Δράσεις	2.2.1. Αριθμός Χωρικών Σχεδίων Δράσης για την ενίσχυση της απασχόλησης των Ρομά
3.1	Διερεύνηση αναγκών και υλοποίηση βελτιώσεων των σχολικών υποδομών	3.1.1. Αριθμός σχολείων με επαρκή αριθμό αιθουσών και σχολικό εξοπλισμό 3.1.2. Αριθμός μαθητών που μεταφέρονται από τον τόπο κατοικίας στα σχολεία φοίτησης
3.2	Ενίσχυση και στήριξη της σίτισης των παιδιών Ρομά στην Προσχολική Εκπαίδευση	3.2.1. Αριθμός προγραμμάτων για την ενίσχυση κοινωνικών δεξιοτήτων των νηπίων Ρομά 3.2.2. Αριθμός Σχολείων που πραγματοποιήθηκαν Σεμινάρια Αγωγής Υγείας 3.2.3. Ποσοστό οικογενειών Ρομά που συμμετέχουν σε προγράμματα ενδυνάμωσης της σχέσης Οικογένειας-Σχολείου 3.2.4. Αριθμός νηπιαγωγείων που θα παραλάβει εκπαιδευτικό υλικό
3.3	Συστημική παρέμβαση για την παρακολούθηση της εγγραφής και φοίτησης παιδιών Ρομά στις υποχρεωτικές Βαθμίδες εκπαίδευσης	Δεν προβλέπονται Δείκτες
3.4	Εκπαιδευτική στήριξη των μαθητών Ρομά και δράσεις κοινωνικής ένταξης	3.4.1.Τάξεις Υποδοχής 3.4.2. Θερινά υποστηρικτικά τμήματα 3.4.3. Ποσοστό σχολείων όπου φοιτούν μαθητές Ρομά που συμμετέχουν σε Σεμινάρια ενημέρωσης των δικαιωμάτων των παιδιών 3.4.4. Ποσοστό σχολείων που συμμετέχει στις Ενημερώσεις για θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης και πρόληψης παιδικών / εφηβικών κηύσεων με έμφαση στην ισότητα των φύλων 3.4.5. Ποσοστό σχολείων όπου φοιτούν μαθητές Ρομά που πραγματοποίησαν προγράμματα για την αντιμετώπιση της σχολικής βίας 3.4.6. Ποσοστό μαθητών που θα επωφεληθούν από τις εξωσχολικές δραστηριότητες 3.4.7. Αριθμός διαμεσολαβητών, κοινωνικών

Μέτρα Εθνικής Στρατηγικής		Σύστημα Προτεινόμενων Δεικτών
		λειτουργών, ψυχολόγων για τη στήριξη των Ρομά
3.5	Δράσεις Στήριξης για τους Εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων υποχρεωτικής εκπαίδευσης	3.5.1. Αριθμός εκπαιδευτικών που συμμετέχουν στα προγράμματα 3.5.2. Αριθμός διαμεσολαβητών, κοινωνικών λειτουργών, ψυχολόγων για τη Συμβουλευτική εκπαιδευτικών
3.6	Ενίσχυση της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Ενηλίκων και Ειδική μέριμνα για τα παιδιά ηλικίας 12 -17 που εμφανίζουν ποσοστά διαρροής	3.6.1. Αύξηση αριθμού Ρομά 18 - 30 ετών που παρακολούθησε Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας και Κέντρα Επιμόρφωσης Ενηλίκων -Ποσοστό γυναικών Ρομά στα παραπάνω προγράμματα 3.6.2. Αύξηση αριθμού μαθητών ηλικίας 12- 17 που εντάχθηκαν καθυστερημένα ή επανεντάχθηκαν στο εκπαιδευτικό σύστημα
3.7	Παροχή κινήτρων για Ένταξη και Επιτυχημένη Φοίτηση στη β' θμια και γ' θμια Εκπαίδευση	3.7.1. Αριθμός πολιτισμικών δράσεων και σχολικών διαγωνισμών σε ειδικές δεξιότητες
3.8	Ενημέρωση και Ευαισθητοποίηση τοπικών κοινοτήτων σε θέματα Ρομά	3.8.1. Ποσοστό Δήμων όπου κατοικούν πληθυσμοί Ρομά και πραγματοποίησαν Βιωματικά Σεμινάρια και Ημερίδες για ευαισθητοποίηση στα δικαιώματα των Ρομά 3.8.2. Αριθμός δράσεων προβολής της κουλτούρας πληθυσμών Ρομά που πραγματοποιήθηκαν από Δήμους
4.1	Πρόσβαση στην πρωτοβάθμια φροντίδα Υγείας ιδιαίτερα σε παιδιά και γυναίκες και Προγράμματα Αγωγής Υγείας και έρευνας πεδίου επιδημιολογικών δεδομένων	4.1.1. Αριθμός Προγραμμάτων για την Πρωτοβάθμια Υγεία σε οικισμούς Ρομά 4.1.2. Αριθμός Προγραμμάτων για την Αγωγή Υγείας
4.2	Κέντρα Στήριξης Ρομά και Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού και στήριξης οικογένειας και παιδιού	4.2.1. Λειτουργία Κέντρων Στήριξης
4.3	Ανάπτυξη δράσεων για την ενδυνάμωση των γυναικών Ρομά	4.3.1. Αριθμός Προγραμμάτων για την ενδυνάμωση γυναικών Ρομά

5. Συνέργιες – Διαλειτουργικότητα Εφαρμογής της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά στην ΠΚΜ με Λοιπές Αναπτυξιακές Πολιτικές της περιόδου 2014-2020

5.1. Το ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας 2014-2020 – Θεματικοί Στόχοι 9 και 10

Μέσω του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας 2014-2020 και σε συνδυασμό με τις λοιπές τομεακές παρεμβάσεις επιδιώκεται σε Περιφερειακό επίπεδο η αντιμετώπιση της κρίσης, η επανεκκίνηση της ανάπτυξης και η εξασφάλιση των όρων για μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη, ικανοποιώντας ταυτόχρονα και τους στόχους της Στρατηγικής Ευρώπη 2020.

Η συνεχής πτώση του πλήθους των απασχολούμενων, με παράλληλη αύξηση της ανεργίας (Eurostat, 2014 με αναφορά στο 2013: ανεργία 30%, μακροχρόνια άνεργοι 69%, ανεργία των νέων 61,8%) έχουν επιφέρει σημαντικά προβλήματα στην κοινωνική συνοχή και στο υπόβαθρο επαναφοράς της περιφερειακής οικονομίας σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Στην ΠΚΜ, λόγω της οικονομικής κρίσης, αυξήθηκε ο αριθμός των ατόμων αλλά και των υπο-περιοχών της που ζει κάτω από το όριο της φτώχειας (περίπου το 30% του πληθυσμού της ΠΚΜ). Ειδικότερα, παρατηρείται σημαντική αύξηση του αριθμού των περιοχών που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας μεταξύ των ετών 2009 και 2012. Το 2012, όλες οι Π.Ε. περιλαμβάνουν περιοχές με αυξανόμενη φτωχοποίηση. Επιπροσθέτως, η ΠΚΜ χαρακτηρίζεται από μία άνιση κατανομή των υποδομών υγείας, όπως και της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού χαρακτήρα. Περισσότερο θιγόμενες είναι οι υποβαθμισμένες αστικές περιοχές, οι ορεινές και οι απομακρυσμένες περιοχές.

Η φτώχεια πλήττει τους νέους, τους ηλικιωμένους, τους άνεργους, καθώς και άλλες ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, που δεν έχουν πρόσβαση στο σύστημα κοινωνικής προστασίας και πρόνοιας, όπως οι μετανάστες και οι Ρομά, ενώ υπάρχουν και άλλες ειδικές ομάδες των οποίων τα προβλήματα έχουν οξυνθεί.

Όσον αφορά στον κοινωνικό αποκλεισμό και διαχωρισμό, στην ΠΚΜ εντοπίζονται περιθωριοποιημένες κοινωνικές ομάδες όπως οι Ρομά, οι μετανάστες και οι άστεγοι. Η ΠΚΜ είναι μία εκ των τεσσάρων περιφερειών της χώρας με τη μεγαλύτερη πληθυσμιακή συγκέντρωση οικογενειών Ρομά. Τα άτομα αυτών των ομάδων θίγονται, συχνά, και από πρακτικές διακρίσεων και άνισης μεταχείρισης.

Το επίπεδο εκπαίδευσης και οι σχετικές υποδομές της ΠΚΜ κρίνονται, σε σύγκριση με το μ.ο. της χώρας, ως ικανοποιητικά. Παρόλα αυτά, διαπιστώνονται προβλήματα όπως, π.χ. πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, σημαντικά ποσοστά αναλφάβητων, χαμηλή συμμετοχή στην επαγγελματική και τεχνική εκπαίδευση, μειωμένη συμμετοχή στη δια βίου εκπαίδευση κ.α.

Τα παραπάνω προβλήματα αντιμετωπίζονται μέσω του Θεματικού Στόχου (Θ.Σ.) 9, στον οποίο περιλαμβάνονται παρεμβάσεις χρηματοδοτούμενες από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ. Οι παρεμβάσεις που δύνανται να υλοποιηθούν στο Θ.Σ. 9, λαμβάνουν υπόψη τις εθνικές στρατηγικές που έχουν εκπονηθεί σε διάφορους τομείς, όπως ενδεικτικά:

- η Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης,
- η εθνική στρατηγική για τους Ρομά,
- η εθνική στρατηγική για την ένταξη των πολιτών τρίτων χωρών, το Στρατηγικό Σχέδιο την ανάπτυξη του τομέα της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας και
- η Πρωτοβουλία “Health in Action”.

Μέσω της Στρατηγικής της ΠΚΜ για την Κοινωνική Ένταξη, την Καταπολέμηση της Φτώχειας και κάθε Μορφής Διακρίσεων, επιδιώκονται τα ακόλουθα::

- βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης μέσω ενεργών πολιτικών ένταξης
- ενσωμάτωση των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων
- καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού
- βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

Με βάση τα παραπάνω και για την κάλυψη των κενών και των αναγκών της, η ΠΚΜ επιλέγει, μεταξύ άλλων, τα εξής πεδία δράσης και προτεραιοτήτων:

- Ενίσχυση των δυνατοτήτων προώθησης στην απασχόληση των ομάδων υψηλού κινδύνου φτώχειας μέσω ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση, μέσω ποιοτικών υπηρεσιών υποστήριξης
- Επαγγελματική και επιχειρηματική συμβουλευτική και κατάρτιση
- Ενίσχυση της απασχόλησης μέσω της κοινωφελούς εργασίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- Βελτίωση της πρόσβασης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων στην εκπαίδευση, στην απασχόληση και στην τοπική ζωή
- Περιορισμός των διακρίσεων που υφίστανται οι ευάλωτες ομάδες πληθυσμού στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην καθημερινή τους διαβίωση
- Βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών υγείας και κοινωνικών υποδομών σε αστικές και μειονεκτικές περιοχές και προαγωγή της πρόσβασης μειονεκτούντων ατόμων σε υπηρεσίες υγείας/πρόνοιας/κοινωνικής φροντίδας.

Οι Ειδικοί Στόχοι που αφορούν στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας (**ΕΤΠΑ**) και έχουν άμεση ή έμμεση σχέση και υποστήριξη της περιφερειακής στρατηγικής για την κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά είναι οι ακόλουθοι:

1. Βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών υγείας και κοινωνικών υποδομών σε αστικές και μειονεκτικές περιοχές και διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές των ευπαθών κοινωνικών ομάδων της Περιφέρειας (ΕΣ 9α1), με ενδεικτικές δράσεις:

- Επέκταση και αναβάθμιση υφιστάμενων δομών και υποδομών υγείας
- Ανάπτυξη Κέντρων Ψυχικής Υγείας και μετανοσοκομειακών ξενώνων για τους ψυχικά ασθενείς
- Υποδομές στέγασης και εκπαίδευσης, χώροι υγιεινής, one stop shops / Κέντρα Κοινότητας με διευρυμένες υπηρεσίες και κινητές μονάδες για ευπαθείς ομάδες (Ρομά, κ.λπ.)
- Κέντρα φιλοξενίας (π.χ. για αστέγους, ασυνόδευτους ανηλίκους, γυναίκες θύματα βίας κ.α.)
- Ανοικτές Δομές Φιλοξενίας για μετανάστες και αιτούντες Άσυλο
- Διαμόρφωση κτιρίων για τη στέγαση των Κέντρων Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ)

- Επέκταση και αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών (Οικοτροφεία, Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης ΑΜΕΑ, Ξενώνες και οικοτροφεία παιδιών ή εφήβων ΑΜΕΑ).

2. Προώθηση επενδύσεων επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας» αναμένεται η αύξηση της απασχόλησης και η αύξηση του αριθμού των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Περιφέρεια. ΕΣ 9γ1), με ενδεικτικές δράσεις:

- Ίδρυση κοινωνικών επιχειρήσεων
- Ενίσχυση των επενδύσεων των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών

Οι δράσεις της επενδυτικής προτεραιότητας 9γ που χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ θα υλοποιηθούν σε συντονισμό με τις δράσεις της επενδυτικής προτεραιότητας 9ν που χρηματοδοτείται από το ΕΚΤ.

Οι Ειδικοί Στόχοι που αφορούν στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας (**ΕΚΤ**) και έχουν άμεση ή έμμεση σχέση και υποστήριξη της περιφερειακής στρατηγικής για την κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά είναι οι ακόλουθοι:

1. Ενίσχυση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας για ευάλωτες και ευπαθείς ομάδες πληθυσμού που απειλούνται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό (ΕΣ 9i1), με ενδεικτικές δράσεις:

- Ολοκληρωμένες δράσεις / παρεμβάσεις για ευπαθείς ομάδες οι οποίες μπορούν να περιλαμβάνουν πλέγμα δράσεων (συμβουλευτική, mentoring, επαγγελματικός προσανατολισμός, απασχόληση, κατάρτιση, ευαισθητοποίηση, δημοσιότητα κλπ)
- Δράσεις προώθησης στην απασχόληση (τύπου ΝΕΕ, ΝΘΕ) για ευπαθείς ομάδες
- Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης συνδεδεμένα με πρακτική άσκηση για ευπαθείς ομάδες σε κλάδους αιχμής της οικονομίας της Περιφέρειας/ τοπικής οικονομίας, τα οποία οδηγούν σε πιστοποίηση
- Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών (παιδικοί / βρεφικοί / βρεφονηπιακοί σταθμοί, ΚΔΑΠ, κλπ) για άτομα που έχουν την ευθύνη φροντίδας παιδιών σε νοικοκυριά που απειλούνται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό
- Στοχευμένα μέτρα ενίσχυσης της διαχειριστικής ικανότητας και της ενθάρρυνσης της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών

2. Βελτίωση της πρόσβασης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων στην εκπαίδευση, στην απασχόληση και στην τοπική κοινωνική ζωή (ΕΣ 9ii1), με ενδεικτικές δράσεις:

- Λειτουργία κέντρων υποδοχής αστέγων με πρόβλεψη κινητών μονάδων
- Λειτουργία one-stop-shops / Κέντρων Κοινότητας περιθωριοποιημένων κοινοτήτων (Ρομά, μετανάστες) με διευρυμένες υπηρεσίες και κινητές μονάδες παροχής υπηρεσιών
- Λειτουργία χώρων Υγιεινής (Δημόσια λουτρά, κοινόχρηστοι χώροι πλυντηρίων).
- Προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και σε ενήλικες μετανάστες και Ρομά εκτός δομών εκπαίδευσης
- Προγράμματα κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων για την ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση
- Παροχή συμβουλών και υποστήριξης για τον επαγγελματικό προσανατολισμό και την εύρεση εργασίας, την αυτοαπασχόληση ή την ίδρυση επιχειρήσεων

- Δημιουργία και Ανάπτυξη Δικτύων και Κοινωνικών Συμμαχιών για την Ευαισθητοποίηση και Ενημέρωση σε θέματα κοινωνικής ένταξης των περιθωριοποιημένων ομάδων
- Προγράμματα για την κινητοποίηση και ενεργό συμμετοχή των Ρομά και των μεταναστών στις διαδικασίες Τοπικής Διακυβέρνησης

Η ένταξη των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων της Περιφέρειας στη οικονομική και κοινωνική εφαρμόζεται μέσω ολοκληρωμένων παρεμβάσεων εκπαίδευσης και κατάρτισης, εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, προώθησης στην απασχόληση καθώς και της συμμετοχής στις τοπικές υποθέσεις των εν λόγω κοινοτήτων.

Οι δράσεις που αφορούν σε κινητές μονάδες παροχής υπηρεσιών ή/και λειτουργία χώρων υγιεινής δεν αποτελούν «αυτοτελείς» δράσεις αλλά είναι μέρος της λειτουργίας ευρύτερων δομών (π.χ. Κέντρων Κοινότητας / One-stop-shops) και της παροχής των υπηρεσιών αυτών προκειμένου να επιτευχθεί ολιστικός χαρακτήρας παρέμβασης.

Τα «Κέντρα Κοινότητας» (One Stop Shops) προσφέρουν μία ευρεία γκάμα υπηρεσιών για την προώθηση στην απασχόληση και την κοινωνική ένταξη. Ειδικότερα, μέσω της ανάπτυξης παρεμβάσεων μπορεί να οργανωθεί η κοινότητα για τοπική αναπτυξιακή και κοινωνική δράση στους τομείς της απασχόλησης, της υγείας, της εκπαίδευσης, της προώθησης της προσωπικής και κοινωνικής ευημερίας και γενικότερα της δημιουργίας έργων αρωγής και συμπαράστασης.

Ο στόχος της συγκεκριμένης «Δομής» είναι να συγκεντρώσει ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών υπηρεσιών ώστε να αποφευχθεί η διασπορά πόρων, να επιτευχθεί η ολιστική παρέμβαση σε πολλές ευπαθείς ομάδες πληθυσμού (φτωχές οικογένειες, μετανάστες, Ρομά, κ.λ.π), καθώς επίσης και να διασυνδεθούν μέσω παραπομπών οι επιμέρους φορείς και παρεμφερείς υπηρεσίες (δημόσιες και κοινωνίας των πολιτών), υποστηρίζοντας και προωθώντας την προσέγγιση της κοινωνικής σύμπραξης.

Οι Ομάδες-στόχος της συγκεκριμένης δέσμης δράσεων είναι Ρομά, μετανάστες, λοιπές περιθωριοποιημένες κοινότητες, δικαιούχοι Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος

3. Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση των ίσων ευκαιριών (ΕΣ 9iii1), με ενδεικτικές δράσεις:

- Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης για παιδιά και εφήβους με νοητική υστέρηση ή/και αναπηρίες
- Βρεφονηπιακούς Σταθμούς Ολοκληρωμένης Φροντίδας
- Εξειδικευμένη εκπαιδευτική υποστήριξη για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- Κέντρα Διημέρευσης ατόμων με αναπηρία
- Συμβουλευτικά κέντρα και ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών
- Ενέργειες ευαισθητοποίησης τοπικής κοινωνίας και φορέων
- Κέντρα Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ)
- Στέγες υποστηριζόμενης διαβίωσης ΑΜΕΑ
- Ξενώνες και οικοτροφεία παιδιών ή εφήβων ΑΜΕΑ

Ως «Ομάδες-στόχος» της συγκεκριμένης δέσμης δράσεων προσδιορίζονται οι ακόλουθοι: μετανάστες, Ρομά, ΑΜΕΑ, πρώην φυλακισμένοι, άτομα με εξάρτηση, παιδιά, έφηβοι, γυναίκες, δικαιούχοι Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος

4. Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας (ΕΣ 9iv). Περιλαμβάνονται:

- η καθιέρωση του δικτύου πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας
- η διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας σε όλους τους πολίτες
- η προαγωγή της υγείας μέσω της πρόληψης και της αγωγής
- η αναβάθμιση των δομών υγείας και της κατάρτισης του προσωπικού αυτών
- η δημιουργία των απαραίτητων συνθηκών φιλοξενίας μεταναστών και αιτούντων άσυλο

Κύριος σκοπός των δράσεων αυτών είναι η αύξηση του αριθμού των ατόμων των ευάλωτων και ευπαθών κοινωνικών ομάδων που έχουν (βελτιωμένη) πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας. Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις στον τομέα της υγείας ταξινομούνται ενδεικτικά στις κάτωθι ενότητες:

- Δράσεις παροχής υπηρεσιών στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας για ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού στη βάση μοναδιαίου κόστους
- Ολοκλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Επιτρόπου Απασχόλησης και του Υπουργού Υγείας για τα έτη 2014-15 και υλοποίηση καινοτόμων δράσεων ή πιλοτικών προγραμμάτων σε τοπικό επίπεδο για την αντιμετώπιση νέων αναδυόμενων αναγκών
- Δημιουργία δικτύου Μονάδων Οικογενειακής Ιατρικής (Family Health Units)
- Ενδυνάμωση των Κέντρων Υγείας στις αγροτικές περιοχές, αναδιοργάνωση των μονάδων υγείας του ΠΕΔΥ (πρώην μονάδες υγείας του ΕΟΠΥΥ/ΙΚΑ) και συντονισμός της παροχής υπηρεσιών υγείας μεταξύ της πρωτοβάθμιας και της νοσοκομειακής φροντίδας υγείας, μέσω της απόκτησης γνώσεων και ενίσχυσης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού

Όσον αφορά στον τομέα της πρόνοιας, οι παρεμβάσεις που προβλέπονται στο ΠΕΠ ενισχύουν την κοινωνική φροντίδα και προστασία των ατόμων ευπαθών ομάδων του πληθυσμού. Ειδικότερα, προβλέπονται οι ακόλουθες δράσεις:

- Υποστήριξη λειτουργίας Ανοικτών Δομών Φιλοξενίας για μετανάστες - αιτούντες άσυλο - αιτούντες διεθνούς προστασίας (Οι σχετικές δράσεις θα καλύπτουν υπηρεσίες που προωθούν την απασχολησιμότητα και κοινωνική ένταξη των ωφελουμένων, όπως ενδεικτικά συμβουλευτική, νομική υποστήριξη, μετάφραση/διερμηνεία, όχι όμως λειτουργικά κόστη)
- Λειτουργία Δικτύου Δομών αντιμετώπισης της φτώχειας (κοινωνικά παντοπωλεία, φαρμακεία, ιατρεία κλπ) Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων
- Δράσεις επιμόρφωσης και κατάρτισης προσωπικού που απασχολούνται σε δομές / υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας Δράσεις αποϊδρυματοποίησης παιδιών
- Προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού σε τοπικό επίπεδο
- Καθιέρωση Ολοκληρωμένου Συστήματος Κοινωνικής Προστασίας, το οποίο θα λειτουργεί ως Ολοκληρωμένο δίκτυο Παροχής Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας με διασύνδεση όλων των κοινωνικών υπηρεσιών και φορέων παροχής κοινωνικής προστασίας, δημοσίου, ιδιωτικού, εθελοντικού, κερδοσκοπικού και μη χαρακτηρισμού

- Προγράμματα Επανακατάρτισης Στελεχών και επαγγελματιών Κοινωνικής Φροντίδας Διαπολιτισμική Μεσολάβηση σε Νοσοκομεία

Οι Ομάδες-στόχος της συγκεκριμένης δέσμης δράσεων είναι: άποροι, άνεργοι χωρίς ασφάλιση, άστεγοι, ψυχικά ασθενείς, μετανάστες, δικαιούχοι Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος

5. Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυο οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση, με ενδεικτικές δράσεις:

- Ενημέρωση, κινητοποίηση, υποστήριξη για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων / μεταφορά καλών πρακτικών
- Δράσεις δικτύωσης Επιχειρήσεων Κοινωνικής Οικονομίας
- Στήριξη για ανάπτυξη καινοτόμων συστάδων επιχειρήσεων Κοινωνικής Οικονομίας (clusters)
- Ενίσχυση υφιστάμενων και δημιουργία νέων ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. (π.χ. για προώθηση της Ψυχικής Υγείας)
- Κατάρτιση στελεχών κοινωνικών επιχειρήσεων

6. Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (ΕΣ 9ν1), με δράσεις που αφορούν σε Ολοκληρωμένες κοινωνικές παρεμβάσεις σε μειονεκτικές περιοχές, με ενίσχυση των κοινωνικών υποδομών με σκοπό την προώθηση της ενεργού ένταξης, με την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας.

Τέλος, μέσω του Θ.Σ. 10 και με χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ προωθείται η ανάπτυξη σύγχρονων υποδομών εκπαίδευσης (ΕΣ 10α1), στο πλαίσιο των οποίων στοχεύεται:

- η αναβάθμιση υποδομών τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης
- η βελτίωση του περιβάλλοντος και των συνθηκών μάθησης
- η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού και η προσαρμογή αυτού στις διαρθρωτικές αλλαγές.

Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μέσω της αναβάθμισης όλως των βαθμίδων της εκπαίδευσης στην ΠΚΜ προϋποθέτει την ύπαρξη σύγχρονων υποδομών όπως κτιρίων, εποπτικών μέσων, εξοπλισμών για την ανάπτυξη ειδικών δεξιοτήτων, ΤΠΕ και υποδομών για τη ψηφιακή μάθηση, βιβλιοθηκών, εργαστηρίων κ.α. Παράλληλα, ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην προσχολική και επαγγελματική εκπαίδευση.

Δίδεται έμφαση στη βελτίωση / επέκταση νέων υποδομών μέσω εντοπισμένων παρεμβάσεων και στη δημιουργία ή ενίσχυση ειδικών εργαστηρίων για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και για την πρακτική εξάσκηση. Στο πλαίσιο του ΕΣ 10α1 προβλέπονται οι ακόλουθοι «τύποι» δράσεων:

- Δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση υφιστάμενων κτιριακών υποδομών σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης
- Δημιουργία ή περαιτέρω ανάπτυξη ειδικών εργαστηριακών υποδομών και απόκτηση εξοπλισμών για βελτίωση δεξιοτήτων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, με έμφαση στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και στις υποδομές επαγγελματικής εκπαίδευσης

- Προαγωγή των ψηφιακών υποδομών στην εκπαίδευση.

Επιπλέον, με δεδομένο ότι στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας παρατηρείται μειωμένη συμμετοχή στη δια βίου μάθηση, στόχος είναι η ενίσχυση της, μέσω της ανάπτυξης υποδομών, κατάρτισης και εκπαίδευσης. Λόγω της υψηλής διαρθρωτικής ανεργίας, της ανεργίας των νέων, της ανεργίας των αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, της ανάγκης περισσότερων ατόμων για είσοδο στην αγορά εργασίας, της τεχνολογικής εξέλιξης, της ανάγκης για ενίσχυση των ανταγωνιστικών κλάδων της περιφερειακής οικονομίας, της ύπαρξης μεγάλου αριθμού μεταναστών, αλλά και της διεύρυνσης του οικονομικού και κοινωνικού αποκλεισμού, έχει αυξηθεί ο αριθμός των ατόμων που αναζητούν μία θέση για επανακατάρτιση, επανεκπαίδευση, για απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων, για μια νέα ευκαιρία εκπαίδευσης κλπ.

Η ΠΚΜ στοχεύει στην ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης μέσω της ενίσχυσης του δικτύου των κέντρων δια βίου μάθησης για τη βελτίωση της πρόσβασης, όπως και στην υλοποίηση συστήματος κινήτρων για την προώθηση της συμμετοχής των ενηλίκων και ιδιαίτερα των ευάλωτων ομάδων σε προγράμματα δια βίου μάθησης. Μέσω της συγκεκριμένες επενδυτικής προτεραιότητας επιδιώκεται η επέκταση και αναβάθμιση των υλικοτεχνικών υποδομών της δια βίου εκπαίδευσης.

5.2. Το Ε.Π. Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευσης και Δια βίου Μάθησης

Το Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» (ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ) περιλαμβάνει τις παρεμβάσεις που εντάσσονται στη δεύτερη χρηματοδοτική προτεραιότητα αναφορικά με την «ανάπτυξη και την αξιοποίηση ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού-ενεργό κοινωνική ενσωμάτωση» του ΕΣΠΑ 2014-2020, επιδιώκει δε στην αντιμετώπιση των πλέον αρνητικές επιπτώσεων της κρίσης και της ύφεσης, την ανεργία και τη φτώχεια.

Το ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ αναμένεται να συμβάλει αμέσως ή εμμέσως στους εθνικούς στόχους που έχουν τεθεί για την απασχόληση, την καταπολέμηση της φτώχειας και την εκπαίδευση, στο πλαίσιο της αναπτυξιακής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης «**Ευρώπη 2020**» και συγκεκριμένα στην αύξηση του ποσοστού της απασχόλησης στο 70%, τη μείωση του αριθμού των ατόμων που βρίσκονται σε κατάσταση ή κίνδυνο φτώχειας/ή και κοινωνικού αποκλεισμού κατά 450.000 άτομα, τη μείωση του ποσοστού της πρόωρης εγκατάλειψης σχολείου στο 9,7% και την αύξηση του ποσοστού ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο 32% (βλ. Πίνακα 14).

Πίνακας 13: Συνεισφορά του ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ στην Ικανοποίηση των Στόχων της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για το 2020

Στρατηγική «Ευρώπη 2020»	Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Υφιστάμενη κατάσταση στην Ελλάδα	Στόχοι της Χώρας για το 2020
Ποσοστό απασχόλησης (ηλικίες 20-64)	75%	64% (2010) 59,9% (2011) 55,3% (2012)	70%
Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου (%)	κάτω από 10%	13,7% (2010) 13,1% (2011) 11,4% (2012)	9,7%
Ολοκλήρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (%)	Τουλάχιστον 40% των νέων ηλικίας 30-34 ετών	28,4% (2010) 28,9% (2011) 30,9% (2012)	32%

Στρατηγική «Ευρώπη 2020»	Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Υφιστάμενη κατάσταση στην Ελλάδα	Στόχοι της Χώρας για το 2020
Μείωση αριθμού ατόμων σε κατάσταση ή σε κίνδυνο φτώχειας ή αποκλεισμού	20 εκατομμύρια	3.046.000 (2008) 3.031.000 (2010) 3.403.000 (2011) 3.795.100 (2012) ¹¹	450.000

Πηγή: ΕΠΑΝΑΔ-ΔΒΜ Δεκέμβριος 2014 (SFC) και Eurostat

Παράλληλα, μέτρα απαιτούνται για την ουσιαστική ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος σε ό,τι αφορά την έξοδο και την πρόσβαση των αποφοίτων προς την αγορά εργασίας. Βασική προτεραιότητα αποτελεί η αύξηση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ), η οποία στην Ελλάδα επιλέγεται από τους νέους ολοένα και πιο σπάνια. Στρατηγικά, το πλαίσιο πολιτικής για την ανάπτυξη της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων ΕΕΚ, συνίσταται στην αναβάθμιση των προγραμμάτων σπουδών με βάση πιστοποιημένα επαγγελματικά περιγράμματα, στην καθιέρωση πλαισίου ποιότητας, στην αναβάθμιση του εκπαιδευτικού προσωπικού και στην καλύτερη σύνδεση με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Ο θεσμός της μαθητείας διακρίνεται επίσης από χαμηλές επιδόσεις, όπου λιγότερο από το 1% του ανθρωπίνου δυναμικού των επιχειρήσεων είναι μαθητευόμενοι. Το ποσοστό αυτό σε χώρες με παράδοση στη μαθητεία, όπως είναι η Γερμανία (5,3%), η Αυστρία (4,7%) και η Σλοβακία (3,6%) είναι πολύ υψηλότερο.

Προς την κατεύθυνση της αύξησης της ελκυστικότητας της ΕΕΚ κινείται το Εθνικό Σχέδιο Υλοποίησης του θεσμού της Μαθητείας, το οποίο σε συνέχεια της πρόσφατης θεσμικής αλλαγής (ν. 4186/2013) ενσωματώνει το σύστημα της Μαθητείας στο τυπικό σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης και διευκολύνει την κινητικότητα των νέων τόσο στην εκπαιδευτική όσο και στην εργασιακή τους πορεία, δημιουργώντας γέφυρες μεταξύ της ΕΕΚ και της αγοράς εργασίας. Η μαθητεία θα εφαρμόζεται σε πολυάριθμους κλάδους και επαγγέλματα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται κλάδοι με προοπτικές απασχόλησης σε καίριους αναπτυξιακούς τομείς της ελληνικής οικονομίας, όπως αυτοί προβλέπονται στο ΕΣΠΑ 2014-2020 (πχ. αγροδιατροφικός τομέας, ναυτικά επαγγέλματα, τουρισμός και πράσινα επαγγέλματα).

Στο ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΜ εντάσσονται δράσεις που κατά κύριο λόγο αφορούν στον Θεματικό Στόχο 8(προαγωγή της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού) και στον Θεματικό Στόχο 10 (επενδύσεις στην εκπαίδευση την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και διά βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών, κατάρτισης και εκπαίδευσης).

Σε σχέση με τις δυνατότητες αξιοποίησης προγραμμάτων και παρεμβάσεων για τους Ρομά, στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 8.ι «πρόσβαση στην απασχόληση για αναζητούντες θέση εργασίας και οικονομικά μη ενεργά άτομα ..... μέσω τοπικών πρωτοβουλιών για την απασχόληση και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων.» κωδικοποιούνται οι ακόλουθες δυνατότητες:

- Πρόσβαση των ανέργων στην απασχόληση (μακροχρόνια ανέργους, γυναίκες, και ανέργους 30 έως 44 ετών) και Προγράμματα «Κοινωνικού Εργασίας» (ΕΣ 8.1.ι ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ),

¹¹ ΕΛΣΤΑΤ 29.11.2013

- Προγράμματα δημιουργίας Νέων Θέσεων Εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για ανέργους και για ειδικές ομάδες ανέργων,
- Στοχευμένα Προγράμματα κατάρτισης - σε κλάδους αιχμής της ελληνικής οικονομίας, που οδηγούν σε πιστοποίηση (λ.χ. Επιταγή Κατάρτισης Ανέργων σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας με υποχρεωτική εγγυημένη απασχόληση, ΟΑΕΔ) (ΕΣ 8.1.ii ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ)
- Δράσεις Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας. Αποτελεί το βασικότερο άξονα παρέμβασης, δεδομένου ότι προτεραιότητα αποτελεί η ανάσχεση της νεανικής ανεργίας και η προώθηση της απασχολησιμότητας των νέων μέσω της μείωσης του χρόνου μετάβασης από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας, Ενδεικτικοί τύποι δράσεων:
- Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διάρκειας έως 6 μήνες με στόχο την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Ειδικές δράσεις ένταξης στην απασχόληση για νέους με αναπηρία με στόχο την ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ατόμων με ιδιαίτερες δυσκολίες και μεγαλύτερο κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού
- Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας με στόχο τη μείωση του χρόνου μετάβασης από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας

Στις παραπάνω δράσεις εντάσσονται **υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων από τον πάροχο κατάρτισης**, πριν και κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης. Αυτές μπορεί να αφορούν στη διάγνωση και κατάλληλη σύζευξη των εκπαιδευτικών αναγκών / δεξιοτήτων των καταρτιζομένων με τις ανάγκες των επιχειρήσεων και, στην τοποθέτηση, παρακολούθηση και εποπτεία του καταρτιζόμενου από τον πάροχο κατάρτισης στην επιχείρηση

Σημαντική για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 κρίνεται επίσης η περαιτέρω ανάπτυξη και εφαρμογή του **Εθνικού Συστήματος Πιστοποίησης Εκροών**, η **ενεργοποίηση του χώρου Πιστοποίησης Προσόντων**, η ανάπτυξη δράσεων και εργαλείων **διά βίου συμβουλευτικής & επαγγελματικού προσανατολισμού** βάσει των αναγκών της αγοράς εργασίας και των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων της χώρας, καθώς και η **διασφάλιση της ποιότητας** στον χώρο της Μη Τυπικής Εκπαίδευσης & της Άτυπης Μάθησης, λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές, τα κριτήρια και τους δείκτες του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Διασφάλισης Ποιότητας για την Επαγγελματική Εκπαίδευση.

Εντός των ορίων αυτών προκύπτει η ανάγκη για διαμόρφωση ολοκληρωμένης στρατηγικής με την πρόταξη παρεμβάσεων που θα άρουν τις δυσκολίες πρόσβασης των ΕΚΟ σε προγράμματα επιμόρφωσης, θα παρέχουν «δεύτερη ευκαιρία» μόρφωσης και γενικότερα θα συμβάλλουν στην αύξηση και διεύρυνση της συμμετοχής των ατόμων (16-66+ ετών) στη διά βίου μάθηση. Επιπλέον, έμφαση θα δοθεί στην ανάπτυξη και βελτίωση των προτύπων, των μέσων και των εργαλείων της διά βίου μάθησης (συστήματα αναγνώρισης προσόντων, εργαλεία συμβουλευτικής, κ.λπ.) καθώς και στην εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας.

Μέσω της Επενδυτικής Προτεραιότητας 8.ii που αφορά στη βιώσιμη ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας (ιδιαίτερα εκείνων που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων των νέων που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού και των νέων από περιθωριοποιημένες κοινότητες), προβλέπεται η εφαρμογή παρεμβάσεων για την ενίσχυση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας των νέων έως 29 ετών, με ιδιαίτερη μέριμνα για αυτούς που βρίσκονται εκτός δομών

εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ), χαρακτηριστικά τα οποία διακρίνουν και τους νέους Ρομά.

Ειδικότερα, **οπρώτος ειδικός στόχος** αναφέρεται στα άτομα ηλικίας 15-24 ετών εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης και συνδέεται πλήρως με την εφαρμογή των παρεμβάσεων που προβλέπονται στο Σχέδιο Δράσης «Εγγύηση για τη Νεολαία», με την αξιοποίηση πόρων της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων

Με βάση το γεγονός ότι τέσσερις στους 10 νέους ηλικίας 25-29 ετών (ποσοστό 43,41%) βρίσκεται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης, προβλέπεται η υλοποίηση δράσεων με την αξιοποίηση πόρων της ΠΑΝ, στοχεύοντας τους νέους ηλικίας κάτω των 30 ετών. Ο **δεύτερος ειδικός στόχος** αναφέρεται στα άτομα ηλικίας 25-29 ετών εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης τα οποία σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, βρίσκονται επίσης σε μειονεκτική θέση στην αγορά εργασίας.

Ενδεικτικοί Τύποι Δράσεων:

- Προγράμματα απασχόλησης για τη δημιουργία Νέων Θέσεων Εργασίας με ωφελούμενους νέους ηλικίας έως 29 ετών μέσω της επιδότησης μισθολογικού ή μη-μισθολογικού κόστους από εργοδότες ή επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα
- Προγράμματα κατάρτισης - απόκτησης εργασιακής εμπειρίας, που θα περιλαμβάνουν, θεωρητική κατάρτιση των ωφελουμένων, πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα και υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των συμμετεχόντων καθ' όλη τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης
- Προγράμματα για την προώθηση της νεανικής επιχειρηματικότητας

Ο ΟΑΕΔ αποτελεί τον κύριο βραχίονα για την υλοποίηση των Δράσεων, καθώς μέσω των ΚΠΑ2 αποτελεί το κεντρικό σημείο υποδοχής και εξυπηρέτησης της ομάδας στόχου. Μετά την εγγραφή των νέων στις δομές υποδοχής κοινού (Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης-Κ.Π.Α.) της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (Ο.Α.Ε.Δ.), ακολουθεί η καταγραφή των ατομικών τους χαρακτηριστικών (profiling), ο εντοπισμός των αναγκών τους, και τέλος, η σύνταξη του Ατομικού Σχεδίου Δράσης. Επισημαίνεται ότι η εφαρμογή της αναδιάρθρωσης του επιχειρησιακού μοντέλου του ΟΑΕΔ, αναμένεται να συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στη δυνατότητα του Οργανισμού να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της υλοποίησης της «Εγγύησης για τη Νεολαία». Ειδικότερα αναφέρονται οι ακόλουθες ενέργειες, οι οποίες αναμένεται να συμβάλλουν στην υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης «Εγγύησης για τη Νεολαία»:

- αυτοματοποίηση των διαδικασιών εγγραφής και ανανέωσης κάρτας ανεργίας αναμένεται να οδηγήσει σε απελευθέρωση εξειδικευμένων συμβούλων απασχόλησης, προκειμένου να επικεντρωθούν στο έργο της εξατομικευμένης προσέγγισης των νέων της ομάδας στόχου, ενώ ολοκληρώνονται
- ολοκλήρωση της λειτουργικής ενιαιοποίησης των υπηρεσιών του Οργανισμού και ειδικότερα του ολοκληρωμένου συστήματος εξυπηρέτησης ανέργων και εργοδοτών.
- Ηλεκτρονική διαδικασία profiling, για λόγους επιτάχυνσης της διαδικασίας εξατομικευμένης προσέγγισης και εξοικονόμησης διοικητικού χρόνου για τις τοπικές Δ.Υ.Α., ώστε ο δια ζώσης χρόνος μεταξύ ανέργου νέου και συμβούλου απασχόλησης να αφιερώνεται στην ουσία της διαδικασίας.
- εμπλουτισμός και αναβάθμιση των εργαλείων - τεχνολογικών και άλλων - που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της ενεργοποίησης των νέων, επικαιροποίηση και προώθηση στις τοπικές Δ.Υ.Α. κατευθυντήριων οδηγιών σχετικά με τη

χαρτογράφηση της τοπικής αγοράς και την εν συνεχεία ανάπτυξη εξωστρεφούς δράσης και συνεργασιών, σχεδιασμός εξαγωγής και ανάλυσης των στοιχείων profiling προς την κατεύθυνση της σύγκρισης, σύνθεσης και αξιοποίησής τους στην ανατροφοδότηση του σχεδιασμού βελτιωτικών παρεμβάσεων.

- Προετοιμασία υπόβαθρου των «αμοιβαίων υποχρεώσεων» και προώθηση των σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων.
- Δράσεις επικοινωνίας- ανάπτυξης εντός και εκτός του Οργανισμού, προκειμένου να προωθηθεί η δέσμευση του ανθρώπινου δυναμικού του Οργανισμού στον κεντρικό στόχο της παροχής αποτελεσματικής υποστήριξης προς τους νέους της ομάδας, αλλά και να προσελκυσθούν εργοδότες, καθώς και να συστρατευθούν εμπλεκόμενοι εθνικοί- κοινωνικοί φορείς, ως δυνητικοί εταίροι της Δ.Υ.Α. για την υλοποίηση από κοινού δράσεων.
- Επανεκπαίδευση Συμβούλων Απασχόλησης. Προγραμματίζεται ταχύρρυθμη, ευέλικτη και στοχευμένη επανεκπαίδευση, με στόχο την επικαιροποίηση των γνώσεων των συμβούλων απασχόλησης.

Επισημαίνεται ότι εκτός από τις δράσεις που προβλέπεται να υλοποιηθούν με άμεσα ωφελούμενους τους νέους ΕΑΕΚ 15-24 ετών, σχεδιάζονται **«Ενέργειες προσέγγισης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης νέων με ειδικά χαρακτηριστικά (Ε.Α.Ε.Κ / NEETs)»** αρχικά σε συγκεκριμένους δήμους/ περιφέρειες και στη συνέχεια στο σύνολο της Χώρας. Πρόκειται για στοχευμένες δράσεις επικοινωνίας, στο πλαίσιο μίας ευρείας συνεργασίας δημοσίων φορέων, φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοινωνικών Εταίρων κ.ά. σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Στόχος η ενεργοποίηση νεανικών πληθυσμών Ε.Α.Ε.Κ., που δεν προσέρχονται στην ΔΥΑ ή άλλες δημόσιες υπηρεσίες και παραμένουν για αρκετό διάστημα ανενεργοί, απειλούμενοι από κοινωνικό αποκλεισμό και περιθωριοποίηση, καθώς και η βελτίωση της πρόσβασης των νέων αυτών σε ευκαιρίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης.

Αναλυτικά, οι ενδεικτικές παρεμβάσεις για τους νέους έως και 24 ετών, κατηγοριοποιούνται στους παρακάτω πέντε (5) βασικούς «κύκλους δράσεων» που συνάδουν με τη σύσταση της ΕΕ για την «Εγγύηση για τη Νεολαία»:

Οι δράσεις στήριξης της **Επιχειρηματικότητας των νέων** περιλαμβάνουν την προώθησή τους στην επιχειρηματικότητα και την αυταπασχόληση, με ενδεικτικούς τύπους δράσεων:

- Πιλοτική δράση υποστήριξης των νέων στην ίδρυση Κοινωνικών Συνεταιριστικών επιχειρήσεων με παροχή συμβουλευτικής με στόχο την προώθηση της αυταπασχόλησης των νέων στο πεδίο της κοινωνικής οικονομίας
- Πρόγραμμα προώθησης της νεανικής επιχειρηματικότητας μέσω της προώθησης της καινοτομίας και παροχής συμβουλευτικής για την δημιουργία startups με στόχο την ενίσχυση της νεανικής καινοτομικής επιχειρηματικότητας
- Προώθηση των νέων έως 24 ετών από την ανεργία στην αυταπασχόληση με στόχο την προώθηση των νέων στην αυταπασχόληση, με επιδότηση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης έως 12 μήνες
- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις με στόχο την επιλογή του κατάλληλου μίγματος κατάρτισης ή απασχόλησης ή/και αυτό-απασχόληση» σύμφωνα με το προφίλ του κάθε ωφελούμενου, όπως αυτό διαπιστώνεται μέσα από τη διαδικασία της εξατομικευμένης προσέγγισης. Σκοπός είναι η ενεργοποίηση και η έγκαιρη παρέμβαση για την πρόληψη της νεανικής ανεργίας, η είσοδος στην αγορά εργασίας για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και η εξειδικευμένη κατάρτιση. Έμφαση θα δοθεί σε Ε.Α.Ε.Κ. που ανήκουν σε ειδικές κοινωνικές ομάδες

Κατά τα λοιπά, σταχυολογούνται οι ακόλουθες παρεμβάσεις με κριτήριο την αξιοποίησή τους και από την Ομάδα-Στόχο των Ρομά:

- Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών, με έμφαση στις εργαζόμενες γυναίκες με επισφαλή θέση εργασίας (ΕΣ 8.4), όπου περιλαμβάνεται η εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, με στόχο την ενίσχυση των γυναικών με την παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων παιδιών και εφήβων και ατόμων με αναπηρία.
- Βελτίωση ευκαιριών ένταξης ή επανένταξης στην αγορά εργασίας ωφελούμενων της πιλοτικής εφαρμογής του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΣ 9.1), όπου προβλέπεται η προώθηση σε δράσεις (επαν) ένταξης στην αγορά εργασίας (δράσεις συμβουλευτικής, κατάρτισης και τοποθέτησης σε θέσεις εργασίας).
- Ανάπτυξη και προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας (Ε.Π. 9.ν), όπου προβλέπονται δράσεις για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και των συνεταιρισμών και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσω της ενίσχυσης της σύστασης και λειτουργίας κοινωνικών επιχειρήσεων. Στοχεύεται η προσφορά υπηρεσιών για την κάλυψη αναγκών της κοινότητας (πχ. κοινωνικό παντοπωλείο, υπηρεσία μεταφοράς και διακίνησης ατόμων, υπηρεσίες καθαρισμού, πλυντηρίων, catering, λουτρά κλπ), την οργάνωση και διαχείριση των προϊόντων που παράγονται από τις ασχολίες των Ρομά, αξιοποίηση δραστηριότητας συλλογής μετάλλου σε ανταποδοτικές δράσεις ανακύκλωσης (συνεταιρισμός συλλογής και διαχείρισης ανακυκλώσιμων υλικών), δράσεις εκμίσθωσης-διάθεσης δημοτικών γαιών για αγροτική εκμετάλλευση, δημιουργία και διαχείριση τοπικής τσιγγάνικης αγοράς - παζάρι (έκδοση άδειων μικροπωλητών, προώθηση, οργάνωση, έλεγχος της συγκεκριμένης αγοράς) και γενικότερες δράσεις δικτύωσης και προώθησης τοπικών προϊόντων.
- Σύσταση Ταμείου Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας (μικροπιστώσεις-ανακυκλούμενες πιστώσεις), με στόχο αρχικά την ενίσχυση για την έναρξη δραστηριότητας και τη λειτουργία των Κοιν.Σ.Ε.Π, μέσω επιχορηγήσεων ή/και με την αξιοποίηση νέων χρηματοδοτικών εργαλείων, εταιρικά μερίδια, κουπόνια λήψης υπηρεσιών.

Ήδη έχει ενεργοποιηθεί εμπροσθοβαρώς η λειτουργία Περιφερειακών Μηχανισμών Υποστήριξης της ανάπτυξης και προώθησης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Ε.Π.), οι οποίοι μετά το 2017 θα χρηματοδοτούνται από τα αντίστοιχα ΠΕΠ.

Οι Περιφερειακοί Μηχανισμοί έως το τέλος του 2016 θα καλύπτουν το σύνολο της χώρας (ένας σε κάθε Περιφέρεια), θα παρέχουν υπηρεσίες μίας στάσης (onestopshop) για τους κοινωνικούς επιχειρηματίες και τις κοινωνικές επιχειρήσεις και θα αναλάβουν ανάλογα με τις ανάγκες και τις γεωγραφικές ιδιαιτερότητες της εκάστοτε Περιφέρειας αναφοράς, να παρέχουν υπηρεσίες όπως:

- Πληροφόρηση και ενημέρωση για τα χαρακτηριστικά και τους σκοπούς της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας
- Παρακίνηση και υποστήριξη της σύστασης Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων με την παροχή υπηρεσιών κινητοποίησης, υποστήριξης, και συμβουλευτικής (coaching και mentoring)
- Παροχή υπηρεσιών θερμοκοιτίδας που θα προσφέρουν κοινή επιχειρηματική έδρα, ή / και Συμβουλευτική στην Κοινωνική Επιχειρηματικότητα, κοινή διοικητική και λογιστική υποστήριξη, εξειδικευμένες υπηρεσίες επιχειρηματικής συμβουλευτικής ή μέρος αυτών κλπ.

Στο πλαίσιο του Θ.Σ. 10 (που αφορά σε «επενδύσεις στην εκπαίδευση την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και διά βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών, κατάρτισης και εκπαίδευσης» στοχεύεται η αναβάθμιση του θεσμού της μαθητείας μέσω των **Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ)**, οι οποίες έχουν ως σκοπό την παροχή υπηρεσιών αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Η τοποθέτηση των σπουδαστών στις επιχειρήσεις θα γίνεται από τον ΟΑΕΔ, ενώ η διαδικασία πιστοποίησης των προσόντων θα οργανώνεται και θα πραγματοποιείται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ).

Σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της ελκυστικότητας και της αποτελεσματικότητας της τεχνικής εκπαίδευσης θα διαδραματίσουν επίσης και τα **Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)**. Βασική επιδίωξη είναι οι απόφοιτοι των ΕΠΑΛ, με την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, η οποία θα βασίζεται σε σύγχρονα προγράμματα σπουδών και δεξιότητες που θα διευκολύνουν την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας.

Στον χώρο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, τα Ι.Ε.Κ. θα συνεχίσουν να διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην κατάρτιση νέων επαγγελματιών σε σημαντικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας.. Σημαντική κρίνεται η αμοιβαία σύνδεση των ΙΕΚ με τον θεσμό της μαθητείας, όπου διανοίγονται επιλογές τόσο για τους αποφοίτους των ΣΕΚ να εγγραφούν σε ΙΕΚ, όσο και σε αποφοίτους των ΙΕΚ, οι οποίοι θα έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής σε προγράμματα μαθητείας - εκπαίδευσης στο χώρο εργασίας. Μια βασική ανάγκη που ανακύπτει είναι η βελτίωση της σύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας μέσα από την εφαρμογή του συστήματος της μαθητείας και της αναβάθμισης της τεχνολογικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Τέλος, στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 10.ι, η οποία αφορά στη «μείωση και αποτροπή της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και την προαγωγή της ισότιμης πρόσβασης σε καλής ποιότητας προσχολική, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων δυνατοτήτων τυπική, άτυπη και μη τυπική μάθησης για την επανένταξη στην εκπαίδευση και κατάρτιση» και του Ειδικού Στόχου 10.1 (ι): «Μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, ιδίως σε γεωγραφικές περιοχές με υψηλά ποσοστά ΠΕΣ», προβλέπονται οι ακόλουθες δράσεις:

- καταπολέμηση της σχολικής διαρροής και μείωση του ποσοστού πρόωρης εγκατάλειψης της σχολικής εκπαίδευσης, μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων ενίσχυσης της πρόσβασης και ένταξης στην εκπαίδευση για τις Ευάλωτες Κοινωνικά Ομάδες (Μετανάστες, Ρομά, μονογονεϊκές οικογένειες, ΖΕΠ κλπ.) και για συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές, όπως αυτές προκύψουν από τη σχετική στρατηγική για την αντιμετώπιση της ΠΕΣ, η οποία με βάση τις θεματικές αιρεσιμότητες του ΘΣ10 θα ολοκληρωθεί εντός του α' εξαμήνου του 2015 από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.
- Διαπολιτισμική εκπαίδευση, μέσω παρεμβάσεων αρμονικής ένταξης στο σχολείο μαθητών/τριών με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες (αλλοδαποί, παλιννοστούντες, Ρομά, μουσουλμάνοι της Θράκης, ομογενείς).

5.3. Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης

Η φτώχεια και ο αποκλεισμός χαρακτηρίζονται ως «μη-ορατά» φαινόμενα είτε στην περίπτωση ταχείας μείωσης των εισοδημάτων, είτε στην περίπτωση εμφάνισης των φαινομένων αυτών στον αγροτικό χώρο. Στην περίπτωση των Ρομά, η εγκατάστασή τους σε οικισμούς γίνεται στις παρυφές αστικών και, κυρίως, ημιαστικών κέντρων, ενώ η ενασχόλησή τους είναι σαφώς προσανατολισμένη με δραστηριότητες με σημείο αναφοράς την αγροτική ενδοχώρα.

Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο κεφάλαιο 1.3.4γ του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 και στο Ν. 4314/23-12201412 θα εφαρμοσθεί και με αποκέντρωση πόρων, ευθυνών και παρεμβάσεων στις Ενδιάμεσες Διαχειριστικές Αρχές των ΠΕΠ.

Σε περιφερειακό επίπεδο αποκεντρώνεται –μεταξύ άλλων- η στήριξη για διαφοροποίηση των γεωργικών δραστηριοτήτων που αφορούν στην υγειονομική περίθαλψη, στην κοινωνική ένταξη, στην κοινωνικά υποστηριζόμενη γεωργία (CSA) και στην εκπαίδευση σχετικά με το περιβάλλον και τη διατροφή (Υπομέτρο 16.9). Πρόκειται για δράσεις που συμβάλλουν στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής στον αγροτικό χώρο μέσω της ανάπτυξης της κοινωνικής γεωργίας.

Σημαντικές δράσεις συνεργασίας κοινωνικών γεωργικών δραστηριοτήτων, αποτελούν οι δράσεις συνεργασίας για την υγειονομική περίθαλψη (πράσινη φροντίδα), την κοινωνική ένταξη, την κοινωνικά υποστηριζόμενη γεωργία (CSA) και την εκπαίδευση για το περιβάλλον και τη διατροφή.

Υλοποιούνται πιλοτικά έργα και παρέχονται ενισχύσεις που προωθούν μορφές συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών φορέων του αγροτικού τομέα, της τροφικής αλυσίδας και της δασοπονίας (ενώσεων παραγωγών, συνεταιρισμών, διεπαγγελματικών οργανώσεων, Συσπειρώσεις (clusters) και δίκτυα.

Η προσέγγιση CLLD/LEADER (Μέτρο 19) υποστηρίζει τη διασύνδεση τομέων και οικονομικών λειτουργιών (π.χ. βραχείες αλυσίδες αγροτικών προϊόντων), τη διασύνδεση της υπαίθρου με τον αστικό χώρο, την ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας και την υποστήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας, την υλοποίηση κοινωνικών δράσεων για την επίτευξη κοινωνικής συνοχής και την καταπολέμηση της φτώχειας (όπως ευαισθητοποίηση, υποστήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων π.χ. νέοι, ηλικιωμένοι, άνεργοι, γυναίκες, περιθωριοποιημένες κοινότητες).

Εστιάζοντας στις αγροτικές περιοχές και κοινωνίες, η προσέγγιση CLLD/LEADER παρέχει την αναγκαία ευελιξία και δυνατότητα να σχεδιάζουν και να εφαρμόσουν στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με ολοκληρωμένο και πολυτομεακό χαρακτήρα και ειδικότερα να επιλέξουν από μια ευρεία ποικιλία παρεμβάσεων δημοσίου ή ιδιωτικού χαρακτήρα και να σχεδιάσουν ολοκληρωμένα έργα, αξιοποιώντας ή/και συνδυάζοντας έναν αριθμό εργαλείων - μέτρων του ΕΓΤΑΑ ή/και δράσεις από το ΕΤΘΑ, το ΕΚΤ και το ΕΤΠΑ (σε περίπτωση πολυταμειακής προσέγγισης - CLLD). Στοιχεύεται η διασφάλιση συμπληρωματικότητας και συντονισμού των παρεμβάσεων τοπικής ανάπτυξης με παρεμβάσεις από ΕΤΠΑ, ΕΚΤ και ΕΤΘΑ (λ.χ. κοινωνική διάσταση, υποδομές, περιβαλλοντικές παρεμβάσεις, αλιευτικές κοινότητες, δομές διακυβέρνησης).

¹² Διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν. 3419/2005 (Α 297) και άλλες διατάξεις.

5.4. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Απόρων (TEBA)

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA, Κανονισμός ΕΕ 223/2014/11-4-2014) στοχεύει στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, συμβάλλοντας στη μείωση της φτώχειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και υποστηρίζοντας τα αντίστοιχα εθνικά συστήματα που παρέχουν αφενός μη οικονομική βοήθεια και στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη των απόρων. Το TEBA εστιάζει στην ανακούφιση των χειρότερων μορφών φτώχειας με τον μεγαλύτερο αντίκτυπο κοινωνικού αποκλεισμού, όπως η έλλειψη στέγης, η παιδική φτώχεια και η στέρηση τροφής.

Οι παρεμβάσεις του TEBA στην Ελλάδα και για την Π.Π. 2014-2020 εφαρμόζονται μέσα από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής (ΕΠ ΕΒΥΣ), μέσω των τοπικών μηχανισμών του οποίου θα διανέμονται στοχευμένα, υλική βοήθεια και θα παρέχονται συνοδευτικές δράσεις στήριξης και ενδυνάμωσης των ωφελούμενων που υπόκεινται σε καθεστώς ακραίας φτώχειας.

Η βασική υλική συνδρομή θα αφορά:

- Τρόφιμα (μακράς διάρκειας και φρέσκα καθώς και ειδικά τρόφιμα για βρέφη).
- Βασικές Υλικές Στερήσεις (ρουχισμός για παιδιά και ενήλικες/κυρίως αστέγους – είδη καθαρισμού και προσωπικής υγιεινής, παιδικά είδη/βιβλία, παιχνίδια, βρεφικός εξοπλισμός κλπ)

Ως ενδεικτικά συνοδευτικά μέτρα και για τις δύο κατηγορίες στερήσεων προβλέπονται:

- Υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής στήριξης, ενδυνάμωσης και κοινωνικής ένταξης παιδιών σε ατομικό επίπεδο και σε επίπεδο οικογένειας (ή και σε μονήρη άτομα),
- Διατροφικές συμβουλές, συμπεριλαμβανομένων και συμβουλών υγιεινής διατροφής,
- Συμβουλές διαχείρισης οικογενειακού προϋπολογισμού,
- Υπηρεσίες κοινωνικοποίησης παιδιών (π.χ. πρόσβαση σε αθλητικές δραστηριότητες,
- Κοινωνικά φροντιστήρια που θα παρέχουν τόσο διδακτική υποστήριξη όσο και επαρκείς και κατάλληλους χώρους για μελέτη για τα παιδιά / ωφελούμενους,
- Υλοποίηση πολιτιστικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων απασχόλησης για παιδιά ωφελούμενους (π.χ. θεατρικές παραστάσεις αλλά και θεατρικά εργαστήρια για παιδιά),
- Εκδρομές (εκπαιδευτικές και ψυχαγωγικές),
- Παροχή χώρων για παιχνίδι, συναντήσεις και εκδηλώσεις για παιδιά που δεν έχουν σχετική πρόσβαση.

Οι ωφελούμενοι του TEBA θα είναι κατά προτεραιότητα και δικαιούχοι του ΕΕΕ.

5.5. Το Ελάχιστο Εγγυημένο (Κοινωνικό) Εισόδημα – Χωρική Κατανομή της «Ακραίας Φτώχειας» στην ΠΚΜ

Το Ελάχιστο Εγγυημένο (ή Κοινωνικό) Εισόδημα (ΕΕΕ) αποτελεί βασικό εργαλείο αντιμετώπισης της ακραίας φτώχειας, συνδέεται δε άρρηκτα με το δικαίωμα αξιοπρεπούς διαβίωσης των ατόμων που δεν έχουν κανένα άλλο μέσο εισοδηματικής στήριξης και των προσώπων που συντηρούν¹³.

Το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (ΕΕΕ) αποτελεί μια στήριξη του εισοδήματος που δεν συνδέεται με καταβολή εισφορών από τους «δικαιούχους», παρέχει δε ένα δίκτυ ασφαλείας σε όσους δεν μπορούν να επωφεληθούν από τις παροχές κοινωνικής ασφάλισης (Ν. 4093/2012 «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013–2016 – Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013–2016» (ΦΕΚ 222/Α') και ΚΥΑ Αριθμ. 39892/ΓΔ1.2/7-11-2014 (Καθορισμός των όρων και των προϋποθέσεων εφαρμογής του πιλοτικού προγράμματος «Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα»).

Το ΕΕΕ ως «σύστημα κοινωνικής παρέμβασης» αμβλύνει τον παθητικό χαρακτήρα των επιδοματικών πολιτικών, επιδιώκοντας την κάλυψη των κενών του παραδοσιακού συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, δεδομένου ότι συνδυάζουν την επιδοματική πολιτική με συμπληρωματικά μέτρα κοινωνικής ένταξης¹⁴, λειτουργώντας ως «εισοδηματική εγγύηση, που εξασφαλίζει ένα δίκτυο κοινωνικής προστασίας για άτομα που κινδυνεύουν να περιέλθουν σε συνθήκες φτώχειας».

Στο πλαίσιο των «αρχών» του ΕΕΕ εντάσσεται η ενεργοποίηση των αποκλεισμένων ατόμων, η οποία είναι μία γενική αρχή που απορρέει από την ανάγκη ενσωμάτωσής τους (*integration*) στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό¹⁵. Η ενεργοποίηση αυτή, εκτός από ψυχοκοινωνική στήριξη και συμβουλευτική, συνοδεύεται από συγκεκριμένες υποχρεώσεις των ωφελουμένων, οι οποίες διαμορφώνουν δικλίδες ενεργοποίησης των αποκλεισμένων ομάδων.

Το ΕΕΕ καλύπτει τρεις πυλώνες παρεμβάσεων:

- την εισοδηματική ενίσχυση των ωφελουμένων,
- την προώθηση και διασφάλιση της πρόσβασής τους σε κοινωνικές υπηρεσίες και αγαθά και,
- την υποστήριξη των ωφελουμένων για την ένταξη ή την επανένταξή τους στην αγορά εργασίας. Η άρνηση ωφελούμενου να απασχοληθεί σε συγκεκριμένη θέση εργασίας που του προτείνεται από τον ΟΑΕΔ, συνεπάγεται την αναστολή χορήγησης του ΕΕΕ.

Το ΕΕΕ εφαρμόζεται ήδη πιλοτικά, ενώ από το 2016 θα εφαρμοσθεί στην πλήρη ανάπτυξή του. Ο πιλοτικός Δήμος στην ΠΚΜ είναι η Έδεσσα.

Τα νοικοκυριά (εν δυνάμει «ωφελούμενες μονάδες» του ΕΕΕ) που διαβιούν σε καθεστώς ακραίας φτώχειας στην ΠΚΜ κυμαίνονται στην Ζετία 2010-2012 σε 149.077-155.597 (παραγωγικά επαγγέλματα)¹⁶. Η χωρική κατανομή σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας της ΠΚΜ έχει συγκεντρωτικά ως εξής:

¹³ Frazer, Hugh & Eric Marlier. 2009. *Minimum Income Schemes Across EU Member States* (Καθεστώς ελάχιστου εισοδήματος στα κράτη μέλη της ΕΕ), ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ίσων Ευκαιριών.

¹⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, *Εκσυγχρονισμός της κοινωνικής προστασίας για μεγαλύτερη κοινωνική δικαιοσύνη και οικονομική συνοχή: Προώθηση της ενεργητικής ένταξης των πλέον αποκλεισμένων από την αγορά εργασίας ανθρώπων*, Βρυξέλλες, 17.10.2007, COM(2007) 620 τελικό.

¹⁵ Για το θεωρητικό υπόβαθρο της αρχής της ενεργοποίησης βλ. European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, *Linking Welfare and Work*, 1999 και J. F. Handler, *Social Citizenship and Workfare in the United States and Western Europe - The Paradox of Inclusion*, 2004.

¹⁶ Το πλήθος των νοικοκυριών που δηλώνουν αντίστοιχα εισοδήματα από μη-παραγωγικά επαγγέλματα είναι πολύ περισσότερα, ανέρχονται δε αντίστοιχα σε 175.666 - 185.249 για την υπό συζήτηση Ζετία. Οι υπολογισμοί γίνονται σε κλιμάκια εισοδήματος 0 € - 2.000 €. (πηγή: ΓΓΠΣ)

Πίνακας 14: Χωρική κατανομή νοικοκυριών (εν δυνάμει «ωφελούμενες μονάδες» του ΕΕΕ) που διαβιούν σε καθεστώς ακραίας στην ΠΚΜ στην Ζετία 2010-2012

Π.Ε.	% 2010	% 2011	% 2012
Ημαθίας	9,5%	9,7%	9,6%
Θεσσαλονίκης	40,3%	39,8%	40,4%
Κιλκίς	6,3%	6,0%	5,8%
Πέλλας	10,9%	11,1%	11,1%
Πιερίας	8,3%	8,5%	8,4%
Σερρών	15,4%	15,5%	15,3%
Χαλκιδικής	9,2%	9,4%	9,3%
Σύνολα	100,0%	100,0%	100,0%

Παρατηρούνται υψηλές συγκεντρώσεις στις Π.Ε. Θεσσαλονίκης, Σερρών και Πέλλας. Όλες οι κατανομές διαχρονικά παραμένουν σταθερές.

Η γενική ομάδα στόχου του «Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος» (ΕΕΕ), συνδέεται με τους δικαιούχους του Προγράμματος Υλικής Συνδρομής του ΤΕΒΑ. Αμφότερα τα Προγράμματα εστιάζουν στην καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας.

Με βάση την έρευνα EU-SILC, το όριο της φτώχειας εκτιμάται στην Ελλάδα σε 5.708 € σε ετήσια βάση, με έτος υπολογισμού το 2013 και έτος αναφοράς το 2011. Με βάση τα δηλωθέντα εισοδήματα των ετών 2010, 2011 και 2012, στις κατηγορίες εισοδήματος μέχρι 6.000 € (σε εκείνες δηλαδή που κατά τεκμήριο εμπίπτουν στα όρια της ακραίας φτώχειας), κατατάσσονται σε επίπεδο Χώρας 2,18 εκ φορολογούμενοι με μέσο ετήσιο εισόδημα της τάξης των 2.351 € (2012)¹⁷. Το συγκεκριμένο μέσο ετήσιο εισόδημα αντιστοιχεί στο 17,7% του αντίστοιχου εθνικού μ.ο. Το πλήθος των φορολογουμένων του εξεταζόμενου κλιμακίου εισοδήματος ανέρχεται στο 36,2% του συνόλου. Αξίζει να σημειωθεί ότι το μέσο εισόδημα της κατηγορίας 6001-12.000 € για την ίδια χρονιά ανέρχεται σε 8.879 €, δηλαδή είναι 3,8 φορές υψηλότερο από την χαμηλότερη εξεταζόμενη κατηγορία εισοδήματος. Οι Περιφέρειες Αττικής και Κ. Μακεδονίας συγκεντρώνουν το 45% των δηλωθέντων εισοδημάτων της συγκεκριμένης εισοδηματικής κατηγορίας, το οποίο αντιστοιχεί στο 40% των φορολογουμένων.

Μια σχετική ανάλυση των κλιμακίων εισοδήματος 0-1.000 € και 1001-2000 € όπως προκύπτουν από στοιχεία της Γ.Π.Π.Σ., ως υποσύνολα του εξεταζόμενου κλιμακίου 0-6.000 € γίνεται για την περίοδο 2010-2012 ειδικά για τις Περιφερειακές Ενότητες της ΠΚΜ, δεδομένου ότι το ενιαίο κλιμάκιο 0 € - 2.000 € αντιστοιχεί στο 1^ο 5μημόριο του κατώτατου εισοδήματος και εκφράζει την ακραία φτώχεια (βλ. Πίνακες 16, 17 και 18).

Στην Κεντρική Μακεδονία, για το έτος 2012, στο κ.ε. 0-1.000 € το μέσο ετήσιο κ.κ. εισόδημα για το 2012 ήταν της τάξης των 395 €, ενώ στο κλιμάκιο αυτό κατατάσσονται 95.016 φορολογούμενοι που αντιπροσωπεύουν το 27,6% των φορολογουμένων της Περιφέρειας. Από χωρική άποψη, το 39% αυτών είναι εγκατεστημένο στην Π.Ε. Θεσσαλονίκης και το 16,5% αυτών στην Π.Ε. Σερρών. Στο κ.ε. 1001-2.000 € το μέσο ετήσιο κ.κ. εισόδημα ήταν της τάξης των 1.451 € με 55.641 φορολογούμενους (16,1% των φορολογουμένων της Περιφέρειας). Σε υποπεριφερειακό επίπεδο, διαπιστώνονται μεγάλες αποκλίσεις στα πολύ χαμηλά κλιμάκια εντός του κ.ε. 0-6.000 €, οι οποίες συγκλίνουν σχετικά «απότομα» στις επόμενες βαθμίδες κλιμάκωσης του συγκεκριμένου κ.ε. στην ΠΚΜ.

¹⁷ Τα στοιχεία αυτά αφορούν επεξεργασία οριστικών φορολογικών δηλώσεων παραγωγικών επαγγελματιών της Γ.Π.Π.Σ. για τα έτη 2010, 2011 και 2012. Δεν έχουν ληφθεί υπόψη εισοδήματα που προέρχονται από μη-παραγωγικές δραστηριότητες (λ.χ. εισοδήματα προερχόμενα από κινητές και ακίνητες αξίες).

Πίνακας 15: Ειδική Ανάλυση Κατανομής των Δηλωθέντων Εισοδημάτων της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας ανά Περιφερειακή Ενότητα σε Κλιμάκια Εισοδήματος 0-2000 € (Ακραία Φτώχεια) - 2010

2010 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ							
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ		ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΜΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ			ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ		
		Πλήθος Φορολογουμένων	Εισόδημα	Μ.Ο. Κατά Κεφαλήν	Πλήθος Φορολογουμένων	Εισόδημα	Μ.Ο. Κατά Κεφαλήν
Ημαθίας	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	13.610	5.811.676	427	8.921	4.275.125	479
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	4.215	6.018.980	1.428	5.899	8.627.736	1.463
	Γενικό σύνολο	17.825	11.830.656	664	14.820	12.902.861	871
Θεσσαλονίκης	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	56.407	21.574.032	382	38.528	16.406.405	426
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	23.131	33.917.351	1.466	24.231	36.017.580	1.486
	Γενικό σύνολο	79.538	55.491.383	698	62.759	52.423.985	835
Κιλκίς	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	11.760	4.038.619	343	5.777	2.884.516	499
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	1.956	2.793.668	1.428	3.981	5.816.592	1.461
	Γενικό σύνολο	13.716	6.832.287	498	9.758	8.701.108	892
Πέλλας	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	15.820	6.994.091	442	9.961	4.632.891	465
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	5.105	7.204.817	1.411	6.968	10.235.340	1.469
	Γενικό σύνολο	20.925	14.198.908	679	16.929	14.868.231	878
Πιερίας	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	11.545	4.441.902	385	8.658	3.335.409	385
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	3.047	4.407.599	1.447	4.330	6.376.750	1.473
	Γενικό σύνολο	14.592	8.849.501	606	12.988	9.712.159	748
Σερρών	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	24.097	9.155.524	380	16.170	6.390.722	395
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	6.336	8.978.574	1.417	7.798	11.401.026	1.462
	Γενικό σύνολο	30.433	18.134.098	596	23.968	17.791.748	742
Χαλκιδικής	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	6.226	2.306.574	370	10.021	3.870.095	386
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	1.994	2.908.420	1.459	4.354	6.349.151	1.458
	Γενικό σύνολο	8.220	5.214.994	634	14.375	10.219.246	711
Υποσύνολα Κλιμακίων	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	139.465	54.322.418	390	98.036	41.795.163	426
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	45.784	66.229.409	1.447	57.561	84.824.175	1.474

2010 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ							
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ		ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΜΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ			ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ		
		Πλήθος Φορολογουμένων	Εισόδημα	Μ.Ο. Κατά Κεφαλήν	Πλήθος Φορολογουμένων	Εισόδημα	Μ.Ο. Κατά Κεφαλήν
Αναφοράς	Γενικό σύνολο	185.249	120.551.827	651	155.597	126.619.338	814
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 6.000	1.258.778	2.517.155.077	2.000	2.255.739	5.198.399.879	2.305
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 6.001 - 12.000	244.925	2.063.518.859	8.425	1.533.045	13.777.758.038	8.987
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 12.001 - 20.000	100.618	1.533.083.514	15.237	1.247.221	19.293.668.216	15.469
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 20.001 - 30.000	41.066	992.330.549	24.164	724.024	17.583.745.761	24.286
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 30.001 - 60.000	28.729	1.159.156.066	40.348	613.797	25.079.038.029	40.859
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 60.001 και άνω	9.862	1.064.454.253	107.935	122.629	10.626.061.040	86.652
	Γενικό σύνολο	1.683.978	9.329.698.318	5.540	6.496.455	91.558.670.963	14.094

Πίνακας 16: Ειδική Ανάλυση Κατανομής των Δηλωθέντων Εισοδημάτων της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας ανά Περιφερειακή Ενότητα σε Κλιμάκια Εισοδήματος 0-2000 € (Ακραία Φτώχεια) - 2011

2011 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ							
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ		ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΜΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ			ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ		
		Πλήθος Φορολογουμένων	Εισόδημα	Μ.Ο. Κατά Κεφαλήν	Πλήθος Φορολογουμένων	Εισόδημα	Μ.Ο. Κατά Κεφαλήν
Ημαθίας	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	13.473	5.744.357	426	8.600	4.157.028	483
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	4.230	6.058.620	1.432	5.830	8.528.434	1.463
	Γενικό σύνολο	17.703	11.802.977	667	14.430	12.685.462	879
Θεσσαλονίκης	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	56.982	22.072.561	387	36.033	15.482.563	430
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	23.318	34.177.710	1.466	23.270	34.197.598	1.470
	Γενικό σύνολο	80.300	56.250.271	701	59.303	49.680.161	838
Κιλκίς	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	11.434	3.997.573	350	5.214	2.588.424	496
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	1.978	2.827.191	1.429	3.763	5.445.802	1.447
	Γενικό σύνολο	13.412	6.824.764	509	8.977	8.034.226	895
Πέλλας	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	15.712	7.004.540	446	9.702	4.614.323	476
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	5.175	7.315.595	1.414	6.908	10.094.139	1.461
	Γενικό σύνολο	20.887	14.320.135	686	16.610	14.708.462	886
Πιερίας	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	11.259	4.346.121	386	8.296	3.282.731	396
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	3.065	4.405.352	1.437	4.321	6.375.573	1.475
	Γενικό σύνολο	14.324	8.751.473	611	12.617	9.658.304	765
Σερρών	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	23.535	9.028.300	384	15.367	6.193.102	403
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	6.222	8.837.595	1.420	7.741	11.332.871	1.464
	Γενικό σύνολο	29.757	17.865.895	600	23.108	17.525.973	758
Χαλκιδικής	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	6.197	2.363.321	381	9.850	3.834.166	389
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	2.106	3.076.170	1.461	4.182	6.104.750	1.460
	Γενικό σύνολο	8.303	5.439.491	655	14.032	9.938.916	708
ΓΕΝΙΚΟ Υποσύνολο Κλιμακίων	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	138.592	54.556.773	394	93.062	40.152.337	431
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	46.094	66.698.233	1.447	56.015	82.079.167	1.465
	Γενικό σύνολο	184.686	121.255.006	657	149.077	122.231.504	820

2011 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ							
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ		ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΜΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ			ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ		
		Πλήθος Φορολογουμένων	Εισόδημα	Μ.Ο. Κατά Κεφαλήν	Πλήθος Φορολογουμένων	Εισόδημα	Μ.Ο. Κατά Κεφαλήν
Αναφοράς							
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 6.000	1.269.289	2.558.822.519	2.016	2.207.306	5.124.647.035	2.322
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 6.001 - 12.000	248.740	2.096.670.763	8.429	1.451.362	12.939.878.416	8.916
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 12.001 - 20.000	102.882	1.568.363.212	15.244	1.296.786	20.108.779.153	15.507
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 20.001 - 30.000	41.384	998.307.789	24.123	699.060	16.947.844.460	24.244
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 30.001 - 60.000	36.706	1.201.073.350	32.721	630.484	24.310.337.789	38.558
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 60.001 και άνω	9.295	980.546.309	105.492	111.069	9.901.060.420	89.143
	Γενικό σύνολο	1.708.296	9.403.783.942	5.505	6.396.067	89.332.547.273	13.967

Πίνακας 17: Ειδική Ανάλυση Κατανομής των Δηλωθέντων Εισοδημάτων της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας ανά Περιφερειακή Ενότητα σε Κλιμάκια Εισοδήματος 0-2000 € (Ακραία Φτώχεια) - 2012

2012 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ							
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ		ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΜΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ			ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ		
		Πλήθος Φορολογουμένων	Εισόδημα	Μ.Ο. Κατά Κεφαλήν	Πλήθος Φορολογουμένων	Εισόδημα	Μ.Ο. Κατά Κεφαλήν
Ημαθίας	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	12.901	5.490.160	426	8.534	4.168.998	489
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	4.128	5.920.010	1.434	5.936	8.708.101	1.467
	Γενικό σύνολο	17.029	11.410.170	670	14.470	12.877.099	890
Θεσσαλονίκης	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	54.093	21.220.450	392	37.419	16.653.856	445
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	23.765	34.926.898	1.470	23.468	34.533.190	1.472
	Γενικό σύνολο	77.858	56.147.348	721	60.887	51.187.046	841
Κιλκίς	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	10.586	3.689.843	349	5.349	2.654.983	496
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	1.933	2.759.283	1.427	3.432	4.990.878	1.454
	Γενικό σύνολο	12.519	6.449.126	515	8.781	7.645.861	871
Πέλλας	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	14.959	6.603.727	441	9.911	4.760.218	480
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	4.818	6.809.187	1.413	6.811	10.033.523	1.473
	Γενικό σύνολο	19.777	13.412.914	678	16.722	14.793.741	885
Πιερίας	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	10.457	4.005.505	383	8.284	3.381.442	408
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	2.956	4.266.105	1.443	4.381	6.398.429	1.460
	Γενικό σύνολο	13.413	8.271.610	617	12.665	9.779.871	772
Σερρών	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	21.380	8.211.562	384	15.717	6.330.834	403
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	5.749	8.189.818	1.425	7.346	10.704.403	1.457
	Γενικό σύνολο	27.129	16.401.380	605	23.063	17.035.237	739
Χαλκιδικής	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	5.774	2.188.662	379	9.802	3.884.193	396
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	2.167	3.158.192	1.457	4.267	6.212.145	1.456
	Γενικό σύνολο	7.941	5.346.854	673	14.069	10.096.338	718
ΓΕΝΙΚΟ Υποσύνολο Κλιμακίων	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 1.000	130.150	51.409.909	395	95.016	41.834.524	440
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1.001 - 2.000	45.516	66.029.493	1.451	55.641	81.580.669	1.466
	Γενικό σύνολο	175.666	117.439.402	669	150.657	123.415.193	819

2012 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ							
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ		ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΜΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ			ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ		
		Πλήθος Φορολογουμένων	Εισόδημα	Μ.Ο. Κατά Κεφαλήν	Πλήθος Φορολογουμένων	Εισόδημα	Μ.Ο. Κατά Κεφαλήν
Αναφοράς							
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 0 - 6.000	1.231.394	2.491.868.414	2.024	2.185.805	6.409.498.817	2.932
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 6.001 - 12.000	230.798	1.939.248.694	8.402	1.368.245	14.486.869.737	10.588
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 12.001 - 20.000	91.625	1.393.869.937	15.213	1.253.960	23.999.887.601	19.139
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 20.001 - 30.000	35.976	866.177.290	24.077	632.108	24.648.049.286	38.993
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 30.001 - 60.000	23.415	939.369.094	40.118	520.964	20.778.045.343	39.884
	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 60.001 και άνω	7.050	743.197.344	105.418	82.882	7.381.891.061	89.065
	Γενικό σύνολο	1.620.258	8.373.730.773	5.168	6.043.964	97.704.241.845	16.166

5.6. Λοιπές Δυνητικές Παρεμβάσεις

Οι δυνατότητες αξιοποίησης δράσεων και πόρων για την κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά στην ΠΚΜ επεκτείνονται σε παρεμβάσεις που διαμορφώνουν το σύγχρονο «πρόσωπο» του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Προστασίας, το οποίο διαμορφώνεται από τους ακόλουθους πυλώνες:

1. Προγράμματα τακτικής ή έκτακτης επιδότησης ατόμων ή οικογενειών χωρίς επαρκείς πόρους συντήρησης ή με αυξημένες ανάγκες (ΕΕΕ, επιδόματα πρόνοιας, φορολογικές ελαφρύνσεις κ.λπ.)
2. Προγράμματα κοινωνικής φροντίδας και ενσωμάτωσης συγκεκριμένων ομάδων για παιδιά και νέους, άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένους και άτομα που αντιμετωπίζουν υψηλό κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού, όπως άστεγοι, κακοποιημένες γυναίκες, αποφυλακισμένοι, πρόσφυγες, μετανάστες, Ρομά κ.ά..
3. Προγράμματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης για φτωχούς ανασφάλιστους και ανέργους που εξαντλούν, ή δεν θεμελιώνουν δικαίωμα τακτικής επιδότησης ανεργίας.
4. Προγράμματα πρόσβασης σε βασικά αγαθά.
5. Προγράμματα πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες και σε υπηρεσίες ΠΦΥ.
6. Διευκόλυνση της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για τα παιδιά των πολυτέκνων οικογενειών.

Στα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας και ενσωμάτωσης εντάσσεται το «Στέγαση και Επανεένταξη» του ΥΠΕΚΑΠ, στο πλαίσιο των Δράσεων Στέγασης, Σίτισης και Κοινωνικής Φροντίδας για τους Αστέγους, του άρθρου 29 του ν. 4052/12 και το οποίο χρηματοδοτείται από πόρους του κοινωνικού μερίσματος έτους 2014.

Το Πρόγραμμα στοχεύει σε οικογένειες και άτομα που φιλοξενούνται σε Κοινωνικούς Ξενώνες Βραχυχρόνιας Φιλοξενίας ή Ξενώνες Ύπνου ή κάνουν χρήση των υπηρεσιών Ανοιχτών Κέντρων Ημέρας Αστέγων ή έχουν καταγραφεί από τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων ή τα Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας (άρθρο 9 του Ν. 4109/2013, ΦΕΚ 16, τ.Α') ως άστεγοι και δύναται άμεσα να επανενταχθούν. Επιπλέον, στοχεύει στην επανεένταξη γυναικών που φιλοξενούνται σε Ξενώνες για γυναίκες θύματα βίας και σε άτομα που φιλοξενούνται σε Δομές Παιδικής Προστασίας, εφόσον στερούνται τη δυνατότητα, ή έχουν επισφαλή πρόσβαση σε επαρκή κατοικία.

Οι Ειδικοί Στόχοι του Προγράμματος αφορούν:

- στην άμεση μετάβαση σε αυτόνομες μορφές διαβίωσης μέσω της παροχής υπηρεσιών στέγασης και κοινωνικής φροντίδας
- στην επανεένταξη στον κοινωνικό ιστό μέσω της παροχής υπηρεσιών εργασιακής επανεένταξης

Προβλέπονται δράσεις

- στέγασης και παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας,
- ομαδικής/και εξατομικευμένης συμβουλευτικής υποστήριξης και πληροφόρησης,
- επανεένταξης στον κοινωνικό ιστό μέσω της παροχής υπηρεσιών εργασιακής επανεένταξης των ωφελούμενων

6. Στρατηγική Υλοποίησης Παρεμβάσεων - Άξονες και Μέτρα του Σχεδίου Δράσης

6.1. Η Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά

Το Σχέδιο Δράσης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά στοχεύει στην «ενεργητική και βιώσιμη κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά, στο πλαίσιο ενός συνεκτικού πλαισίου παρεμβάσεων, που χαρακτηρίζεται από την εξωστρέφεια των κοινοτήτων και τη διασφάλιση ισότιμων ευκαιριών πρόσβασης των Ρομά, στην αγορά εργασίας, στην εκπαίδευση, σε κοινωνικές υπηρεσίες και, γενικότερα, στη διασφάλιση ισότιμων ευκαιριών και όρων ποιότητας ζωής».

Οι **Ειδικόί Στόχοι(Ε.Σ.)** που εξειδικεύουν και εφαρμόζουν την παραπάνω **στρατηγική επιλογή** είναι οι ακόλουθοι:

- **ΕΣ-1:** Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά
- **ΕΣ-2:** Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά
- **ΕΣ-3:** Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας
- **ΕΣ-4:** Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία και καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής
- **ΕΣ-5:** Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας
- **ΕΣ-6:** Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης
- **ΕΣ-7:** Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας
- **ΕΣ-8:** Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά
- **ΕΣ-9:** Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά
- **ΕΣ-10:** Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά
- **ΕΣ-11:** Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά -ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας
- **ΕΣ-12:** Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και αντιμετώπιση της ακραίας φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης
- **ΕΣ-13:** Καλλιέργεια, προώθηση και διεύρυνση της εξωστρέφειας των Κοινοτήτων των Ρομά και ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων με τους Κοινωνικούς, Επαγγελματικούς Φορείς και την Κοινωνία των Πολιτών

Οι Ειδικόί Στόχοι εξειδικεύονται σε Άξονες Προτεραιότητας και κατόπιν σε Δέσμες Δράσεων και σε Προτεινόμενες Παρεμβάσεις.

6.2. Άξονες και Δέσμες Δράσεων του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά στην ΠΚΜ

Η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, επιβεβαιώνει την «κατάταξη» των παρεμβάσεων σε **τρία επίπεδα**: το χωρικό, το κοινωνικό και εκείνο της καλλιέργειας εταιρικών σχέσεων με τον υπόλοιπο πληθυσμό.

Το πρώτο αναφέρεται σε εστιασμένες παρεμβάσεις στους οικισμούς των Ρομά, με στόχο τη διασφάλιση των ελάχιστων επιπέδων διαβίωσης και δημόσιας υγείας. Το δεύτερο επίπεδο αφορά στην ψυχοκοινωνική στήριξη και κοινωνικοποίηση, κατ'αρχήν στο επίπεδο της οικογένειας και, στη συνέχεια, στα μέλη της οικογένειας, με ειδικότερες / εξατομικευμένες παρεμβάσεις στους άνδρες (και εξ αυτών στους νέους, στους ηλικιωμένους κ.λπ.), στις γυναίκες (έφηβες, νέες, μητέρες, ηλικιωμένες κ.λπ.) και στα παιδιά (βρέφη, νήπια, έφηβοι).

Φαινόμενα ενδοοικογενειακής βίας, παιδικής εργασίας και παραβατικότητας, ζητήματα γυναικείας χειραγώγησης, απουσία συλλογικότητας και απομόνωσης, αποτελούν εμπόδια στην προσπάθεια για την κοινωνική ένταξη των Ρομά. Παράλληλα, για την αποτελεσματική επίτευξη της υλοποίησης των στρατηγικών στόχων του Σχεδίου Δράσης, απαιτούνται οριζόντιες παρεμβάσεις και πρωτοβουλίες, οι οποίες θα συμβάλουν στον ολοκληρωμένο χαρακτήρα των παρεμβάσεων.

Το τρίτο επίπεδο αναφέρεται ακριβώς στην ενίσχυση της εξωστρέφειας των κοινοτήτων των Ρομά, αλλά και στην καλλιέργεια εταιρικών σχέσεων με τον λοιπό τοπικό πληθυσμό, ώστε να αμβλυνθούν αρνητικά φαινόμενα αποδοχή των Ρομά στις τοπικές κοινωνίες.

Στο πλαίσιο αυτό, το Σχέδιο Δράσης για την κοινωνική ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας διαρθρώνεται σε πέντε Άξονες Προτεραιότητας, ως εξής:

1. **ΑΠ-1:** Διασφάλιση Στέγασης και Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών
2. **ΑΠ-2:** Προαγωγή της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Μάθησης
3. **ΑΠ-3:** Διευκόλυνση, Βελτίωση και Υποστήριξη των όρων πρόσβασης των Ρομά στην απασχόληση και στην επιχειρηματικότητα
4. **ΑΠ-4:** Ισότιμη Πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας
5. **ΑΠ-5:** Διασφάλιση Προϋποθέσεων Εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης - Ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων και Κοινωνικού Διαλόγου

Ο Άξονες Προτεραιότητας 1-4 εφαρμόζονται δυνητικά σε επίπεδο Οικισμού.

Ο Άξονας Προτεραιότητας 5 εμπεριέχει οριζόντια μέτρα και εφαρμόζεται σε επίπεδο Π.Ε. ή Περιφέρειας ΚΜ, χωρίς εκ των προτέρων χωρική διάσταση.

Στον Πίνακα 18 απεικονίζεται η συσχέτιση των **Ειδικών Στόχων** με τους **Άξονες Προτεραιότητας** του Σχεδίου Δράσης, μέσω της οποίας τεκμηριώνεται η εσωτερική συνέπεια της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά στην Κεντρική Μακεδονία.

Οι Ειδικοί Στόχοι είναι ταυτόσημοι με τις δέσμες δράσεων του Σχεδίου.

Στον Πίνακα 19 αντιστοιχίζονται οι Δέσμες Δράσεων της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά Κεντρικής Μακεδονίας ανά Άξονα Προτεραιότητας. Η ανάλυση, ο προγραμματισμός και η κοστολόγηση του Σχεδίου Δράσης, γίνεται στο επίπεδο της «δέσμης» Δράσεων.

Πίνακας 18: Εσωτερική Συνέπεια της Στρατηγικής του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά στην Κεντρική Μακεδονία

Ειδικοί Στόχοι / Άξονες Προτεραιότητας		Α.Π. 1 Διασφάλιση Στέγασης και Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών	Α.Π. 2 Προαγωγή της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Μάθησης	Α.Π. 3 Διευκόλυνση, Βελτίωση και Υποστήριξη των όρων πρόσβασης των Ρομά στην απασχόληση και στην επιχειρηματικότητα	Α.Π. 4 Ισότιμη Πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας	Α.Π. 5 Διασφάλιση Προϋποθέσεων Εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης - Ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων και Κοινωνικού Διαλόγου
ΕΣ-1	Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	X				
ΕΣ-2	Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	X				
ΕΣ-3	Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας		X			
ΕΣ-4	Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής		X			
ΕΣ-5	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας		X			
ΕΣ-6	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης		X			
ΕΣ-7	Πρωώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας			X		
ΕΣ-8	Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά			X		
ΕΣ-9	Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά			X		
ΕΣ-10	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά			X		
ΕΣ-11	Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά -ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας				X	
ΕΣ-12	Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης				X	
ΕΣ-13	Καλλιέργεια, προώθηση και διεύρυνση της εξωστρέφειας των Κοινοτήτων των Ρομά και ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων με τους Κοινωνικούς, Επαγγελματικούς Φορείς και την Κοινωνία των Πολιτών					X

Πίνακας 19: Ειδικοί Στόχοι / Δέσμες Δράσεων της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά Κεντρική; Μακεδονίας ανά Άξονα Προτεραιότητας

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ		ΔΕΣΜΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	
Α.Π. 1	Διασφάλιση Στέγασης και Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης
		1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών
		1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς
		1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις
Α.Π. 2	Προαγωγή της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Μάθησης	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία
		2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής
		2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας
		2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης
		2.5	Ανάπτυξη και λειτουργία Δικτύου Υποδομών Βρεφονηπιακών – Παιδικών Σταθμών, Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης
		2.6	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις
Α.Π. 3	Διευκόλυνση, Βελτίωση και Υποστήριξη των όρων πρόσβασης των Ρομά στην απασχόληση και στην επιχειρηματικότητα	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας
		3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά
		3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας
		3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας
		3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις
Α.Π. 4	Ισότιμη Πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας
		4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής
		4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός
		4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων
		4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια
		4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά
Α.Π. 5	Διασφάλιση Προϋποθέσεων Εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης - Ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων και Κοινωνικού Διαλόγου	5.1	Προγράμματα Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης - Διασφάλιση της συμμετοχής των Ρομά στην εφαρμογή του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης
		5.2	Καταγραφή, Ανάδειξη, του πολιτισμού των Ρομά. Ενίσχυση, υποστήριξη πολιτιστικών δράσεων
		5.3	Ανάπτυξη της Εξωστρέφειας, των Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Προώθηση της Αριστείας
		5.4	Διάγνωση κα Συμπλήρωση αναγκών σε Υπηρεσίες, Δομές, Συστήματα και Εργαλεία, εξειδικευμένο Επιστημονικό Προσωπικό κ.λπ. για την υποστήριξη της εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης
		5.5	Υποστήριξη της Εφαρμογής, Διοίκησης, Διαχείρισης και Αξιολόγησης του Προγράμματος

6.3. Συνέπεια της Περιφερειακής με την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται η «εξωτερική» συνέπεια της Εθνικής με την Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά. Αυτό επιτυγχάνεται αφενός με την συσχέτιση των Γενικών Στόχων της Εθνικής Στρατηγικής με τους Ειδικούς στόχους της Περιφερειακής Στρατηγικής και αφετέρου, με την συσχέτιση των Αξόνων Προτεραιότητας των δύο Στρατηγικών.

Η στρατηγική επιλογή της εθνικής στρατηγικής εστιάζει στην άρση των όρων του κοινωνικού αποκλεισμού των **Ρομά και στη δημιουργία των προϋποθέσεων της κοινωνικής ένταξης των Ρομά, Ελλήνων και αλλοδαπών που διαβιούν νόμιμα στην χώρα.** Ο παραπάνω στρατηγικός στόχος εξυπηρετείται μέσα από τρεις «Στρατηγικούς Στόχους»¹⁸ ως εξής:

- την εξασφάλιση και εγγύηση του «κατοικείν» (Α),
- την ανάπτυξη υποστηρικτικού πλέγματος κοινωνικής παρέμβασης (στους τομείς της απασχόλησης, εκπαίδευσης, υγείας και Κοινωνικής ένταξης) (Β),
- την ανάπτυξη Κοινωνικού διαλόγου και συναίνεσης, μέσω της κοινωνικής χειραφέτησης και της συμμετοχής των ίδιων των Ρομά(Γ).

Οι παραπάνω στρατηγικοί στόχοι της Εθνικής Στρατηγικής συμπληρώνονται από οριζόντιες δράσεις υποστηρικτικού χαρακτήρα λαμβάνοντας υπόψη τις βασικές αρχές για την κοινωνική ένταξη των Ρομά όπως αυτές διατυπώνονται στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (COM 2011/173), όπως λ.χ. την τακτοποίηση της αστικοδημοτικής κατάστασης των Ρομά, την προαγωγή του πολιτισμού, την ευαισθητοποίηση του πληθυσμού κ.λπ.

Η εξέταση της «εξωτερικής» συνέπειας της Εθνικής με την Περιφερειακή Στρατηγική σε επίπεδο ικανοποίησης του περιεχομένου των Γενικών Στόχων για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά γίνεται στον Πίνακα 20. Με εξαίρεση την πρόβλεψη από την Περιφερειακή Στρατηγική στόχων και παρεμβάσεων για την «καλλιέργεια, προώθηση και διεύρυνση της εξωστρέφειας των Κοινοτήτων των Ρομά και ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων με τους Κοινωνικούς, Επαγγελματικούς Φορείς και την Κοινωνία των Πολιτών» σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (ΓΣ-13), η οποία δεν μπορεί να αντιστοιχισθεί ευδιάκριτα και ευθέως στο επίπεδο της Εθνικής Στρατηγικής, τεκμαίρεται υψηλό επίπεδο συσχέτισης και συνέπειας των δύο Στρατηγικών.

Η εξέταση της «εξωτερικής» συνέπειας της Εθνικής με την Περιφερειακή Στρατηγική σε επίπεδο ικανοποίησης του περιεχομένου των Αξόνων Προτεραιότητας για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά γίνεται στον Πίνακα 21. Στο επίπεδο της εθνικής στρατηγικής (κεφ. 5) προβλέπεται «σύστημα διοίκησης» με τη μορφή «Μηχανισμού Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Εθνικής Στρατηγικής», ο οποίος διαρθρώνεται από το εθνικό στο περιφερειακό και στο τοπικό επίπεδο και στο πλαίσιο του οποίου (εκτός δηλαδή του επιχειρησιακού σχεδιασμού), προβλέπεται διαβούλευση με Κοινωνικούς Εταίρους και τους εκπροσώπους της Κοινωνίας των Πολιτών και η συμμετοχή των Ρομά.

¹⁸ Για λόγους μεθοδολογικής συνέπειας οι Γενικοί στόχοι Α, Β, Γ της Εθνικής Στρατηγικής αναφέρονται στο παρόν ως «Στρατηγικοί Στόχοι»

Πίνακας 20: Εξέταση της Συνέπειας της Εθνικής με την Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά σε επίπεδο Ειδικών Στόχων

Γενικοί Στόχοι («εξειδίκευσή») Εθνικής Στρατηγικής		Ειδικοί Στόχοι Περιφερειακής Στρατηγικής												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ΓΣ 1.0	Διασφάλιση της βιώσιμης, ασφαλούς και λειτουργικής κατοίκησης των Ρομά, οργανικά συνδεδεμένη με τον αστικό και κοινωνικό ιστό	X	X											
ΓΣ 2.0	Πολυεπίπεδη παρέμβαση για την ποσοτική και ποιοτική βελτίωση της απασχόλησης των ΡΟΜΑ							X	X	X	X			
ΓΣ 3.1	Ένταξη των παιδιών Ρομά στη σχολική πραγματικότητα με στόχο τη μείωση της σχολικής διαρροής και αποτυχίας					X								
ΓΣ 3.2	Διάχυση της εκπαίδευσης τους σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα την αύξηση του επιπέδου του κοινωνικού, πολιτιστικού και λειτουργικού εγγραμματισμού τους.			X	X									
ΓΣ 3.3	Μείωση του αναλφαβητισμού των ενηλίκων με ταυτόχρονη αύξηση του λειτουργικού εγγραμματισμού τους						X							
ΓΣ 4.0	Πρόσβαση στις πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας και υποστήριξη της διαδικασίας πλήρους ένταξης των Ρομά											X	X	

Πίνακας 21: Εξέταση της Συνέπειας της Εθνικής με την Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά σε Επιχειρησιακό Επίπεδο (Άξονες Προτεραιότητας)

Άξονες Προτεραιότητας Περιφερειακής Στρατηγικής		Άξονες Προτεραιότητας Εθνικής Στρατηγικής			
		ΑΠ1 Στέγαση & Βασικές Υποδομές	ΑΠ2 Πρόωθηση στην Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση	ΑΠ3 Εκπαίδευση	ΑΠ4 Υγεία- Κοινωνική Φροντίδα
Α.Π. 1	Διασφάλιση Στέγασης και Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών	X			
Α.Π. 2	Προαγωγή της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Μάθησης			X	
Α.Π. 3	Διευκόλυνση, Βελτίωση και Υποστήριξη των όρων πρόσβασης των Ρομά στην απασχόληση και στην επιχειρηματικότητα		X		
Α.Π. 4	Ισότιμη Πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας				X
Α.Π. 5	Διασφάλιση Προϋποθέσεων Εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης - Ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων και Κοινωνικού Διαλόγου	X	X	X	X

Η συσχέτιση των Ειδικών Στόχων και των Δεσμών Δράσεων της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 22: Συσχέτιση των Ειδικών Στόχων και των Δεσμών Δράσεων της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά

Κωδ. Δ.Δ	Δέσμες Δράσεων Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά	Ειδικοί Στόχοι Περιφερειακής Στρατηγικής												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	x												
1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών		x											
1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς		x											
1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	x												
2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία			x										
2.2	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής		x	x										
2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας				x									
2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης						x							
2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις		x	x	x	x								
3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας							x						
3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά								x					
3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας									x				
3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας										x			
3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις								x	x				
4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας											x		
4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής											x		
4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός											x		
4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων											x		
4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια												x	
4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά												x	
5.1	Προγράμματα Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης - Διασφάλιση της συμμετοχής των Ρομά στην εφαρμογή του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης													x
5.2	Καταγραφή, Ανάδειξη, του πολιτισμού των Ρομά. Ενίσχυση, υποστήριξη πολιτιστικών δράσεων													x
5.3	Ανάπτυξη της Εξωστρέφειας, των Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Προώθηση της Αριστείας													x
5.4	Διάγνωση κα Συμπλήρωση αναγκών σε Υπηρεσίες, Δομές, Συστήματα και Εργαλεία, εξειδικευμένο Επιστημονικό Προσωπικό κ.λπ. για την υποστήριξη της εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης													x
5.5	Υποστήριξη της Εφαρμογής, Διοίκησης, Διαχείρισης και Αξιολόγησης του Προγράμματος													x

7. Ανάλυση Αξόνων Προτεραιότητας σε Δέσμες Δράσεων -Ενέργειες

7.1. ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: Διασφάλιση Στέγασης και Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών

Η αποτύπωση των χαρακτηριστικών των Ρομά που διαμένουν στους οικισμούς της Περιφέρειας και η διαχρονική τους αξιολόγηση, αναδεικνύουν χαρακτηριστικά μόνιμα εγκατεστημένου πληθυσμού με χαμηλή σχετικά κινητικότητα των οικογενειών. Οικογένειες Ρομά διαπιστώνεται ότι έχουν ενσωματωθεί σε μεγάλο βαθμό στον κοινωνικό και οικιστικό ιστό των υπό ανάλυση περιοχών.

Η κινητικότητα που συνδέεται με την αναζήτηση απασχόλησης και πόρων διαβίωσης των Ρομά δεν αναιρεί την ανάγκη και την αναζήτηση σταθερότητας του τόπου διαβίωσης της οικογένειας. Η διασφάλιση σταθερής στέγης και διαμονής σε ικανοποιητικές συνθήκες διαβίωσης και σε ένα αξιοπρεπές οικιστικό περιβάλλον, συνεισφέρουν αφενός στη διασφάλιση ενός ποιοτικότερου βιοτικού επιπέδου, στο πλαίσιο του οποίου διασφαλίζονται και βελτιώνονται οι όροι πρόσβασης σε κοινωνικά αγαθά (όπως η κοινωνική φροντίδα, η δημόσια υγεία, η εκπαίδευση κλπ) και, αφετέρου, διαμορφώνονται δίκαιοι και βιώσιμοι όροι πρόσβασης στην αγορά εργασίας και στην άσκηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Επιπρόσθετα, η στέγαση και η βελτίωση της «αστικότητας» των οικισμών, αποθαρρύνει την άσκηση «μικτών» επαγγελματικών δραστηριοτήτων (συνδυασμός ανακύκλωσης, διαλογής, πρώτης μεταποίησης και, εμπορίας προϊόντων) μέσα σε αυτούς, με θετικές επιπτώσεις στη βελτίωση της δημόσιας υγείας και στον εξορθολογισμό του πλαισίου απασχόλησης των Ρομά.

Η εξασφάλιση σταθερής στέγης με αποδεκτές συνθήκες διαβίωσης για τα μέλη των οικογενειών Ρομά, αποτελεί βασικό παράγοντα στην υιοθέτηση ενός τρόπου ζωής που θα προσομοιάζει τις συνθήκες του υπόλοιπου πληθυσμού. Στο πλαίσιο των δράσεων του παρόντος Άξονα επιδιώκεται η απομάκρυνση αλλότριων δραστηριοτήτων από τους οικισμούς των Ρομά και η κατά το δυνατόν ανάδειξη της συνείδησης της αμιγούς κατοικίας στους υφιστάμενους οικισμούς.

Ο Άξονας Προτεραιότητας 1 εξυπηρετεί τους Ειδικούς Στόχους **ΕΣ-1** και **ΕΣ-2** και **περιλαμβάνει 4 Δέσμες Δράσεων**, ως εξής:

- **Δ.Δ. 1.1:** Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης
- **Δ.Δ. 1.2:** Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών
- **Δ.Δ. 1.3:** Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς
- **Δ.Δ. 1.4:** Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις

Όσον αφορά στην εξασφάλιση βασικών αναγκών και στη βελτίωση των συνθηκών στέγασης των οικογενειών Ρομά(Δ.Δ. 1.1), οι δέσμες δράσεων που δύναται να υλοποιηθούν είναι:

- Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης. Προβλέπονται υποστηρικτικές δράσεις και ενέργειες που απαιτούνται για την υποστήριξη παροχής στέγης, όπως εκπόνηση τεχνικών και υποστηρικτικών μελετών, τεχνική ωρίμανση και αδειοδότηση έργων κ.λπ.
- Η αντιμετώπιση του στεγαστικού ζητήματος των Ρομά συνδέεται επίσης με δράσεις που εντάσσονται σε πρωτοβουλίες της εθνικής στρατηγικής, στην υλοποίηση δράσεων επισκευής και ενεργειακής αναβάθμισης οικιών και στον σχεδιασμό και υλοποίηση πιλοτικών προγραμμάτων οργανωμένης δόμησης για την

μετεγκατάσταση τμημάτων πληθυσμού Ρομά που διαμένει σε ακατάλληλες συνθήκες.

Όσον αφορά στην ανάπτυξη «δικτύου» βασικών και κοινόχρηστων αστικών υποδομών, (Δ.Δ. 1.2) δύναται να υλοποιηθούν δράσεις εγκατάστασης, επέκτασης και συντήρησης δικτύων κοινόχρηστων υποδομών για την κάλυψη των οικισμών Ρομά σε ηλεκτροδότηση (οδοφωτισμός), ύδρευση και αποχέτευση ακαθάρτων και ομβρίων υδάτων.

Δύναται να υλοποιηθούν επίσης δράσεις διαμόρφωσης κοινόχρηστων χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς (Δ.Δ.1.3) (πεζοδρομήσεις και διαμόρφωση πεζοδρομίων, δενδροφυτεύσεις και αστικός εξοπλισμός), διάνοιξη – διαπλάτυνση οδών, διαμόρφωση πάρκων, πλατειών και χώρων παιχνιδιού (παιδικές χαρές, χώροι άθλησης κ.λπ.).

Στις «οριζόντιες» υποστηρικτικές δράσεις (Δ.Δ.1.4), δύναται να υλοποιηθούν παρεμβάσεις λειτουργικής αναβάθμισης των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων των οικισμών Ρομά, όπως προαπαιτούμενες κοινωνικές έρευνες και μελέτες, συνεργασίες εξασφάλισης προσπελασιμότητας στους οικισμούς (λ.χ. επέκταση, αναδιάρθρωση και πύκνωση δρομολογίων αστικών συγκοινωνιών), δράσεις οργάνωσης της καθαριότητας των οικισμών και αποκομιδής απορριμμάτων, προμήθειας εξοπλισμού (κάδοι απορριμμάτων), αναδιάταξη-επέκταση δρομολογίων απορριμματοφόρων, εφαρμογή δράσεων ανακύκλωσης και κομποστοποίησης κ.λπ.

Στον Πίνακα 23 παρουσιάζονται με τυποποιημένη μορφή, οι παρεμβάσεις του Άξονα Προτεραιότητας 1 του Σχεδίου Δράσης. Η τυποποίηση των παρεμβάσεων διευκολύνει την αναζήτηση και κωδικοποίηση ομοειδών παρεμβάσεων ανά οικισμό στη συνολική βάση απεικόνισης του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού.

Πίνακας 23: Τυποποίηση Παρεμβάσεων του Α.Π. 1

1.a	Πολεοδότηση (Σχέδιο Πόλης, Πράξη Εφαρμογής κ.λπ.) Διευθέτηση Ιδιοκτησιακού Καθεστώτος κ.λπ.
1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου, διαμόρφωση δρόμου, αναβάθμιση βατότητας ασφαλτοστρωμένου δρόμου
1.c	Διαμόρφωση Πεζοδρομίων, Διαμόρφωση χώρων πλατείας, Διαμόρφωση Πάρκου, Διαμόρφωση Παιδικής Χαράς κ.λπ.
1.d	Κοινόχρηστες Υποδομές: Ηλεκτροδότηση / Δημοτικός Οδοφωτισμός
1.e	Κοινόχρηστες Υποδομές: Δίκτυα Ύδρευσης – Αποχέτευσης, Ομβρίων κ.λπ.
1.f	Κοινόχρηστες Υποδομές: Ανάπτυξη – Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων, εφαρμογή προγραμμάτων ανακύκλωσης, κομποστοποίησης κ.λπ.
1.g	Υλοποίηση δράσεων επισκευής και ενεργειακής αναβάθμισης οικιών
1.h	Οριζόντιες Δράσεις: Οργανωτικές παρεμβάσεις, τοπική δημοσιότητα, κοινωνική συμβουλευτική, διασφάλιση προσβάσεων και μετακινήσεων (λεωφορειακές γραμμές) κ.λπ.

Διαγραμματική αποτύπωση της δομής του Α.Π.1 παρουσιάζεται στην επόμενη σελίδα:

Α.Π. 1 Διασφάλιση Στέγασης και Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών

ΠΕΡ. ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	Οικισμοί
ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρειας	Παλαιόχωρα
		Κεφαλοχώρι/ Παλιοχώρι / Αντιγονήδες / Λιανοβέργι
		Συνοικισμός Αγ. Γεωργίου
		Εντός αστικού ιστού
		Εργοχώρι
	Βέροιας	Τριφυλλοπάζαρο
		Μέση
		Οικισμός Διαβατού
		Μακροχώρι
		Κουλούρα
Νάουσα	Ροδίνα	
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Αμπελοκήτων - Μενεμένης	Αγιος Νεκτάριος
	Βόλβης	Νυμφόπετρα
	Δέλτα	Χαλάστρα
	Θερμαϊκού	Οικ. Αγίας Σοφίας
	Θεσσαλονίκης	Περαία
	Καλαμαριάς	Ξηροκρήνη
	Κορδελιού - Ευόσμου	Εντός αστ. ιστού
ΚΙΛΚΙΣ	Χαλκηδόνος	Κορδελιό
	Παιονίας	Εντός αστ. ιστού
	Αλμωπίας	Αξίουπολης
	Έδεσσας	Αριδαία
ΠΕΛΛΑΣ	Πέλλας	Εντός αστ. ιστού
		Γυψοχώρι
	Σκύδρας	Μελίσι
		Κρύα Βρύση
ΠΙΕΡΙΑ	Κατερίνης	Σταυροδρόμι
		Εντός και εκτός αστικού ιστού
ΣΕΡΡΕΣ	Βισαλτίας	Πέλεκας
		Τραγίλου
	Ηράκλειας	Ευκαρπίας
		Ηράκλειας
		Ποντισμένο
Σερρών	Σιδηρόκαστρο	
	Νοσοκομείο/ Φλωρίνης / Αγ. Αθανάσιος	
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	Νέας Προποντίδας	Εντός αστικού ιστού

ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά
→ Δέσμη Δράσεων 1.1 Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης
→ 1.α Εκπόνηση Μελετών, Πολεοδόμηση (Σχέδιο Πόλης, Πράξη Εφαρμογής κ.λπ.) Διευθέτηση Ιδιοκτησιακού Καθεστώτος κ.λπ.
→ Διευθέτηση Ιδιοκτησιακού Καθεστώτος
→ Πολεοδόμηση
→ 1.γ Παροχή Οικονομικών Κινήτρων για την απόκτηση Στέγης (χορήγηση δανείων, επιδότηση επιτοκίου, φορολογικές απαλλαγές κ.λπ.)
→ Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών
→ Δέσμη Δράσεων 1.4 Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις
→ 1.η Οριζόντιες Δράσεις: Οργανωτικές παρεμβάσεις, τοπική δημοσιότητα, κοινωνική συμβουλευτική, διασφάλιση προσβάσεων και μετακινήσεων (λεωφορειακές γραμμές) κ.λπ.
→ Διασφάλιση Προσβάσεων και Μετακινήσεων
→ Κοινωνική Συμβουλευτική
→ Τοπική Δημοσιότητα
ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά
→ Δέσμη Δράσεων 1.2 Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών
→ 1.β Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου, διαμόρφωση δρόμου, αναβάθμιση βατότητας ασφαλτοστρωμένου δρόμου
→ Αναβάθμιση βατότητας ασφαλτοστρωμένου δρόμου
→ Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου
→ Διαμόρφωση δρόμου
→ 1.δ Κοινόχρηστες Υποδομές: Ηλεκτροδότηση / Δημοτικός Οδοφωτισμός
→ Δημοτικός Οδοφωτισμός
→ 1.ε Κοινόχρηστες Υποδομές: ; Δίκτυα Ύδρευσης – Αποχέτευσης, Ομβρίων κ.λπ.
→ Δίκτυο Αποχέτευσης
→ Δίκτυο Ομβρίων
→ Δίκτυο Ύδρευσης
→ 1.φ Κοινόχρηστες Υποδομές: Ανάπτυξη – Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων, εφαρμογή προγραμμάτων ανακύκλωσης, κομποστοποίησης κ.λπ.
→ Ανάπτυξη – Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων
→ Εφαρμογή Προγραμμάτων Ανακύκλωσης
→ Εφαρμογή Προγραμμάτων Κομποστοποίησης
→ Δέσμη Δράσεων 1.3 Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς
→ 1.σ Διαμόρφωση Πεζοδρομίων, Διαμόρφωση χώρων πλατείας, Διαμόρφωση Πάρκου, Διαμόρφωση Παιδικής Χαράς κ.λπ.
→ Διαμόρφωση Χώρων Πλατείας
→ Διαμόρφωση Παιδικής Χαράς
→ Διαμόρφωση Πάρκου
→ Διαμόρφωση Πεζοδρομίων

Διάγραμμα 11: Αποτύπωση της δομής του Α.Π.1

7.2. ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: Προαγωγή της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Μάθησης

Η προώθηση της εκπαίδευσης των Ρομά αποτελεί κεντρική εθνική επιλογή. Στοχεύεται η αύξηση έως το 2020 της ένταξης των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, η μείωση της σχολικής διαρροής και αποτυχίας, η διάχυση της εκπαίδευσης τους σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης με την εξασφάλιση ότι όλα τα παιδιά των Ρομά θα ολοκληρώνουν τουλάχιστον τη φοίτησή τους στο δημοτικό σχολείο και θα έχουν πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, επιδιώκεται η ολοκλήρωση της πρωτοβάθμιας σχολικής εκπαίδευσης, η διεύρυνση της πρόσβασης σε ποιοτική προσχολική εκπαίδευση και στην παιδική μέριμνα, καθώς και η διασφάλιση ότι τα παιδιά των Ρομά δεν υπόκεινται σε διακρίσεις ή φυλετικό διαχωρισμό και η μείωση του αριθμού των παιδιών που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο¹⁹.

Για να μειωθεί ο αριθμός των μαθητών Ρομά που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, απαιτούνται διαχρονικά συνεπείς πολιτικές και συνοδευτικές / πρόσθετες προσπάθειες, όπως οι εξωσχολικές δραστηριότητες και στενή συνεργασία με τις οικογένειες Ρομά. Σε ευρωπαϊκή κλίμακα αξιολογούνται θετικά η συστηματικότερη χρήση παιδαγωγικών βοηθών και διαμεσολαβητών Ρομά, η συστηματική επικοινωνία με τις τοπικές κοινότητες και τους γονείς, ο θεσμός του «διαμεσολαβητή», η εκπαίδευση Ρομά (που διαθέτουν σχετικά προσόντα) ως καθηγητών κ.λπ.

Αναφορικά με τους ενήλικες βασικό στόχο σε εθνικό επίπεδο αποτελεί η μείωση του αναλφαβητισμού με ταυτόχρονη αύξηση του λειτουργικού εγγραμματισμού τους, τουλάχιστον στις κατηγορίες ανάγνωσης και γραφής καθώς και του αριθμητισμού.

Τα στοιχεία που αφορούν στη καθυστερημένη ένταξη στο εκπαιδευτικό σύστημα, στη μη ολοκλήρωση της φοίτησης και στο έντονο φαινόμενο της μαθητικής διαρροής, διαιωνίζουν την κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά ενώ αρνητικά στερεότυπα και προκαταλήψεις λαμβάνουν μόνιμο χαρακτήρα. Σημαντικό τμήμα του εξεταζόμενου πληθυσμού είναι αναλφάβητο ενώ η ιεραρχική δομή της οικογένειας συμβάλλει στη διαιώνιση του αναλφαβητισμού. Σε πολλούς οικισμούς διαπιστώνεται ανεπάρκεια δυναμικότητας φιλοξενίας στους δημοτικούς βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, ενώ η δυσκολία πρόσβασης στις σχολικές μονάδες είναι μεν υπαρκτή αλλά δεν αποτελεί τον παράγοντα αποκοπής των παιδιών Ρομά από την εκπαίδευση.

Η αποτύπωση των εκπαιδευτικών χαρακτηριστικών των Ρομά στους οικισμούς της Περιφέρειας δεν ήταν απολύτως εφικτή. Με βάση τα εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού της Περιφέρειας (ΕΛΣΤΑΤ, αποτελέσματα απογραφής 2011, Σεπτέμβριος 2014), το 24% του πληθυσμού της ΠΚΜ είναι απόφοιτοι Δημοτικού, το 4,7% εγκατέλειψε το Δημοτικό αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση, το 6,3%, ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή, ενώ το 1,8% δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση.

Στο πλαίσιο του παρόντος Άξονα Προτεραιότητας τίθεται ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο αντιμετώπισης της κοινωνικοποίησης και ομαλής ένταξης των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, μείωσης της σχολικής διαρροής και της αποτυχίας, καθώς και διάχυση της εκπαίδευσης τους σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Επειδή η σχολική αποφυγή και διαρροή οφείλεται στο οικογενειακό περιβάλλον, δίδεται ιδιαίτερη σημασία η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της οικογένειας. Προβλέπεται επίσης η καταπολέμηση του αναλφαβητισμού, η διάδοση της μαθητείας και της δια βίου μάθησης. Τα μέτρα που

¹⁹COM(2014) 209 τελικό, 2-4-2014

προβλέπονται συνοδεύονται από τη διαμόρφωση κοινής «δέσμευσης» φορέων και των κοινοτήτων των Ρομά για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων.

Ο Άξονας Προτεραιότητας 2 εξυπηρετεί τους Ειδικούς Στόχους **ΕΣ-3, ΕΣ-4, ΕΣ-5** και **ΕΣ-6** και **περιλαμβάνει 6 Δέσμες Δράσεων**, ως εξής:

- **Δ.Δ. 2.1:** Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία
- **Δ.Δ. 2.2:** Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής
- **Δ.Δ. 2.3:** Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας
- **Δ.Δ. 2.4:** Καταπολέμηση του Αναλφαριθμισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης
- **Δ.Δ. 2.5:** Ανάπτυξη και λειτουργία Δικτύου Υποδομών Βρεφονηπιακών – Παιδικών Σταθμών, Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης
- **Δ.Δ. 2.6:** Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις

Οι Δ.Δ. 2.2 και 2.5 (ως προς το σκέλος της ανάπτυξης δικτύου υποδομών προσχολικής και σχολικής εκπαίδευσης), στοχεύουν από κοινού στην καταπολέμηση της μαθητικής διαρροής.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Α.Π. 2 δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δέσμες δράσεων:

1. Στο πλαίσιο της κοινωνικοποίησης και της προετοιμασίας των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- Λειτουργία «πρότυπων παιδικών σταθμών με προγράμματα ένταξης και προετοιμασίας των παιδιών για την επιτυχή ένταξή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η ελλιπής γνώση της ελληνικής γλώσσας αποτελεί βασικό ανασταλτικό παράγοντα για την εγγραφή των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, την ουσιαστική συμμετοχή και παρακολούθηση, αλλά και την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης. Οι δράσεις και ενέργειες που απαιτούνται για τα νήπια, είναι προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και προσχολική αγωγή αλλά και προγράμματα ενίσχυσης κοινωνικών δεξιοτήτων.
- Κοινωνικοποίηση με ένταξή τους σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά, δράσεις μεταφοράς, υποστήριξη της λειτουργίας ολοήμερων σταθμών κ.λπ.

2. Στο πλαίσιο της καταπολέμησης της μαθητικής διαρροής, δύναται να υλοποιηθούν δύο δέσμες δράσεων:

- Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης (ΚΕΔΔΑΠ) σε επιλεγμένους Οικισμούς, προγράμματα ενημέρωσης για θέματα υγιεινής και καθαριότητας με στόχο, μέσα από τη βελτίωση της προσωπικής αυτοεκτίμησης και της εξωστρέφειας, την καλύτερη ένταξη στην εκπαιδευτική διαδικασία, προγράμματα αντιμετώπισης της σχολικής βίας, των στερεότυπων της μαθητικής κοινότητας και ανάπτυξη δεξιοτήτων με δραστηριότητες εκτός σχολείου, αξιοποιώντας και τη χρήση ψηφιακών εκπαιδευτικών μέσων από τα νήπια και τα παιδιά των Ρομά
- Ανάπτυξη δικτύου υποδομών προσχολικής και σχολικής εκπαίδευσης. Προβλέπεται η δημιουργία ή περαιτέρω ανάπτυξη ειδικών εργαστηριακών υποδομών και η προμήθεια εξοπλισμών για βελτίωση δεξιοτήτων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, με έμφαση στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και στις υποδομές επαγγελματικής εκπαίδευσης. Τέλος, θα αναπτυχθούν και θα χρησιμοποιηθούν ψηφιακές υποδομές στην εκπαίδευση.

3. Στο πλαίσιο της βελτίωσης των σχολικών επιδόσεων και της διάδοσης της μαθητείας, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- βελτίωση της επίδοσης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μέσω βελτίωσης της πρόσβασης στις Υπηρεσίες του ΟΑΕΔ και, μέσω αυτού, στις Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ),
- πρόβλεψη επιδόματος αποφοίτησης και υποστήριξης της συμμετοχής σε προγράμματα σε θερινά/εσπερινά τμήματα.
- ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων (digitalcompetences) στους Ρομά ώστε να παρέχονται ίσες ευκαιρίες πρόσβασης σε ψηφιακό περιεχόμενο και εκμάθησης χρήσης των εφαρμογών ΤΠΕ,
- υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ) και παρακολούθησης προγραμμάτων συμπλήρωσης την εκπαίδευσή τους ή/και προετοιμασίας και συμμετοχής σε εξετάσεις, ώστε να λάβουν ισοτιμία έπειτα από επιτυχή αποτελέσματα. Η υποστήριξη αυτή μπορεί να γίνεται είτε από τον πάροχο της κατάρτισης, είτε από τον κοινωνικό λειτουργό του «Κέντρου Κοινότητας».
- Προγράμματα κατάρτισης (voucher κατάρτισης που χορηγείται και παρακολουθείται από Κοινωνικό Λειτουργό)
- κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ).

4. Στο πλαίσιο της καταπολέμησης του αναλφαβητισμού και της διάδοσης της Δια Βίου Μάθησης, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού των Ρομά,
- υποστήριξη της λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας με απόκτηση τίτλου σπουδών αλλά και προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας. Οι παρεμβάσεις αυτές θεωρούνται κρίσιμες ως προς την συμβολή τους στην ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας των παιδιών Ρομά, διότι οι ενήλικες δεν ενθαρρύνουν και δεν παρακινούν τα παιδιά τους να ενταχθούν και να ολοκληρώσουν την εκπαίδευση,
- Ενίσχυση της εκπαίδευσης και Κατάρτισης Ενηλίκων και ειδική μέριμνα για τα παιδιά 12-17 που εμφανίζουν υψηλά ποσοστά διαρροής (π.χ. δημιουργία δομής φοίτησης παιδιών άνω των 12 ετών για την απόκτηση απολυτηρίου Δημοτικού Σχολείου).

5. Στο πλαίσιο της ανάπτυξης και λειτουργίας Δικτύου Υποδομών Βρεφονηπιακών – Παιδικών Σταθμών, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- χορήγηση voucher για φιλοξενία παιδιών Ρομά σε βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, ΚΔΑΠ, κλπ.

6. Στο πλαίσιο των οριζόντιου χαρακτήρα υποστηρικτικών δράσεων, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά για την ανάδειξη της αναγκαιότητας και χρησιμότητας της εκπαίδευσης,
- συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων που λειτουργούν συχνά αρνητικά στην σχολική κοινότητα ως προς τη φοίτηση (αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων),

- δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας (παιδικός σταθμός, νηπιαγωγείο, δημοτικό σχολείο): αξιοποίηση δημοτικών ή ιδιωτικών πρωτοβουλιών για χρήση – μίσθωση – διάθεση σχολικού οχήματος κ.α.

Στον Πίνακα 24 παρουσιάζονται, με τυποποιημένη μορφή, οι παρεμβάσεις του Άξονα Προτεραιότητας 2 του Σχεδίου Δράσης. Η τυποποίηση των παρεμβάσεων διευκολύνει την αναζήτηση και κωδικοποίηση ομοειδών παρεμβάσεων ανά οικισμό στη συνολική βάση απεικόνισης του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού.

Πίνακας 24: Τυποποίηση Παρεμβάσεων του Α.Π. 2

2.a	Δράσεις Κοινωνικοποίησης / Προετοιμασίας των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία: λειτουργία Μονάδων ενισχυτικής διδασκαλίας και δημιουργικής απασχόλησης για παιδιά από 6-14 ετών
2.b	Δράσεις Καταπολέμησης της Μαθητικής Διαρροής: Κέντρα Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης (ΚΕΔΔΑΠ), προγράμματα ενημέρωσης για θέματα υγιεινής και καθαριότητας με στόχο την καλύτερη ένταξη στην εκπαιδευτική διαδικασία, προγράμματα αντιμετώπισης της σχολικής βίας, των στερεότυπων της μαθητικής κοινότητας και ανάπτυξη δεξιοτήτων με δραστηριότητες των παιδιών Ρομά και εκτός σχολείου, Παροχή «επιταγής» σε συνάρτηση με την ολοκλήρωση της φοίτησης, εφαρμογή Προγραμμάτων διδασκαλίας σε θερινά τμήματα και σε εσπερινά τμήματα για μαθητές άνω των 14 ετών.
2.c	Δράσεις Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και Πιστοποίησης Προσόντων, κατάρτισης με πιστοποίηση με στόχο τη βελτίωση προσόντων και δεξιοτήτων για ένταξη των ανέργων Ρομά σε θέσεις απασχόλησης. Δράσεις Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας
2.d	Δράσεις Εκπαίδευσης Ενηλίκων - Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας
2.e	Αναβάθμιση παρεχόμενων υπηρεσιών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας (Βρεφονηπιακών – Παιδικών Σταθμών, Δομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης)
2.f	Προμήθεια Ειδικού Εκπαιδευτικού Εξοπλισμού: εποπτικά μέσα, μέσα-εργαλεία για την ανάπτυξη ειδικών δεξιοτήτων, εργαλεία προώθησης της χρήσης ΤΠΕ και διάδοσης της ψηφιακής μάθησης, βιβλιοθήκες, εργαστήρια κ.λπ.
2.g	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις: παρεμβάσεις στις οικογένειες Ρομά για την ανάδειξη της αναγκαιότητας και χρησιμότητας της εκπαίδευσης, στους μαθητές και στους γονείς / συλλόγους γονέων που ασκούν συχνά αρνητική επιρροή στην σχολική κοινότητα (αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων), δράσεις μεταφορά των παιδιών σε κάθε στάδιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας (παιδικός σταθμός, νηπιαγωγείο, δημοτικό σχολείο). Συνεργασία με ιδιωτικά σχολεία για παραχώρηση σχολικού οχήματος, εκμίσθωση σχολικού οχήματος κ.α.

Διαγραμματική αποτύπωση της δομής του Α.Π.2 παρουσιάζεται στην επόμενη σελίδα:

Α.Π. 2: Προαγωγή της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Μάθησης

ΠΕΡ. ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	Οικισμοί
ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρεια	Παλιόχωρα
		Κεφαλοχώρι/ Παλιχώρι / Αντιγονήδες / Λιανοβέργη
	Βέροιας	Συνοικισμός Αγ. Γεωργίου
		Εντός αστικού ιστού
		Εργοχώρι
		Τριφυλλοπάζαρο
		Μέση
	Νάουσας	Οικισμός Διαβιτού
		Μακροχώρι Κουλούρα Ροδίνα
	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Αμπελοκήπων - Μενεμένης
Βόλβης		Νυμφόπετρα
Δέλτα		Χαλάστρα
Θερμαϊκού		Οικ. Αγίας Σοφίας
Θεσσαλονίκης		Περαία
Καλαμαριάς		Ξηροκρήνη
Κορδελιού - Ευόσμου		Εντός αστ. ιστού
ΚΙΛΙΚΙΑΣ	Χαλκηδόνος	Κορδελιό
	Παιονίας	Εντός αστ. ιστού
	Αλμωπίας	Αξιούπολης
	Έδεσσας	Αριδαία
ΠΕΛΛΑΣ	Πέλλας	Εντός αστ. ιστού
		Γυψοχώρι
		Μελίσι
	Σκύδρας	Κρύα Βρύση
ΠΙΕΡΙΑΣ	Κατερίνης	Σταυροδρόμι
		Εντός και εκτός αστικού ιστού
	Βισαλτίας	Εντός αστ. ιστού
ΣΕΡΡΕΣ	Ηράκλειας	Τραγίλου
		Ευκαρπίας
	Σερρών	Ηράκλειας
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	Νέας Προποντίδας	Ποντισμένο
		Σιδηρόκαστρο
		Νοσοκομείο/ Φλωρίνης / Αγ. Αθανάσιος
		Εντός αστικού ιστού

ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας
→ Δέσμη Δράσεων 2.2. Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής
↳ 2.β Δράσεις Καταπολέμησης της Μαθητικής Διαρροής
↳ .....> Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης
ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής
→ Δέσμη Δράσεων 2.1 Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία
↳ 2.α Δράσεις Κοινωνικοποίησης / Προετοιμασίας των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία: Λειτουργία Μονάδων ενισχυτικής διδασκαλίας και δημιουργικής απασχόλησης για παιδιά από 6-14 ετών
↳ .....> Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
↳ .....> Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών
→ Δέσμη Δράσεων 2.2. Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής
↳ 2.β Δράσεις Καταπολέμησης της Μαθητικής Διαρροής
↳ .....> Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης
→ Δέσμη Δράσεων 2.5 Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις
↳ 2.γ Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις
↳ .....> Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας
↳ .....> Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά
↳ .....> Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων
ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας
→ Δέσμη Δράσεων 2.3 Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας
↳ 2.α Δράσεις Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και Πιστοποίησης Προσόντων, κατάρτιση με πιστοποίηση με στόχο τη βελτίωση προσόντων και δεξιοτήτων για ένταξη των ανέργων Ρομά σε θέσεις απασχόλησης. Δράσεις Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας
↳ .....> Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
↳ .....> Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων
↳ .....> Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)
↳ .....> Προγράμματα κατάρτισης (voucher)
↳ .....> Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)
↳ 2.β Προμήθεια Ειδικού Εκπαιδευτικού Εξοπλισμού
↳ .....> Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης
→ Δέσμη Δράσεων 2.4 Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης
↳ 2.α Δράσεις Εκπαίδευσης Ενηλίκων - Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας
↳ .....> Στοιχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού
↳ .....> Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας

Διάγραμμα 12: Αποτύπωση της δομής του Α.Π.

7.3. ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: Διευκόλυνση, Βελτίωση και Υποστήριξη των όρων πρόσβασης των Ρομά στην απασχόληση και στην επιχειρηματικότητα

Η αποτύπωση της κατάστασης των Ρομά της Περιφέρειας ως προς την θέση τους στην αγορά εργασίας και ως προς την άσκηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, αναδεικνύει την αδήριτη ανάγκη παρέμβασης για την υποστήριξή τους για την βελτίωση των όρων πρόσβασης και τη διαδικασία ένταξής τους στην αγορά εργασίας, αλλά και στην ανάληψη ή/και βελτίωση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Τα ποσοστά ανεργίας στην κοινωνία των Ρομά είναι πολύ υψηλά, οι κύριοι τομείς απασχόλησης, είναι οι εποχικές αγροτικές εργασίες, το πλανόδιο εμπόριο και η περιστασιακή απασχόληση σε τεχνικές και οικοδομικές εργασίες, ενώ βασική πηγή εισοδήματος είναι οι προνοιακές παροχές.

Λόγω της κωδικοποίησης των ωφελουμένων των παρεμβάσεων της Π.Π. 2014-2020 σε συγκεκριμένες ομάδες-στόχου, στις παρεμβάσεις του παρόντος Α.Π. γίνεται ειδική αναφορά στους νέους Ρομά, οι περισσότεροι των οποίων βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ/ΝΕΕΤs) και βεβαίως, βιώνουν κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού. Οι περισσότερες των σχετικών δράσεων υποστηρίζονται χρηματοδοτικά μέσω της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ/ΥΕΙ).

Ειδικότερα, μία κατηγορία δράσεων αφορά στους Ρομά ηλικίας 15-24 ετών που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης και συνδέεται πλήρως με την εφαρμογή των παρεμβάσεων που προβλέπονται στο Σχέδιο Δράσης «Εγγύηση για τη Νεολαία», με την αξιοποίηση πόρων της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων. Η δεύτερη δέσμη δράσεων αναφέρεται στα άτομα ηλικίας 25-29 ετών με τα ίδια χαρακτηριστικά, τα οποία βρίσκονται σε μειονεκτική θέση ως προς την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας.

Προβλέπονται επίσης δράσεις καταπολέμησης της αδήλωτης εργασίας, εξοικείωσης με την μισθωτή εργασία, ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας (με ειδική δέσμη δράσεων για την αγροτική οικονομία), ανάπτυξης και πιστοποίησης επαγγελματικών δεξιοτήτων.

Ο Άξονας Προτεραιότητας 3 εξυπηρετεί τους Ειδικούς Στόχους **ΕΣ-7, ΕΣ-8, ΕΣ-9 και ΕΣ-10** και περιλαμβάνει **5 Δέσμες Δράσεων**, ως εξής:

- **Δ.Δ. 3.1:** Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας
- **Δ.Δ. 3.2:** Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά
- **Δ.Δ. 3.3:** Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας
- **Δ.Δ. 3.4:** Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας
- **Δ.Δ.3.5:** Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Α.Π. 3 δύναται να υλοποιηθούν:

1. Στο πλαίσιο της υποστήριξης της πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- Υποστήριξη των Ρομά στην αρχική εγγραφή τους, καθώς και στην ανανέωση της εγγραφής τους στα Μητρώα του ΟΑΕΔ, ώστε να είναι επιλέξιμοι σε δράσεις προώθησης στην απασχόληση, επιχειρηματικότητας, μαθητείας κ.λπ.
- Διασφάλιση συμμετοχής των ανέργων Ρομά στην απασχόληση μέσω των Προγραμμάτων «Κοινωφελούς Εργασίας» (στο πλαίσιο των προβλέψεων του Ν. 4152/2013), με έμφαση σε μακροχρόνια ανέργους, γυναίκες, και ανέργους 30 έως 44 ετών.

- Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά με στόχο την προετοιμασία της προώθησής τους σε θέσεις εξαρτημένης σχέσης εργασίας
- Προώθηση της δημιουργίας Νέων Θέσεων Εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για ανέργους και για ειδικές ομάδες ανέργων επιδότηση του κόστους εργασίας για την πρόσληψη ανέργων ειδικών ομάδων πληθυσμού, που αφενός πλήττονται περισσότερο από την κρίση, αφετέρου είναι δυσκολότερη η πρόσβασή τους στην απασχόληση, με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος αποκοπής τους από την αγορά εργασίας.

2. Στο πλαίσιο της βελτίωσης των προοπτικών απασχόλησης και της ανάπτυξης των δεξιοτήτων των Ρομά, δύναται να υλοποιηθούν δέσμες δράσεων οι οποίες διαφοροποιούνται ανάλογα με την ηλικία των ωφελουμένων Ρομά. Ειδικότερα:

- Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης, με στόχο την επιλογή της κατάλληλης παρέμβασης κατάρτισης ή απασχόλησης ή/και αυτό-απασχόληση» σύμφωνα με το προφίλ του κάθε ωφελούμενου, όπως αυτό διαπιστώνεται μέσα από τη διαδικασία της εξατομικευμένης προσέγγισης, Σκοπός είναι η ενεργοποίηση και η έγκαιρη παρέμβαση για την πρόληψη της νεανικής ανεργίας, η είσοδος στην αγορά εργασίας για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και η εξειδικευμένη κατάρτιση. Έμφαση θα δοθεί σε Ρομά - Ε.Α.Ε.Κ.
- Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (χαμηλών τυπικών προσόντων) ηλικίας 30 έως 64 ετών σε δραστηριότητες της τοπικής οικονομίας, σε αγροτικές και τεχνικές εργασίες, απόκτησης νέων επαγγελματικών δεξιοτήτων και εξειδίκευση και ανάπτυξη υφιστάμενων επαγγελματικών δεξιοτήτων, που οδηγούν σε πιστοποίηση, μέσω ολοκληρωμένης δέσμης παρεμβάσεων η οποία θα περιλαμβάνει συνολικά 400 ώρες κατάρτισης, ως εξής:
  - Πρόγραμμα θεωρητικής κατάρτισης 100 ωρών και
  - Πρακτική άσκηση των ωφελουμένων σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας διάρκειας 300 ωρών
- Δράσεις Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας, με στόχο την ανάσχεση της νεανικής ανεργίας και την προώθηση της απασχολησιμότητας των νέων Ρομά:
  - Πρόγραμμα απασχόλησης για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για νέους ηλικίας 18 έως 24 ετών με στόχο τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για νέους ανέργους μέσω της επιδότησης μισθολογικού ή μη-μισθολογικού κόστους από εργοδότες ή επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα
  - Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διάρκειας έως 6 μήνες με στόχο την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Ειδικές δράσεις ένταξης στην απασχόληση για νέους με αναπηρία με στόχο την ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ατόμων με ιδιαίτερες δυσκολίες και μεγαλύτερο κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού
  - Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας με στόχο τη μείωση του χρόνου μετάβασης από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας
- Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων από τον πάροχο κατάρτισης, πριν και κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, που αφορούν α) στη διάγνωση και κατάλληλη σύζευξη των εκπαιδευτικών αναγκών / δεξιοτήτων των καταρτιζομένων με τις ανάγκες των επιχειρήσεων, β) στην

τοποθέτηση, παρακολούθηση και εποπτεία του καταρτιζόμενου από τον πάροχο κατάρτισης στην επιχείρηση.

- Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών, με έμφαση στις εργαζόμενες γυναίκες με επισφαλή θέση εργασίας»
- Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας των Ρομά που είναι ωφελούμενοι της πιλοτικής εφαρμογής του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος.

3. Στο πλαίσιο της ενίσχυσης και διάδοσης της επιχειρηματικότητας των Ρομά, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- Πρόγραμμα προώθησης της νεανικής επιχειρηματικότητας και παροχής σχετικής συμβουλευτικής υποστήριξης για τη δημιουργία start-ups επιχειρήσεων:
  - Δημιουργία Νέων Επιχειρήσεων Ρομά ηλικίας 30-49 ετών (αυταπασχόληση – start-up). με χαμηλά τυπικά προσόντα,
  - Δημιουργία Νέων Επιχειρήσεων Ρομά ηλικίας 24-29 ετών (αυταπασχόληση – start-up)
- Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων:
  - Υποστήριξη των Ρομά στην νομιμοποίηση, αδειοδότηση, οργάνωση και φορολογική τακτοποίηση, και συνεπή λειτουργία υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (Κοινωνική Επιταγή Συνεπούς Επιχειρηματικότητας)
  - Υποστήριξη των Ρομά στην κατά 100% 12μηνη ασφαλιστική κάλυψη υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και κατά 50% στους επόμενους 12 μήνες (Κοινωνική Επιταγή Ασφαλιστικών και Υγειονομικών Καλύψεων)
  - Εκπαίδευση των Ρομά στον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας και υποστήριξη των στην απόκτηση άδειας επαγγελματικής οδήγησης (Κοινωνική Επιταγή Επαγγελματικής Οδήγησης)
- Τοπικές Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις για προώθηση της επιχειρηματικότητας στην αγροτική οικονομία(αξιοποίηση *προσέγγισης CLLD/LEADER*):
  - διάδοση της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας (κοινωνικά αγροκτήματα, κοινωνικοί λαχανόκηποι, κοινωνικοί συνεταιρισμοί διάθεσης αγροτικών προϊόντων κ.λπ.),
  - δημιουργία «βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού» αγροτικών προϊόντων στις τοπικές κοινωνίες κ.λπ.,
  - ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας και υποστήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας σε αγροτικές δραστηριότητες και σε λειτουργίες διασύνδεσης της υπαίθρου με τον αστικό χώρο.

4. Στο πλαίσιο της αξιοποίησης της Κοινωνικής Οικονομίας, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- Πληροφόρηση και ενημέρωση των Ρομά για τα χαρακτηριστικά και τους σκοπούς της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και ανάπτυξη διαλόγου για την «επιλογή» τομέων κοινωνικών / συλλογικών δραστηριοτήτων ενδιαφέροντος των Ρομά με στόχο την προσφορά υπηρεσιών για την κάλυψη αναγκών της κοινότητας, όπως ενδεικτικά:

- κοινωνικό παντοπωλείο, υπηρεσία μεταφοράς και διακίνησης ατόμων, υπηρεσίες καθαρισμού, πλυντηρίων, catering, λουτρά κλπ),
  - οργάνωση και διαχείριση των προϊόντων που παράγονται από τις ασχολίες των Ρομά,
  - αξιοποίηση δραστηριότητας νόμιμης συλλογής και επεξεργασίας μετάλλων σε ανταποδοτικές δράσεις ανακύκλωσης (συνεταιρισμός συλλογής και διαχείρισης ανακυκλώσιμων υλικών),
  - δράσεις εκμίσθωσης-διάθεσης δημοτικών γαιών για αγροτική εκμετάλλευση,
  - δημιουργία και διαχείριση τοπικής τσιγγάνικης αγοράς - παζάρι (έκδοση άδειων μικροπωλητών, προώθηση, οργάνωση, έλεγχος της συγκεκριμένης αγοράς) και γενικότερες δράσεις δικτύωσης και προώθησης τοπικών προϊόντων.
- Πιλοτική δράση υποστήριξης των νέων Ρομά στην ίδρυση Κοινωνικών Συνεταιριστικών επιχειρήσεων με παροχή συμβουλευτικής και άλλης στήριξης με στόχο την προώθηση της αυταπασχόλησης στα πεδία της κοινωνικής οικονομίας – Κοινωνικά Συμβόλαια (localpacts) με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, Δημόσιους Φορείς ή/και ιδιωτικές επιχειρήσεις.
  - Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης-διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ με αποδέκτες τους δημότες, με στόχο την ενθάρρυνση της κατανάλωσης υπηρεσιών και προϊόντων Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων ΚοινΣΕπ.
  - Παρακίνηση και υποστήριξη της σύστασης Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων με την παροχή υπηρεσιών κινητοποίησης, υποστήριξης, και συμβουλευτικής: μηχανισμοί coaching και mentoring στα τοπικά Κοινωνικά Κέντρα, Αξιοποίηση της λειτουργίας των Περιφερειακών Μηχανισμών Υποστήριξης της ανάπτυξης και προώθησης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (ΚΟιν.Σ.Ε.Π.).
  - Αξιοποίηση ενισχύσεων για την έναρξη δραστηριότητας και τη λειτουργία των Κοιν.Σ.Ε.Π, μέσω επιχορηγήσεων ή/και με την αξιοποίηση νέων χρηματοδοτικών εργαλείων, εταιρικά μερίδια, κουπόνια λήψης υπηρεσιών (Ταμείο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας).
  - Λειτουργία «λαϊκών» αγορών και εκθετηρίων προϊόντων Κοιν.Σ.Ε.Π

Η κινητοποίηση της συμμετοχής των Ρομά σε δράσεις ενεργητικών πολιτικών, κοινωνικής ενσωμάτωσης, διαβίου μάθησης, επιχειρηματικότητας κ.λπ. προϋποθέτει συνεχή ενημέρωση, την ορθή συμπλήρωση αιτήσεων και την υποβολή φακέλων. Σε αρκετές περιπτώσεις διαπιστώνονται αρνητικά φαινόμενα και «κούραση» από τους Ρομά υποβολής αιτήσεων που είναι ή καθίστανται μη-επιλέξιμες.

Προκύπτει η ανάγκη ορθής και έγκαιρης ενημέρωσης, προαξιολόγησης επιλεξιμότητας, υποστήριξης της συμπλήρωσης αιτήσεων κ.λπ. στις τοπικές κοινωνίες των Ρομά και από ανθρώπους που γνωρίζουν πολύ καλά την ιδιοσυγκρασία τους και μπορούν να συμμετέχουν και να καθοδηγούν τη διαβούλευση σχεδιασμού προκηρύξεων για τους Ρομά ή γενικών προκηρύξεων που να αφορούν και τους Ρομά. Για τους λόγους αυτούς, αναδεικνύεται η ανάγκη δημιουργίας μιας ομάδας / δικτύου διαμεσολαβητών από καταρτισμένους νέους Ρομά (χειρισμός γραπτού λόγου, γνώση υπολογιστών, συμβουλευτική κ.λπ.).

Στον Πίνακα 25 παρουσιάζονται τυποποιημένες παρεμβάσεις του με τυποποιημένη μορφή, οι παρεμβάσεις του Άξονα Προτεραιότητας 3 του Σχεδίου Δράσης. Επισημαίνεται ότι η

τυποποίηση των παρεμβάσεων διευκολύνει την αναζήτηση και κωδικοποίηση ομοειδών παρεμβάσεων ανά οικισμό στη συνολική βάση απεικόνισης του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού.

Πίνακας 25: Τυποποίηση Παρεμβάσεων του Α.Π. 3

3.a	Επιταγή Κατάρτισης Ανέργων Ρομά σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας με υποχρεωτική εγγυημένη απασχόληση: συμβουλευτική και κατάρτιση των Ρομά και των νέων Ρομά που οδηγεί σε πιστοποίηση: θεωρητική κατάρτιση των ωφελουμένων, πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα και υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των συμμετεχόντων καθόλη τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης
3.b	Επιταγή Εισόδου νέων Ρομά (25 έως 29 ετών) σε ιδιωτικές επιχειρήσεις για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας
3.c	Δράσεις προώθησης και στήριξης των Ρομά και των νέων Ρομά σε θέσεις απασχόλησης μέσω της επιδότησης μισθολογικού ή μη-μισθολογικού κόστους από εργοδότες ή επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα
3.d	Βελτίωση ευκαιριών ένταξης ή επανένταξης στην αγορά εργασίας Ρομά με αμοιβαία δέσμευση για ενεργό ένταξη, μέσω δράσεων συμβουλευτικής, κατάρτισης και τοποθέτησης σε θέσεις εργασίας. Περιλαμβάνονται Ρομά που ταυτόχρονα είναι ωφελούμενοι της πιλοτικής εφαρμογής του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος,
3.e	Δράσεις προώθησης και στήριξης των Ρομά και των νέων Ρομά στην επιχειρηματικότητα και την αυταπασχόληση (νεανική επιχειρηματικότητα, δημιουργία start-ups)
3.f	Δράσεις υποστήριξης των Ρομά στην νομιμοποίηση, αδειοδότηση, οργάνωση, φορολογική τακτοποίηση, ασφαλιστική κάλυψη και συνεπή λειτουργία υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων: χορήγηση «επιταγών» κάλυψης λογιστικών εξόδων, απόκτησης άδειας επαγγελματικής οδήγησης, κάλυψης ασφαλιστικών δαπανών κ.λπ.
3.g	Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας στην αγροτική οικονομία: διάδοση της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας, (κοινωνικά αγροκτήματα, κοινωνικοί λαχανόκηποι, κοινωνικοί συνεταιρισμοί διάθεσης αγροτικών προϊόντων κ.λπ.), δημιουργία «βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού» αγροτικών προϊόντων στις τοπικές κοινωνίες κ.λπ. (αξιοποίηση προσέγγισης CLLD/LEADER, (συμπληρωματικά προς εκείνες του Α.Π. 4 και ειδικότερα του 4.f)
3.h	Δράσεις υποστήριξης για την ίδρυση Κοινωνικών Συνεταιριστικών επιχειρήσεων με παροχή συμβουλευτικής προώθηση της αυταπασχόλησης των νέων στο πεδίο της κοινωνικής οικονομίας. Αξιοποίηση Περιφερειακού Μηχανισμού Κοινωνικής Οικονομίας Κεντρικής Μακεδονίας
3.i	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις: Προετοιμασία, ενημέρωση, υποστήριξη κατά την προετοιμασία προκηρύξεων, την υποβολή αιτήσεων κ.λπ.

Διαγραμματική αποτύπωση της δομής του Α.Π.3 παρουσιάζεται στην επόμενη σελίδα:

Α.Π. 3: Διευκόλυνση, Βελτίωση και Υποστήριξη των όρων πρόσβασης των Ρομά στην απασχόληση και στην επιχειρηματικότητα

ΠΕΡ. ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	Οικισμοί	
ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρειας	Παλαιόχωρα	<p>ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας</p> <p>→ Δέσμη Δράσεων 3.1 Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας</p> <p>→ 3.a Επιταγή Κατάρτισης Ανέργων Ρομά σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας με υποχρεωτική εγγυημένη απασχόληση</p> <p>→ Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης</p> <p>→ Δέσμη Δράσεων 3.5 Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις</p> <p>→ 3.ι Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις</p> <p>→ Υποστήριξη των Ρομά στην αρχική εγγραφή τους και στην ανανέωση της εγγραφής τους στα Μητρώα του ΟΑΕΔ</p> <p>→ Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά</p> <p>ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά</p> <p>→ Δέσμη Δράσεων 3.2 Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά</p> <p>→ 3.b Επιταγή Εισόδου νέων Ρομά (25 έως 29 ετών) σε ιδιωτικές επιχειρήσεις για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας</p> <p>→ Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας</p> <p>→ Σχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)</p> <p>→ 3.c Δράσεις προώθησης και στήριξης των Ρομά και των νέων Ρομά σε θέσεις απασχόλησης μέσω της επιδότησης μισθολογικού ή μη-μισθολογικού κόστους από εργοδότες ή επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα</p> <p>→ Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων</p> <p>→ 3.d Βελτίωση ευκαιριών ένταξης ή επανένταξης στην αγορά εργασίας Ρομά με αμοιβαία δέσμευση για ενεργό ένταξη, μέσω δράσεων συμβουλευτικής, κατάρτισης και τοποθέτησης σε θέσεις εργασίας.</p> <p>→ Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών</p> <p>→ Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας</p> <p>→ Πρόγραμμα απασχόλησης για θέσεις εργασίας για νέους ηλικίας 18 έως 24 ετών</p> <p>→ Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διάρκειας 6 μηνών για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας</p> <p>→ Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων</p> <p>→ Δέσμη Δράσεων 3.5 Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις</p> <p>→ 3.ι Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις</p> <p>→ Δράσεις ολοκληρωμένης παρέμβασης για την κατάλληλη παρέμβαση κατάρτισης ή απασχόλησης ή αυτό-απασχόλησης</p> <p>ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά</p> <p>→ Δέσμη Δράσεων 3.3 Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας</p> <p>→ 3.e Δράσεις προώθησης και στήριξης των Ρομά και των νέων Ρομά στην επιχειρηματικότητα και την αυταπασχόληση (νεανική επιχειρηματικότητα, δημιουργία start-ups)</p> <p>→ Πρόγραμμα προώθησης της νεανικής επιχειρηματικότητας και παροχής σχετικής συμβουλευτικής υποστήριξης για τη δημιουργία start up επιχειρήσεων</p> <p>→ 3.f Δράσεις υποστήριξης των Ρομά στην νομιμοποίηση, αδειοδότηση, οργάνωση, φορολογική τακτοποίηση, ασφαλιστική κάλυψη και συνεπή λειτουργία υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων</p> <p>→ Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων</p> <p>→ 3.g Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας στην αγροτική οικονομία</p> <p>→ Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας</p> <p>ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά</p> <p>→ Δέσμη Δράσεων 3.4 Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας</p> <p>→ 3.h Δράσεις υποστήριξης για την ίδρυση Κοινωνικών Συνεταιριστικών επιχειρήσεων με παροχή συμβουλευτικής προώθησης της αυταπασχόλησης των νέων στο πεδίο της κοινωνικής οικονομίας</p> <p>→ Αξιοποίηση ενισχύσεων για την έναρξη δραστηριότητας και τη λειτουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ</p> <p>→ Λειτουργία «λαϊκών» αγορών και εκθετήριων προϊόντων ΚΟΙΝΣΕΠ</p> <p>→ Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ</p> <p>→ Πλοτική δράση υποστήριξης και παρακίνησης των Ρομά στην ίδρυση Κοινωνικών Συνεταιριστικών επιχειρήσεων (με έμφαση στους νέους), σε συνδυασμό με δράσεις ενημέρωσης/ πληροφόρησης για τα χαρακτηριστικά και σκοπούς της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας</p>
		Κεφαλοχώρι/ Παλιοχώρι / Αντιγονήδες / Λιανοβέργι	
		Συνοικισμός Αγ. Γεωργίου	
		Εντός αστικού ιστού	
		Εργοχώρι	
	Βέροιας	Τριφυλλοπόταρο	
		Μέση	
		Οικισμός Διαβατού	
		Μακροχώρι	
	Νάουσας	Κουλούρα	
Ροδίνα			
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Αμπελοκήπων - Μενεμένης	Αγιος Νεκτάριος	
		Βόλβης	
	Δέλτα	Νυμφόπετρα	
		Χαλάστρα	
		Οικ. Αγίας Σοφίας	
	Θερμαϊκού	Περαία	
	Θεσσαλονίκης	Ξηροκρήνη	
Καλαμαριάς	Εντός αστ. ιστού		
Κορδελιού - Ευόσμου	Κορδελιό		
ΚΙΛΙΚΙΑΣ	Χαλκηδόνος	Εντός αστ. ιστού	
	Παιονίας	Αξιούπολης	
	Αλμωπίας	Αριδαία	
ΠΕΛΛΑΣ	Πέλλας	Εντός αστ. ιστού	
		Γυψοχώρι	
		Μελίσσι	
	Σκύδρας	Κρύα Βρύση	
		Σταυροδρόμι	
ΠΙΕΡΙΑΣ	Κατερίνης	Εντός και εκτός αστικού ιστού	
	Πέλεκας		
ΣΕΡΡΕΣ	Βισαλτίας	Τραγίλου	
		Ευκαρπτίας	
		Ηράκλειας	
	Ηράκλειας	Πονταμένο	
		Σιδηρόκαστρο	
Σερρών	Νοσοκομείο/ Φλωρίνης / Αγ. Αθανάσιος		
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	Νέας Προποντιδας	Εντός αστικού ιστού	

Διάγραμμα 13: Αποτύπωση της δομής του Α.Π.3

7.4. ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: Ισοτίμη Πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας

Ο Άξονας Προτεραιότητας 4 καλύπτει τις ανάγκες πρόσβασης των τοπικών κοινοτήτων Ρομά σε υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, καταπολέμησης ψυχικών νοσημάτων και εξαρτήσεων, πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας, καθώς και την αντιμετώπιση φαινομένων ακραίας φτώχειας.

Ο Άξονας Προτεραιότητας 4 εξυπηρετεί τους Ειδικούς Στόχους ΕΣ-11 και ΕΣ-12 και διαρθρώνεται σε τέσσερις (4) Δέσμες Δράσεων, ως εξής:

- **Δ.Δ. 4.1:** Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας
- **Δ.Δ. 4.2:** Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής
- **Δ.Δ. 4.3:** Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός.
- **Δ.Δ. 4.4:** Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων
- **Δ.Δ. 4.5:** Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια
- **Δ.Δ. 4.6:** Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Α.Π. 4 δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

1. Στο πλαίσιο της προαγωγής της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης, τόσο μέσω Δομών (Κέντρα Κοινότητας / One-stop-shops) όσο και μέσω κινητών μονάδων παροχής υπηρεσιών
- Δημιουργία νέων, αναβάθμιση υφιστάμενων Ιατροκοινωνικών Κέντρων Φροντίδας σε Οικισμούς Ρομά (ενιαία Κέντρα Κοινότητας για ευπαθείς ομάδες),
- Προμήθεια του αναγκαίου (βασικού) ιατρικού εξοπλισμού των Κέντρων Κοινότητας
- Ταυτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου-ιστορικού σε ατομικό επίπεδο

2. Στο πλαίσιο της προώθησης της δημόσιας υγείας και της διάδοσης της ατομικής υγιεινής, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- Υπηρεσίες ενημέρωσης, παρακολούθησης και προώθησης ατομικής, στοματικής υγιεινής (σε επίπεδο οικογένειας, σχολείου κ.λπ.), εμβολιασμοί, γυναικολογικοί έλεγχοι κ.λπ.

3. Στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής και, του οικογενειακού προγραμματισμού, δύναται να υλοποιηθούν δράσεις ενημέρωσης και παρακολούθησης στους παρακάτω ενδεικτικούς τομείς:

- HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, οικογενειακός προγραμματισμός,
- Εμβολιασμός κατά HPV, σεξουαλική βία (βιασμός, σεξουαλική εκμετάλλευση, παιδική σεξουαλική εκμετάλλευση),
- Στοχευμένες δράσεις αντιμετώπισης στερεότυπων και αντιλήψεων που αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα στον οικογενειακό προγραμματισμό.

Οι δράσεις αυτές δύναται να υλοποιηθούν σε συνδυασμό με τις συνοδευτικές / υποστηρικτικές δράσεις που εντάσσονται στα προγράμματα αντιμετώπισης της ακραίας φτώχειας και των λοιπών σχετικών δράσεων του Θ.Σ. 9 των Ε.Π. του ΕΣΠΑ 2014-2020.

4. Στο πλαίσιο της καταπολέμησης ψυχικών νοσημάτων και αντιμετώπισης εξαρτήσεων, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικών διαταραχών, κατάθλιψη, άγχους, αγχωδών διαταραχών, νευρολογικών νοσημάτων και ανεξέλεγκτης προσφυγής σε φαρμακευτικές αγωγές.
- αντιμετώπιση εξαρτήσεων σε ναρκωτικές ουσίες, αλκοόλ και της ευρείας εξάρτησης από το τσιγάρο (η οποία διαπιστώνεται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες των Ρομά),

5. Στο πλαίσιο της προώθησης της κοινωνικής φροντίδας – πρόνοιας, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών (παιδικοί / βρεφικοί / βρεφονηπιακοί σταθμοί, ΚΔΑΠ, κλπ) για άτομα που έχουν την ευθύνη φροντίδας παιδιών σε νοικοκυριά Ρομά που βρίσκονται σε καθεστώς φτώχειας και κοινωνικό αποκλεισμό (Θ.Σ. 9) είτε υποστήριξη της εναρμόνισης της οικογενειακής και της επαγγελματικής Ζωής (με στόχο την ενίσχυση των γυναικών Ρομά με την παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων παιδιών και εφήβων και ατόμων με αναπηρία).

6. Στο πλαίσιο της αντιμετώπισης φαινομένων ακραίας φτώχειας στους Οικισμούς και στις Οικογένειες Ρομά²⁰, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής, όπως ενδεικτικά:
  - τρόφιμα (μακράς διάρκειας και φρέσκα καθώς και ειδικά τρόφιμα για βρέφη).
  - βασικές Υλικές Στερήσεις (ρουχισμός για παιδιά και ενήλικες/κυρίως αστέγους – είδη καθαρισμού και προσωπικής υγιεινής, παιδικά είδη/βιβλία, παιχνίδια, βρεφικός εξοπλισμός κλπ)
- Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών, όπως ενδεικτικά:
  - υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής στήριξης, ενδυνάμωσης και κοινωνικής ένταξης παιδιών σε ατομικό επίπεδο και σε επίπεδο οικογένειας (ή και σε μονήρη άτομα),
  - διατροφικές συμβουλές, συμπεριλαμβανομένων και συμβουλών υγιεινής διατροφής,
  - συμβουλές διαχείρισης οικογενειακού προϋπολογισμού,
  - Υπηρεσίες κοινωνικοποίησης παιδιών (π.χ. πρόσβαση σε αθλητικές δραστηριότητες, καλλιέργεια της ομαδικότητας),
  - κοινωνικά φροντιστήρια (διδασκική υποστήριξη και διασφάλιση κατάλληλων χώρων για μελέτη για τα παιδιά / ωφελούμενους ή/και διασφάλιση της μεταφοράς-πρόσβασης σε αυτούς),
  - υλοποίηση πολιτιστικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων απασχόλησης για παιδιά ωφελούμενους (π.χ. θεατρικές παραστάσεις αλλά και θεατρικά εργαστήρια για παιδιά),

²⁰ Οι ωφελούμενοι από τις δράσεις του ΤΕΒΑ στην ΠΚΜ εκτιμώνται σε 25.571 ή σε 9.741 οικογένειες (ΕΧ ANTE Αξιολόγηση Εφαρμογής ΤΕΒΑ, ΕΥΣΕΚΤ, Σεπτέμβριος 2014). Η αναλογία των ωφελούμενων Ρομά εκτιμάται σε 390 περίπου οικογένειες ή 1020 ωφελούμενους.

- διοργάνωση εκπαιδευτικών και ψυχαγωγικών εκδρομών, αθλητικές συναντήσεις και αγώνες κ.λπ
- προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο στους τομείς της υγειονομικής περίθαλψης (πράσινη φροντίδα), της κοινωνικής ένταξης, της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας (CSA) και της εκπαίδευσης για το περιβάλλον και τη διατροφή

Στον Πίνακα 26 παρουσιάζονται τυποποιημένες παρεμβάσεις του Άξονα Προτεραιότητας 4 του Σχεδίου Δράσης. Η τυποποίηση των παρεμβάσεων διευκολύνει την αναζήτηση και κωδικοποίηση ομοειδών παρεμβάσεων ανά οικισμό στη συνολική βάση απεικόνισης του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού.

Πίνακας 26: Τυποποίηση Παρεμβάσεων του Α.Π. 4

4.a	Δράσεις προαγωγής της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας: Δημιουργία νέων, αναβάθμιση υφιστάμενων Ιατροκοινωνικών Κέντρων Φροντίδας σε Οικισμούς Ρομά (ενιαία Κέντρα Κοινότητας για ευπαθείς ομάδες), κινητές μονάδες παροχής ΠΦΥ, διασφάλιση πρόσβασης των Ρομά σε υπηρεσίες πρόληψης υγείας (κάρτα υγείας), δημιουργία μηχανισμού ενημέρωσης/καταγραφής οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου-ιστορικού σε ατομικό επίπεδο.
4.b	Δράσεις Εφαρμογής Ατομικής Υγιεινής: Ατομική, στοματική υγιεινή (σε επίπεδο οικογένειας, σχολείου κ.λπ.), εμβολιασμοί, γυναικολογικοί έλεγχοι.
4.c	Δράσεις Συμβουλευτικής / Οικογενειακού Προγραμματισμού (συμπληρωματικά προς εκείνες του 4.φ) σε ζητήματα όπως: HIV/AIDS Αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία Προγεννητική, Περιγεννητική και Επιλόχεια Φροντίδα Αντισύλληψη, Οικογενειακός προγραμματισμός, Εμβολιασμός κατά HPV Σεξουαλική βία (βιασμός, σεξουαλική εκμετάλλευση, παιδική σεξουαλική εκμετάλλευση). Στοχευμένες δράσεις αντιμετώπιση στερεότυπων και αντιλήψεων που αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα στον οικογενειακό προγραμματισμό
4.d	Δράσεις καταπολέμησης ψυχικών νοσημάτων και εξαρτήσεων: παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικών διαταραχών, κατάθλιψη, άγχους, αγχώδων διαταραχών, νευρολογικών νοσημάτων και ανεξέλεγκτης προσφυγής σε φαρμακευτικές αγωγές. Δράσεις αντιμετώπισης εξαρτήσεων σε ναρκωτικές ουσίες, αλκοόλ και της ευρείας εξάρτησης από το τσιγάρο (η οποία διαπιστώνεται σε όλο τον πληθυσμό, γυναίκες-άντρες-παιδιά). Αξιοποίηση ενιαίων Κέντρων Κοινότητας και λειτουργία κινητών μονάδων.
4.e	Δράσεις Κοινωνικής φροντίδας – Πρόνοιας: Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών (παιδικοί / βρεφικοί / βρεφονηπιακοί σταθμοί, ΚΔΑΠ, κλπ) για άτομα που έχουν την ευθύνη φροντίδας παιδιών σε νοικοκυριά Ρομά που τελούν σε καθεστώς φτώχειας και κοινωνικό αποκλεισμό.
4.f	Ειδικές Δράσεις αντιμετώπισης φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικογένειες Ρομά: διανομή ειδών αντιμετώπισης της υλικής στέρησης και συνοδευτικές υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής στήριξης οικογενειών Ρομά (συμπληρωματικά προς εκείνες του 4.ε) Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο για τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής (συμπληρωματικά προς εκείνες του 3.ε)

Διαγραμματική αποτύπωση της δομής του Α.Π.4 παρουσιάζεται στην επόμενησελίδα:

Α.Π. 4: Ισότιμη Πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας

ΠΕΡ. ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	Οικισμοί
ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρεια	Παλαιόχωρα
		Κεφαλοχώρι/ Παλαιοχώρι/ Αντιγονήδες / Λιανοβέρι
		Συνοικισμός Αγ. Γεωργίου
	Βέροιας	Εντός αστικού ιστού
		Εργαχώρι
		Τριφυλλοπέλαγγο
		Μέση Οικισμός Διαβατού
	Νάουσας	Κουλούρα
		Ροδίνα
	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Αμπελοκήπων - Μενεμένης
Βόλβης		Νυμφόπετρα
Δέλτα		Χαλάστρα
Θερμαϊκού		Οικ. Αγίας Σοφίας
Θεσσαλονίκης		Ξηροκρήνη
Καλαμαριάς		Εντός αστ. ιστού
Κορδελιού - Ευόσμου		Κορδελιό
ΚΙΛΙΚΙΑΣ	Χαλκηδόνος	Εντός αστ. ιστού
	Παιονίας	Αξιούπολης
	Αλμωπίας	Αριδαία
ΠΕΛΛΑΣ	Πέλλας	Εντός αστ. ιστού
		Γυψοχώρι
		Μελίσσι
ΠΙΕΡΙΑΣ	Κατερίνης	Κρύα Βρύση
		Σταυροδρόμι
ΣΕΡΡΕΣ	Βισαλτίας	Εντός και εκτός αστικού ιστού
	Ηράκλειας	Πέλεκας
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	Νέας Προποντίδας	Τραγίλου
		Ευκαρπίας
		Ηράκλειας
ΣΕΡΡΕΣ	Σερρών	Ποντισμένο
		Σιδηρόκαστρο
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	Νέας Προποντίδας	Νοσοκομείο/ Φλωρίνης / Αγ. Αθανάσιος
		Εντός αστικού ιστού

ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά -ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας
➔ Δέσμη Δράσεων 4.1 Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας
➔ 4.a Δράσεις προαγωγής της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας
➤ Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης
➤ Ιατροκοινωνικά Κέντρα Φροντίδας σε οικισμούς Ρομά
➤ Προμήθεια του αναγκαίου (βασικού) ιατρικού εξοπλισμού των Κέντρων Κοινότητας
➤ Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο
➔ Δέσμη Δράσεων 4.2 Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής
➔ 4.b Δράσεις Εφαρμογής Ατομικής Υγιεινής
➤ Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής
➔ Δέσμη Δράσεων 4.3 Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός
➔ 4.c Δράσεις Συμβουλευτικής / Οικογενειακού Προγραμματισμού
➤ HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV
➤ Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων
➤ Ενημέρωση για θέματα σεξουαλικής βίας
➔ Δέσμη Δράσεων 4.4 Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων
➔ 4.d Δράσεις καταπολέμησης ψυχικών νοσημάτων και εξαρτήσεων
➤ Αντιμετώπιση εξαρτήσεων
➤ Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας
ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης
➔ Δέσμη Δράσεων 4.5 Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια
➔ 4.e Δράσεις Κοινωνικής φροντίδας – Πρόνοιας
➤ Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών
➔ Δέσμη Δράσεων 4.6 Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά
➔ 4.f Ειδικές Δράσεις αντιμετώπισης φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικογένειες Ρομά
➤ Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής
➤ Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών
➤ Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο

Διάγραμμα 14: Αποτύπωση της δομής του Α.Π.4

7.5. ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: Διασφάλιση Προϋποθέσεων Εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης - Ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων και Κοινωνικού Διαλόγου

Η αξιόπιστη, ρεαλιστική και αποτελεσματική εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση Ρομά συνδέεται με τη διασφάλιση των ακόλουθων προϋποθέσεων:

- Διασφάλιση του συντονισμού και της συνέχειας των παρεμβάσεων του Σχεδίου Δράσης,
- Διοίκηση και Διαχείριση του Σχεδίου Δράσης με κατανομή συγκεκριμένων ρόλων και υπευθυνοτήτων,
- Αξιολόγηση του Σχεδίου Δράσης, εισαγωγή της λογοδοσίας τόσο στο στάδιο της εξειδίκευσης, όσο και στο στάδιο της υλοποίησης και της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων,
- Κατάλληλη ωρίμανση και προετοιμασία των δράσεων,
- Ανάπτυξη «ικανοτήτων» στους τοπικούς μηχανισμούς υλοποίησης των παρεμβάσεων,
- Ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων με τις τοπικές κοινωνίες και οικονομίες, ευαισθητοποίηση κινητοποίηση και εμπλοκή των Κοινοτήτων των Ρομά στην προετοιμασία και εξειδίκευση των Δράσεων.
- Ανάδειξη και διάδοση των καλών πρακτικών, βραβεύσεις και εισαγωγή του θεσμού της αριστείας.

Κρίσιμη χαρακτηρίζεται η πρόβλεψη και ενίσχυση συντονιστικού μηχανισμού του Σχεδίου Δράσης σε επίπεδο Περιφέρειας. Προτείνεται η Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας (ΠΔ 133/2010, ΦΕΚ 226/Α/27-12-2010, «Οργανισμός της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας»).

Συναρμοδιότητα ως προς την υλοποίηση το Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων και Έργων της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού.

Στο επίπεδο της ΠΚΜ, προτείνεται να λειτουργεί «Κεντρικό Συντονιστικό Όργανο» το οποίο θα υποστηρίζεται από «Ομάδα Διοίκησης Έργου» (ΟΔΕ). Η διοικητική ευθύνη υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης προτείνεται να ανατεθεί στη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της ΠΚΜ με έδρα της Θεσσαλονίκη, με «αντένες» τις Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας των αντίστοιχων Περιφερειακών Ενοτήτων.

Στο πλαίσιο της Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας στο >Σχέδιο Δράσης εμπλέκονται:

α. το Τμήμα Κοινωνικής Αρωγής (εφαρμογή προγραμμάτων για τις κοινωνικές ομάδες που χρήζουν ειδικής προστασίας, λειτουργίες στέγασης και παραχώρησης ακινήτων κ.λπ.).

β. το Τμήμα Κοινωνικών Υπηρεσιών (διασύνδεση των κοινωνικών υπηρεσιών και δομών σε επίπεδο Περιφέρειας για θέματα κοινωνικής πρόνοιας, διενέργεια κοινωνικών ερευνών για την εφαρμογή των προγραμμάτων πρόνοιας κ.λπ.).

γ. το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας. Εφαρμογή προγραμμάτων στέγασης, κοινωνικής και οικονομικής επανένταξης ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, τη συμβουλευτική, ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη των ευπαθών ομάδων κ.λπ.).

δ. το Τμήμα Αθλητισμού και Πολιτισμού (συντονισμός δράσεων πολιτιστικών φορέων της περιφέρειας, την υλοποίηση πολιτιστικών προγραμμάτων και εκδηλώσεων υπερτοπικής σημασίας, τη θέσπιση βραβείων, χορηγιών και άλλων μέσων για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης των γραμμάτων και των τεχνών, με παράλληλη εποπτεία και ενίσχυση συλλόγων

και φορέων που επιδιώκουν αντίστοιχους σκοπούς, την κοινή οργάνωση με τοπικούς φορείς πολιτιστικών εκδηλώσεων με σκοπό τη διατήρηση της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς και τη διάδοσή της στους νέους).

Ο Άξονας Προτεραιότητας 5 εξυπηρετεί τους Ειδικούς Στόχους **ΕΣ-11** και **ΕΣ-12** διαρθρώνεται σε πέντε (5) Δέσμες Δράσεων, ως εξής:

- **Δ.Δ.5.1:** Προγράμματα Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης - Διασφάλιση της συμμετοχής των Ρομά στην εφαρμογή του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης
- **Δ.Δ.5.2:** Καταγραφή, Ανάδειξη, του πολιτισμού των Ρομά. Ενίσχυση, υποστήριξη πολιτιστικών δράσεων
- **Δ.Δ.5.3:** Ανάπτυξη της Εξωστρέφειας, των Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Προώθηση της Αριστείας.
- **Δ.Δ.5.4:** Διάγνωση και Συμπλήρωση αναγκών σε Υπηρεσίες, Δομές. Συστήματα και Εργαλεία, εξειδικευμένο Επιστημονικό Προσωπικό κ.λπ. για την υποστήριξη της εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης
- **Δ.Δ.5.5:** Υποστήριξη της εφαρμογής, διοίκησης, διαχείρισης και αξιολόγησης του Προγράμματος

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Α.Π. 5 δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δέσμες δράσεων:

1. Στο πλαίσιο της ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και της διασφάλισης της συμμετοχής των Ρομά στην εφαρμογή του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- Κινητοποίηση των κοινοτήτων Ρομά (δίκτυα ανταλλαγής εμπειριών, forum, αξιοποίηση και διάδοση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, περιεχόμενο, κ.λπ.)
- Διαμόρφωση «**Περιφερειακού Δικτύου Διαμεσολαβητών**» Ρομά με στόχο την υποστήριξη της κινητοποίησης, της συνέχειας και της συνεκτικότητας των δράσεων μεταξύ περιφερειακής και τοπικής κλίμακας.
- Οριζόντιες δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης (προγράμματα, δυνατότητες, profiling) διοργάνωση Εργαστήριων Γονέων, ανταλλαγή εμπειριών, Βιωματικά Σεμινάρια.
- Δημιουργία δικτύου σχολείων που υποδέχονται μαθητές Ρομά σε επίπεδο ΠΚΜ με στόχο την καταγραφή και παρακολούθηση της φοίτησης, την ενδοσχολική επιμόρφωση, την ανταλλαγή εμπειριών και πρακτικών, το σχεδιασμό και υλοποίηση ερευνητικών δράσεων αλλά και εκπαιδευτικών προγραμμάτων παρέμβασης και εν τέλει την παραγωγή εκπαιδευτικής θεωρίας.
- Ειδικές δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης ενδεικτικά για θέματα παιδικής εργασίας, ενδοοικογενειακής βίας, πολιτικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, δικαιώματα του παιδιού, ισότητα των φύλων, δράσεις μείωσης της παραβατικότητας

2. Στο πλαίσιο της καταγραφής, ανάδειξης, και προαγωγής του πολιτισμού των Ρομά. Ενίσχυση, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- Οργάνωση και υποστήριξη πολιτιστικών δράσεων,
- δράσεις για την ανάδειξη του πολιτισμού των Ρομά, ως μέσο αντιμετώπισης των προκαταλήψεων και στερεότυπων, με παράλληλο στόχο την ενδυνάμωση του πληθυσμού στην προσπάθειά διεκδίκησης της κοινωνικής του ένταξης.

- παρεμβάσεις στα σχολεία για την Τσιγγάνικη πολιτιστική ταυτότητα,
  - καταγραφή, ανάδειξη, ενίσχυση, υποστήριξη του πολιτισμού των Ρομά (rompride),
  - οριζόντιες ενέργειες αντιμετώπισης προκαταλήψεων και στερεότυπων,
  - προβολή θετικών προτύπων.
  - Οριζόντιες δράσεις για την αντιμετώπιση της περιθωριοποίησης μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης κοινωνικών δεξιοτήτων και δράσεων υποστήριξης των Ρομά για τις συναλλαγές τους με δημοσίους φορείς. Περιλαμβάνονται ενδεικτικά δράσεις, βελτίωσης δεξιοτήτων σε πεδία όπως αποτελεσματική επικοινωνία, ομαδική εργασία - συνεργασία, χειρισμός διαφωνιών, ευελιξία και προσαρμοστικότητα, υπευθυνότητα, επίλυση προβλημάτων καθώς και πρόγραμμα για την σύνταξη Προδιαγραφών και υλοποίηση προγράμματος mentoring/life-coaching με στόχο την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων.
3. Στο πλαίσιο της ανάπτυξης της εξωστρέφειας, των κοινωνικών δεξιοτήτων και της προώθησης της αριστείας, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:
- δικτύωση, συστηματοποίηση και προτυποποίηση των Κέντρων Κοινότητας και των στελεχών τους
  - δημιουργία εργαλείων, την αξιολόγηση, υποστήριξη, συντονισμό και καθοδήγηση των Κέντρων Κοινότητας.
4. Στο πλαίσιο της διάγνωσης και συμπλήρωσης αναγκών για την υποστήριξη της εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:
- σε Υπηρεσίες και Δομές.
  - σε Συστήματα και Εργαλεία, Ειδικότερα:
    - Σύστημα Καταγραφής των ωφελουμένων Ρομά σε επίπεδο οικογένειας και ατομικών χαρακτηριστικών (microdata) μέσω συστήματος τακτικών κοινωνικών ερευνών.
    - Η παρακολούθηση των ωφελουμένων με βάση τα πολλαπλά χαρακτηριστικά τους, εισάγει συγκεκριμένες οργανωτικές και λειτουργικές απαιτήσεις στο «Σύστημα» που προδιαγράφει η Αιρεσιμότητα 7, για τις υπό συζήτηση δράσεις αντιμετώπισης της φτώχειας (ΕΚΤ-Θ.Σ. 9) και ΤΕΒΑ²¹:
    - Συλλογή δεδομένων σε τοπικό επίπεδο με ομοιογενή τρόπο και εξουσιοδοτημένη πρόσβαση σε ενιαίο σύστημα: οι δράσεις που αφορούν ωφελούμενους στο δίκτυο της φτώχειας και στην παροχή υλικής βοήθειας προϋποθέτουν κοινωνική έρευνα με συγκεκριμένη επαναληψιμότητα. Η καθολική εφαρμογή των δράσεων συνδέεται με την ύπαρξη είτε «κεντρικού», είτε αποκεντρωμένων συστημάτων ταυτοποίησης ωφελουμένων στους Δικαιούχους με πιστοποιημένους Κοινωνικούς Λειτουργούς. Η σύνθετη καταγραφή των ιδιοτήτων των ωφελουμένων (microdata) απαιτεί μία κοινή «φόρμα» στο Σύστημα με όλες τις δυνατές επιλογές, ώστε να διασφαλίζεται η συμπληρωματικότητα των δράσεων.
  - Αξιοποίηση – κατάρτιση εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού κ.λπ. που θα απασχοληθεί από άλλους μηχανισμούς σε συμπληρωματικές δράσεις εξοικείωση με προβλήματα και ανάγκες των Ρομά

²¹ Γενική εκ των Προτέρων Αιρεσιμότητα «7. Στατιστικά συστήματα και δείκτες αποτελεσμάτων», Πίνακας III2 Παραρτήματος ΕΣΠΑ 2014-2020

5. Στο πλαίσιο της Υποστήριξη της εφαρμογής, του συντονισμού, της διοίκησης, διαχείρισης και αξιολόγησης του Προγράμματος, δύναται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- Δράσεις Δημοσιότητας και Ευαισθητοποίησης του πληθυσμού της Περιφέρειας, συνολικά για το Σχέδιο Δράσης
- Τεχνική Υποστήριξη (Σύμβουλοι, μελέτες, εμπειρογνώμονες)

Στον Πίνακα 27 παρουσιάζονται με τυποποιημένη μορφή, οι παρεμβάσεις του Άξονα Προτεραιότητας 5 του Σχεδίου Δράσης. Η τυποποίηση των παρεμβάσεων διευκολύνει την αναζήτηση και κωδικοποίηση ομοειδών παρεμβάσεων ανά οικισμό στη συνολική βάση απεικόνισης του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού.

Πίνακας 27: Τυποποίηση Παρεμβάσεων του Α.Π. 5

5.a	<p>Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του Πληθυσμού των Ρομά. (καταπολέμησης στίγματος, αντιμετώπιση στερεότυπων, προκαταλήψεων , προβολή θετικών προτύπων κ.λπ.).</p> <p>Δράσεις ενημέρωσης και κινητοποίησης των Ρομά για την συμμετοχή τους στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης.</p> <p>Δράσεις ενημέρωσης του Γενικού Πληθυσμού σε ζητήματα στερεότυπων, προκαταλήψεων απέναντι στους Ρομά, προβολή θετικών δράσεων ενσωμάτωσης κ.λπ.</p> <p>Προετοιμασία υλικού και οριζόντιες δράσεις ευαισθητοποίησης σε ειδικά θέματα (λ.χ. παιδικής εργασίας, ενδοοικογενειακής βίας, πολιτικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, δικαιώματα του παιδιού, ισότητα των φύλων , γυναικεία χειραφέτηση, παραβατική συμπεριφορά , γάμοι ανηλίκων κ.λπ.).</p> <p>Υποστήριξη, προώθηση και ενημέρωση εταιριών για την ΕΚΕ προς όφελος του πληθυσμού Ρομά</p>
5.b	<p>Καταγραφή, τεκμηρίωση, ανάδειξη, του πολιτισμού των Ρομά. Ενίσχυση, υποστήριξη πολιτιστικών δράσεων (rom pride).</p>
5.c	<p>Δράσεις Συμβουλευτικής, ανάπτυξη Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Προώθηση της Αριστείας.</p> <p>Διαμόρφωση ικανοτήτων – στήριξη συλλόγων Ρομά.</p> <p>Στήριξη της εταιρικότητας κατά τη διαδικασία υλοποίησης της Περιφερειακής στρατηγικής για τους Ρομά, έμφαση στην εμπλοκή εφήβων και νέων.</p> <p>Διαμόρφωση και στήριξη δικτύων μεταφοράς εμπειρίας, καλών πρακτικών σε εθνικό – ευρωπαϊκό επίπεδο.</p> <p>Εργαλεία, συστήματα και προώθηση εκπαίδευσης βελτίωσης ικανοτήτων σε πεδία όπως αποτελεσματική επικοινωνία, ομαδική εργασία - συνεργασία, χειρισμού διαφωνιών, ευελιξίας και προσαρμοστικότητας , υπευθυνότητας, επίλυσης προβλημάτων κ.λπ.</p> <p>Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων ανάπτυξης κοινωνικών δεξιοτήτων (mentoring, life – coaching κ.λπ.) και επιμόρφωσης μεντόρων-Ρομά.</p> <p>Αξιοποίηση – διάδοση καλών πρακτικών.</p> <p>Αξιοποίηση των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης για την κοινωνικοποίηση και ενσωμάτωση των Ρομά.</p>
5.d	<p>Δράσεις διάγνωσης αναγκών και εφαρμογή της αναβάθμισης της λειτουργίας τοπικών Υπηρεσιών Δήμων, ΜΚΟ και ειδικών Δομών.</p> <p>Επιμόρφωση ειδικών Επιστημονικών Στελεχών των Δομών και των Υπηρεσιών που θα υποστηρίξουν την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης.</p> <p>Δικτύωση Δομών και αξιοποίηση κοινών εργαλείων, κινητών μονάδων και στελεχιακού δυναμικού για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων.</p>
5.e	<p>Δράσεις Υποστήριξη της εφαρμογής, διαχείρισης και αξιολόγησης του Προγράμματος.</p> <p>Αξιολόγηση συμβολής των ΙΑΚ και των Κέντρων Κοινότητας, δημιουργία εργαλείων, υποστήριξη, συντονισμός καθοδήγηση των Κέντρων Κοινότητας, αποτύπωση δικτύου παροχής υπηρεσιών προς Ρομά, ολοκλήρωση της αστικοδημοτικής κάλυψης κ.λπ.</p>

Διαγραμματική αποτύπωση της δομής του Α.Π.5 παρουσιάζεται στην επόμενη σελίδα:

Α.Π. 5: Διασφάλιση Προϋποθέσεων Εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης - Ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων και Κοινωνικού Διαλόγου

ΠΕΡ. ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	Οικισμοί
ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρεια	Παλαιόχωρα
		Κεφαλοχώρι/ Παλιόχωρι/ Αντιγονήδες / Λιανοβέργι
	Βέροιας	Συνοικισμός Αγ. Γεωργίου
		Εντός αστικού ιστού
		Εργοχώρι
		Τριφυλλοπάζαρο
		Μέση
		Οικισμός Διαβατού
		Μακροχώρι Κουλούρα
	Νάουσας	Ροδίνα
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Αμπελοκήπων - Μενεμένης	Αγιος Νεκτάριος
	Βόλβης	Νυμφόπετρα
	Δέλτα	Χαλάστρα
	Θερμαϊκού	Οικ. Αγίας Σοφίας
	Θεσσαλονίκης	Ξηροκρήνη
	Καλαμαριάς	Εντός αστ. ιστού
ΚΙΛΙΚΙΑΣ	Κορδελιού - Ευόσμου	Κορδελιό
	Χαλκηδόνος	Εντός αστ. ιστού
	Παιονίας	Αξιούπολης
ΠΕΛΛΑΣ	Αλμωπίας	Αριδαία
	Έδεσσας	Εντός αστ. ιστού
	Πέλλας	Γυψοχώρι
		Μελίσσι
Κρύα Βρύση		
ΠΙΕΡΙΑΣ	Σκύδρας	Σταυροδρόμι
	Κατερίνης	Εντός και εκτός αστικού ιστού
ΣΕΡΡΕΣ	Βισαλτίας	Πέλεκας
	Ηράκλειας	Τραγίλου
		Ευκαρπίας
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	Νέας Προποντίδας	Ηράκλειας
		Ποντισμένο Σιδηρόκαστρο
		Νοσοκομεία/ Φλωρίνης/ Αγ. Αθανάσιος
		Εντός αστικού ιστού

ΕΣ-13: Καλλιέργεια, προώθηση και διεύρυνση της εξωστρέφειας των Κοινοτήτων των Ρομά και ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων με τους Κοινωνικούς, Επαγγελματικούς Φορείς και την Κοινωνία των Πολιτών
Δέσμη Δράσεων 5.1 Προγράμματα Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης - Διασφάλιση της συμμετοχής των Ρομά στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης
5.a Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του Πληθυσμού των Ρομά.
..... Δίκτυο «διαμεσολαβητών» Ρομά
..... Ειδικές δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης
..... Κοινητοποίηση κοινοτήτων Ρομά
..... Οριζόντιες δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης
Δέσμη Δράσεων 5.2 Καταγραφή, Ανάδειξη, του πολιτισμού των Ρομά. Ενίσχυση, υποστήριξη πολιτιστικών δράσεων
5.b Καταγραφή, τεκμηρίωση, ανάδειξη, του πολιτισμού των Ρομά. Ενίσχυση, υποστήριξη πολιτιστικών δράσεων (rom pride).
..... Ανάδειξη πολιτισμού των Ρομά
..... Οργάνωση και υποστήριξη πολιτιστικών δράσεων
..... Παρέμβαση στα σχολεία για την Τσιγγάνικη πολιτιστική ταυτότητα
Δέσμη Δράσεων 5.3 Ανάπτυξη Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Προώθηση της Αριστείας
5.c Δράσεις Συμβουλευτικής, ανάπτυξη Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Προώθηση της Αριστείας
..... Δημιουργία εργαλείων, αξιολόγηση, υποστήριξη, συντονισμό και καθοδήγηση των ΙΑΚ
..... Δικτύωση, συστηματοποίηση και προτυποποίηση των Κέντρων Κοινότητας και των στελεχών τους
Δέσμη Δράσεων 5.4 Διάγνωση αναγκών Υπηρεσιών, Δομών και Επιστημονικών Στελεχών υποστήριξης της εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης
5.d Δράσεις διάγνωσης αναγκών και εφαρμογή της αναβάθμισης της λειτουργίας τοπικών Υπηρεσιών Δήμων, ΜΚΟ και ειδικών Δομών
..... Αξιοποίηση - κατάρτιση εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού
..... Διάγνωση και συμπλήρωση αναγκών σε Υπηρεσίες και Δομές
Δέσμη Δράσεων 5.5 Υποστήριξη της εφαρμογής, διαχείρισης και αξιολόγησης του Προγράμματος
5.e Δράσεις Υποστήριξη της εφαρμογής, διαχείρισης και αξιολόγησης του Προγράμματος
..... Δράσεις Δημοσιότητας και Ευαισθητοποίησης του πληθυσμού της Περιφέρειας, συνολικά για το Σχέδιο Δράσης (2% του συνόλου)
..... Τεχνική Υποστήριξη
..... Συστήματα και Εργαλεία

Διάγραμμα 15: Αποτύπωση της δομής του Α.Π.5

8. Προϋπολογισμός και Χρηματοδότηση του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά στην ΠΚΜ

Ο προϋπολογισμός (ενδεικτικός) του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά στην Κεντρική Μακεδονία για την περίοδο 2015-2023 ανέρχεται συνολικά στο ποσό των **55,42** εκ ευρώ. Η κατανομή των πόρων ανά Άξονα Προτεραιότητας, έχει ως ακολούθως:

1. Ο **ΑΠ-1** που αφορά στη διασφάλιση της Στέγασης και στην ανάπτυξη Δικτύου Κοινωνικών Υποδομών έχει προϋπολογισμό **7,27** εκ ευρώ ή το **13,11%** του συνολικού προϋπολογισμού.
2. Ο **ΑΠ-2** που αφορά στην προαγωγή της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Μάθησης, έχει προϋπολογισμό **7,21** εκ ευρώ ή το **13,01%** του συνολικού προϋπολογισμού.
3. Ο **ΑΠ-3** που αφορά στη διευκόλυνση, βελτίωση και υποστήριξη των όρων πρόσβασης των Ρομά στην απασχόληση και στην επιχειρηματικότητα, έχει προϋπολογισμό **27,23** εκ ευρώ ή το **49,13%** του συνολικού προϋπολογισμού.
4. Ο **ΑΠ-4** που αφορά στη ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας, έχει προϋπολογισμό **9,11** εκ ευρώ ή το **6,44%** του συνολικού προϋπολογισμού.
5. Ο **ΑΠ-5** που αφορά στη διασφάλιση των προϋποθέσεων για την αποτελεσματική παρακολούθηση, στον συντονισμό και στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης, συμπεριλαμβανομένων της ανάπτυξης Εταιρικών Σχέσεων και της προαγωγής του Κοινωνικού Διαλόγου, έχει προϋπολογισμό **4,60** εκ ευρώ ή το **8,31%** του συνολικού προϋπολογισμού.

Η χωρική κατανομή των πόρων ανά Περιφερειακή Ενότητα είναι ευθέως συνδεδεμένη με την παρουσία κοινοτήτων Ρομά σε επίπεδο Οικισμών. Τρεις Περιφερειακές Ενότητες συγκεντρώνουν το **85,28%** των πόρων χρηματοδότησης ή 47,26 εκ ευρώ:

- Π.Ε. Ημαθίας **10,97** εκ ευρώ ή το 19,8% του συνόλου,
- Π.Ε. Θεσσαλονίκης **19,12** εκ ευρώ ή το 34,5% του συνόλου,
- Π.Ε. Σερρών **17,17** εκ ευρώ ή το 30,98% του συνόλου

Εάν στα ανωτέρω ποσά συνεκτιμηθούν οι Οριζόντιες / Υποστηρικτικές Δράσεις (Α.Π. 5) της τάξης των **4,6** εκ ευρώ (ή 8,31% του συνόλου), τότε η «συγκέντρωση» των πόρων αγγίζει το **93,59%** του συνολικού προϋπολογισμού του Σχεδίου Δράσης.

Κάθε «Δράση» εντός του Α.Π. αναλύεται σε επιμέρους «Ενέργειες», στις οποίες αντιστοιχούνται προϋπολογισμός, μοναδιαίο κόστος, πηγή χρηματοδότησης και εκτίμηση ωφελουμένων. Οι δυνητικές **πηγές χρηματοδότησης** του Σχεδίου Δράσης έχουν κωδικοποιηθεί στις ακόλουθες:

1. Τεχνικό Πρόγραμμα Δήμου - Ίδια Έσοδα
2. Εθνικοί Πόροι - Λοιπά Προγράμματα Κοινωνικής Προστασίας
3. ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ - Θ.Σ. 6- Ταμείο Συνοχής
4. ΕΠΑΝΑΔ-ΔΒΜ - Θ.Σ. 8 – ΕΚΤ
5. ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΜ Θ.Σ. 10
6. ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΜ Θ.Σ. 9
7. Π.Α.Α. – ΕΓΤΑΑ
8. ΠΕΠ ΚΜ - Θ.Σ. 6- ΕΤΠΑ

9. ΠΕΠ ΚΜ - Θ.Σ. 9- ΕΚΤ
10. ΠΕΠ ΚΜ - Θ.Σ. 9- ΕΤΠΑ
11. ΠΕΠ ΚΜ-Τ.Β. ΕΚΤ
12. ΠΕΠ ΚΜ - Θ.Σ.10 - ΕΤΠΑ
13. ΤΕΒΑ
14. Εθνικοί Πόροι - ΕΕΕ

Οι πηγές χρηματοδότησης συσχετίζονται με ρεαλιστικά δεδομένα, όπως επιλεξιμότητα δράσεων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ και, μάλιστα ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και Ειδικό Στόχο, επιλεξιμότητα ωφελουμένων, διαθεσιμότητα πόρων κ.λπ. Όπου οι προγραμματιζόμενες Ενέργειες/ Δράσεις δεν είναι επιλέξιμες εντός του ΕΣΠΑ ή άλλων Ταμείων, επιλέγονται ίδιοι πόροι Δήμων, εθνικοί πόροι, ιδιωτικοί πόροι κ.ο.κ. Χαρακτηριστικό του Σχεδίου Δράσης αποτελεί η «διάχυση» των πηγών χρηματοδότησης. Συνοπτική ανάλυση των πηγών χρηματοδότησης του Σχεδίου Δράσης γίνεται στον Πίνακα 29.

Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Πίνακας 28: Ενδεικτικό Σχέδιο Χρηματοδότησης του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά στην Κεντρική Μακεδονία (ποσά σε €)

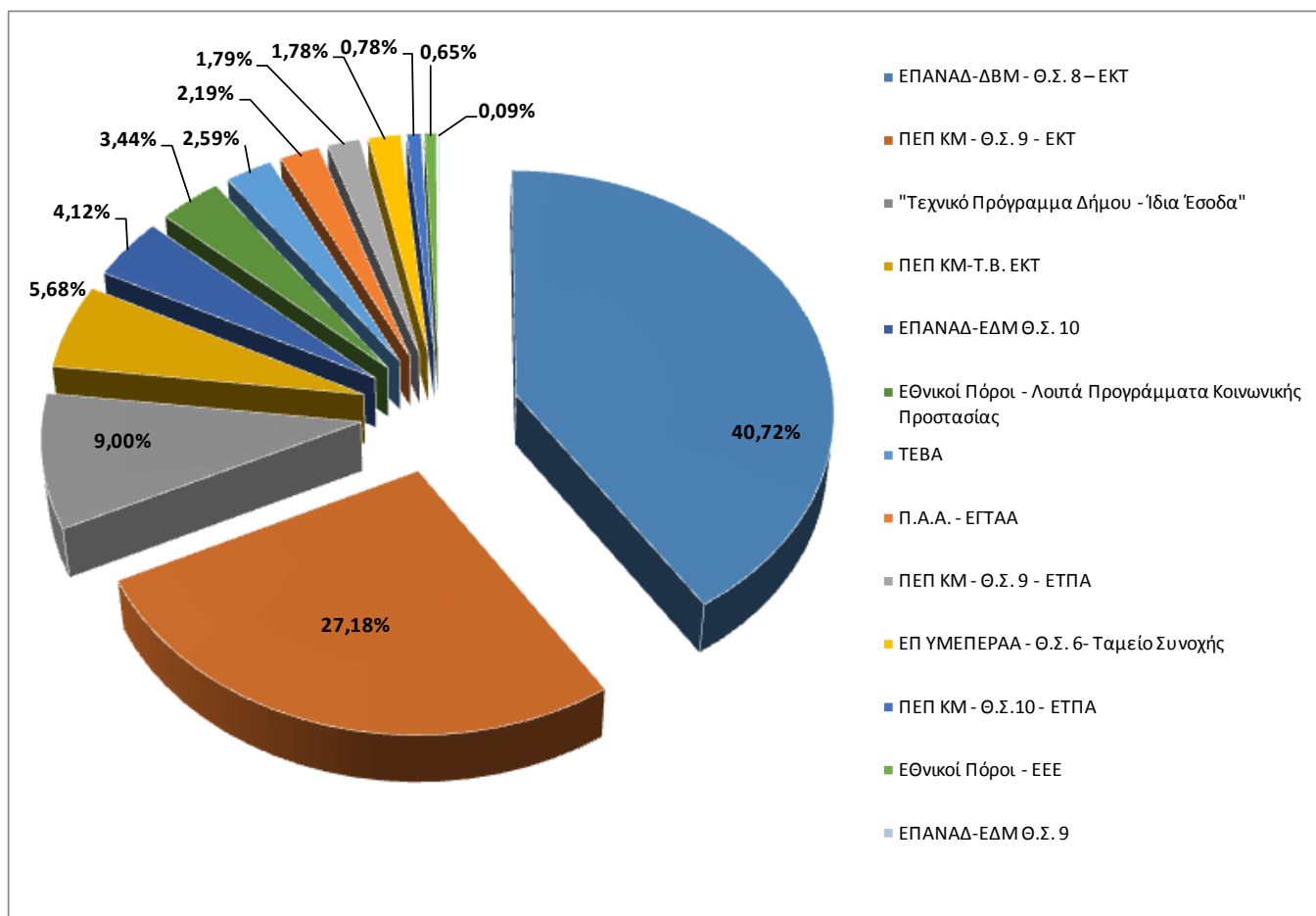
Α.Π.	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΗΜΑΘΙΑΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΚΙΛΚΙΣ	ΠΕΛΛΑΣ	ΠΙΕΡΙΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ	Ενδεικτικός Π/Υ (Σύνολο)	% Συμμετοχής Παρεμβάσεων στον Α.Π.	% Συμμετοχής Παρεμβάσεων στο Συνολικό Π/Υ
1		1.798.568,18	2.981.440,91	89.150,00	58.050,00	385.750,00	1.954.122,73			7.267.081,82		13,11%
	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	426.818,18	1.059.090,91	40.000,00	45.000,00	155.000,00	1.107.272,73			2.833.181,82	38,99%	5,11%
	ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.371.750,00	1.922.350,00	49.150,00	13.050,00	230.750,00	846.850,00			4.433.900,00	61,01%	8,00%
2		1.520.960,38	2.689.378,33	106.797,31	263.586,54	163.322,31	2.412.391,98	51.687,31		7.208.124,16		13,01%
	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	338.600,00	654.560,90	33.730,00	108.350,00	45.150,00	517.115,24	21.560,00		1.719.066,14	23,85%	3,10%
	ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	87.500,00	179.235,00	5.600,00	4.200,00	9.800,00	143.983,64	700,00		431.018,64	5,98%	0,78%
	ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	842.160,38	1.134.561,43	44.367,31	132.136,54	70.572,31	1.150.648,56	25.927,31		3.400.373,84	47,17%	6,14%
	ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	252.700,00	721.021,00	23.100,00	18.900,00	37.800,00	600.644,54	3.500,00		1.657.665,54	23,00%	2,99%
3		5.539.734,00	10.345.042,90	409.160,00	222.212,00	729.856,00	9.936.615,96	46.974,00		27.229.594,86		49,13%
	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	800.350,00	1.581.417,50	57.000,00	39.900,00	91.200,00	1.401.067,75	8.550,00		3.979.485,25	14,61%	7,18%
	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.038.984,00	6.434.025,40	253.160,00	123.312,00	394.256,00	5.994.440,13	26.624,00		16.264.801,53	59,73%	29,35%
	ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	1.360.000,00	1.860.000,00	90.000,00	50.000,00	190.000,00	2.130.000,00	10.000,00		5.690.000,00	20,90%	10,27%
	ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	340.400,00	469.600,00	9.000,00	9.000,00	54.400,00	411.108,08	1.800,00		1.295.308,08	4,76%	2,34%

Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Α.Π.	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΗΜΑΘΙΑΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΚΙΛΚΙΣ	ΠΕΛΛΑΣ	ΠΙΕΡΙΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ	Ενδεικτικός Π/Υ (Σύνολο)	% Συμμετοχής Παρεμβάσεων στον Α.Π.	% Συμμετοχής Παρεμβάσεων στο Συνολικό Π/Υ
4		2.114.569,52	3.103.847,78	299.509,42	231.377,07	483.909,81	2.866.210,32	11.041,31		9.110.465,21		16,44%
	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά -ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	1.590.209,52	2.127.669,32	257.369,42	197.677,07	412.009,81	2.084.122,32	6.101,31		6.675.158,76	73,27%	12,05%
	ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	524.360,00	976.178,46	42.140,00	33.700,00	71.900,00	782.088,00	4.940,00		2.435.306,45	26,73%	4,39%
5									4.603.000	4.603.000,00		8,31%
	ΕΣ-13: Καλλιέργεια, προώθηση και διεύρυνση της εξωστρέφειας των Κοινοτήτων των Ρομά και ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων με τους Κοινωνικούς, Επαγγελματικούς Φορείς και την Κοινωνία των Πολιτών								4.603.000,0	4.603.000,00	100,00%	8,31%
ΣΥΝΟΛΑ		10.973.832,08	19.119.709,92	904.616,73	775.225,60	1.762.838,11	17.169.340,98	109.702,62	4.603.000,	55.418.266,05		

Πίνακας 29: Πηγές Χρηματοδότησης του Σχεδίου Δράσης - Συγκεντρωτική

Δυνητικές Πηγές Χρηματοδότησης	Ενδεικτικός Π/Υ	%
"Τεχνικό Πρόγραμμα Δήμου - Ίδια Έσοδα"	4.985.081,82 €	9,00%
Εθνικοί Πόροι - Λοιπά Προγράμματα Κοινωνικής Προστασίας	1.905.000,00 €	3,44%
ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ - Θ.Σ. 6- Ταμείο Συνοχής	987.000,00 €	1,78%
ΕΠΑΝΑΔ-ΔΒΜ - Θ.Σ. 8 – ΕΚΤ	22.566.650,51 €	40,72%
ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΜ Θ.Σ. 10	2.282.844,49 €	4,12%
ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΜ Θ.Σ. 9	50.000,00 €	0,09%
Π.Α.Α. - ΕΓΤΑΑ	1.215.153,84 €	2,19%
ΠΕΠ ΚΜ - Θ.Σ. 9 - ΕΚΤ	15.060.253,72 €	27,18%
ΠΕΠ ΚΜ - Θ.Σ. 9 - ΕΤΠΑ	990.000,00 €	1,79%
ΠΕΠ ΚΜ-Τ.Β. ΕΚΤ	3.150.000,00 €	5,68%
ΤΕΒΑ	1.435.402,61 €	2,59%
ΠΕΠ ΚΜ - Θ.Σ.10 - ΕΤΠΑ	431.018,64 €	0,78%
Εθνικοί Πόροι - ΕΕΕ	359.860,42 €	0,65%
ΣΥΝΟΛΑ	55.418.266,05 €	

Διάγραμμα 16: Ποσοστιαία κατανομή Πηγών Χρηματοδότησης Σχεδίου Δράσης

9. Σύστημα Δεικτών και Πλαίσιο Παρακολούθησης των Παρεμβάσεων του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ρομά στην ΠΚΜ

Το σχέδιο δράσης για την κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά στην ΠΚΜ περιλαμβάνει πολλαπλές δράσεις, για την παρακολούθηση των οποίων απαιτείται ιδιαίτερο «Σύστημα Δεικτών».

Στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής, έχει υιοθετηθεί ένα «Σύστημα Δεικτών», το οποίο παρουσιάζεται στην Ενότητα 4.2 του παρόντος. Παρόλα αυτά δεν έχει δοθεί κατεύθυνση «εναρμόνισης» των δεικτών περιφερειακών σχεδίων με εκείνους της εθνικής στρατηγικής.

Σημειώνεται ότι με στόχο την ανταπόκριση στις απαιτήσεις των νέων Κανονισμών του ΕΣΠΑ 2014-2020, έχει καταρτισθεί "**Ενιαίο Σύστημα Δεικτών ΕΣΠΑ 2014-2020**" (ΕΣΔ), με στόχο την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των πολλαπλών απαιτήσεων των Κανονισμών και των Αιρεσιμοτήτων, αλλά και στο επίπεδο της ουσίας, την εφαρμογή κοινών μεθοδολογιών και προτύπων και την πληρότητα της παρακολούθησης των στόχων των Ε.Π²². Το ΕΣΔ εντάσσεται στην εκ των προτέρων Γενική Αιρεσιμότητα 7 "Στατιστικά συστήματα και δείκτες αποτελεσμάτων" του Παραρτήματος XI του Κανονισμού ΕΕ 1303/2013.

Με βάση τις ανάγκες παρακολούθησης των δράσεων του Σχεδίου Δράσης για την κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά στην ΠΚΜ αναπτύσσεται και υιοθετείται σύστημα δεικτών παρακολούθησης (εκρών), το οποίο στοχεύει στην ομοιογένεια και συμπληρωματικότητα των δεικτών με εκείνους που προβλέπονται στα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 από τα οποία δυνητικά το Σχέδιο Δράσης μπορεί να αντλήσει πόρους με αντίστοιχες δράσεις.

Για παράδειγμα, στο πλαίσιο του παρόντος υιοθετούνται διακριτοί δείκτες για τα «Άτομα που ωφελούνται από δράσεις προώθησης στην Επιχειρηματικότητα (και την κοινωνική επιχειρηματικότητα)» και για τα «Άτομα που ωφελούνται από δράσεις κοινωνικοποίησης και προώθησης στην Απασχόληση», ενώ στην εθνική στρατηγική ο δείκτης είναι ενιαίος και αφορά στον «αριθμό ωφελουμένων από ενεργητικές πολιτικές Απασχόλησης».

Σημειώνεται ότι ο πρώτος δείκτης αφορά σε δράσεις που δυνητικά μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (Θ.Σ. 8), ενώ οι δράσεις κοινωνικής επιχειρηματικότητας από το ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ και από τα ΠΕΠ (Θ.Σ. 9).

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν σε τρία επίπεδα: στο πρώτο επίπεδο ανάλυσης παρουσιάζεται ο «Δείκτης» για την παρακολούθηση των προτεινόμενων Δράσεων, σε 2^ο επίπεδο οι «Ειδικοί Στόχοι» στους οποίους χρησιμοποιήθηκε ο Δείκτης (με βάση την κωδικοποίηση που έχει προαναφερθεί) και σε τρίτο (3^ο) επίπεδο οι «Προτεινόμενες Παρεμβάσεις» εντός του Ειδικού Στόχου αλλά και των ομάδων Δράσεων που επιλέγονται.

²² ΕΥΣΑΑΠ, Οδηγίες Εννιαίου Συστήματος Δεικτών (1^ο Μέρος) ΑΠ 20109 ΕΥΣΣΑΑΠ 1422/29-4-2014

Για κάθε «Δείκτη» αλλά και για κάθε «Προτεινόμενη Παρέμβαση» παρουσιάζεται η τιμή στόχος για την περίοδο 2015-2018 και ο επιπλέον στόχος για την περίοδο 2019-2023. Στην τελευταία στήλη του πίνακα παρουσιάζεται το σύνολο του στόχου 2015–2023. Η χρονική κλιμάκωση υιοθετείται για την αντιστοίχιση με τα αντίστοιχα ορόσημα των Ε.Π. του ΕΣΠΑ 2014-2020, αλλά και για να γίνεται σαφής ο χρονοπρογραμματισμός των δράσεων.

Πίνακας 30: Σύστημα Δεικτών και Μονάδες Μέτρησης του Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ρομά στην ΠΚΜ ανά Ειδικό Στόχο και Προτεινόμενες Παρεμβάσεις

Δείκτης	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	Στόχος 2015-2018	Στόχος 2019-2023	Σύνολο 2015-2023
Άνεργοι	ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	Αξιοποίηση ενισχύσεων για την έναρξη δραστηριότητας και τη λειτουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ	133	0	133
		Πιλοτική δράση υποστήριξης και παρακίνησης των Ρομά στην ίδρυση Κοινωνικών Συνεταιριστικών επιχειρήσεων (με έμφαση στους νέους), σε συνδυασμό με δράσεις ενημέρωσης/ πληροφόρησης για τα χαρακτηριστικά και σκοπούς της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας	42	0	42
	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας	1000	0	1000
		Πρόγραμμα απασχόλησης για θέσεις εργασίας για νέους ηλικίας 18 έως 24 ετών	166	83	249
	ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για ανέργους και για ειδικές ομάδες ανέργων	387	0	387
		Πρόγραμμα προώθησης της νεανικής επιχειρηματικότητας και παροχής σχετικής συμβουλευτικής υποστήριξης για τη δημιουργία startup επιχειρήσεων	17	0	17
Άνεργοι (ΣΥΝΟΛΟ)			1745	83	1828
					0
Αριθμός παιδιών (Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης)	ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	398	299	697
		Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων	402	302	704
Αριθμός παιδιών (Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης) (ΣΥΝΟΛΟ)			800	600	1400
					0
Αριθμός παιδιών (προσχολικής αγωγής)	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά	838	895	1733
		Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών	838	628	1466
Αριθμός παιδιών (προσχολικής αγωγής) (ΣΥΝΟΛΟ)			1676	1523	3199
					0

Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Δείκτης	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	Στόχος 2015-2018	Στόχος 2019-2023	Σύνολο 2015-2023
Αριθμός παιδιών (Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης)	ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης	2463	1847	4310
	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας	4113	3085	7197
Αριθμός παιδιών (Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης) (ΣΥΝΟΛΟ)			6576	4932	11507
					0
Άτομα	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά -ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV	1656	828	2484
		Αντιμετώπιση εξαρτήσεων	2698	1349	4048
		Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων	14198	0	14198
		Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής	2698	1349	4048
		Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας	2698	1349	4048
		Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας	2314	1157	3472
	ΕΣ-13: Καλλιέργεια, προώθηση και διεύρυνση της εξωστρέφειας των Κοινοτήτων των Ρομά και ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων με τους Κοινωνικούς, Επαγγελματικούς Φορείς και την Κοινωνία των Πολιτών	Αξιοποίηση - κατάρτιση εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού	20	0	20
		Δίκτυο «διαμεσολαβητών» Ρομά	30	0	30
	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης	1369	684	2053
		Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά	5669	2834	8503
ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών	992	496	1488	

Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Δείκτης	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	Στόχος 2015-2018	Στόχος 2019-2023	Σύνολο 2015-2023
	των νέων Ρομά	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας	559	1398	1957
		Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)	501	256	757
		Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων	1417	709	2126
		Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση	544	272	816
	ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων	388	0	388
		Άτομα (ΣΥΝΟΛΟ)	37753	12682	50435
					0
Δομές	ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	Λειτουργία «λαϊκών» αγορών και εκθετηρίων προϊόντων ΚΟΙΝΣΕΠ	12	0	12
		Δομές (ΣΥΝΟΛΟ)	12	0	12
					0
Δομή	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	Διευθέτηση Ιδιοκτησιακού Καθεστώτος	8	100	108
		Κοινωνική Συμβουλευτική	6	0	6
		Δομή (ΣΥΝΟΛΟ)	14	100	114
					0
Δομή / Κινητή μονάδα	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά -ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης	15	0	15
		Ιατροκοινωνικά Κέντρα Φροντίδας σε οικισμούς Ρομά	2	0	2
		Δομή / Κινητή μονάδα (ΣΥΝΟΛΟ)	17	0	17
					0

Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Δείκτης	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	Στόχος 2015-2018	Στόχος 2019-2023	Σύνολο 2015-2023
Δράσεις Δημοσιότητας	ΕΣ-13: Καλλιέργεια, προώθηση και διεύρυνση της εξωστρέφειας των Κοινοτήτων των Ρομά και ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων με τους Κοινωνικούς, Επαγγελματικούς Φορείς και την Κοινωνία των Πολιτών	Δράσεις Δημοσιότητας και Ευαισθητοποίησης του πληθυσμού της Περιφέρειας, συνολικά για το Σχέδιο Δράσης (2% του συνόλου)	5	0	5
Δράσεις Δημοσιότητας (ΣΥΝΟΛΟ)			5	0	5
					0
Δρομολόγια ανά ώρα	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	Διασφάλιση Προσβάσεων και Μετακινήσεων	10	0	10
Δρομολόγια ανά ώρα (ΣΥΝΟΛΟ)			10	0	10
					0
Εξοπλισμός	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά -ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	Προμήθεια του αναγκαίου (βασικού) ιατρικού εξοπλισμού των Κέντρων Κοινότητας	9	0	9
Εξοπλισμός (ΣΥΝΟΛΟ)			9	0	9
					0
Μαθητές	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης	472	354	826
Μαθητές (ΣΥΝΟΛΟ)			472	354	826
					0
Μελέτη	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	Πολεοδόμηση	4	0	4
	ΕΣ-13: Καλλιέργεια, προώθηση και διεύρυνση της εξωστρέφειας των Κοινοτήτων των Ρομά και ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων με τους Κοινωνικούς, Επαγγελματικούς Φορείς και	Διάγνωση και συμπλήρωση αναγκών σε Υπηρεσίες και Δομές	1	0	1

Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Δείκτης	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	Στόχος 2015-2018	Στόχος 2019-2023	Σύνολο 2015-2023
	την Κοινωνία των Πολιτών				
		Μελέτη (ΣΥΝΟΛΟ)	5	0	5
					0
Μέτρα					
		Αναβάθμιση βατότητας ασφαλτοστρωμένου δρόμου	2700	100	2800
		Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου	4110	200	4310
	ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	Δημοτικός Οδοφωτισμός	3100	200	3300
		Διαμόρφωση δρόμου	3200	100	3300
		Διαμόρφωση Πεζοδρομίων	4350	200	4550
		Δίκτυο Αποχέτευσης	7500	7200	14700
		Δίκτυο Ομβρίων	3500	3550	7050
		Δίκτυο Υδρευσης	2600	2500	5100
		Μέτρα (ΣΥΝΟΛΟ)	31060	14050	45110
					0
Οικίες	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών	127	0	127
		Οικίες (ΣΥΝΟΛΟ)	127	0	127
					0
Οικογένειες	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά -ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο	2437	0	2437
	ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής	330	95	425
		Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών	390	0	390

Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Δείκτης	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	Στόχος 2015-2018	Στόχος 2019-2023	Σύνολο 2015-2023
	αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο	332	95	427
	Οικογένειες (ΣΥΝΟΛΟ)		3488	190	3678
					0
Ολοκληρωμένα Προγράμματα	ΕΣ-13: Καλλιέργεια, προώθηση και διεύρυνση της εξωστρέφειας των Κοινοτήτων των Ρομά και ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων με τους Κοινωνικούς, Επαγγελματικούς Φορείς και την Κοινωνία των Πολιτών	Δικτύωση, συστηματοποίηση και προτυποποίηση των Κέντρων Κοινότητας Δημιουργία εργαλείων, αξιολόγηση, υποστήριξη, συντονισμό και καθοδήγηση των ΙΑΚ	1	0	1
	Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΣΥΝΟΛΟ)		1	0	1
					0
Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ενημέρωσης / Ευαισθητοποίησης	ΕΣ-13: Καλλιέργεια, προώθηση και διεύρυνση της εξωστρέφειας των Κοινοτήτων των Ρομά και ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων με τους Κοινωνικούς, Επαγγελματικούς Φορείς και την Κοινωνία των Πολιτών	Ειδικές δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης	1	0	1
		Κοινητοποίηση κοινοτήτων Ρομά	1	0	1
		Οριζόντιες δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης	1	0	1
	Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ενημέρωσης / Ευαισθητοποίησης (ΣΥΝΟΛΟ)		3	0	3
					0
Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις	ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας	48	0	48
	Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις (ΣΥΝΟΛΟ)		48	0	48
					0
Παιδιά	ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών	497	0	497

Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Δείκτης	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	Στόχος 2015-2018	Στόχος 2019-2023	Σύνολο 2015-2023
Παιδιά (ΣΥΝΟΛΟ)			497	0	497
					0
Πληθυσμός	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά	2577	3209	5786
		Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων	10900	13600	24500
	ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά	1352	1128	2480
		Προγράμματα κατάρτισης (voucher)	395	0	395
		Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)	732	915	1648
	ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού	2610	1958	4568
Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας		1352	1128	2480	
Πληθυσμός (ΣΥΝΟΛΟ)			19920	21937	41857
					0
Πολιτιστικές Δράσεις	ΕΣ-13: Καλλιέργεια, προώθηση και διεύρυνση της εξωστρέφειας των Κοινοτήτων των Ρομά και ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων με τους Κοινωνικούς, Επαγγελματικούς Φορείς και την Κοινωνία των Πολιτών	Ανάδειξη πολιτισμού των Ρομά	5	0	5
		Οργάνωση και υποστήριξη πολιτιστικών δράσεων	10	0	10
		Παρέμβαση στα σχολεία για την Τσιγγάνικη πολιτιστική ταυτότητα	100	0	100
Πολιτιστικές Δράσεις (ΣΥΝΟΛΟ)			115	0	115
					0
Πρόγραμμα	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	Τοπική Δημοσιότητα	9	0	9
		Εφαρμογή Προγραμμάτων Ανακύκλωσης	12	300	312
	ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	Εφαρμογή Προγραμμάτων Κομποστοποίησης	9	200	209
Πρόγραμμα (ΣΥΝΟΛΟ)			30	500	530

Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Δείκτης	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	Στόχος 2015-2018	Στόχος 2019-2023	Σύνολο 2015-2023
					0
Πρόγραμμα σπουδών	ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)	9	0	9
	Πρόγραμμα σπουδών (ΣΥΝΟΛΟ)		9	0	9
					0
Προγράμματα	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	Υποστήριξη των Ρομά στην αρχική εγγραφή τους και στην ανανέωση της εγγραφής τους στα Μητρώα του ΟΑΕΔ	1	0	1
	Προγράμματα (ΣΥΝΟΛΟ)		1	0	1
					0
Ρομά με χαρακτηριστικά Ευπαθών Ομάδων (ΕΚΟ)	ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (socialvouchers) από ΟΤΑ	1042	0	1042
	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διάρκειας 6 μηνών για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας	56	46	102
	Ρομά με χαρακτηριστικά Ευπαθών Ομάδων (ΕΚΟ) (ΣΥΝΟΛΟ)		1098	46	1144
					0
Τεμάχια	ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων	627	300	927
	Τεμάχια (ΣΥΝΟΛΟ)		627	300	927
					0
Τετραγωνικά Μέτρα	ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	Διαμόρφωση Χώρων Πλατείας	800	0	800
		Διαμόρφωση Παιδικής Χαράς	600	0	600
		Διαμόρφωση Πάρκου	400	0	400
	Τετραγωνικά Μέτρα (ΣΥΝΟΛΟ)		1800	0	1800
					0

Δείκτης	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	Στόχος 2015-2018	Στόχος 2019-2023	Σύνολο 2015-2023
Υπηρεσίες Υποστήριξης	ΕΣ-13: Καλλιέργεια, προώθηση και διεύρυνση της εξωστρέφειας των Κοινοτήτων των Ρομά και ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων με τους Κοινωνικούς, Επαγγελματικούς Φορείς και την Κοινωνία των Πολιτών	Τεχνική Υποστήριξη, Συστήματα και Εργαλεία	15	0	15
Υπηρεσίες Υποστήριξης (ΣΥΝΟΛΟ)			15	0	15

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΥΝΗΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ, ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ**

**Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής
Μακεδονίας**

Α.Π. 1 Διασφάλιση Στέγασης και Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
1	ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρεια	Κεφαλοχώρι / Παλιοχώρι / Αντιγονήδες / Λιανοβέργι	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.a	Διευθέτηση Ιδιοκτησιακού Καθεστώτος
					1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Διασφάλιση Προσβάσεων και Μετακινήσεων
				ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Αναβάθμιση βατότητας ασφαλτοστρωμένου δρόμου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Διαμόρφωση δρόμου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.d	Δημοτικός Οδοφωτισμός
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Αποχέτευσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Ομβρίων
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Υδρευσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Ανακύκλωσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Κομποστοποίησης
				1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Χώρων Πλατείας	
				1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Πεζοδρομίων	
				Παλαιόχωρα	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.a
			1.4			Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Διασφάλιση Προσβάσεων και Μετακινήσεων
			ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά		1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Αναβάθμιση βατότητας ασφαλτοστρωμένου δρόμου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Διαμόρφωση δρόμου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.d	Δημοτικός Οδοφωτισμός
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Αποχέτευσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Ομβρίων
			1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Υδρευσης		
1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων					

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ			
1	ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρεια	Παλαιόχωρα	ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Ανακύκλωσης			
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Κομποστοποίησης			
					1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Πεζοδρομίων			
				Συνοικισμός Αγ. Γεωργίου	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.a	Διευθέτηση Ιδιοκτησιακού Καθεστώτος		
						1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών		
						1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Διασφάλιση Προσβάσεων και Μετακινήσεων		
						1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Κοινωνική Συμβουλευτική		
						1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Τοπική Δημοσιότητα		
				ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Αναβάθμιση βατότητας ασφαλτοστρωμένου δρόμου		
						1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου		
						1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Διαμόρφωση δρόμου		
						1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.d	Δημοτικός Οδοφωτισμός		
						1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Αποχέτευσης		
						1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Ομβρίων		
						1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Υδρευσης		
						1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων		
						1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Ανακύκλωσης		
						1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Κομποστοποίησης		
								1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Χώρων Πλατείας
								1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Παιδικής Χαράς
						1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Πεζοδρομίων		
		Βέροιας	Κουλούρα	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών			

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
1	ΗΜΑΘΙΑΣ	Βέροιας	Εργοχώρι	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών	
			Μακροχώρι	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών	
			Τριφυλλοπάζαρο	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών	
			Μέση	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών	
			Οικισμός Διαβατού	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών	
			Νάουσας	Ροδίνα	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών
						1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Διασφάλιση Προσβάσεων και Μετακινήσεων
		ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά			1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου	
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Διαμόρφωση δρόμου	
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.d	Δημοτικός Οδοφωτισμός	
			1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων			
			1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Ανακύκλωσης			

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
1	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Αμπελοκήπων - Μενεμένης	Αγιος Νεκτάριος (Δενδροπόταμος)	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.a	Διευθέτηση Ιδιοκτησιακού Καθεστώτος
					1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.a	Πολεοδόμηση
					1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών
					1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Διασφάλιση Προσβάσεων και Μετακινήσεων
					1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Κοινωνική Συμβουλευτική
					1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Τοπική Δημοσιότητα
				ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Διαμόρφωση δρόμου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.d	Δημοτικός Οδοφωτισμός
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Αποχέτευσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Ομβρίων
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Υδρευσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων
		1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών		1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Ανακύκλωσης		
		1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών		1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Κομποστοποίησης		
		1.3	1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Παιδικής Χαράς		
			1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Πάρκου		
			1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Πεζοδρομίων		
		Βόλβης	Νυμφόπετρα	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.a	Διευθέτηση Ιδιοκτησιακού Καθεστώτος
					1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών
					1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Διασφάλιση Προσβάσεων και Μετακινήσεων
				ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
1	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Βόλβης	Νυμφόπετρα	ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Διαμόρφωση δρόμου	
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.d	Δημοτικός Οδοφωτισμός	
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων	
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Ανακύκλωσης	
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Κομποστοποίησης	
					1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Πεζοδρομίων	
					1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Πεζοδρομίων	
		Δέλτα	Χαλάστρα	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.a	Διευθέτηση Ιδιοκτησιακού Καθεστώτος	
					1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Τοπική Δημοσιότητα	
				ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.d	Δημοτικός Οδοφωτισμός	
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων	
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Ανακύκλωσης	
				Οικ. Αγίας Σοφίας	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.a	Διευθέτηση Ιδιοκτησιακού Καθεστώτος
						1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών
		1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις			1.h	Διασφάλιση Προσβάσεων και Μετακινήσεων		
		1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις			1.h	Τοπική Δημοσιότητα		
		ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2		Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Αναβάθμιση βατότητας ασφαλτοστρωμένου δρόμου		
			1.2		Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου		
			1.2		Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.d	Δημοτικός Οδοφωτισμός		
			1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Αποχέτευσης			
			1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Ομβρίων			
		1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Υδρευσης				
		1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων				

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
1	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Δέλτα	Οικ. Αγίας Σοφίας	ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Ανακύκλωσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Κομποστοποίησης
					1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Πεζοδρομίων
		Θερμαϊκού	Περαία	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.a	Πολεοδόμηση
					1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών
					1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Διασφάλιση Προσβάσεων και Μετακινήσεων
					1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Τοπική Δημοσιότητα
				ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Αναβάθμιση βατότητας ασφαλτοστρωμένου δρόμου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Διαμόρφωση δρόμου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.d	Δημοτικός Οδοφωτισμός
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Αποχέτευσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Ομβρίων
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Υδρευσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Ανακύκλωσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Κομποστοποίησης
					1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Χώρων Πλατείας
					1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Πεζοδρομίων
					Θεσσαλονίκης	Ξηροκρήνη	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1
		Κορδελιού - Ευόσμου	Κορδελιό	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
1	ΚΙΛΚΙΣ	Παιονίας	Αξιούπολης	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών
					1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Κοινωνική Συμβουλευτική
				ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Αποχέτευσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Υδρευσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
1	ΠΕΛΛΑΣ	Πέλλας	Γυψοχώρι / Κρύα Βρύση	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών
				ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων
		Μελίσι / Σταυροδρόμι	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών	
			ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου	
				1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων	
		Σκύδρας	Εντός αστικού ιστού (και μικρός αριθμός εκτός αστικού ιστού)	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
1	ΠΙΕΡΙΑ	Κατερίνης	Πέλεκας	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.a	Πολυεξοδότηση
					1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Διασφάλιση Προσβάσεων και Μετακινήσεων
					1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Τοπική Δημοσιότητα
				ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Αναβάθμιση βατότητας ασφαλτοστρωμένου δρόμου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Διαμόρφωση δρόμου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.d	Δημοτικός Οδοφωτισμός
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Αποχέτευσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Ομβρίων
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Υδρευσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Ανακύκλωσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Κομποστοποίησης
					1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Χώρων Πλατείας
					1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Πεζοδρομίων

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
1	ΣΕΡΡΕΣ	Βισαλτίας	Ευκαρπίας (Αποθ.Κακαράντζα)	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών
				ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Αποχέτευσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων
		Τραγίλου (Μαυροθάλασσα Πύργος)	Τραγίλου (Μαυροθάλασσα Πύργος)	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών
				ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Αποχέτευσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων
		Ηράκλειας	Ηράκλειας	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών
					1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Κοινωνική Συμβουλευτική
					1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Τοπική Δημοσιότητα
				ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Αποχέτευσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Υδρευσης
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων
Ποντισμένο	Ποντισμένο	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών		
			1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Κοινωνική Συμβουλευτική		
			1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	1.h	Τοπική Δημοσιότητα		
		ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου		

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
1	ΣΕΡΡΕΣ	Ηράκλειας	Ποντισμένο	ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της	1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Αποχέτευσης		
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Υδρευσης		
					1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων		
		Σιδηρόκαστρο	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών			
				1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου			
						1.e	Δίκτυο Αποχέτευσης			
						1.e	Δίκτυο Υδρευσης			
						1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων			
				Σερρών	Νοσοκομείο/ Φλωρίνη / Αγ. Αθανάσιος	ΕΣ-1: Διασφάλιση Ικανοποιητικών Συνθηκών Στέγασης στις Οικογένειες Ρομά	1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.a	Διευθέτηση Ιδιοκτησιακού Καθεστώτος
							1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης	1.a	Πολεοδόμηση
		1.1	Εξασφάλιση Βασικών Αναγκών Στέγασης				1.g	Επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση οικιών		
		1.4	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις			1.h	Διασφάλιση Προσβάσεων και Μετακινήσεων			
						1.h	Κοινωνική Συμβουλευτική			
						1.h	Τοπική Δημοσιότητα			
		ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.2			Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Ασφαλτόστρωση χωματόδρομου		
			1.2			Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.b	Διαμόρφωση δρόμου		
			1.2			Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.d	Δημοτικός Οδοφωτισμός		
			1.2			Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Αποχέτευσης		
			1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Ομβρίων				
			1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.e	Δίκτυο Υδρευσης				
			1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Ανάπτυξη - Επέκταση Δικτύου Συλλογής Απορριμμάτων				
			1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Ανακύκλωσης				
		1.2	Ανάπτυξη Δικτύου Αστικών Υποδομών	1.f	Εφαρμογή Προγραμμάτων Κομποστοποίησης					

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
1	ΣΕΡΡΕΣ	Σερρών	Νοσοκομείο/ Φλωρίνη / Αγ. Αθανάσιος	ΕΣ-2: Ανάπτυξη Δικτύου Κοινών Αστικών Υποδομών και διασφάλιση της πρόσβασης στους Οικισμούς των Ρομά	1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Παιδικής Χαράς
					1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Πάρκου
					1.3	Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων σε υφιστάμενους Οικισμούς	1.c	Διαμόρφωση Πεζοδρομίων

**Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής
Μακεδονίας**

Α.Π.2 Προαγωγή της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Μάθησης

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
2	ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρειας	Κεφαλοχώρι / Παλιοχώρι / Αντιγονήδες / Λιανοβέργι	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
		2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας		2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων		
		2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας		2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)		
		2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας		2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)		
		2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας		2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)		
		2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας		2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά		
		ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού		
			2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας		
		Παλαιόχωρα	Παλαιόχωρα	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία				2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών		

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
2	ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρεια	Παλαιόχωρα	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας
	Συνοικισμός Αγ. Γεωργίου	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά		
		2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών			

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
2	ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρεια	Συνοικισμός Αγ. Γεωργίου	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)
			2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)		
			2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)		
			2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά		
		ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού		
			2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας		
		Βέροιας	Κουλούρα	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
2	ΗΜΑΘΙΑΣ	Βέροιας	Κουλούρα	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη	2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων	
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης	
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά	
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού	
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας	
				Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
						2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών
						2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης
						2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας
						2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
2	ΗΜΑΘΙΑΣ	Βέροιας	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας
				Εργοχώρι	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a
			2.1		Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών	
			2.2.		Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης	
			2.5		Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας	
			2.5		Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά	
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
2	ΗΜΑΘΙΑΣ	Βέροιας	Εργοχώρι	ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας
		Μακροχώρι	Μακροχώρι	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων
2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής				2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης		
2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής				2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης		
2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας				2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση		

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
2	ΗΜΑΘΙΑΣ	Βέροιας	Μακροχώρι	ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας
		Τριφυλλοπάζαρο	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά	
				2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών	
				2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης	
				2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας	
				2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά	
			ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης	
			ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	
			2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων		
	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)				

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
2	ΗΜΑΘΙΑΣ	Βέροιας	Τριφυλλοπάζαρο	ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασίας πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά		
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού		
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας		
			Μέση	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά		
		2.1			Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών			
		2.2.			Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης			
		2.5			Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας			
		2.5			Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά			
		ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας			2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης		
		ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας			2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασίας πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά		

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
2	ΗΜΑΘΙΑΣ	Βέροιας	Μέση					
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας
			Οικισμός Διαβατού	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασίας πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
2	ΗΜΑΘΙΑΣ	Νάουσας	Ροδίνα	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασίας πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
2	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Αμπελοκήπων - Μενεμένης	Αγιος Νεκτάριος (Δενδροπόταμος)	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά		
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών		
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης		
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας		
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά		
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων		
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης		
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)		
			2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)				
			2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά				
		ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού				
			2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας				
	Βόλβης	Νυμφόπετρα	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά			

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ			
2	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Βόλβης	Νυμφόπετρα	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών			
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης			
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας			
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά			
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων			
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης			
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση			
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων			
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)			
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)			
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασίας πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)			
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά			
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού			
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας			
	Δέλτα	Χαλάστρα	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά				
			2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών					

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
2	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Δέλτα	Χαλάστρα	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων	
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης	
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)	
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)		
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασίας πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)		
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά		
			ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού		
				2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας		
				Οικ. Αγίας Σοφίας	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών	
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης	
	2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g		Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας				

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
2	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Δέλτα	Οικ. Αγίας Σοφίας	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη	2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά		
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων		
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης		
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασίας πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά		
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού		
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας		
		Θερμαϊκού	Περαία	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά		
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών		
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης		
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας		
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά		
	2.5			Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων				

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ																																								
2	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Θερμαϊκού	Περαία	ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης																																								
									ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση																																			
														2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων																															
																		2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)																											
																						2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)																							
																										2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)																			
																														2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά															
																																		ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού										
																																							2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας						
																																		Θεσσαλονίκης	Ξηροκρήνη	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία					2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά				
																																							2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών						
																																													2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης
	2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά																																												
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων																																								
	ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης																																											

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
2	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Θεσσαλονίκης	Ξηροκρήνη	ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά	
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού	
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας	
		Καλαμαριάς	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά	
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών	
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων	
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης	
					ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης
					ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
2	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Καλαμαριάς	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά	
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού	
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας	
		Κορδελιού - Ευόσμου	Κορδελιό	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά	
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών	
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων	
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης	
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	
	2.3			Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων			

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
2	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Κορδελιού - Ευόσμου	Κορδελιό	ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας
			Χαλκηδόνος	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
2	ΚΙΛΚΙΣ	Παιονίας	Αξιούπολης	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασίας πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
2	ΠΕΛΛΑΣ	Αλμωπίας	Αριδαία	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά	
				2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών		
				2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης		
				2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας		
				2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά		
				2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων		
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης	
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων		
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)		
		2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)				
		2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασίας πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)				
		2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά				
		ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού			
		2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας				
		ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά			
		Έδεσσας	Εντός αστικού ιστού						

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
2	ΠΕΛΛΑΣ	Έδεσσας	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών		
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης		
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας		
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά		
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων		
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης		
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων		
			2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)				
			2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)				
			2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασίας πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)				
			2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά				
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού		
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας		
	Πέλλας	Γυψοχώρι / Κρύα Βρύση	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά			
			2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών				

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
2	ΠΕΛΛΑΣ	Πέλλας	Γυψοχώρι / Κρύα Βρύση	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων	
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης	
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)	
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)		
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)		
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά		
			ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού		
				2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας		
				Μελίσι / Σταυροδρόμι	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών	
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης	
	2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g		Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας				

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
2	ΠΕΛΛΑΣ	Πέλλας	Μελίσσι / Σταυροδρόμι	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη	2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων
		ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας		2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης	
		ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας		2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων	
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)	
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)	
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασίας πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)	
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά	
		ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού		
			2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας		
		Σκύδρας	Εντός αστικού ιστού (και μικρός αριθμός εκτός αστικού ιστού)	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
2	ΠΙΕΡΙΑ	Κατερίνης	Πέλεκας	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασίας πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
2	ΣΕΡΡΕΣ	Βισαλτίας	Τραγίλου (Μαυροθάλασσα Πύργος)	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών		
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης		
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας		
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά		
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων		
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης		
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων		
			2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)				
			2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)				
			2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασίας πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)				
			2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά				
		ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού				
			2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας				
			Ηράκλειας	Ηράκλειας	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά	
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών		

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
2	ΣΕΡΡΕΣ	Ηράκλειας	Ηράκλειας	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά	
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων	
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης	
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων	
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)	
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)		
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασίας πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)		
				2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά		
			ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού		
				2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας		
				Ποντισμένο	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών	
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης	
	2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g		Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας				

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
2	ΣΕΡΡΕΣ	Ηράκλειας	Ποντισμένο	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη	2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά		
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων		
				ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης		
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)		
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά		
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού		
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας		
				Σιδηρόκαστρο	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξη τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά	
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών		
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης		
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας		
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά		
	2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g		Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων					

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ																																				
2	ΣΕΡΡΕΣ	Ηράκλειας	Σιδηρόκαστρο	ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης																																				
									ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση																															
														2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων																											
																		2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)																							
																						2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)																			
																										2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)															
																														2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά											
																																		ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού						
																																							2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας		
																																		Σερρών	Νοσοκομείο/ Φλωρίνη / Αγ. Αθανάσιος	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία					2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
																																							2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών		
		2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας																																							
						2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά																																			
										2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων																															
														ΕΣ-3: Ανάπτυξη Δικτύου Υποδομών Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας	2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης																										

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
2	ΣΕΡΡΕΣ	Σερρών	Νοσοκομείο/ Φλωρίνη / Αγ. Αθανάσιος	ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
2	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	Νέας Προποντίδας	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-4: Κοινωνικοποίηση – προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για την ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία - Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Κοινωνικοποίηση με ένταξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς με άλλα παιδιά
					2.1	Κοινωνικοποίηση – Προετοιμασία των Παιδιών Ρομά για ομαλή ένταξή τους στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	2.a	Λειτουργία "πρότυπων" παιδικών σταθμών
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Λειτουργία Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας και Δημιουργικής Απασχόλησης
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Δράσεις μεταφοράς των παιδιών Ρομά στην έδρα των υποδομών που αντιστοιχούν σε κάθε στάδιο εκπαιδευτικής διαδικασίας
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη στις οικογένειες Ρομά
					2.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	2.g	Συμβουλευτική στήριξη στις οικογένειες του γενικού πληθυσμού, στους μαθητές και στους συλλόγους γονέων
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας
					2.2.	Καταπολέμηση της Μαθητικής Διαρροής	2.b	Ανάπτυξη δικτύου υποδομών Σχολικής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Φροντίδας
				ΕΣ-5: Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Βελτίωση επίδοσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Επίδομα αποφοίτησης και υποστήριξη συμμετοχής σε προγράμματα θερινών/εσπερινών τμημάτων
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Κατάρτιση ειδικού προγράμματος φοίτησης των Ρομά στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Προγράμματα κατάρτισης (voucher)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.c	Υποστήριξη των Ρομά στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ)
					2.3	Βελτίωση των Σχολικών Επιδόσεων και Διάδοση της Μαθητείας	2.f	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στους Ρομά
				ΕΣ-6: Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού - Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Στοχευμένα προγράμματα για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού
					2.4	Καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού – Διάδοση της Δια Βίου Μάθησης	2.d	Υποστήριξη λειτουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας

**Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής
Μακεδονίας**

**Α.Π.3 Διευκόλυνση, Βελτίωση και Υποστήριξη των όρων πρόσβασης των Ρομά στην
απασχόληση και την επιχειρηματικότητα**

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
3	ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρεια	Κεφαλοχώρι / Παλιοχώρι / Αντιγονήδες / Λιανοβέργι	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης	
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά	
				ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων	
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση	
			ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.e	Πρόγραμμα προώθησης της νεανικής επιχειρηματικότητας και παροχής σχετικής συμβουλευτικής υποστήριξης για τη δημιουργία start up επιχειρήσεων		
				3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων		
				3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας		
			ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Αξιοποίηση ενισχύσεων για την έναρξη δραστηριότητας και τη λειτουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ		
				3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Λειτουργία «λαϊκών» αγορών και εκθετηρίων προϊόντων ΚΟΙΝΣΕΠ		
				3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ		
				Παλαιόχωρα	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά	

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ										
3	ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρεια	Συνοικισμός Αγ. Γεωργίου	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας										
						Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά		3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)									
						Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά			3.c	Πρώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων								
						Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά				3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών							
						Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά					3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας						
						Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά						3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων					
						Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις							3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση				
						ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά								3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.e	Πρόγραμμα προώθησης της νεανικής επιχειρηματικότητας και παροχής σχετικής συμβουλευτικής υποστήριξης για τη δημιουργία start up επιχειρήσεων	
															Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας		3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
															Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας			3.g
		ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Αξιοποίηση ενισχύσεων για την έναρξη δραστηριότητας και τη λειτουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ												
				Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας		3.h	Λειτουργία «λαϊκών» αγορών και εκθετηρίων προϊόντων ΚΟΙΝΣΕΠ											
				Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας			3.h	Πιλοτική δράση υποστήριξης και παρακίνησης των Ρομά στην ίδρυση Κοινωνικών Συνεταιριστικών επιχειρήσεων (με έμφαση στους νέους), σε συνδυασμό με δράσεις ενημέρωσης/ πληροφόρησης για τα χαρακτηριστικά και σκοπούς της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας										
				Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας		3.h		Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ										
		Βέροιας	Κουλούρα	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1		Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης									

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
3	ΗΜΑΘΙΑΣ	Βέροιας	Κουλούρα	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Πρώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα απασχόλησης για θέσεις εργασίας για νέους ηλικίας 18 έως 24 ετών		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διάρκειας 6 μηνών για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας		
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.e	Πρόγραμμα προώθησης της νεανικής επιχειρηματικότητας και παροχής σχετικής συμβουλευτικής υποστήριξης για τη δημιουργία start up επιχειρήσεων		
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων		
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας		
			ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Αξιοποίηση ενισχύσεων για την έναρξη δραστηριότητας και τη λειτουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ			
				3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Λειτουργία «λαϊκών» αγορών και εκθετηρίων προϊόντων ΚΟΙΝΣΕΠ			
				3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ			
				Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης	
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά		
			ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά		3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας		
	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b		Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)					
	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c		Πρώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων					
	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d		Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών					

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
3	ΗΜΑΘΙΑΣ	Βέροιας	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας
			Εργοχώρι	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης
				3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά	
		ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά		3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας	
				3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)	
				3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών	
				3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας	
				3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων	
				3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση	
			Μακροχώρι	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης
				3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά	
		ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά		3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας	
				3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)	

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ				
3	ΗΜΑΘΙΑΣ	Βέροιας	Μακροχώρι	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών				
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας				
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων				
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση				
			Τριφυλλοπάζαρο	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης				
				3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά					
			ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά			3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας			
		3.2				Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)				
		3.2				Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών				
		3.2				Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας				
		3.2				Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων				
		3.5				Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση				
			Μέση			ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά		
	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά			3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας					
3.2				Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών						
3.2				Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας						
3.2				Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων						

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
3	ΗΜΑΘΙΑΣ	Βέροιας	Μέση	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση		
				ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης		
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά		
				ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων		
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση		
				Νάουσας	Ροδίνα	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης
						3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά	
						ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας
							3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)
							3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων
							3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών
							3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας
							3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων
							3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
3	ΗΜΑΘΙΑΣ	Νάουσας	Ροδίνα					
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
3	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Αμπελοκήπων - Μενεμένης	Αγιος Νεκτάριος (Δενδροπόταμος)	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Υποστήριξη των Ρομά στην αρχική εγγραφή τους και στην ανανέωση της εγγραφής τους στα Μητρώα του ΟΑΕΔ
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά
				ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα απασχόλησης για θέσεις εργασίας για νέους ηλικίας 18 έως 24 ετών
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διάρκειας 6 μηνών για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση
					ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.e
				3.3		Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
				3.3		Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Αξιοποίηση ενισχύσεων για την έναρξη δραστηριότητας και τη λειτουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Λειτουργία «λαϊκών» αγορών και εκθετηρίων προϊόντων ΚΟΙΝΣΕΠ

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
3	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Αμπελοκήπων - Μενεμένης	Αγιος Νεκτάριος (Δενδροπόταμος)	ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Πilotική δράση υποστήριξης και παρακίνησης των Ρομά στην ίδρυση Κοινωνικών Συνεταιριστικών επιχειρήσεων (με έμφαση στους νέους), σε συνδυασμό με δράσεις ενημέρωσης/ πληροφόρησης για τα χαρακτηριστικά και σκοπούς της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας		
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ		
		Βόλβης	Νυμφόπετρα	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης		
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά		
				ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για ανέργους και για ειδικές ομάδες ανέργων		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων		
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση		
					ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων	
				3.3		Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας		
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ		
					Δέλτα	Χαλάστρα	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
3	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Δέλτα	Χαλάστρα	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Πρώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα απασχόλησης για θέσεις εργασίας για νέους ηλικίας 18 έως 24 ετών	
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων	
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας	
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Λειτουργία «λαϊκών» αγορών και εκθετηρίων προϊόντων ΚΟΙΝΣΕΠ	
			3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ			
		Οικ. Αγίας Σοφίας	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης		
				3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Υποστήριξη των Ρομά στην αρχική εγγραφή τους και στην ανανέωση της εγγραφής τους στα Μητρώα του ΟΑΕΔ		
				3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά		
			ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας		
				3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)		
	3.2		Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Πρώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων				
	3.2		Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών				
	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας					
	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα απασχόλησης για θέσεις εργασίας για νέους ηλικίας 18 έως 24 ετών					
	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διάρκειας 6 μηνών για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας					

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
3	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Δέλτα	Οικ. Αγίας Σοφίας	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτο-απασχόληση
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.e	Πρόγραμμα προώθησης της νεανικής επιχειρηματικότητας και παροχής σχετικής συμβουλευτικής υποστήριξης για τη δημιουργία start up επιχειρήσεων
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Αξιοποίηση ενισχύσεων για την έναρξη δραστηριότητας και τη λειτουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Λειτουργία «λαϊκών» αγορών και εκθετηρίων προϊόντων ΚΟΙΝΣΕΠ
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Πιλοτική δράση υποστήριξης και παρακίνησης των Ρομά στην ίδρυση Κοινωνικών Συνεταιριστικών επιχειρήσεων (με έμφαση στους νέους), σε συνδυασμό με δράσεις ενημέρωσης/ πληροφόρησης για τα χαρακτηριστικά και σκοπούς της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ
		Θερμαϊκού	Περαία	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά
				ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
3	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Θερμαϊκού	Περαία	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα απασχόλησης για θέσεις εργασίας για νέους ηλικίας 18 έως 24 ετών
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διάρκειας 6 μηνών για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.e	Πρόγραμμα προώθησης της νεανικής επιχειρηματικότητας και παροχής σχετικής συμβουλευτικής υποστήριξης για τη δημιουργία start up επιχειρήσεων
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Αξιοποίηση ενισχύσεων για την έναρξη δραστηριότητας και τη λειτουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Λειτουργία «λαϊκών» αγορών και εκθετηρίων προϊόντων ΚΟΙΝΣΕΠ
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ
		Θεσσαλονίκης	Ξηροκρήνη	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά
				ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών
		3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας			

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
3	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Θεσσαλονίκης	Ξηροκρήνη	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων		
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση		
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων		
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας		
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ		
		Καλαμαριάς	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης		
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά		
				ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων		
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση		
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων		
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ		
Κορδελιού - Ευόσμου	Κορδελιό			ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης		

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
3	ΚΙΛΚΙΣ	Παιονίας	Αξιούπολης	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά
				ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα απασχόλησης για θέσεις εργασίας για νέους ηλικίας 18 έως 24 ετών
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διάρκειας 6 μηνών για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση
					ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f
				3.3		Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
3	ΠΕΛΛΑΣ	Αλμωπίας	Αριδαία	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά
				ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ
		Έδεσσας	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά
				ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
3	ΠΕΛΛΑΣ	Έδεσσας	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση	
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων	
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ	
		Πέλλας	Γυψοχώρι / Κρύα Βρύση	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης	
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά	
				ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων	
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση	
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων	
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ	
				Μελίσσι / Σταυροδρόμι	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης
						3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά
					ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
3	ΠΕΛΛΑΣ	Πέλλας	Μελίσι / Σταυροδρόμι	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Πρώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών		
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων		
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση		
		ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων				
		ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ				
		Σκύδρας	Εντός αστικού ιστού (και μικρός αριθμός εκτός αστικού ιστού)	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης		
	3.5			Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά				
ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2			Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας				
	3.2			Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)				
	3.2			Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Πρώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων				
	3.2			Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών				
	3.2			Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων				
	3.5			Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση				
ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3			Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων				

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
3	ΠΕΛΛΑΣ	Σκύδρας	Εντός αστικού ιστού (και μικρός αριθμός εκτός αστικού ιστού)	ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
3	ΠΙΕΡΙΑ	Κατερίνης	Πέλεκας	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά
				ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα απασχόλησης για θέσεις εργασίας για νέους ηλικίας 18 έως 24 ετών
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διάρκειας 6 μηνών για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση
					ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.e
				3.3		Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
				3.3		Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Αξιοποίηση ενισχύσεων για την έναρξη δραστηριότητας και τη λειτουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Λειτουργία «λαϊκών» αγορών και εκθετηρίων προϊόντων ΚΟΙΝΣΕΠ
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
3	ΣΕΡΡΕΣ	Βισαλτίας	Ευκαρπίας (Αποθ.Κακαράντζα)	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης	
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά	
				ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων	
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση	
			ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων		
				3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας		
			ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ		
				Τραγίλου (Μαυροθάλασσα Πύργος)	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά	
			ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά		3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)	
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων	

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
3	ΣΕΡΡΕΣ	Βισαλτίας	Τραγίλου (Μαυροθάλασσα Πύργος)	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ
		Ηράκλειας	Ηράκλειας	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Υποστήριξη των Ρομά στην αρχική εγγραφή τους και στην ανανέωση της εγγραφής τους στα Μητρώα του ΟΑΕΔ
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά
				ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων
	3.2			Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών		
	3.2			Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας		
	3.2			Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα απασχόλησης για θέσεις εργασίας για νέους ηλικίας 18 έως 24 ετών		
	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διάρκειας 6 μηνών για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας				

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
3	ΣΕΡΡΕΣ	Ηράκλειας	Ηράκλειας	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.e	Πρόγραμμα προώθησης της νεανικής επιχειρηματικότητας και παροχής σχετικής συμβουλευτικής υποστήριξης για τη δημιουργία start up επιχειρήσεων
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Αξιοποίηση ενισχύσεων για την έναρξη δραστηριότητας και τη λειτουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Λειτουργία «λαϊκών» αγορών και εκθετηρίων προϊόντων ΚΟΙΝΣΕΠ
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Πιλοτική δράση υποστήριξης και παρακίνησης των Ρομά στην ίδρυση Κοινωνικών Συνεταιριστικών επιχειρήσεων (με έμφαση στους νέους), σε συνδυασμό με δράσεις ενημέρωσης/ πληροφόρησης για τα χαρακτηριστικά και σκοπούς της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ
				Ποντισμένο	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a
		3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις			3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά	
		ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2		Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας	
			3.2		Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)	
			3.2		Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων	
			3.2		Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών	
			3.2		Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας	
			3.2		Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας	

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
3	ΣΕΡΡΕΣ	Ηράκλειας	Ποντισμένο	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα απασχόλησης για θέσεις εργασίας για νέους ηλικίας 18 έως 24 ετών
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διάρκειας 6 μηνών για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.e	Πρόγραμμα προώθησης της νεανικής επιχειρηματικότητας και παροχής σχετικής συμβουλευτικής υποστήριξης για τη δημιουργία start up επιχειρήσεων
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Αξιοποίηση ενισχύσεων για την έναρξη δραστηριότητας και τη λειτουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Πιλοτική δράση υποστήριξης και παρακίνησης των Ρομά στην ίδρυση Κοινωνικών Συνεταιριστικών επιχειρήσεων (με έμφαση στους νέους), σε συνδυασμό με δράσεις ενημέρωσης/ πληροφόρησης για τα χαρακτηριστικά και σκοπούς της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ
		Σιδηρόκαστρο	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης	
				3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά	
			ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας	
				3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)	
				3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων	
				3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών	

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ			
3	ΣΕΡΡΕΣ	Ηράκλειας	Σιδηρόκαστρο	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας			
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα απασχόλησης για θέσεις εργασίας για νέους ηλικίας 18 έως 24 ετών			
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διάρκειας 6 μηνών για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας			
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων			
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτο-απασχόληση			
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων			
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας			
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ			
		Σερρών	Νοσοκομείο/ Φλωρίνη / Αγ. Αθανάσιος	ΕΣ-7: Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ρομά μέσω ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας	3.1	Υποστήριξη της Πρόσβασης των Ρομά στην αγορά εργασίας	3.a	Δράσεις προκατάρτισης και κατάρτισης γενικής κατεύθυνσης			
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Υποστήριξη των Ρομά στην αρχική εγγραφή τους και στην ανανέωση της εγγραφής τους στα Μητρώα του ΟΑΕΔ			
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Ψυχοκοινωνική στήριξη, καλλιέργεια και παρακολούθηση της ομαδικότητας των Ρομά			
				ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας			
	3.2			Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.b	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε άνεργους Ρομά (30-64 ετών)					
	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.c	Προώθηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους και για ειδικές ομάδες ανέργων							
	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών							
	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας							
	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα απασχόλησης για θέσεις εργασίας για νέους ηλικίας 18 έως 24 ετών							

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
3	ΣΕΡΡΕΣ	Σερρών	Νοσοκομείο/ Φλωρίνη / Αγ. Αθανάσιος	ΕΣ-8: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων Ρομά	3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διάρκειας 6 μηνών για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας
					3.2	Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων των Ρομά	3.d	Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων
					3.5	Οριζόντιες Υποστηρικτικές Δράσεις	3.i	Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την κατάρτιση και απασχόληση /αυτό-απασχόληση
				ΕΣ-9: Ενίσχυση και διάδοση της επιχειρηματικότητας των Ρομά	3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.e	Πρόγραμμα προώθησης της νεανικής επιχειρηματικότητας και παροχής σχετικής συμβουλευτικής υποστήριξης για τη δημιουργία start up επιχειρήσεων
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.f	Πρόγραμμα στήριξης, οργάνωσης και νομιμοποίησης υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
					3.3	Ενίσχυση και Διάδοση της Επιχειρηματικότητας	3.g	Δράσεις διάδοσης της κοινωνικά υποστηριζόμενης γεωργίας
				ΕΣ-10: Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας από τις τοπικές κοινωνίες των Ρομά	3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Αξιοποίηση ενισχύσεων για την έναρξη δραστηριότητας και τη λειτουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Λειτουργία «λαϊκών» αγορών και εκθετηρίων προϊόντων ΚΟΙΝΣΕΠ
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Πιλοτική δράση υποστήριξης και παρακίνησης των Ρομά στην ίδρυση Κοινωνικών Συνεταιριστικών επιχειρήσεων (με έμφαση στους νέους), σε συνδυασμό με δράσεις ενημέρωσης/ πληροφόρησης για τα χαρακτηριστικά και σκοπούς της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας
					3.4	Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας	3.h	Προετοιμασία και υποστήριξη τοπικών μηχανισμών συναλλακτικής διευκόλυνσης - διατακτικών πληρωμής (social vouchers) από ΟΤΑ

**Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής
Μακεδονίας**

Α.Π.4 Ισότιμη Πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ					
4	ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρεια	Κεφαλοχώρι / Παλιοχώρι / Αντιγονήδες / Λιανοβέργι	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης					
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Προμήθεια του αναγκαίου (βασικού) ιατρικού εξοπλισμού των Κέντρων Κοινότητας					
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο					
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής					
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV					
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων					
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας					
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων					
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας					
					4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών					
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής					
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών					
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο					
								Παλαιόχωρα	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο
										4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής
										4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV
										4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων
										4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας
										4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων
4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας										

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
4	ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρεια	Παλαιόχωρα	ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών		
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής		
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών		
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο		
			Συνοικισμός Αγ. Γεωργίου	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης		
		4.1			Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	ΙΑτροκοινωνικά Κέντρα Φροντίδας σε οικισμούς Ρομά			
		4.1			Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Προμήθεια του αναγκαίου (βασικού) ιατρικού εξοπλισμού των Κέντρων Κοινότητας			
		4.1			Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο			
		4.2			Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής			
		4.3			Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγενετική, περιγενετική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV			
		4.3			Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων			
		4.3			Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας			
		4.4			Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων			
		4.4			Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας			
						ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών
					4.6		Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής	
					4.6		Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών	
					4.6		Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο	

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ					
4	ΗΜΑΘΙΑΣ	Αλεξάνδρειας	Συνοικισμός Αγ. Γεωργίου	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης					
		Βέροιας	Κουλούρα			4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο				
						4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής				
						4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV				
						4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων				
						4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας				
						4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων				
						4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας				
						ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών			
										4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής
													4.f
		4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο										
		Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας					4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο		
		4.2			Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής						
		4.3			Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV						
		4.3			Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων						
		4.3			Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας						
		4.4			Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων						
		4.4			Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας						

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
4	ΗΜΑΘΙΑΣ	Βέροιας	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο
			Εργοχώρι	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο
				4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων	
				ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο
			Μακροχώρι	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο
				4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων	
				ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο
			Τριφυλλοπάζαρο	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
4	ΗΜΑΘΙΑΣ	Βέροιας	Τριφυλλοπάζαρο	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των	4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων
				ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο
		Μέση	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο	
				4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων	
			ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής	
				4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών	
		Οικισμός Διαβατού	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο	
				4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων	
			ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής	
			4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών		
			4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο		

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
4	ΗΜΑΘΙΑΣ	Νάουσας	Ροδίνα	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας
					4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής
				4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών	
				4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Πρώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο	
				4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Πρώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο	

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
4	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Αμπελοκήπων - Μενεμένης	Αγιος Νεκτάριος (Δενδροπόταμος)	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Προμήθεια του αναγκαίου (βασικού) ιατρικού εξοπλισμού των Κέντρων Κοινότητας
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας
					4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών
		4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο			
		Βόλβης	Νυμφόπετρα	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων
4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων				4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας		

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ			
4	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Βόλβης	Νυμφόπετρα	ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών			
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής			
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών			
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο			
		Δέλτα	Χαλάστρα	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο			
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής			
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV			
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων			
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων			
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας			
					ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής		
						4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών		
						4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο		
					Οικ. Αγίας Σοφίας		ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης
								4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Προμήθεια του αναγκαίου (βασικού) ιατρικού εξοπλισμού των Κέντρων Κοινότητας
		4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a				Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο			
		4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b				Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής			

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
4	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Θερμαϊκού	Περαία	ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής	
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών	
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο	
		Θεσσαλονίκης	Ξηροκρήνη	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο	
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής	
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV	
							4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων	
							4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας	
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων	
							4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας	
					ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών
						4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής
								4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών
								4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο
						Καλαμαριάς	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1
		4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b					Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής
		4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV				
				4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων				

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
4	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Καλαμαριάς	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των	4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας		
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων		
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας		
				ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής		
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών		
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο		
		Κορδελιού - Ευόσμου	Κορδελιό	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης		
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο		
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής		
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγενετική, περιγενετική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV		
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων		
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας		
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων		
	4.4			Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας				
ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.5			Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών				
	4.6			Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής				
	4.6			Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών				
	4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο						

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
4	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Χαλκηδόνος	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο
		4.3			Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων	

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
4	ΚΙΛΚΙΣ	Παιονίας	Αξιούπολης	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Προμήθεια του αναγκαίου (βασικού) ιατρικού εξοπλισμού των Κέντρων Κοινότητας
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας
					4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών
				4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής	
				4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών	
				4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο	
				ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών
				4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής	
4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών					
4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο					

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
4	ΠΕΛΛΑΣ	Αλμωπίας	Αριδαία	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης	
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο	
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής	
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων	
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων	
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων	
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας	
		Έδεσσα	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο	
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής	
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV	
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων	
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας	
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων	
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας	
					ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής
						4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών
						4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο
		Πέλλας	Γυφοχώρι / Κρύα Βρύση	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο	
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής	
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV	

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
4	ΠΕΛΛΑΣ	Πέλλας	Γυψοχώρι / Κρύα Βρύση	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των	4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας
				ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο
		Μελίσι / Σταυροδρόμι	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο	
				4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής	
				4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγενετική, περιγενετική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV	
				4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων	
			4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας		
			4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων		
			4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας		
			ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών	
4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f		Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής				
4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f		Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών				
4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f		Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο				

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
4	ΠΕΛΛΑΣ	Σκύδρας	Εντός αστικού ιστού (και μικρός αριθμός εκτός αστικού ιστού)	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο	
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής	
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV	
								Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων	
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας	
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων	
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας	
					ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών
						4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής
							Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά		Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών
				Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά			Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο		

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
4	ΠΙΕΡΙΑ	Κατερίνης	Πέλεκας	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	ΙΑτροκοινωνικά Κέντρα Φροντίδας σε οικισμούς Ρομά
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Προμήθεια του αναγκαίου (βασικού) ιατρικού εξοπλισμού των Κέντρων Κοινότητας
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας
				ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
4	ΣΕΡΡΕΣ	Βισαλτίας	Ευκαρπίας (Αποθ.Κακαράντζα)	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο		
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής		
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV		
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων		
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας		
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων		
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας		
					4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών		
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής		
				4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών			
				4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο			
				ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	Τραγιλου (Μαυροθάλασσα Πύργος)	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης
							4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο
							4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής
							4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV
							4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων
							4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας
							4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων
4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας							

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
4	ΣΕΡΡΕΣ	Βισαλτίας	Τραγίλου (Μαυροθάλασσα Πύργος)	ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών	
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής	
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών	
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο	
		Ηράκλειας	Ηράκλειας	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης	
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Προμήθεια του αναγκαίου (βασικού) ιατρικού εξοπλισμού των Κέντρων Κοινότητας	
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο	
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής	
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV	
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων	
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας	
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων	
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας	
					ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών
						4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής
						4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών
4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο						

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		
4	ΣΕΡΡΕΣ	Ηράκλειας	Ποντισμένο	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης		
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Προμήθεια του αναγκαίου (βασικού) ιατρικού εξοπλισμού των Κέντρων Κοινότητας		
					4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο		
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής		
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV		
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων		
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας		
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων		
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας		
					4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών		
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής		
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών		
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο		
					Σιδηρόκαστρο	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο
							4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής
							4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV
							4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων
							4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας
							4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων
4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας							

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
4	ΣΕΡΡΕΣ	Ηράκλειας	Σιδηρόκαστρο	ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών	
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής	
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών	
					4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο	
		Σερρών		Νοσοκομείο/ Φλωρίνη / Αγ. Αθανάσιος	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και ψυχοκοινωνικής στήριξης
						4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Προμήθεια του αναγκαίου (βασικού) ιατρικού εξοπλισμού των Κέντρων Κοινότητας
						4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο
						4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής
						4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγενετική, περιγενετική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV
						4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων
	4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c			Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας			
	4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d			Αντιμετώπιση εξαρτήσεων			
	4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d			Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας			
	Σερρών	Νοσοκομείο/ Φλωρίνη / Αγ. Αθανάσιος	ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης			4.5	Κοινωνική Φροντίδα – Πρόνοια	4.e	Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών
				4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής		
				4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών		
				4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο		

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
4	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	Νέας Προποντίδας	Εντός αστικού ιστού	ΕΣ-11: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά - ιδίως των παιδιών, των νέων και των γυναικών- σε Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Υγείας	4.1	Προαγωγή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	4.a	Τακτοποίηση / καταγραφή οικογενειών Ρομά και δημιουργία ιατρικού φακέλου - ιστορικού σε ατομικό επίπεδο	
					4.2	Δημόσια Υγεία και διάδοση της Ατομικής Υγιεινής	4.b	Ενημέρωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση ατομικής υγιεινής	
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	HIV/AIDS αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, προγεννητική, περιγεννητική και επιλόχεια φροντίδα, αντισύλληψη, Εμβολιασμός κατά HPV	
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Αντιμετώπιση στερεοτύπων και αντιλήψεων	
					4.3	Ενημέρωση, Συμβουλευτική, Οικογενειακός Προγραμματισμός	4.c	Ενημέρωση για θέματα Σεξουαλικής βίας	
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Αντιμετώπιση εξαρτήσεων	
					4.4	Καταπολέμηση Ψυχικών Νοσημάτων και Εξαρτήσεων	4.d	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση ψυχικής υγείας	
					ΕΣ-12: Ισότιμη πρόσβαση των Ρομά σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας και αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας, με έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης	4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Διανομή ειδών βασικής υλικής συνδρομής
						4.6	Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών
				4.6		Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο	
				4.6		Αντιμετώπιση φαινομένων Ακραίας Φτώχειας σε Οικισμούς και Οικογένειες Ρομά	4.f	Προώθηση δράσεων συνεργασίας και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων στην ύπαιθρο	

**Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής
Μακεδονίας**

**Α.Π.5 Διασφάλιση Προϋποθέσεων Εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης - Ανάπτυξη
Εταιρικών Σχέσεων και Κοινωνικού Διαλόγου**

Α.Π.	Π.Ε.	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ. ΔΕΣΜΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΩΔ. ΠΑΡ.	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
5	ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ	ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ	ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ	ΕΣ-13: Καλλιέργεια, προώθηση και διεύρυνση της εξωστρέφειας των Κοινοτήτων των Ρομά και ανάπτυξη Εταιρικών Σχέσεων με τους Κοινωνικούς, Επαγγελματικούς Φορείς και την Κοινωνία των Πολιτών	5.1	Προγράμματα Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης - Διασφάλιση της συμμετοχής των Ρομά στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης	5.a	Δίκτυο «διαμεσολαβητών» Ρομά
					5.1	Προγράμματα Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης - Διασφάλιση της συμμετοχής των Ρομά στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης	5.a	Ειδικές δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης
					5.1	Προγράμματα Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης - Διασφάλιση της συμμετοχής των Ρομά στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης	5.a	Κοινητοποίηση κοινοτήτων Ρομά
					5.1	Προγράμματα Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης - Διασφάλιση της συμμετοχής των Ρομά στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης	5.a	Οριζόντιες δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης
					5.2	Καταγραφή, Ανάδειξη, του πολιτισμού των Ρομά. Ενίσχυση, υποστήριξη πολιτιστικών δράσεων	5.b	Ανάδειξη πολιτισμού των Ρομά
					5.2	Καταγραφή, Ανάδειξη, του πολιτισμού των Ρομά. Ενίσχυση, υποστήριξη πολιτιστικών δράσεων	5.b	Οργάνωση και υποστήριξη πολιτιστικών δράσεων
					5.2	Καταγραφή, Ανάδειξη, του πολιτισμού των Ρομά. Ενίσχυση, υποστήριξη πολιτιστικών δράσεων	5.b	Παρέμβαση στα σχολεία για την Τσιγγάνικη πολιτιστική ταυτότητα
					5.3	Ανάπτυξη Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Προώθηση της Αριστείας	5.c	Δικτύωση, συστηματοποίηση και προτυποποίηση των Κέντρων Κοινότητας Δημιουργία εργαλείων, αξιολόγηση, υποστήριξη, συντονισμό και καθοδήγηση των ΙΑΚ
					5.4	Διάγνωση αναγκών Υπηρεσιών, Δομών και Επιστημονικών Στελεχών υποστήριξης της εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης	5.d	Αξιοποίηση - κατάρτιση εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού
					5.4	Διάγνωση αναγκών Υπηρεσιών, Δομών και Επιστημονικών Στελεχών υποστήριξης της εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης	5.d	Διάγνωση και συμπλήρωση αναγκών σε Υπηρεσίες και Δομές
					5.5	Υποστήριξη της εφαρμογής, διαχείρισης και αξιολόγησης του Προγράμματος	5.e	Δράσεις Δημοσιότητας και Ευαισθητοποίησης του πληθυσμού της Περιφέρειας, συνολικά για το Σχέδιο Δράσης (2% του συνόλου)
					5.5	Υποστήριξη της εφαρμογής, διαχείρισης και αξιολόγησης του Προγράμματος	5.e	Τεχνική Υποστήριξη, Συστήματα και Εργαλεία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β:
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ**

Δήμος Αλεξάνδρειας, Οικισμός Κεφαλοχωρίου

Δήμος Αλεξάνδρειας, Οικισμός Αγίου Γεωργίου

Δήμος Αμπελοκήπων – Μενεμένης, Οικισμός Δενδροποτάμου

Δήμος Δέλτα, Οικισμός Στρατοπέδου Γκόνου

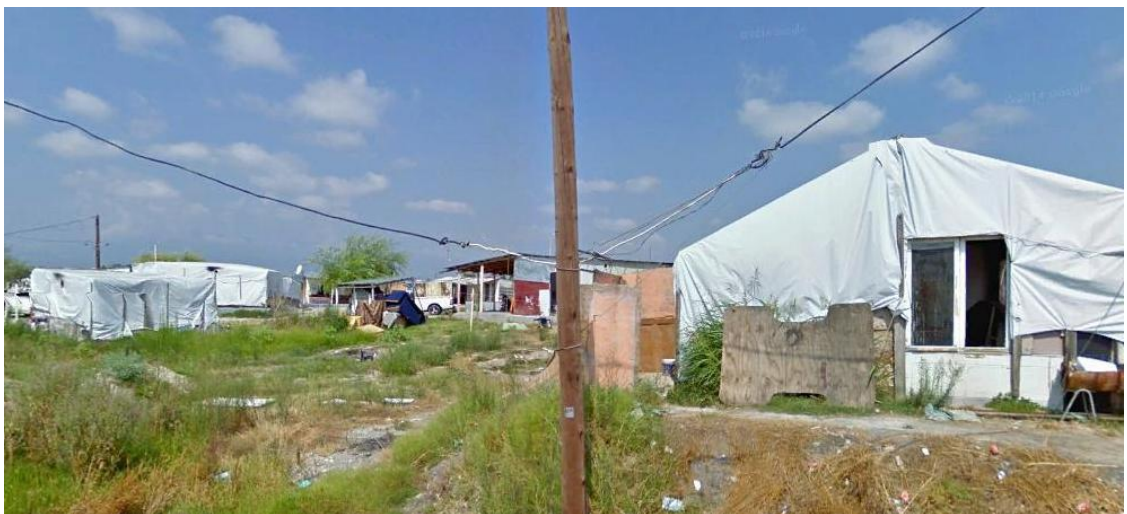

Δήμος Θερμαϊκού, Οικισμός Περαίας

Δήμος Κατερίνης, Οικισμός Πέλεκα

Δήμος Ηράκλειας, Οικισμός Ποντισμένου

Δήμος Σερρών, Οικισμός Αγίου Αθανασίου

Δήμος Σερρών, Οικισμός πλησίον Νοσοκομείου

Δήμος Σερρών, Οικισμός οδού Φλωρίνης

